

OVERZICHT VAN RECHTSPRAAK BESLAGRECHT 1970-1990

door

Eric DIRIX
Buitengewoon docent
U.I.A. en U.F.S.A.L.
Beslagrechter te Antwerpen

Karen BROECKX
Assistent U.I.A.
Advocaat te Antwerpen

INHOUD

Hoofdstuk I

DE BESLAGRECHTER

§ 1. *Materiële bevoegdheid*

1-3. Algemeen. — 4. Uitwinning van goederen. — 5. Vrijwillige tenuitvoerlegging. — 6. Verlenen van uitstel. — 7. Schadevergoeding. 8. Tegenvorderingen. — 9-10. Bevoegdheid - Toepassingen. — 11. Fiscale zaken. — 12. Strafzaken.

§ 2. *Territoriale bevoegdheid*

13. Principe. — 14. Samenhang.

Hoofdstuk II

DE VOORLOPIGE TENUITVOERLEGGING

15-16. Algemeen. — 17. Verplichtingen der partijen. — 18. Modaliteiten. — 19-20. a) Uitvoerbaarheid van rechtswege. — 21. b) Uitvoerbaarheid ten gevolge van een rechterlijke uitspraak. — 22-23. Verbod van voorlopige tenuitvoerlegging. — 24. Motivering van de uitvoerbaarheid. — 25. Onherroepelijk karakter van de uitvoerbaarheid. — 26. Gevolgen. — 27. Zekerheidsstelling. — 28-

30. Voorlopige tenuitvoerlegging in beroep. — 31. Voorlopige tenuitvoerlegging en kantonnement.

Hoofdstuk III

HET KANTONNEMENT

Afdeling 1

Algemene bepalingen

32. Begrip. — 33-34. Voorwaarden. — 35. Verbod. — 36. Bevoegdheid van de beslagrechter. — 37. Procedure.

Afdeling 2

Kantonnement en bewarend beslag

§ 1. *Modaliteiten*

38-39. Kantonnement van de oorzaken van het beslag. — 40. Kantonnement van het voorwerp van het beslag. — 41. Onderscheid tussen beide modaliteiten. — 42. Registratierecht.

§ 2. *Gevolgen* 43-44.

Afdeling 3

Kantonnement en uitvoerend beslag

§ 1. *Voorwaarden* 45-47.

§ 2. *Modaliteiten*

48. — 49. Kantonnement van de oorzaken van het beslag — 50. Kantonnement van het voorwerp van het beslag. — 51. Bedrag.

§ 3. *Verbod*

52. — 53. Wettelijk verbod. — 54-55. Gerechtelijk verbod.

§ 4. *Gevolgen*

56. Kantonnement van de oorzaken van het beslag. — 57. Kantonnement van het voorwerp van het beslag.

§ 5. *Bevoegdheid van de beslagrechter en de voorzitter in kort geding*
58-59.

Afdeling 4

Oneigenlijk kantonnement

60-61.

Hoofdstuk IV

BESLAGBAARHEID

Afdeling 1

Algemene bepalingen

§ 1. *Onverdeeldheid*

62.

§ 2. *Echtgenoten*

63. Wettelijk stelsel. — 64. Scheiding van goederen. — 65. Over de verhaalbaarheid van belastingschulden.

§ 3. *Samenloop*

66-68.

Afdeling 2

Beslagbare goederen

§ 1. *Principe*

69. Algemeen. — 70. Keuzerecht.

§ 2. *Niet beslagbare goederen*

71. Art. 1408.

§ 3. *Loon e.d.*

72-73. Loon en gelijkgestelde inkomsten. — 74. Alimentatie. — 75. Compensatie. — 76. Samenloop.

§ 4. *Uitvoeringsimmunititeit van de overheid*

77-79. Uitvoeringsimmuniteit. — 80. Rechtstreekse executie. — 81. Vreemde Staten.

Hoofdstuk V

BEWAREND BESLAG

Afdeling 1

Gemeenschappelijke bepalingen

§ 1. *Urgentie*

82-85.

§ 2. *Kwaliteit van de vordering*

86-87. Zekerheid. — 88. Eisbaarheid. — 89. Vaststaan.

§ 3. *Rechterlijke machtiging*

90. Principe. — 91. Buitenlandse vonnissen. — 92. Scheidsrechterlijke beslissingen.

§ 4. *Procedure*

93. Verzoekschrift.

§ 5. *Rechtsmiddelen*

94. Tegen beslag zonder rechterlijke machtiging. — 95. Tegen de beschikking die het beslag toelaat. — 96. Tegen de beschikking die de toelating weigert. — 97. Wijziging of intrekking wegens veranderde omstandigheden. — 98. Dagvaardingstermijn. — 99. Ophef-

fing wegens afwijzing van de eis ten gronde.

§ 6. *Gezag van gewijsde*
100.

Afdeling 2 Bijzondere bepalingen

§ 1. *Bewarend beslag op roerend goed*
101-102. Voorwaarden. — 103. Vorm. — 104. Geldigheidsduur. — 105. Revin-
dicatie.

§ 2. *Bewarend beslag op onroerend goed*
106. Algemeen. — 107. Beslagbare goe-
deren. — 108. Geldigheidsduur. — 109.
Handlichting.

§ 3. *Bewarend derdenbeslag*
A. Bepaling
110.

B. Voorwaarden
111.

C. Titel
112. Algemeen. — 113. Onderhandse
stukken. — 114. Buitenlands vonnis. —
115. Arbitrale beslissing.

D. Voorwerp
116. Algemeen. — 117. Documentair
krediet. — 118. Bankgarantie op eerste
verzoek. — 119. Beslag op bankreke-
ning. — 120. Rekening-courant. — 121.
Kredietopening. — 122. Bedingen van
eenheid van rekening en compensatiebe-
dingen. — 123. Derdenbeslag in eigen
handen. — 124. Uitgesloten vorderin-
gen.

E. Gevolgen
125.

F. Verklaring van derde-beslagene
126. Begrip. — 127-128. Sanctie. — 129.
Aard van de schuldenaarverklaring. —
130. Verklaring van de advocaat-derde
beslagene.

G. Procedure
131.

H. Geldigheidsduur
132.

Hoofdstuk VI

BIJZONDERE VORMEN VAN BE- SLAG

§ 1. *Pandbeslag*
133-134.

§ 2. *Beslag tot terugvordering*
135-136. Begrip. — 137. Taak van de
rechter. — 138. Welke goederen. — 139.
Vorm.

§ 3. *Beslag inzake namaak*
140-141. Begrip. — 142. Rechtspleging.
— 143. Bevoegdheid. — 144. Vordering
voor de bodemrechter. — 145. Het be-
slag. — 146. Grondvoorwaarden, Ur-
gentie. — 147. Een intellectueel recht. —
148. Een inbreuk. — 149-150. Opgeleg-
de maatregelen. — 151. Taak van de
rechter.

Hoofdstuk VII

UITVOEREND BESLAG

Afdeling 1 Algemene bepalingen

152.

§ 1. *Schuldeiser*
153.

§ 2. *Uitvoerbare titel*
154-156. Algemeen. — 157. Uitstel van
betaling. — 158. Geldigheidsduur. —
159. Verstekvonnis. — 160. Akkoord-
vonnis. — 161. P.V. van verzoening. —
162. Buitenlands vonnis. — 163. Arbi-
trale beslissing. — 164. Authentieke ak-
ten. — 165. Schorsing van de tenuitvoer-
legging. — 166. Bevoegdheid van de be-
slagrechter. — 167. Administratieve ak-
ten.

§ 3. *Zekere en eisbare schuldvordering*
168.

§ 4. *Actualiteit van de titel* 169-170.

§ 5. *Misbruik van executierechten* 171-172.

Afdeling 2

Uitvoerend beslag op roerend goed

§ 1. *Voorwerp*

173. Algemeen. — 174. Goederen onroerend door bestemming. — 175. Echtgenoten. — 176. Keuzerecht.

§ 2. *Procedure*

177. Bevel. — 178. Taalgebruik. — 179. Verzet. — 180. Keuze van woonplaats. — 181. Getuige. — 182. Art. 507 Sw. — 183. Omschrijving van de in beslag genomen goederen. — 184. Verkoopdag. — 185. Verzet van de schuldenaar. — 186. Verzet van derden. — 187. Verzet tegen afgifte koopprijs.

§ 3. *Beslag bij een derde*

188. Bepaling. — 189. Toepassingsgebied. — 190. Omschrijving van de in beslag te nemen goederen.

§ 4. *Revindicatie*

191. Algemeen. — 192-193. Procedure. — 194-197. Bewijs. — 198. Concubinaat. — 199. Andere samenlevingsvormen. — 201-202. Echtgenoten.

Afdeling 3

Uitvoerend beslag onder derden

§ 1. *Algemeen*

203.

§ 2. *Voorwaarden*

204-205

§ 3. *Voorwerp*

206. Rekening-courant. — 207. Wisselbrief. — 208. Spaarboekje. — 209. Documentair krediet.

§ 3. *Procedure*

210-211. Algemeen. — 212. Inkomsten-delegatie.

§ 4. *Verplichtingen van de derde-beslagene*

213. a) Verbod gelden uit handen te geven. — 214. b) Verklaring derde-beslagene — Begrip. — 215-216. Sanctie. — 217-218. c) Afgifteverplichting.

§ 5. *Visum*

219. Begrip. — 220 Procedure.

§ 6. *Bijzondere procedure: het fiscaal dwangbevel*

221-222. Begrip. — 223-224. — Gevolgen van het bezwaarschrift.

Afdeling 4

Uitvoerend onroerend beslag

§ 1. *Algemeen*

225. Hoedanigheid van beslaglegger en beslagene. — 226. Onroerende goederen. — 227. Bedingen van onbeslagbaarheid. — 228. Onverdeelde goederen. — 229-231. Echtgenoten. — 232. Keuzerecht van de schuldeiser.

§ 2. *Procedure*

233. Algemeen. — 234-235. Bevel. — 236. Overschrijving. — 237. Verzet. — 238. Uitstel. — 239. Beperking van de vervolging. — 240. Gevolgen van het verzet. — 241. Beslag. — 242. Overschrijving. — 243-245. Beschikking.

§ 3. *Gevolgen*

246-248. Algemeen. — 249. Gevolgen van de overschrijving. — 250. Huurovereenkomsten.

§ 4. *Verkoopsvoorwaarden*

251. Algemeen. — 252-253. Tegenpraak. — 254. Kantmelding.

§ 5. *De verkoop*

255. Termijn. — 256. Toewijzing. — 257. Verhouding beslaglegger-notaris;

— 258. Aantal zitdagen. — 259. Hoger bod. — 260. Hervereiling na rouwkoop. — 261. Weigering van bod. — 262. Eigendomsoverdracht.

§ 6. *Nietigheden*

263. Algemeen. — 264. Zwarigheden.

§ 7. *Incidenten*

265. Subrogatie. — 266. Samenvoeging van beslagen. — 267. Samenloop met faillissement. — 268. Samenloop met andere gerechtelijke verkopen.

Afdeling 5

Evenredige verdeling

269. Begrip. — 270. Procedure. — 271. Schuldvorderingen. — 272. Ontwerp van verdeling. — 273. Tegenspraak. — 274. Zwarigheden.

Afdeling 6

Rangregeling

275. Begrip. — 276-277. Samenlopende schuldeisers. — 278. Doorhaling.

DE BESLAGRECHTER

§ 1. Materiële bevoegdheid

1. ALGEMEEN. — De bevoegdheid van de beslagrechter wordt omschreven in art. 1395 eerste lid Ger. W.: alle vorderingen betreffende bewarende beslagen en middelen tot tenuitvoerlegging (zie ook: artt. 1396, 1489 en 1498). De juiste afbakening is nochtans omstrede (zie hierover o.m.: De Smet, W., „De bevoegdheid van de beslagrechter”, in *Actuele problemen van het gerechtelijk privaatrecht*, Leuven, 1976, 115-155; Top, F., „Art. 1395”, in *Comm. Ger. R.*; Beirens, J., *Bewarende beslagen en middelen tot tenuitvoerlegging*, Brugge, 1983, Art. 1395; De Leval, G., *Traité des saisies*, Luik, 1988, 21 e.v.; Laenens, J., „Overzicht van rechtspraak. Bevoegdheid”, *T.P.R.*, 1979, 288 e.v.; Ledoux, J.L., „Chronique de jurisprudence. Les saisies”, *J.T.*, 1983, 480 e.v.; Id., o.c., *J.T.*, 1989, 614 e.v.; Rens, J.L., „De bevoegdheid van de beslagrechter”, *T. Not.*, 1972, 194 e.v.; Groetaers, M., „Moeilijkheden in de beslagprocedure”, *R.W.*, 1971-72, 499 e.v.). Hoe moet die bevoegdheid begrepen worden? In navolging van Top wordt hier het onderscheid gemaakt tussen de bevoegdheid en de macht van de beslagrechter (o.c., nr. 47 e.v.). De beslagrechter is bevoegd om kennis te nemen van alle vorderingen betreffende bewarende beslagen en deze m.b.t. middelen tot tenuitvoerlegging. Onder middelen tot tenuitvoerlegging worden verstaan: alle vorderingen die strekken tot de uitwinning van het vermogen van de debiteur. De bewarende beslagen lopen hierop vooruit en strekken ertoe vermogensbestanddelen te blokkeren met het oog op de latere uitwinning. De beslagrechter is dus enkel bevoegd voor uitvoeringshandelingen op de goederen van de debiteur (Top, F., o.c., nr. 9; De Smet, W., o.c., 123, nr. 26 e.v.; infra nr. 4).

De bevoegdheid van de beslagrechter is evenwel in die gevallen beperkt. Zijn beslissingen brengen geen nadeel toe aan de zaak zelf (art. 1489, tweede lid). Over de materieelrechtelijke positie van de partijen is enkel de bodemrechter bevoegd (Cass., 29 september 1986, *Arr. Cass.*, 1986-87, nr. 53; *R.W.*, 1986-87, 2115, *Pas.*, 1987, I, nr. 53). De beslissingen van de beslagrechter laten verder de beoordelingsmarge van de bodemrechter onverkort bestaan. Deze problematiek komt m.n. aan de orde bij het verlenen van toelating tot het leggen van bewarend beslag (infra nr. 86). Enkel in bepaalde gevallen grijpt de beslagrechter toch in de materieelrechtelijke verhouding tussen partijen in en treedt hij op als bodemrechter. Dit is o.m. het geval wanneer hij moet oordelen over vorderingen tot revindicatie bij roerend of onroerend beslag (infra nr. 191).

2. De omschrijving in art. 1395 valt dus niet geheel samen met deze in art. 569, 5°. Is de rechtbank van eerste aanleg bevoegd voor alle geschillen over de tenuitvoerlegging van vonnissen en arresten, dan wordt de beslagrechter

slechts exclusief aangewezen voor bepaalde van die geschillen. De beslagrechter deelt echter in de volheid van de bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg. Wordt door geen der partijen in limine litis toepassing gevraagd van art. 88 § 2, dan kan de beslagrechter zich van de zaak niet ontdoen. In die zin heeft de beslagrechter de „roeping” om de bevoegde rechter te zijn van alle executiegeschillen (bijv. Beslagr. Gent, 24 september 1984, *T.G.R.*, 1985, 87. In die zin: De Leval, *Traité*, 28, nr. 15; Laenens, J., „Kroniek gerechtelijk recht”, *R.W.*, 1982-83, 1432, nr. 22; Ledoux, J.L., o.c., *J.T.*, 1983, 480, nr. 7 e.v.; Van Compernelle, J., „Examen de jurisprudence. Droit judiciaire privé”, *R.C.J.B.*, 1987, 399, nr. 2. Vgl. Top, F., o.c., *Comm. Ger. R.* nr. 60 e.v.).

3. Aangenomen wordt dat art. 1395 geen afbreuk doet aan de bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg om krachtens art. 584 in geval van hoogdringendheid uitspraak te doen in beslagzaken (Bijv.: Gent, 13 juli 1984, *T.G.R.*, 1985, 17: wanneer een einde moet gemaakt worden aan feitelijkheden: Beslagr. Hoei, 8 augustus 1988, *Pas.*, 1989, III, 27, *J.L.M.B.*, 1988, 1370. Zie ook: De Leval, G., *Traité*, 23, nr. 12; Top, F., o.c., *Comm. Ger. R.*, nr. 17).

De voorzitters van de rechtbank van koophandel en de arbeidsrechtbank missen die bevoegdheid (cfr. art. 584, tweede lid. Bijv. Voorz. Kh., Tongeren, 25 september 1973, *Jur. Liège*, 1973-74, 111).

4. UITWINNING VAN GOEDEREN. — Gelet op de hiervoor gegeven omschrijving van het begrip „middelen tot tenuitvoerlegging” moet de eis worden gesteld dat het moet gaan om de executie op het vermogen van de debiteur. De beslagrechter is derhalve niet bevoegd voor moeilijkheden die kunnen rijzen bij de uitvoerbare titels die aan de debiteur de verbintenis opleggen iets te doen, iets niet te doen of die strekken tot afgifte van een bepaalde zaak (zgn. „rechtstreekse uitvoering”). (Bijv.: Rb. Gent, 24 april 1973, *R.W.*, 1974-75, 1594; Rb. Gent, 17 september 1973, *R.W.*, 1974-75, 1593: moeilijkheden i.v.m. de uitoefening van een bezoekrecht; Rb. Doornik, 16 maart 1984, *J.T.*, 1985, 152 met noot G.d.L., i.v.m. de afgifte van bepaalde roerende zaken). In de praktijk wordt hier niet altijd de hand aan gehouden. Zo werd beslist dat de beslagrechter bevoegd is om tussen te komen in moeilijkheden i.v.m. uitdrijvingen (Beslagr. Hoei, 2 maart 1972, *Pas.*, 1972, III, 39; Beslagr. Hoei, 27 april 1981, *Jur. Liège*, 1982, 489, *T. Vred.*, 1981, 241). De bevoegdheid ter zake staat evenwel buiten kijf in het raam van zwarigheden bij uitvoerend beslag op onroerend goed (infra nr. 247) of krachtens een beding in de verkoopsvoorwaarden (Luik, 13 december 1988, *J.L.M.B.*, 1989, 154; Beslagr. Aarlen, 4 september 1984, *Jur. Liège*, 1984, 553).

Gelet op de algemene bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg (cfr. art. 569, 5°) dient hij niet ambtshalve zijn onbevoegdheid op te werpen (supra nr. 2).

Uitzonderlijk is de beslagrechter niet bevoegd voor bepaalde executieproblemen ook al betreffen die het vermogen van de debiteur en dit krachtens een uitdrukkelijke wetsbepaling. Dit is het geval bij de pandverzilvering (art. 4 Handelspandwet; art. 11 Wet 25 oktober 1919). De beslagrechter is derhalve niet bevoegd om de rechtsgeldigheid van beslag op de handelszaak door de pandhoudende schuldeiser te beoordelen (anders: Beslagr. Brussel, 23 januari 1985, *J.T.*, 1985, 306). Hij zou in dergelijke gevallen wel bevoegd blijven om kennis te nemen van een eventuele revindicatievordering (De Leval, *Traité*, 28, nr. 15 B onder verwijzing naar Beslagr. Brussel, 16 oktober 1986, *onuitgeg.*). Hetzelfde geldt na uitvoerend scheepsbeslag voor het onderzoek van de schuldvorderingen en de rangregeling (art. 574, 7°. Zie hierover o.m.: Storme, M., „Rechter ter zee”, *T.B.H.*, 1985, 420 e.v.).

Evenmin is hij bevoegd m.b.t. loondelegaties en de geschillen die daarbij kunnen rijzen; d.i. de vrederechter (Arrondrb. Antwerpen, 11 mei 1976, *R.W.*, 1976-77, 1122 met noot Van Oevelen; Arrondrb. Brussel, 17 februari 1986, *Ann. Dr. Liège*, 1987, 424); evenmin voor de regelmatigheid van een loonoverdracht (Beslagr. Luik, 11 oktober 1978, *Jur. Liège*, 1978-79, 167 met noot De Leval. Adde: Cass., 10 november 1983, *Arr. Cass.*, 1983-84, nr. 140; *J.T.*, 1985, 142. Anders m.b.t. een gemeenrechtelijke loonoverdracht: Beslagr. Antwerpen, 5 december 1989, *R.W.*, 1990-91, 95). De bevoegde rechter is krachtens de Loonbeschermingswet de vrederechter. In beide gevallen gaat het trouwens niet om middelen van tenuitvoerlegging.

5. **VRIJWILLIGE TENUITVOERLEGGING.** — Over de bevoegdheid van de beslagrechter voor geschillen die rijzen in verband met vrijwillige tenuitvoerlegging heerst betwisting. Veelal wordt de vraag terecht ontkennend beantwoord. Bovendien is het zo dat de discussie tussen partijen veelal betrekking zal hebben op de uitlegging van het vonnis waarvoor enkel de rechter die de beslissing heeft gewezen bevoegd is (in die zin: De Smet, W., *o.c.*, 124, nr. 30; Top, F., *o.c.*, nr. 20; Chabot-Leonard, D., *Saisies conservatoires et voies d'exécutions*, Brussel, 1979, 63. Anders: Laenens, J., *o.c.*, *T.P.R.*, 1979, 290, nr. 84).

6. **VERLENEN VAN UITSTEL.** — De beslagrechter is niet bevoegd om uitstel of termijnen van respijt (art. 1244 B.W.) toe te kennen (Beslagr. Luik, 15 november 1972, *Jur. Liège*, 1972-73, 236; Beslagr. Brussel, 12 januari 1987, *R.G.E.N.*, 1988, 23.541). Enkel de rechter die de beslissing heeft gewezen heeft de bevoegdheid om in het vonnis dat over het geschil uitspraak doet uitstel te verlenen. Na de uitspraak kan geen uitstel worden verleend voor de tenuitvoerlegging van gerechtelijke beslissingen (art. 1333. Bijv.: Beslagr. Luik, 10 mei 1978, *Jur. Liège*, 1978-79, 34).

Enkel wanneer de tenuitvoerlegging plaatsvindt krachtens een andere titel dan een rechterlijke beslissing (bijv. een notariële akte), kan de beslagrechter zo'n uitstel verlenen (voor toepassingen: o.m.: Beslagr. Brussel, 25 juni

1970, *Pas.*, 1970, III, 94; Beslagr. Brussel, 30 juni 1986, *R.T.D.F.*, 1988, 321; infra nr. 157 en 238). Een dergelijk verzoek moet op straffe van verval worden gedaan binnen de 15 dagen te rekenen vanaf het bevel of, indien er geen reden was tot bevel, van de betekening van de eerste akte van beslag (art. 1334). Art. 1244 B.W. vindt echter geen toepassing bij alimentatieverplichtingen (Beslagr. Doornik, 28 juni 1984, *J.T.*, 1985, 152 met noot G.d.L. Zie bij Gerlo, J., *Onderhoudsgelden*. Antwerpen, 1985, 67, nr. 86. Anders: Ledoux, J.L., *o.c.*, *J.T.*, 1989, 616, nr. 12). Het verlenen van uitstel is daarentegen wel mogelijk voor achterstallige onderhoudsgelden (Beslagr. Brussel, 30 juni 1986, *R.T.D.F.*, 1988, 321; De Page, *Traité*, II, dl. 1 (1990), 504, nr. 478, 6°).

Een uitzondering op de regel uit art. 1334 geldt in fiscale zaken. Daar wordt aangenomen dat het openbare orde karakter van de invordering der belastingen en art. 10 Wet 15 mei 1846 zich verzetten tegen een tussenkomst van de rechtbanken ter zake (o.m. Beslagr. Luik, 11 oktober 1978, *Bull. Bel.*, 1987, 834; Beslagr. Verviers, 6 november 1981, *Bull. Bel.*, 1987, 1935; Beslagr. Tongeren, 17 maart 1983, *Bull. Bel.*, 1985, 294; Beslagr. Kortrijk, 18 november 1985, *Bull. Bel.*, 1987, 77; Beslagr. Luik, 21 april 1986, *Bull. Bel.*, 1987, 2100; Beslagr. Namen, 15 januari 1988, *J.T.*, 1988, 208; Beslagr. Brugge, 8 maart 1988, *Bull. Bel.*, 1989, 2355; Beslagr. Brussel, 12 januari 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 288, *Bull. Bel.*, 1988, 1307; zie nochtans Luik, 9 november 1990, *J.L.M.B.*, 1991).

7. **SCHADEVERGOEDING.** — De bevoegdheid van de beslagrechter om kennis te nemen van vorderingen tot schadevergoeding wegens onrechtmatig beslag is na enige controverse in de rechtspraak, thans onomstreden (zie o.m.: Brussel, 19 oktober 1972, *R.W.*, 1972-73, 1525; Luik, 20 maart 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 841; Beslagr. Antwerpen, 17 juli 1970, *R.W.*, 1971-72, 1888; Beslagr. Brussel, 13 april 1989, *J.T.*, 1990, 49; Beslagr. Brugge, 8 maart 1988, *Bull. Bel.*, 1989, 2355. Adde: Laenens, J., *o.c.*, 290, nr. 83; Ledoux, J.L., *o.c.*, *J.T.*, 1983, 481, nr. 11; Id., *o.c.*, *J.T.*, 1989, 616, nr. 11).

Evenwel moet de eis worden gesteld dat het gaat om een geschil tijdens de uitvoering (Top, F., *o.c.*, nr. 14). De beslagrechter is onbevoegd om de onrechtmatige daden te beoordelen bij uitvoeringshandelingen die zich reeds hebben voltrokken en waarvoor enkel nog schadevergoeding kan worden gevorderd (Beslagr. Antwerpen, 10 januari 1990, *onuitgeg.*: vordering tegen de beslaglegger en de gerechtsdeurwaarder wegens de miskenning van het eigendomsrecht van een leasingmaatschappij).

8. **TEGENVORDERINGEN.** — De bevoegdheid van de beslagrechter om kennis te nemen van tegenvorderingen is omstreden. Veelal houdt men het erop dat hij slechts kennis kan nemen van excepties en tegenvorderingen die rechtstreeks verband houden met de hoofdvordering (Top, F., *o.c.*, nr. 20). Volgens Laenens is die bevoegdheid onbeperkt aangezien de beslagrechter

in de bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg deelt (*o.c.*, *T.P.R.*, 1979, 334, nr. 182).

Onbestreden is aldus de bevoegdheid om kennis te nemen van een tegenvordering tot vergoeding wegens tergend en roekeloos geding (zie art. 563 bijv.: Beslagr. Antwerpen, 11 maart 1971, *R.W.*, 1970-71, 1966 met noot Caenepeel; Beslagr. Luik, 15 november 1972, *Jur. Liège*, 1972-73, 236; Beslagr. Brussel, 12 januari 1987, *R.G.E.N.*, nr. 23.541). Of nog: een tegenvordering die ertoe strekt te horen zeggen dat de eisende partij (een rechtspersoon) niet rechtsgeldig bestaat (Antwerpen, 3 november 1975, *R.W.*, 1975-76, 1378).

9. BEVOEGDHEID-TOEPASSINGEN: — Gelet op het vorenstaande is de beslagrechter bevoegd voor:

- toestemming tot bewarende beslagen (infra nr. 90)
- beoordeling van de rechtsgeldigheid of de regelmatigheid van de rechtspleging van bewarend beslag (art. 1489, eerste lid)
- zwarigheden bij de tenuitvoerlegging (art. 1498; art. 1623: infra nr. 264)
- de beoordeling van de geldigheid van een bevel (Brussel, 25 mei 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 1287; Beslagr. Brussel, 22 april 1971, *Pas.*, 1971, III, 46). Daarentegen niet: van de betekening van een titel, ook niet wanneer dit gebeurt krachtens art. 877 B.W. (Beslagr. Antwerpen, 12 december 1989, *onuitgeg.*)
- de beoordeling van een uitvoerbare titel (Beslagr. Luik, 8 december 1982, *Jur. Liège*, 1983, 258) en van de kwaliteit ervan: opeisbaarheid, vaststaand en zeker karakter, actualiteit. Zo kan hij nagaan of er geen wettelijke compensatie tussen de partijen is tussengekomen. Of kan hij beoordelen of er sprake is van schuldvernieuwing die de uitvoerbare kracht van de titel zou kunnen treffen (Voorz. Rb. Brussel, 18 mei 1988, *Pas.*, 1989, III, 1). Of nog: verjaring (Brussel, 7 mei 1987, *R.T.D.F.*, 1988, 289) of rechtsverwerking (Beslagr. Brussel, 23 oktober 1986, *R.T.D.F.*, 1988, 329: principe). Of er tussen partijen geen andere afspraken zijn tot stand gekomen (Beslagr. Luik, 13 april 1983, *Jur. Liège*, 1983, 279), bijvoorbeeld een afbetalingsplan en of die overeenkomst werd nageleefd (bijv.: Beslagr. Antwerpen, 5 december 1989, *R.W.*, 1990-91, 95). De beslagrechter mag de tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen echter niet schorsen. Wanneer daarentegen bij de tenuitvoerlegging van een notariële akte een (ernstige) betwisting hieromtrent rijst, dan kan de beslagrechter de tenuitvoerlegging schorsen tot de bodemrechter hierover uitspraak heeft gedaan (Voorz. Rb. Luik, 19 december 1986, *Ann. Dr. Liège*, 1989, 292; Beslagr. Kortrijk, 5 maart 1984, *R.W.*, 1989-90, 993: het moet gaan om een ernstige betwisting). De beslagrechter mag echter niet zelf uitspraak doen over de gerezen betwisting. Zo komt het hem niet toe te oordelen of er tussen de partijen een dading is tot stand gekomen (Beslagr. Antwerpen, 2 december 1971, *R.W.*, 1971-72, 1214) of dat een notariële akte door wilsgebreken is behept (anders: Beslagr. Brussel, 27 april 1972, *Pas.*, 1972, III, 5).

Enkel de beslagrechter, niet de notaris kan oordelen over het uitvoerbaar karakter van de akte (Rb. Antwerpen, 6 juni 1985, *R.W.*, 1989-90, 373).

— inzake rangregeling bij de uitwinning van onroerende goederen, ook in geval van faillissement (Arrondrb. Gent, 13 oktober 1975, *R.W.*, 1975-76, 1111; Rens, J.L., noot onder Arrondrb. Oudenaarde, 17 mei 1972, *R.W.*, 1972-73, 1964).

— inzake rangregeling tussen een onbetaalde verkoper en de pandhoudende schuldeiser ook in geval van faillissement (Cass., 7 mei 1987, *T.B.H.*, 1988, 13: de pandhoudende schuldeiser is immers een separatist zodat de bestanddelen van het pand buiten het faillissement blijven voor zover de prijs van hun tegeldemaking het bedrag van de gewaarborgde schuldvordering niet te boven gaat).

— betwisting nopens de uitvoering van een gemeenrechtelijke loonoverdracht krachtens een authentieke akte (Beslagr. Antwerpen, 5 december 1989, *R.W.*, 1990-91, 95).

— i.v.m. kantonnement (infra nr. 36)

— betwistingen i.v.m. de verbeuring van dwangsommen (Ballon, G.L., *Dwangsom*, *A.P.R.*, 37, nr. 96. Zie o.m.: Benelux Hof, 25 september 1986, *R.W.*, 1986-87, 1333 met concl. advocaat-generaal Krings; Cass., 26 juni 1987, *R.W.*, 1987-88, 1475; Beslagr. Gent, 19 februari 1983, *R.W.*, 1983-84, 1423 met noot Storme; Beslagr. Namen, 20 januari 1984, *Rev. Rég. Dr.*, 1984, 220; Beslagr. Antwerpen, 23 mei 1989, *R.W.*, 1989-90, 308). De bevoegdheid om de dwangsom aan te passen (opheffen, verminderen of opschorten) komt daarentegen uitsluitend toe aan de rechter die de dwangsom heeft opgelegd (Benelux Hof, 25 september 1986, *gecit.*). De beslagrechter kan niettemin oordelen dat de niet nakoming van de opgelegde verplichting aan de schuldenaar niet is toe te rekenen wegens overmacht (Beslagr. Antwerpen, 23 mei 1989, *gecit.*);

— het verlenen van toelating op grond van art. 1387 om uitvoeringshandelingen te stellen na 21u. en voor 6u. hetzij op een zondag, een zaterdag of een wettelijke feestdag. Die bevoegdheid geldt voor alle gedwongen tenuitvoerleggingen ongeacht het voorwerp (Top, F., *o.c.*, nr. 23. Anders: Voorz. Rb. Gent, 24 april 1973, *R.W.*, 1974-75, 1594: i.v.m. de uitoefening van bezoekrecht. In dat verband: Laenens, J., *o.c.*, *T.P.R.*, 1979, 289, nr. 80 die terecht van oordeel is dat de partij aan wie in een vonnis het bezoekrecht op zondag is toegekend, geen machtiging behoeft).

— het verlenen van toestemming ex art. 1503 om het bezoekrecht op een andere plaats te laten uitoefenen (bijv. wanneer het kind bij de grootouders werd ondergebracht).

— kennis te nemen van de vordering tot betwisting van de bankgarantie die kan verstrekt worden om de opheffing van een bewarend beslag op een schip te bekomen (Gent, 12 januari 1988, *Eur. Vervoerr.*, 1989, 360).

10. Daarentegen kan hij niet:

- de uitvoerbaarheid van een uitvoerbare titel schorsen. Uitzondering: art. 1127 in het raam van derdenverzet (bijv. Beslagr. Gent, 31 december 1979, *Rev. Not. B.*, 1980, 144). Die bevoegdheid wordt ook aangenomen als adequate sanctie tegen misbruik van beslagrecht (bijv.: Beslagr. Antwerpen, 11 oktober 1984, *R.W.* 1985-86, 1502). Tenslotte zal de beslagrechter de tenuitvoerlegging van een notariële akte kunnen schorsen wanneer er ernstige betwisting bestaat over de titel in afwachting van de uitspraak van de bodemrechter (supra, nr. 9).
- een vonnis uitvoerbaar verklaren (Beslagr. Hasselt, 20 november 1974, *Jur. Liège*, 1975, 141)
- uitspraak doen over de ontvankelijkheid van een rechtsmiddel waardoor de tenuitvoerlegging wordt geschorst (art. 1397). Ook al is het rechtsmiddel prima facie niet ontvankelijk, mag de beslagrechter niet vooruitlopen op de beslissing in beroep of op verzet (Beslagr. Luik, 30 maart 1983, *Jur. Liège*, 1983, 307).
- oordelen of erfgenamen geacht moeten worden de nalatenschap te hebben aanvaard krachtens art. 778 B.W. (Beslagr. Antwerpen, 24 april 1990, *onuitgeg.*: beslag lastens de erfgenamen van de schuldenaar die de nalatenschap hadden verworpen).
- vonnissen interpreteren (Luik, 20 juni 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 1288; Beslagr. Kortrijk, 25 december 1980, *R.W.*, 1984-85, 2222. Zie ook bij Top, *o.c.*, *Comm. Ger. R.*, nr. 58. Vgl.: Brussel, 22 oktober 1985, *R.T.D.F.*, 1988, 281; Beslagr. Brussel, 20 mei 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 1233; De Leval, *Traité*, 29-30, nr. 15 B).
- notariële akten interpreteren.
- alimentatieverplichtingen aanpassen aan de gewijzigde omstandigheden. Een dergelijk verzoek is geen zwarigheid bij de tenuitvoerlegging (Cass., 6 mei 1982, *R.W.*, 1982-83, 184). Indien wijzigingen aan de feitelijke omstandigheden een aanpassing van de onderhoudsbijdrage zouden wettigen, dan dient de alimentatieschuldenaar zich tot de bodemrechter te wenden (Beslagr. Brussel, 1 december 1986, *R.T.D.F.*, 1988, 337).
- de beoordeling van de vervulling van de voorwaarden waaraan de bodemrechter deze verplichtingen heeft verbonden (bijv. „totdat het kind in staat is in zijn eigen behoeften te voorzien”; Beslagr. Brussel, 18 januari 1988, *R.T.D.F.*, 1988, 389).
- m.b.t. alimentatie tussen echtgenoten: de beoordeling van de exceptie van verzoening (Beslagr. Brussel, 6 maart 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 664).
- het treffen van voorlopige maatregelen m.b.t. het beheer en vereffening van een huwgemeenschap (Beslagr. Gent, 31 december 1979, *Rev. Not. B.*, 1980, 144)
- dwangsommen verbinden aan beslissingen van de bodemrechter (Beslagr. Brussel, 20 mei 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 1233).
- in het raam van betwistingen naar aanleiding van uitvoerend beslag,

oordelen over het retentierecht dat een derde doet gelden op de in beslag genomen goederen (Beslagr. Kortrijk, 18 juni 1979, *R.W.*, 1981-82, 1687: verwijzing ex art. 88)

— in het raam van geschillen over de verkoopvoorwaarden uitspraak doen over beweerde pachtrechten (Beslagr. Ieper, 1 april 1983, *T. Not.*, 1983, 272).

— beslissen over de omvang en/of het voorrecht van de vordering van een faillissementscurator (Rb. Leuven, 21 februari 1989, *T.B.B.R.*, 1990, 383).

11. FISCALE ZAKEN. — De fiscale dwangbevelen zijn uitvoerbare akten. De beslagrechter is bevoegd om de regelmatigheid van een dergelijk beslag te beoordelen (Bijv. Luik, 2 december 1988, *Pas.*, 1989, II, 133; Vred. Antwerpen, 9 november 1988, *T. Vred.*, 1989, 251). Hij is echter niet bevoegd om zich uit te spreken over het al dan niet verschuldigd zijn van de belastingen (Gent, 3 oktober 1986, *Bull. Bel.*, 1987, 1526; Luik, 7 maart 1988 en 5 september 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 1340 met noot De Leval; Beslagr. Tongeren, 17 maart 1983, *Bull. Bel.*, 1985, 294; Beslagr. Kortrijk, 16 september 1985, *Bull. Bel.*, 1986, 2778; Beslagr. Gent, 21 oktober 1986, *T.G.R.*, 1988, 97 met noot Van Herreweghe; Beslagr. Brugge, 3 december 1986, *Bull. Bel.*, 1987, 1201; Beslagr. Brussel, 12 januari 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 288; *Bull. Bel.*, 1988, 1307; Beslagr. Namen, 9 januari 1987, *Bull. Bel.*, 1988, 1304; Beslagr. Brussel, 23 juni 1988, *Ann. Dr. Liège*, 1989, 23); evenmin over de geldigheid van belastingaanslagen (Antwerpen, 17 mei 1988, *Bull. Bel.*, 1990, 2773) of over de betalingsmodaliteiten (Beslagr. Brugge, 8 maart 1988, *Bull. Bel.*, 1989, 2355).

De beslagrechter kan evenmin de uitvoerbaarheid van het dwangbevel opschorten, noch uitstel van betaling toestaan (supra nr. 6).

Over de verplichte mededeling van dergelijke vorderingen aan het Openbaar Ministerie: Cass., 9 november 1989, *onuitgeg.*; Cass., 26 april 1990, *J.L.M.B.*, 1990, 988 met noot De Leval).

12. Strafzaken. — De beslagrechter is niet bevoegd om te oordelen over het vrijgeven van goederen die in het raam van een strafrechtspleging werden in beslag genomen (cfr. K.B. nr. 260, 24 maart 1936. Zie hierover: De Peuter, J., „Beslag in strafzaken”, in *Comm. Strafr.* Over de onbevoegdheid van de beslagrechter: Antwerpen, 19 juli 1988, *Turnh. Rechtsl.* 1989, 107; Beslagr. Kortrijk, 11 oktober 1971, *R.W.*, 1971-72, 525; Beslagr. Luik, 21 november 1983, *Jur. Liège*, 1984, 117. Evenals: Voorz. Rb. Charleroi, 26 oktober 1987, *J.T.*, 1989, 30. Over de bevoegdheid van de kort gedingrechter: Voorz. Rb. Antwerpen, 23 juli 1982, *R.W.*, 1987-88, 1317 met noot Laenens. Adde: Cass., 21 maart 1985, *R.W.*, 1986-87, 189, *J.T.*, 1985, 697 met concl. adv.-gen. Velu). Wel kan de beslagrechter op verzoek van een schuldeiser een bewarend beslag toestaan op de in beslag genomen goederen of gelden (Luik, 13 januari 1984, *Jur. Liège*, 1984, 111 met noot De Leval).

Anders: Beslagr. Hoei, 21 november 1983, *Jur. Liège*, 1984, 117). Het gaat dan om een beslag „bij een derde”, nl. ter griffie der overtuigingsstukken: niet om een beslag onder derden (Antwerpen, 19 juli 1988, *gecit.*). Diegene die beweert eigenaar te zijn van de goederen zal een beslag tot terugvoering kunnen leggen. Ook een uitvoerend beslag is mogelijk, enkel zal dit geen voortgang kunnen vinden tot wanneer over de vrijgave van de in beslag genomen goederen is beslist.

Wanneer het bestuur van registratie en domeinen voor de invordering van geldboeten beslag gaat leggen op goederen van de veroordeelde of wanneer het overgaat tot de invordering van verbeurdverklaarde zaken en hiertoe beslag heeft gelegd, dan moeten de betwistingen die in verband hiermee rijzen worden beslecht door de beslagrechter (Cass., 9 januari 1981, *R.W.*, 1981-82, 2165, *J.T.*, 1982, 279; De Smet, W., *o.c.*, 120, nr. 16).

§ 2. Territoriale bevoegdheid

13. Principe. — De bevoegde rechter is deze van de plaats waar het beslag wordt gelegd (art. 633), d.w.z. de plaats waar de goederen die in beslag moeten worden genomen zich bevinden. Deze bepaling raakt de openbare orde (Arrondrb. Brugge, 26 juni 1981, *R.W.*, 1981-82, 2553, *J.T.*, 1981, 728; Arrondrb. Charleroi, 30 juni 1981, *Pas.*, 1982, III, 75; Arrondrb. Luik, 20 april 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 1278; Beslagr. Charleroi, 29 februari 1988, *J.T.*, 1988, 441; Top, F., *o.c.*, *Comm. Ger. R.*, nr. 29; Chabot-Leonard, D., *o.c.*, 64).

De toepassing levert geen moeilijkheden op bij beslag op lichamelijke goederen. Bij beslag op schuldvorderingen daarentegen bestond er lange tijd betwisting over de vraag naar de localisatie van plaats van het beslag. Een gedeelte van de rechtspraak was in die zin gevestigd dat de woonplaats van de beslagen schuldenaar de bevoegdheid determineert (o.m.: Arrondrb. Gent, 17 maart 1980, *R.W.*, 1980-81, 325; Arrondrb. Brussel, 6 april 1981, *J.T.*, 1981, 360, *Pas.*, 1981, III, 38; Arrondrb. Bergen, 13 maart 1981, *J.T.*, 1981, 36, *Pas.*, 1981, III, 36; Arrondrb. Verviers, 25 september 1981, *J.T.*, 1982, 379). Thans wordt aangenomen dat bij beslag onder derden de bevoegde rechter deze is van de woonplaats van de derde-beslagene. Dit is de plaats waar het exploot aan de derde-beslagene werd betekend of de kennisgeving wordt ontvangen (Cass., 26 november 1982, *R.W.*, 1982-83, 2113, *T.B.H.*, 1983, 348 met noot Laenens. In dezelfde zin sindsdien: Arrondrb. Luik, 6 oktober 1983, *Jur. Liège*, 1983, 505. Voorheen reeds o.m.: Antwerpen, 2 november 1981, *J.T.*, 1982, 378; Arrondrb. Brugge, 26 juni 1981, *gecit.*; Arrondrb. Luik, 28 januari 1982, *J.T.*, 1982, 379, *Jur. Liège*, 1982, 181; Arrondrb. Charleroi, 3 februari 1981, *J.T.*, 1981, 553; Beslagr. Charleroi, 2 juni 1981, *Pas.*, 1981, III, 53). Aldus is de bevoegde rechter voor het verlenen van het visum bedoeld in art. 1544 de rechter van de plaats waar het exploot werd betekend aan de derde-beslagene (Arrondrb. Luik, 29 januari 1987, *J.L.M.B.*, 1988, 534).

14. SAMENHANG. — De toepassing van de regels inzake samenhang kunnen ertoe leiden dat de bevoegdheid van de beslagrechter zich ook uitstrekt tot goederen die zich in een ander arrondissement bevinden. Aldus kan voor eenzelfde schuldvordering in hetzelfde verzoekschrift toelating worden gevraagd voor een bewarend beslag op goederen gelegen in diverse arrondissementen. (Voor uitvoerend beslag op onroerende goederen in verschillende arrondissementen infra nr. 243). In die gevallen kan de zaak worden gebracht voor de beslagrechter naar keuze (Arrondrb. Luik, 20 april 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 1278).

Uitzondering moet worden gemaakt voor het beslag tot terugvordering (infra nr. 139).

HOOFDSTUK II

DE VOORLOPIGE TENUITVOERLEGGING

15. ALGEMEEN. — In principe wordt de tenuitvoerlegging van eindvonnis-
sen geschorst door verzet en hoger beroep (art. 1397).

Voorziening in cassatie daarentegen heeft geen schorsende werking (art. 1118) behoudens inzake echtscheiding (art. 1274, tweede lid). De voorlopige tenuitvoerlegging vormt een uitzondering op het principe van de schorsende kracht van de gewone rechtsmiddelen. Door het toestaan van de voorlopige tenuitvoerlegging kan het dilatoir gebruik van rechtsmiddelen tegengegaan worden (Martens, P., „L'exécution provisoire en matière patrimoniale", *Ann. Dr. Liège*, 1983, 180). De voorlopige tenuitvoerlegging behoedt de schuldeiser voor de kwade trouw van de schuldenaar. Aldus kende de Rechtbank van Koophandel te Luik de voorlopige tenuitvoerlegging toe omdat de betwiste verrichting ten goede was gekomen en nog steeds komt aan de debiteur terwijl de voordelen ervan aan de schuldeiser worden ontnomen (Kh. Luik, 10 november 1983, *T.B.H.*, 1985, 118 met noot).

Wanneer de schuldeiser de voorlopige tenuitvoerlegging voor de bodemrechter heeft verkregen, kan de schuldenaar deze uitvoerbaarheid niet omzeilen door aan de beslagrechter afbetalingstermijnen te vragen (Rb. Charleroi, 25 november 1986, *T.B.B.R.*, 1988, 263). De beslagrechter kan geen uitstel toestaan behoudens indien de schuldeiser akkoord gaat met het toekennen van faciliteiten, of — volgens bepaalde rechtspraak — in geval van rechtsmisbruik (Beslagr. Brussel, 12 januari 1987, *J.T.*, 1987, 290 infra nr. 171 e.v.).

Het voordeel van de uitvoerbaarheid betreft niet enkel de schuld in hoofdsom, maar ook de gerechtskosten en interesten (Beslagr. Bergen, 4 oktober 1979, *J.T.*, 1986, 228).

16. De tenuitvoerlegging gebeurt slechts ten voorlopige titel, d.i. ongeacht

de uiteindelijke beslissing naar aanleiding van het verzet of hoger beroep. Zij is een loutere mogelijkheid, nooit een verplichting voor de partij die zo'n vonnis bekomen heeft. Zij geschiedt derhalve op risico van de partij die daartoe last geeft en die verplicht is de zaken te herstellen in hun oorspronkelijke staat, mocht de eerste beslissing worden hervormd (art. 1398, tweede lid; Cass., 27 januari 1982, *R.W.*, 1983-84, 1490; Beslagr. Hoei, 20 mei 1985, *Jur. Liège*, 1985, 491). Die partij dient de nadelige gevolgen te dragen van een hervorming in hoger beroep of op verzet. Het gaat hier om een geval van objectieve aansprakelijkheid (cfr. Van Oevelen, A. en Lindemans, D., „Het kort geding: herstel van schade bij andersluidende beslissing van de bodemrechter”, *T.P.R.*, 1985, (1051), 1064, nr. 19 e.v. Rechtsvergelijkend: Van Rossum, A., *Aansprakelijkheid voor tenuitvoerlegging van vernietigde rechterlijke beslissingen*, Deventer, 1990).

Aldus houdt het risico van de voorlopige tenuitvoerlegging in dat de partij die daartoe last geeft en zich vergist bij de berekening van haar schuldvordering, vergoedende interesten verschuldigd is op de door haar teveel ontvangen bedragen (Arbh. Antwerpen, 21 maart 1983, *J.T.T.*, 1983, 296). Een voorlopige tenuitvoerlegging die zonder noodzaak wordt vervolgd, kan rechtsmisbruik uitmaken en aanleiding geven tot schadevergoeding (Brussel, 10 november 1971, *R.W.*, 1971-72, 628; *Rec. Gén. Enr. Not.*, 1972, 74, *Rev. Not. Belge*, 1972, 161).

17. VERPLICHTING DER PARTIJEN. — De verplichting van de schuldenaar om te betalen in voorlopige tenuitvoerlegging van een uitvoerbare beslissing, is onderworpen aan een ontbindende voorwaarde: de betaling door de schuldenaar wordt met terugwerkende kracht ongedaan gemaakt wanneer het eerste vonnis na verzet of hoger beroep wordt hervormd. Van zijn kant heeft de schuldeiser de verplichting terug te betalen wat hij voorlopig heeft ontvangen onder de opschortende voorwaarde dat het vonnis wordt hervormd. Deze verplichting geeft de schuldenaar evenwel niet het recht om een bewarend beslag in eigen handen te leggen om de terugbetaling te verzekeren van hetgeen hij zelf voorlopig moet betalen. De schuldvordering van de schuldenaar is immers louter eventueel en beantwoordt niet aan de vereisten voor een bewarend beslag.

Slechts wanneer de appelrechter een vonnis vernietigt, waarvan de voorlopige tenuitvoerlegging aanleiding had gegeven tot een betaling door de schuldenaar, wordt de terugbetaling eisbaar (Luik, 17 november 1986, *J.T.*, 1987, 282). Volgens het Hof van Cassatie werkt de verplichting van de schuldeiser tot terugbetaling van wat hij „onverschuldigd” ontvangen heeft, terug tot op het ogenblik dat deze betaling is geschied, maar wordt zij slechts eisbaar vanaf het ogenblik dat het vonnis door de appelrechter hervormd wordt. Pas door het hervormend vonnis of arrest wordt het onverschuldigd karakter van de betaling vastgesteld, ook al was de betaling onverschuldigd van het ogenblik af dat zij geschiedde (Cass., 15 september 1984, *Pas.*, 1984, I, 42 met conclusie advocaat-generaal Liekendaal, *J.T.*,

1985, 185. Over de toepassing van de principes van onverschuldigde betaling: Van Oevelen, A. en Lindemans, D., *o.c.*, *T.P.R.*, 1985, 1080, nr. 40 e.v.).

18. MODALITEITEN. — Er bestaan twee modaliteiten van voorlopige tenuitvoerlegging: ofwel volgt zij van rechtswege uit een wettelijke bepaling, ofwel wordt zij door de bodemrechter uitgesproken op verzoek van de schuldeiser.

a) Uitvoerbaarheid van rechtswege.

19. Een aantal beslissingen zijn van rechtswege uitvoerbaar bij voorraad. Dit betekent dat de uitvoerbaarheid niet uitdrukkelijk gevorderd noch toegekend moet worden. Het betreft meer in het bijzonder de beschikkingen op eenzijdig verzoekschrift (art. 1029, tweede lid); vonnissen die een onderzoeksmaatregel voorschrijven (art. 1496; bijv. Rb. Aarlen, 12 december 1986, *Rev. Rég. Dr.*, 1987, 179); vonnissen die een exequatur verlenen van een arbitrale beslissing (art. 1710, tweede lid); beschikkingen inzake rechtsbijstand (art. 683) en verzegeling (art. 1163, derde lid).

De beschikkingen van de Voorzitter in kort geding zijn van rechtswege uitvoerbaar bij voorraad (art. 1039, eerste lid; bijv. Beslagr. Brussel, 4 juni 1987, *J.T.*, 1987, 723).

Verder zijn bijvoorbeeld ook nog uitvoerbaar bij voorraad de beschikkingen inzake de vrijgave van de huurwaarborg overeenkomstig art. 1752 bis B.W. en deze m.b.t. art. 7, vijfde lid, art. 8, derde lid en art. 31 van de Handelshuurwet (Beslagr. Luik, 4 november 1985, *Jur. Liège*, 1986, 320; *Comm. Bijzondere Overeenkomsten*, „Handelshuur”, art. 31).

20. Er bestaat betwisting nopens de vraag of de beschikkingen van de beslagrechter steeds van rechtswege uitvoerbaar bij voorraad zijn, krachtens art. 1039, tweede lid en 1395, tweede lid Ger. W. Volgens de heersende opvatting in rechtspraak en rechtsleer is dit steeds het geval (Brussel, 26 maart 1979, *R.W.*, 1979-80, 781; Luik, 24 december 1981, *Jur. Liège*, 1982, 133; Beslagr. Kortrijk, 25 juni 1973, *Rec. Gén. Enr. Not.*, 1977, 441; Beslagr. Luik, 28 december 1977, *Rec. Gén. Enr. Not.*, 1978, 280 met noot; Beslagr. Antwerpen, 30 december 1982, *R.W.*, 1983-84, 307; Beslagr. Brussel, 4 juni 1987, *J.T.*, 1987, 723; Beslagr. Hasselt, 3 januari 1989, *T.B.B.R.*, 1989, 421; Beslagr. Hoei, 11 juni 1990, *J.L.M.B.*, 1991, 92; De Leval, G., *Traité*, 56, nr. 34; De Leval, G., „Aspects actuels du droit des saisies”, *J.T.*, 1989, 630, nr. 26 en 27; Van Compernelle, J., „Examen de jurisprudence. Les voies conservatoires et d'exécution”, *R.C.J.B.*, 1987, 411, nr. 11). Dit geldt o.m. voor de beslissingen van de beslagrechter inzake kantonnement (Beslagr. Brussel, 4 juni 1987, *J.T.*, 1987, 723; waarbij de handlichting wordt bevolen van een bewarend onroerend beslag (Beslagr. Hoei, 11 juni 1990, *J.L.M.B.*, 1991, 92).

Of dit ook het geval is voor beschikkingen inzake revindicatie, wordt betwist (infra nr. 191; zie ook Laenens, J., „Is de beschikking van de beslagrechter inzake revindicatie van rechtswege uitvoerbaar bij voorraad’?', noot onder Beslagr. Turnhout, 25 maart 1982, *R.W.*, 1983-84, 304; pro uitvoerbaarheid: Beslagr. Hasselt, 3 januari 1989, *T.B.B.R.*, 1989, 421).

De uitzonderingen kunnen enkel voortvloeien uit een uitdrukkelijke wetsbepaling in die zin. Dit is bijvoorbeeld het geval i.g.v. derdenverzet. Art. 1127 Ger. W. bepaalt nl. dat de beslagrechter op dagvaarding van de partij die derdenverzet heeft gedaan, de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing voorlopig geheel of ten dele kan opschorten. Dit geldt tevens voor de beschikkingen van beslagrechter in zijn hoedanigheid van rechter in de rechtbank van eerste aanleg (cfr. Ledoux, J., *l.c.*, *J.T.*, 1989, 618, nr. 20). Ook de beslissing van de beslagrechter op het derdenverzet door de beslagen schuldenaar ingesteld tegen het uitvoerend beslag onder derden is niet uitvoerbaar bij voorraad (art. 1543, tweede lid; Luik, 24 december 1981, *Jur. Liège*, 1981, 133).

b) Uitvoerbaarheid ten gevolge van een rechterlijke uitspraak (art. 1400-1402 Ger. W.).

21. De rechter kan op verzoek van de eiser de voorlopige tenuitvoerlegging van de vonnissen toestaan, behoudens de uitzonderingen die de wet bepaalt (art. 1398, eerste lid). Deze uitvoerbaarheid is facultatief: zij moet gevorderd worden en de rechter is niet verplicht aan deze vordering gevolg te geven. Enkel de bodemrechter is bevoegd om de uitvoerbaarheid bij voorraad te verlenen (Beslagr. Hasselt, 20 november 1974, *Jur. Liège*, 1975, 141).

De rechter mag niet nalaten over de vordering tot uitvoerbaarverklaring uitspraak te doen (art. 1138, derde lid) ook al heeft de partij haar verzoek enkel verwoord in de akte van rechtsingang en niet meer in haar conclusie herhaald (Brussel, 3 mei 1990, *J.L.M.B.*, 1991, 77).

De rechter kan na een definitieve beslissing, deze niet later aanvullen door de uitvoerbaarheid bij voorraad uit te spreken in een latere beslissing (Arbh. Brussel, 19 december 1988, *J.T.T.*, 1989, 271 met noot). Evenmin komt die bevoegdheid toe aan de beslagrechter (Beslagr. Hasselt, 20 november 1974, *Jur. Liège*, 1975, 141).

Wanneer de rechter verzuimd heeft uitspraak te doen over een dergelijk verzoek, kan om de uitvoerbaarheid van het vonnis ten allen tijde verzocht worden naar aanleiding van het door de veroordeelde partij ingestelde hoger beroep (art. 1401).

De rechter beschikt ter zake over een zeer ruime beoordelingsvrijheid: de uitvoerbaarheid kan geheel of slechts gedeeltelijk worden verleend, onderworpen worden aan een voorafgaande zekerheidsstelling door de schuldeiser (art. 1400) of verbonden worden aan een kantonnementsverbod voor de schuldenaar.

Bij het toekennen van de uitvoerbaarheid bij voorraad moet de rechter de betrokken belangen afwegen (Kh. Luik, 10 november 1983, *T.B.H.*, 1985, 118 met noot). Indien hij de vordering afwijst, hoeft hij deze weigering niet uitvoerig te motiveren, tenzij de partijen dienaangaande conclusies hebben genomen (vgl. inzake motivering van veroordeling tot de kosten: Cass., 11 mei 1989, *R.W.*, 1989-90, 327; *Arr. Cass.*, 1988-89, nr. 518, 1059).

Alleen vonnissen waarbij de eis wordt toegewezen zijn vatbaar voor voorlopige tenuitvoerlegging; vonnissen die de eis afwijzen zijn niet uitvoerbaar, behoudens wat de kosten betreft (Brussel, 18 april 1985, *J.T.*, 1985, 651; contra: De Leval, G., *Traité*, 550, nr. 267 E).

De appelrechter kan de door de eerste rechter toegekende uitvoerbaarheid niet intrekken (art. 1402) (zie nochtans infra nr. 25), maar de uitvoerbaarheid kan wel voor het eerst in hoger beroep gevraagd en toegekend worden (art. 1401). Het Hof van Cassatie kan niet de schorsing van de tenuitvoerlegging toestaan (Beslagr. Luik, 13 april 1983, *Jur. Liège*, 1983, 310).

De eis is echter zonder voorwerp als de beslissing van rechtswege uitvoerbaar bij voorraad is, krachtens een wettelijke bepaling, of niet meer vatbaar voor een schorsend rechtsmiddel. De eis vervalt tevens wanneer het eindarrest over het hoofdberoep gevelde wordt op hetzelfde ogenblik als de beslissing over de vraag tot voorlopige tenuitvoerlegging (Brussel, 6 januari 1987, *J.T.*, 1987, 285).

Volgens het Hof van Beroep te Brussel volstaat het dat de uitvoerbaarheid bij voorraad wordt verleend. De toevoeging van de woorden „niettegenstaande alle verhaal” is overbodig en komt neer op een tautologie (Brussel, 24 juni 1986, *J.T.*, 1986, 653).

De rechter kan wel beslissen dat de uitvoerbaarheid bij voorraad wordt toegestaan niettegenstaande hoger beroep, maar niet in geval van verzet (Beslagr. Luik, 2 juli 1984, *Jur. Liège*, 1984, 486).

22. VERBOD VAN VOORLOPIGE TENUITVOERLEGGING. — GERECHTELIJK WETBOEK. — De voorlopige tenuitvoerlegging van de eindvonnissen kan niet worden toegestaan inzake echtscheiding, scheiding van tafel en bed, verzet tegen het huwelijk of nietigverklaring van het huwelijk (art. 1399, eerste lid; bijv.: Gent, 12 september 1988, *Pas.*, 1989, II, 46). Dit is wel mogelijk m.b.t. de bijkomende vorderingen inzake het bezoek/hoederecht of m.b.t. onderhoudsbijdragen (Chabot-Leonard, D., *Saisies conservatoires et saisies-exécutions*, Brussel, 1979, 143; Ledoux, J., o.c., *J.T.*, 1983, 484, nr. 37). Voorlopige tenuitvoerlegging is eveneens uitgesloten wanneer de beschikking bedoeld in artikel 1342, een verzoekschrift dat overeenkomstig art. 1340 is ingediend inzake summiere rechtspleging om betaling te bevelen, geheel of ten dele inwilligt (art. 1399, tweede lid).

Sinds de invoering van het gerechtelijk wetboek is het verbod van voorlopige tenuitvoerlegging inzake de gerechtskosten opgeheven (Beslagr. Bergen, 4 oktober 1979, *J.T.*, 1980, 228).

23. BIJZONDERE WETGEVINGEN. — Ook de publikatie van een stakingsbevel kan niet bij voorraad geschieden (art. 58, derde lid WHP 14 juli 1971; Kh. Kortrijk, Kort ged., 2 oktober 1987, *J.T.*, 1987, 650; contra: De Leval, G., *Traité*, 557, nr. 269 C).

Art. 58, derde lid van de Jeugdbeschermingswet van 8 april 1965 staat de jeugdrechtsbank toe de voorlopige tenuitvoerlegging van zijn vonnissen te bevelen behoudens wat de kosten betreft (Cass., 20 mei 1981, *Arr. Cass.*, 1980-81 nr. 543; Luik, 12 juni 1981, *Jur. Liège*, 1981).

24. MOTIVERING VAN DE UITVOERBAARHEID. — De uitvoerbaarheid bij voorraad kan enkel toegekend worden door de bodemrechter, die hierbij volkomen soeverein oordeelt. De rechter moet echter steeds de passende omzichtigheid aan de dag leggen (Antwerpen, 11 februari 1987, *R.W.*, 1986-87, 2640 met noot Laenens, J.). Volgens het Hof te Antwerpen is dit slechts mogelijk wanneer de bedragen als verschuldigd werden erkend of wanneer de rechter de redelijke zekerheid heeft dat zijn beslissing niet vatbaar is voor ernstige kritiek. Andere argumenten kunnen zijn: de van nature dringende aard van de alimentatievordering (Luik, 24 december 1981, *Jur. Liège*, 1982, 133), de dringende nood van de schuldeiser, de kwade trouw van de schuldenaar die louter dilatoir beroep heeft ingesteld, enz. De voorlopige tenuitvoerlegging werd daarentegen geweigerd aangezien de betwiste sommen reeds gestort waren op een geblokkeerde rekening (Kh. Luik, 25 oktober 1983, *Jur. Liège*, 1984, 612) of indien de schuldeiser geen ernstig nadeel lijdt (Brussel, 10 november 1981, *J.T.*, 1982, 378). Ook werd de voorlopige tenuitvoerlegging geweigerd van een beslissing die het leugenachtig karakter van de erkenning van een natuurlijk kind vaststelt om te beletten dat een verandering van staat uitwerking zou hebben zolang hiertegen nog beroep mogelijk is (Rb. Brussel, 16 april 1971, *J.T.*, 1971, 443). De weigering van de uitvoerbaarheid moet in tegenstelling tot het kantonnementsverbod, bedoeld in art. 1406 Ger. W., niet uitvoerig gemotiveerd worden, behoudens wanneer partijen daaromtrent geconcludeerd hebben (Cass., 11 mei 1989, *R.W.*, 1989-90, 327).

25. ONHERROEPELIJK KARAKTER VAN DE UITVOERBAARHEID. — De appelrechter kan overeenkomstig art. 1402 in geen geval de door de eerste rechter bevolen tenuitvoerlegging verbieden of doen schorsen (Arbh. Antwerpen, 28 maart 1983, *J.T.T.*, 1983, 368; Beslagr. Luik, 7 maart 1984, *Jur. Liège*, 1984, 200); volgens sommige rechtspraak zelfs niet indien de eerste rechter ultra petita de voorlopige tenuitvoerlegging heeft bevolen (Luik, 28 juni 1984, *Jur. Liège*, 1984, 546 met kritische noot De Leval, G.). Het hoger beroep tegen een vonnis, is ontoelaatbaar in zoverre het gericht is tegen de uitspraak ervan bij voorraad (Brussel, 24 juni 1986, *J.T.*, 1986, 653).

De vraag of dit verbod absoluut geldt, is omstreden. Zo besliste het Hof van Beroep te Brussel dat de appelrechter niet mag raken aan de voorlopige tenuitvoerlegging „omdat deze regelmatig werd toegestaan”, d.w.z. omdat

de uitvoerbaarheid gevorderd werd en zonder dat de beslissing die de uitvoerbaarheid verleent een procedurevoorschrift heeft geschonden (Brussel, 24 juni 1986, *J.T.*, 1986, 653). Impliciet geeft het Hof hierdoor te kennen dat de appelrechter de bevoegdheid heeft om de voorlopige tenuitvoerlegging toch te schorsen indien de eerste rechter ultra petita of met inbreuk op een procedurebeginsel of voorschrift heeft beslist. In dat geval zou de appelrechter dan wegens een manifeste miskennis van het beschikingsbeginsel de tenuitvoerlegging van het vonnis kunnen verbieden of schorsen. In latere arresten heeft het Hof van Beroep te Brussel — ditmaal expliciet — bevestigd dat het verbod van art. 1402 niet absoluut is en dat de appelrechter de schorsing van de tenuitvoerlegging kan bevelen wanneer dit door de eerste rechter ultra petita was toegekend (Brussel, 3 mei 1990, *J.L.M.B.*, 1991, 77) of wanneer een uitdrukkelijke wettekst, zoals art. 1714 inzake arbitrale beslissingen, dergelijke uitzonderingen toestaat (Brussel, 19 oktober 1989, *Ann. Dr. Liège*, 1990, 251 met kritische noot De Bournonville, Ph., „Le sursis à exécution de la sentence arbitrale exéquaturée”: de auteur beschouwt art. 1714 als een toepassing van art. 1127 inzake arbitrage).

Terecht kan men stellen dat in die gevallen waar niet de opportuniteit maar wel de regelmatigheid van voorlopige tenuitvoerlegging ter discussie staat, art. 1402 moet worden genuanceerd (zie in die zin: De Leval, G., noot onder Luik, 28 juni 1984, *Jur. Liège*, 1984, 546; Id., *Traité*, 568, nr. 272 B. Zie ook: Fettweis, A., *Manuel de procédure civile*, Luik, 1985, 605-606, nr. 957). De auteur bepleit de bevoegdheid ter zake van de appelrechter, van de Voorzitter zetelend in kort geding of van de beslagrechter, om de voorlopige tenuitvoerlegging te schorsen in geval van een manifeste onregelmatigheid (vgl. Van Compennolle, J., o.c., *R.C.J.B.*, 1987, 431, nr. 24; in deze zin reeds Brussel, 3 mei 1990, *J.L.M.B.*, 1991, 77).

26. GEVOLGEN. — De voorlopige tenuitvoerlegging maakt geen stilzwijgende berusting uit, noch in hoofde van de schuldenaar die uitvoert, noch in hoofde van de schuldeiser (Cass. 1 december 1983, *Arr. Cass.*, 1983-84, nr. 183; *R.W.*, 1984-85, 835; *Pas.*, 1984, I, 359; Cass., 26 maart 1984, *Arr. Cass.*, 1983-84, nr. 926; *R.W.*, 1984-85, 1090; *Pas.*, 1984, I, 870; Cass., 13 februari 1985, *Arr. Cass.*, 1984-85, nr. 352; *Pas.*, 1985, I, 721; *J.T.* 1985, 303; Brussel, 24 maart 1980, *J.T.*, 1981, 244; Bergen, 10 juni 1981, *Pas.*, 1981, II, 117; Brussel, 9 februari 1982, *R.W.*, 1982-83, 2625).

De schuldenaar is immers verplicht voorlopig gevolg te geven aan de uitvoerbare beslissing, en de schuldeiser berust slechts wanneer hij de uitvoerbare beslissing zonder voorbehoud betekent en tenuitvoerlegt zonder zelf op een bepaald punt beroep in te stellen. Een betaling onder bedreiging van een gedwongen tenuitvoerlegging beantwoordt niet aan de voorwaarden van art. 1045, derde lid.

27. ZEKERHEIDSTELLING. — De rechter die de voorlopige tenuitvoerleg-

ging voor de gehele veroordeling of voor een deel ervan uitspreekt, kan daaraan de voorwaarde verbinden dat een zekerheid wordt gesteld, die hij bepaalt en waarvoor hij, zo nodig, de modaliteiten vaststelt (art. 1400, eerste lid; Bijv. Beslagr. Brussel, 25 juni 1970, *Pas.*, 1970, III, 94, Rb. Antwerpen, 1 februari 1974, *Rechtspr. Antw.*, 1973, 345; *Eur. Vervoerr.*, 1974, 277; Beslagr. Brussel, 30 april 1982, *R.W.*, 1983-84, 453). Ook indien de voorlopige tenuitvoerlegging voortvloeit uit de wet kan een zekerheidsstelling worden opgelegd (i.v.m. art. 1039; Voorz. Rb. Luik, 2 februari 1984, *Jur. Liège*, 1984, 121). De rechter in hoger beroep mag de tenuitvoerlegging van een bij voorraad uitvoerbaar verklaarde beslissing afhankelijk stellen van een borgsom, indien de uitvoerbaarheid werd toegestaan in strijd met een algemeen beginsel van procesrecht (Kh. Brussel, 20 juli 1989, *J.L.M.B.*, 1990, 368).

De zekerheidsstelling is geen noodzakelijk onderdeel van de tenuitvoerlegging, maar enkel een voorwaarde hiervan (Cass., 14 juni 1984, *Arr. Cass.*, 1983-84, nr. 590, *R.W.*, 1985-86, 892, *Pas.*, 1984, I, 1260). De kosten die zij kan meebrengen, kunnen dus niet beschouwd worden als kosten van de tenuitvoerlegging in de zin van art. 1024. Waar het kantonement een voorwaardelijke betaling van de schuldenaar veronderstelt, waardoor de verdere tenuitvoerlegging onmogelijk wordt, vergt de zekerheidsstelling een voorafgaande betaling van de schuldeiser om tot tenuitvoerlegging te kunnen overgaan. In tegenstelling met kantonement is zekerheidsstelling in principe (uitz. bijv.: art. 1752 bis B.W.) steeds mogelijk, en kan zij worden opgelegd in allerlei aangelegenheden, niet enkel inzake veroordeling tot een geldsom. De schuldenaar kan weigeren in te stemmen met de zekerheidsstelling door een derde die zich borg stelt voor de terugbetaling van de gelden in geval het vonnis zou worden hervormd (Beslagr. Brussel, 21 februari 1990, *J.L.M.B.*, 1991, 104).

Wanneer de tenuitvoerlegging vervolgd wordt, zonder gevolg te geven aan de bevolen zekerheidsstelling, kan de beslagrechter de opheffing van het beslag bevelen (Beslagr. Brussel, 23 april 1982, *R.W.*, 1983-84, 453, *Pas.*, 1982, III, 76). Indien de zekerheid betaald wordt buiten de vooropgestelde termijn, vervalt het voordeel van de uitvoerbaarheid bij voorraad (Beslagr. Brussel, 30 april 1982, *R.W.*, 1983-84, 453).

De zekerheidsstelling is van rechtswege bevrijd wanneer de consignatie door de veroordeelde partij is gedaan overeenkomstig art. 1404 (art. 1400, tweede lid). Zoals gezegd besliste het Hof van Cassatie dat de kosten van zekerheidsstelling geen gerechtskosten zijn in de zin van art. 1024 (Cass., 14 juni 1984, *gecit.*).

28. VOORLOPIGE TENUITVOERLEGGING IN BEROEP. — Het verzoek tot voorlopige tenuitvoerlegging kan altijd worden gericht aan de appelrechter, hetzij omdat de partij nagelaten heeft dit te verzoeken voor de eerste rechter, hetzij omdat deze verzuimd heeft over een dergelijk verzoek uitspraak te doen of het heeft afgewezen (Luik, 6 november 1981, *Jur. Liège*, 1981, 45;

Brussel, 10 november 1981, *Pas.*, 1982, II, 28; Luik, 24 december 1981, *Jur. Liège*, 1981, 133; Gent, 2 december 1988, *T.G.R.*, 1989, 7; Rb. Nijvel, 9 maart 1983, *J.T.*, 1983, 689).

Net zoals de eerste rechter, oordeelt de appelrechter soeverein over het verzoek tot uitvoerbaarverklaring (Luik, 23 februari 1984, *Jur. Liège*, 1984, 357; Luik, 6 februari 1985, *Jur. Liège*, 1985, 215; Luik, 21 maart 1985, *Jur. Liège*, 1985, 483). De appelrechter verklaart het bestreden vonnis slechts uitvoerbaar bij voorraad bij urgentie en indien de aanspraak onbetwistbaar lijkt (Luik, 6 februari 1985, *Jur. Liège*, 1985, 215). De uitvoerbaarheid bij voorraad kan bij verzoekschrift worden gevorderd en kan door het Hof worden toegekend, op grond van de door de eerste rechter aangegeven redenen (Antwerpen, 30 mei 1989, *Limb. Rechtsl.*, 1989, 135, met noot Van Helmont, P.).

29. De uitvoerbaarheid kan bijvoorbeeld verleend worden omwille van de dringende financiële behoefte van de alimentatiegerechtigde schuldeiser (Brussel, 18 juni 1979, *J.T.*, 1980, 45; *Pas.*, 1979, II, 129; Brussel, 10 november 1981, *Pas.*, 1982, II, 28; *J.T.*, 1982, 378; Luik, 24 december 1981, *Jur. Liège*, 1982, 133), behoudens wanneer de behandeling van de zaak ten gronde voor de appelrechter zeer spoedig zal plaatsvinden en de schuldeiser intussen nog gedeeltelijke uitkeringen ontvangt (Brussel, 10 november 1981, *gécit.*). De uitvoerbaarheid kan ook gemotiveerd worden door het onbetwistbaar karakter van de schuld (Luik, 6 november 1981, *Jur. Liège*, 1982, 45; Rb. Nijvel, 9 maart 1983, *J.T.*, 1983, 689) of het dilatoir karakter van het hoger beroep (Luik, 19 mei 1982, *Ann. Dr. Liège*, 1983, 200; Luik, 23 februari 1984, *Jur. Liège*, 1984, 357; Luik, 6 februari 1985, *Jur. Liège*, 1985, 215).

De toekenning van de uitvoerbaarheid mag volgens het Hof van Beroep te Luik niet ingegeven worden door algemene overwegingen m.b.t. de economische toestand of de gerechtelijke achterstand (Luik, 19 mei 1982, *Ann. Dr. Liège*, 1983, 200).

Het Hof te Luik aanvaardde dat de appelrechter die de uitvoerbaarheid toestond met uitsluiting van het recht tot kantonnement, aan de schuldenaar nog wel uitstel van betaling kan verlenen, tenzij dit door de wet verboden is (Luik, 21 maart 1985, *Jur. Liège*, 1985, 483; *Verslag Van Reepinghen*, 1967, 499; Ledoux, J., o.c., *J.T.*, 1989, 617, nr. 19).

Contra legem is de rechtspraak waarbij in raadkamer, op eenzijdig verzoekschrift, het bestreden vonnis uitvoerbaar bij voorraad wordt verklaard (Antwerpen, 27 september 1989, *R.W.*, 1990-91, 299 met noot Laenens, J., „De uitvoerbaarheid bij voorraad van een in appel bestreden vonnis”).

30. De appelrechter kan uitspraak doen over het verzoek, zelfs voor zich over de grond van de zaak uit te spreken (Luik, 6 november 1981, *Jur.*

Liège, 1982, 45 met noot De Leval, G.; Brussel, 10 november 1981, *J.T.*, 1982, 378; Gent, 15 januari 1985, *T.G.R.*, 1985, 118, nr. 85/79; Brussel, 6 januari 1987, *J.T.*, 1987, 285). Bepaalde rechtspraak is van oordeel dat de appelrechter zelfs niet de ontvankelijkheid van het hoger beroep dient te onderzoeken alvorens de voorlopige tenuitvoerlegging toe te staan (Bergen, 25 april 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 1050; Antwerpen, 30 mei 1989, *Limb. Rechtsl.*, 1989, 135; Brussel, 29 juni 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 1381; Antwerpen, 27 september 1989, *gecit.* In dezelfde zin o.m.: Fettweis, A., *Manuel*, 605; De Leval, *Traité*, 565, nr. 272). Terecht wordt de stelling verdedigd dat de appelrechter eerst de toelaatbaarheid van het hoger beroep moet beoordelen: wat baat het de schorsende werking van het hoger beroep op te heffen wanneer dit hoger beroep nadien ontoelaatbaar blijkt te zijn (cfr. Laenens, o.c., *R.W.*, 1990-91, 300; Van Herreweghe, V., *Beslagzakboekje*, 13, nr. 48. In die zin: Brussel, 19 maart 1980, *J.T.*, 1981, 384).

31. VOORLOPIGE TENUITVOERLEGGING EN KANTONNEMENT. — Het voordeel van de voorlopige tenuitvoerlegging in hoofde van de schuldeiser doet geen afbreuk aan het recht tot kantonnement van de schuldenaar, tenzij dit recht uitdrukkelijk door de wet (1404, eerste lid Ger. W.) of door de bodemrechter krachtens art. 1406 Ger. W. uitgesloten werd. Uitvoerbaarheid bij voorraad houdt in se geen kantonnementsverbod in (Brussel, 24 juni 1986, *J.T.*, 1986, 653; Beslagr. Brussel, 4 juni 1987, *J.T.*, 1987, 723).

Op het eerste gezicht lijkt het onlogisch dat de schuldenaar de uitvoerbaarheid ten voordele van zijn schuldeiser kan ondermijnen door te kantonneren, in plaats van rechtstreeks te betalen in handen van de schuldeiser. In enkele arresten werd echter terecht gewezen op het fundamenteel onderscheid tussen beide begrippen (Brussel, 14 november 1986, *J.T.*, 1987, 111; Brussel, 1 oktober 1987, *J.T.*, 1987, 647). De voorlopige tenuitvoerlegging is het recht van de schuldeiser die een uitvoerbare titel heeft, om tot tenuitvoerlegging ervan over te gaan, terwijl het kantonnement een recht van de schuldenaar is niet alleen om de tenuitvoerlegging in handen van de schuldeiser te vermijden door de bedragen, waartoe hij werd veroordeeld, te consigneren, maar ook om de onbeschikbaarheid op te heffen van de goederen waarop beslag werd gelegd of om een nakende tenuitvoerlegging te voorkomen. Het kantonnement is geen uitvoeringsmodaliteit, het maakt integendeel de voorlopige tenuitvoerlegging zonder voorwerp door de voorwaardelijke betaling die zij tot gevolg heeft (Luik, 28 juni 1985, *Jur. Liège*, 1985, 486, met noot).

HOOFDSTUK III
HET KANTONNEMENT

AFDELING I
ALGEMENE BEPALINGEN

32. BEGRIP. — Het kantonement is de mogelijkheid, die geboden wordt aan de schuldenaar, om in elke stand van het geding het beslagene te bevrijden of het beslag te verhinderen door in de Deposito- en Consignatiekas, of in handen van een erkende of aangestelde sekwester een bedrag in bewaring te geven, dat volstaat om tot waarborg te strekken voor de schuld in hoofdsom, interest en kosten (art. 1403; zie bijv. Beslagr. Dendermonde, 27 juli 1977, *R.W.*, 1977-78, 1390; Beslagr. Aarlen, 27 januari 1976, *Jur. Liège*, 1975-76, 284; Bergen, 28 juni 1983, *Pas.*, 1983, II, 132; Luik, 2 mei 1985, *Jur. Liège*, 1985, 484).

Deze mogelijkheid wordt geboden zowel in het kader van een bewarend beslag als naar aanleiding van een voorlopige tenuitvoerlegging van een uitvoerbare rechterlijke beslissing. Kantonement is zelfs mogelijk voor dat er beslag is gelegd; het volstaat dat er een dreiging van uitvoering bestaat (*Verslag Van Reepingen*, I, 509).

33. VOORWAARDEN. — Zodra bewarend beslag is gedaan of toegestaan, is het kantonement een absoluut recht, dat enkel toekomt aan de schuldenaar (Brussel, 17 januari 1977, *J.T.*, 1977, 210; Bergen, 28 juni 1983, *Pas.*, II, 132; Bergen, 28 juni 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 1350; Rb. Brussel, 14 augustus 1985, *Rev. Rég. Dr.*, 1985, 372; De Leval, G., *Traité des saisies*, Luik, 1988, 374, nr. 201).

Het volstaat dat de voorwaarden voor een bewarend beslag vervuld zijn en dat een beslag nakend is, om het recht tot kantonement uit te oefenen en dergelijk „preventief” kantonement vermijdt de bekendmaking van de beslagberichten.

34. Het kantonement is ook mogelijk in geval van voorlopige tenuitvoerlegging, op voorwaarde dat de schuldenaar reeds verzet of hoger beroep heeft ingesteld tegen de uitvoerbare rechterlijke beslissing, of wanneer de schorsing van de vervolgingen is bevolen (art. 1404, eerste lid). De uitvoerbaarheid bij voorraad houdt dus geen verbod in tot kantonement (Beslagr. Brussel, 4 juni 1987, *J.T.*, 1987, 723). De omstandigheid dat de rechterlijke uitspraak uitvoerbaar bij voorraad is, belet de schuldenaar inderdaad niet het recht op kantonement uit te oefenen (cf. art. 1398, tweede lid).

De rechter oordeelt soeverein of het opportuun is aan de schuldeiser de voorlopige tenuitvoerlegging toe te staan (supra nr. 24), maar hij kan het recht op kantonement van de schuldenaar slechts uitsluiten indien de

vertraging in de regeling de schuldeiser aan een ernstig nadeel blootstelt (art. 1406; zie bijv. Brussel, 14 november 1986, *J.T.*, 1987, 141; Arbh. Luik, 17 april 1990, *J.L.M.B.*, 1991, 98; Luik, 18 mei 1990, *Rev. Rég. Dr.*, 1990, 511; Van Herreweghe, V., *Beslagzakboekje*, 15, nr. 61; Van Compernelle, J., o.c., *R.C.J.B.*, 1987, 433, nr. 26).

35. VERBOD. — Het recht tot kantonnement kan enkel ontzegd worden door de rechter die uitspraak doet over de vordering zelf (*Verslag Van Reepinghen*, 510). Deze kan beslissen dat er geen reden is tot kantonnement voor alle veroordelingen die hij uitspreekt of voor een deel daarvan (art. 1406; zie bijv. Rb. Aarlen, 27 januari 1976, *Jur. Liège*, 1975-76, 284). De beslagrechter kan het kantonnement niet uitsluiten (Beslagr. Brussel, 14 augustus 1985, *Rev. Rég. Dr.*, 1985, 372).

36. BEVOEGDHEID VAN DE BESLAGRECHTER. — In principe is de tussenkomst van de beslagrechter vereist bij kantonnement, zowel van de oorzaken van het beslag (art. 1403), als van het voorwerp zelf van het beslag (art. 1407; Bergen, 28 juni 1983, *Pas.*, 1983, II, 132. Vgl. De Leval, G., o.c., 377, nr. 202 B). Uitzondering op dit beginsel is de mogelijkheid tot rechtstreeks kantonnement waarbij de schuldenaar overeenkomstig art. 1405 eerste lid rechtstreeks in handen van de gerechtsdeurwaarder, een toereikend bedrag in consignatie geeft om tot waarborg te strekken.

De rol van de beslagrechter inzake kantonnement is weliswaar vrij beperkt: hij bepaalt op welke wijze en onder welke voorwaarden de gelden in bewaring worden gegeven en, indien daartoe grond bestaat, ook de wijze waarop de in beslag genomen goederen geheel of ten dele worden verkocht (art. 1403, derde lid; Bergen, 28 juni 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 1350). Hij oordeelt verder over de betwistingen die rijzen n.a.v. het kantonnement.

De beslagrechter is niet bevoegd te oordelen over de opportuniteit zelf van het kantonnement (Beslagr. Gent, 28 maart 1974, *R.W.*, 1974-75, 1512; Beslagr. Brussel, 17 januari 1977, *J.T.*, 1977, 210, *Pas.*, 1977, III, 8; Beslagr. Dendermonde, 27 juli 1977, *R.W.*, 1977-78, 1390). Hij mag dit recht niet verlenen aan de schuldenaar, nadat het door de bodemrechter overeenkomstig art. 1406 was geweigerd (Luik, 20 maart 1985, *Jur. Liège*, 1985, 481), zelfs niet wanneer deze weigering niet gemotiveerd was (Rb. Luik, 12 januari 1987, *J.T.*, 1987, 291; Beslagr. Luik, 6 juli 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 1158). Hij mag uitsluitend nagaan of de voorwaarden voldaan zijn en de uitoefeningsmodaliteiten ervan bepalen.

37. PROCEDURE. — De schuldenaar die de modaliteiten van het kantonnement wenst te laten bepalen, richt zich tot de territoriaal bevoegde beslagrechter (supr nr. 13). De procedure verloopt in de vormen van het kort geding.

KANTONNEMENT EN BEWAREND BESLAG

§ 1. Modaliteiten

38. KANTONNEMENT VAN DE OORZAKEN VAN HET BESLAG.

a) Met tussenkomst van de beslagrechter

De schuldenaar tegen wie bewarend beslag is gedaan of toegestaan, kan het beslagene bevrijden of het beslag verhinderen door in de Deposito- en Consignatiekas of in handen van een erkende of aangestelde sekwester een bedrag in bewaring te geven toereikend om tot waarborg te strekken voor de schuld in hoofdsom, interest en kosten (art. 1403). In dat geval vraagt hij de beslagrechter de modaliteiten van het kantonnement nader te bepalen, bij dagvaarding overeenkomstig art. 1395 Ger. W. (Beslagr. Gent, 29 juli 1974, *R.W.*, 1974-75, 1513 met noot; Beslagr. Dendermonde, 27 juli 1977, *R.W.*, 1977-78, 1390).

b) Rechtstreeks in handen van de gerechtsdeurwaarder.

39. De schuldenaar kan ook in handen van de optredende gerechtsdeurwaarder een toereikend bedrag in consignatie geven om tot waarborg te strekken voor de oorzaken van het beslag. Dit rechtstreekse kantonnement is aan strikte voorwaarden onderworpen. De tussenkomst van de gerechtsdeurwaarder is noodzakelijk. Deze heeft echter niet de bevoegdheid om aan het kantonnement nadere voorwaarden te verbinden, ook al zou hij van oordeel zijn dat de schuldeiser nog andere vorderingen heeft op de debiteur (Beslagr. Brugge, 3 oktober 1988, *Eur. Verv.*, 1988, 688).

De rechtstreekse storting van gelden door de schuldenaar in de Deposito- en Consignatiekas kan geen kantonnement tot stand brengen (Beslagr. Brussel, 8 januari 1987, A.R. nr. 24.992, *onuitg.*, aangehaald door De Leval, G., *Traité*, 376, nr. 202 A).

Het recht te kantonneren komt uitsluitend toe aan de schuldenaar.

De gekantonneerde bedragen moeten volstaan om de schuldvordering die oorzaak is van het beslag te dekken in hoofdsom, interest en kosten. Hieronder valt ook de in de toekomst te vervallen rente (Ledoux, J.L., *o.c.*, *J.T.*, 1989, 619, nr. 26). Sommige rechtspraak stelt voorop dat het kantonnement enkel de interesten en kosten dient te dekken als dit expliciet werd bepaald.

Wanneer de schuldenaar rechtstreeks aan de optredende gerechtsdeurwaarder kantonneert, is de schuldeiser gebonden door de aanvaarding van de gerechtsdeurwaarder. Deze kan contractuele aansprakelijkheid oplopen wanneer hij genoegen neemt met een cheque, zonder vooraf te verifiëren of deze gedekt is (Zie hierover: De Leval, G., *Traité*, 376, nr. 202). De schuldenaar heeft recht op kantonnement zo hij een bankcheque aanbiedt

over de dekking waarvan geen twijfel bestaat (Beslagr. Brugge, 3 oktober 1988, *gecit.*). Een gedeeltelijk kantonnement is niet toegelaten en evenmin de samenstelling van het te kantonneren bedrag door middel van opeenvolgende afkortingen (Luik, 2 mei 1985, *Jur. Liège*, 1985, 484; Beslagr. Luik, 23 november 1987, A.R. nr. 86.463/87, *J.C.J.*, art. 1403, 12bis; Beslagr. Hoei, 23 november 1981, aangehaald door De Leval, G. en Van Compernelle, J., „Aperçu des règles communes aux saisies conservatoires et voies d'exécution", *Voies conservatoires et d'exécution*, Brussel, 1982, 68, nr. 85; Ledoux, J.L., *o.c.*, *J.T.*, 1989, 619, nr. 26. Hetzelfde geldt bij uitvoerend beslag: infra nr. 51).

40. KANTONNEMENT VAN HET VOORWERP VAN HET BESLAG. — Wanneer bewarend (of uitvoerend) beslag werd gelegd op gelden of roerende goederen die in handen van een andere persoon dan de schuldenaar zijn, dan kunnen de schuldenaar, de derde die ze onder zich heeft en de schuldeiser die ze in beslag genomen heeft, zich wenden tot de beslagrechter om te doen bevelen dat de gelden of de roerende goederen in bewaring zullen worden gegeven aan een erkende of aangestelde sekwester of aan de Deposito- of Consignatiekas, als het vervallen of vaststaande bedragen betreft (art. 1407). De voorafgaande tussenkomst van de beslagrechter is vereist, tenzij partijen akkoord gaan (Rb. Luik, 20 februari 1985, *Jur. Liège*, 1985, 429 met noot). Indien de vordering tot het kantonnement van het voorwerp van het beslag wordt ingesteld door de beslaglegger of de beslagene, kan de derde niet gedwongen worden de gelden uit handen te geven dan wanneer de schuld zeker, vaststaand en opeisbaar is (De Leval, *Traité*, 393, nr. 209. Vgl.: Beslagr. Leuven, 11 september 1984, *Bull. Bel.*, 1985, 2779).

41. ONDERSCHIED TUSSEN BEIDE MODALITEITEN. — Het recht tot kantonnement van het voorwerp van het beslag komt niet alleen toe aan de schuldenaar, maar ook aan de beslaglegger en de derde bij wie beslag werd gelegd.

Het kantonnement heeft dan niet tot doel de in beslag genomen voorwerpen te bevrijden, zoals dit het geval is bij het kantonneren van de oorzaken van het beslag, doch enkel de in beslag genomen goederen zelf in bewaring te geven zonder dat de onbeschikbaarheid opgeheven wordt (Luik, 8 december 1983, *Jur. Liège*, 1984, 32; Brussel, 10 september 1987, *Rev. Not. Belge*, 1987, 612; Beslagr. Antwerpen, 25 juni 1981, *R.W.*, 1982-83, 1585, *Pas.*, 1982, III, 71, *Rec. Enr. Not.*, 1983, nr. 22.878).

Deze vorm van beslag is onmogelijk in geval van derde-beslag door een alimentatiegerechtigde schuldeiser (vgl. art. 1404, eerste lid; zie bijv. Brussel, 21 maart 1984, *Rev. Not.*, 1984, 360).

Bovendien kan dit kantonnement niet gelden als een betaling onder opschortende voorwaarde, zoals dit wel het geval is voor het kantonnement na verzet of hoger beroep tegen een uitvoerbare rechterlijke beslissing (zie infra nr. 56).

42. REGISTRATIERECHT. — Aangezien de toelating van de beslagrechter om te kantonneren overeenkomstig art. 1407 geen veroordeling inhoudt in de zin van art. 142 W. Reg. zijn er geen registratierechten verschuldigd (Beslagr. Antwerpen, 25 juni 1981, *R.W.*, 1982-83, 1585; *Rec. Gén. Enr. Not.*, 1983, nr. 22.878, 161; *Pas.*, 1982, II, 71). Er zijn evenmin registratierechten verschuldigd wanneer het kantonnement in onderling akkoord geschiedde en dit akkoord door de beslagrechter in een akkoordvonnis geakteerd werd (Donnay, M., „Droit d'enregistrement, d'hypothèques et de la greffe”, *Rép. Not.*, T. XV, liv. X, 483).

§ 2. Gevolgen

43. Het kantonnement door middel van consignatie van een bedrag in de zin van art. 1403 Ger. W., bevrijdt het beslagene en heft de onbeschikbaarheid ervan op, doordat de gekantonneerde gelden in de plaats worden gesteld van de in beslag genomen goederen. Er vindt zakelijke subrogatie plaats (Luik, 8 december 1983, *Jur. Liège*, 1984, 32). De wet stelt niet de eis dat er correlatie bestaat tussen de oorzaak en het voorwerp van het beslag. Dit laat de schuldeiser toe beslag te leggen op goederen op grond van een schuldvordering waarvan het bedrag veel geringer is dan de waarde van het in beslag genomen goed. Indien dergelijke wanverhouding bestaat tussen voorwerp en oorzaak van het beslag, dan kan de schuldenaar door te kantonneren de onbeschikbaarheid van het voorwerp opheffen.

Het kantonnement bij bewarend beslag heeft geen eigendomsoverdracht tot gevolg, in tegenstelling tot het kantonnement bij een uitvoerend beslag waar de consignatie neerkomt op een betaling onder opschortende voorwaarde. In tegenstelling met de situatie vóór de invoering van het Gerechtelijk Wetboek, zijn de gekantonneerde gelden niet exclusief bestemd om de schuldvordering van de beslaglegger te voldoen, maar kunnen zij het voorwerp zijn van samenloop met andere schuldeisers (*Verslag Van Reepinghen*, I, 512; Chabot-Leonard, D., *o.c.*, 153; De Leval, *Traité*, 384, nr. 206 B). De gekantonneerde gelden, die in de plaats zijn gesteld van het beslagene, zijn alleen onbeschikbaar geworden voor de schuldenaar.

44. Het kantonnement door middel van inbewaargeving van het in beslag genomen goed (art. 1407) in handen van een sekwester, stelt geen einde aan de onbeschikbaarheid van de goederen. Het principe zelf van het beslag blijft bestaan en het kantonnement houdt geen opheffing van het beslag in. De derde-beslagene of de derde bij wie beslag werd gelegd wordt enkel vervangen door een andere persoon (Luik, 8 december 1983, *Jur. Liège*, 1984, 32; Van Compennolle, J., *o.c.*, *R.C.J.B.*, 1987, 435, nr. 27; contra: Chabot-Leonard, D., *o.c.*, 164). Dit kantonnement vermijdt wel samenloop met de schuldeisers van de derde-beslagene (De Leval, *Traité*, 395, nr. 210).

KANTONNEMENT EN UITVOEREND BESLAG

§ 1. Voorwaarden

45. Met uitzondering van schuldvorderingen tot levensonderhoud, komt het recht tot kantonnement op dezelfde wijze, onder dezelfde voorwaarden en volgens dezelfde rechtspleging als bij bewarend beslag, toe aan de schuldenaar die veroordeeld is bij een uitvoerbare rechterlijke beslissing waartegen verzet of hoger beroep is ingesteld, alsook wanneer de schorsing van de vervolgingen is bevolen (art. 1404, eerste lid). Het volstaat dat een tenuitvoerlegging nakend is (*Verslag Van Reepingen*, I, 509).

Het initiatief gaat uit van de schuldenaar zonder dat dit door de schuldeiser kan afgedwongen worden (Bergen, 28 juni 1983, *Pas.*, 1983, II, 132; Luik, 8 december 1983, *Jur. Liège*, 1984, 32). Wel kunnen partijen overeenkomen dat de schuldenaar afstand doet van het recht te kantonneren, al kan de schuldenaar hieraan bepaalde voorwaarden verbinden (Bergen, 28 juni 1988, *J.T.*, 1988, 634-636).

46. Het recht te kantonneren komt toe aan iedere schuldenaar die veroordeeld is tot betaling van een geldsom bij een uitvoerbare rechterlijke beslissing. Dit recht onderstelt dat de schuldenaar vooraf verzet of hoger beroep heeft aangetekend (Ledoux, J., o.c., *J.T.*, 1989, nr. 28, 619; Beslagr. Luik, 2 juli 1984, *Jur. Liège*, 1984, 486), hetzij dat de schorsing van de vervolging werd bevolen. Kantonnement is uitgesloten wanneer de uitvoerbare beslissing niet meer kan aangevochten worden met een gewoon rechtsmiddel. Is de uitvoerbare rechterlijke beslissing in kracht van gewijsde getreden nadat een verzoek was ingediend om de modaliteiten tot kantonnement te bepalen, dan dient het kantonnement te worden geweigerd (Bergen, 28 juni 1983, *Pas.*, 1983, II, 132; Luik, 20 maart 1985, *Jur. Liège*, 1985, 481; Luik, 2 mei 1985, *Jur. Liège*, 1985, 484; Vgl. Beslagr. Luik, 27 maart 1985, *Jur. Liège*, 1985, 490).

Kantonnement kan niet ingeroepen worden n.a.v. de uitvoering van een akkoordvonnis (Luik, 16 januari 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 574 met noot De Leval, G.), evenmin bij de tenuitvoerlegging van beslissingen die in laatste aanleg gewezen werden en waartegen een cassatievoorziening werd ingesteld (Cass., 23 juni 1988, *Arr. Cass.*, 1987-88, 1408, nr. 663, *Pas.*, 1988, I, 1299; Beslagr. Luik, 13 april 1983, *Jur. Liège*, 1983, 310; *Rev. Not. Belge*, 1983, 545; Beslagr. Hasselt, 12 februari 1975, *R.W.*, 1975-76, 183).

Terecht vernietigde het Hof van Beroep te Gent de beschikking waarbij de Voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg was ingegaan op het verzoek van de in hoger beroep veroordeelde partij om een sekwester aan te stellen die de sommen tot betaling waarvan zij was veroordeeld in bewaring zou nemen totdat over de cassatievoorziening tegen het arrest uitspraak zou zijn gedaan. De Voorzitter had aldus een onregelmatig kantonnement toege-

staan, wat niet meer toegelaten is wanneer de beslissing in laatste aanleg werd gewezen en in kracht van gewijsde is gegaan (Gent, 9 juni 1987, *R. W.*, 1988-89, 14, met noot Boelaert, S. en De Cort, A., „Aanstelling van een sekwester tijdens voorziening in cassatie”).

Het volstaat niet dat alleen de schuldeiser hoger beroep heeft aangetekend, nu het voordeel van de uitvoerbaarheid bij voorraad niet kan ontnomen worden aan de schuldeiser, als de schuldenaar de lastens hem uitgesproken veroordeling niet aanvecht. De loutere intentie van de schuldenaar om hoger beroep aan te tekenen, is niet voldoende. Het rechtsmiddel moet werkelijk zijn ingesteld (Beslagr. Doornik, 23 november 1984, *Ann. Dr. Liège*, 1986, 145 met noot Paridaens, *J. T.*, 1986, 50).

47. Het kantonnement kan enkel ingeroepen worden voor de bedragen waarvoor een rechtsmiddel werd aangewend. Wanneer slechts een gedeelte van de verschuldigde som betwist wordt en het hoger beroep tot dat gedeelte beperkt wordt, kan de schuldenaar slechts kantonneren ten belope van dit betwist gedeelte (Luik, 20 maart 1985, *Jur. Liège*, 1985, 481; Beslagr. Kortrijk, 25 mei 1981, *R. W.*, 1981-82, 2181). Het komt de beslagrechter niet toe de draagwijdte van het hoger beroep te beoordelen, tenzij de akte van beroep voor geen betwisting vatbaar is (Beslagr. Luik, 27 maart 1985, *Jur. Liège*, 1985, 490).

Wanneer de schuldenaar slechts een gedeelte van de schuld betwist en hiervoor beroep instelt, pleegt hij rechtsmisbruik door de volledig verschuldigde som te kantonneren. In dergelijk geval wordt het kantonnement uitsluitend aangewend om de schuldeiser schade te berokkenen, nl. het verlies ten gevolge van het grote renteverschil tussen de rentevoet van de Deposito- en Consignatiekas en de opbrengst van het geld, mocht hij kredieten hebben opgenomen bij een kredietinstelling (Beslagr. Kortrijk, 25 mei 1981, *R. W.*, 1981-82, 2181).

§ 2. Modaliteiten

48. Net zoals bij bewarend beslag bestaan twee modaliteiten van kantonnement: ofwel worden de oorzaken van het beslag gekantonneerd op dezelfde wijze als bij bewarend beslag (art. 1404, eerste lid), ofwel kan het voorwerp van het beslag gekantonneerd worden wanneer het uitvoerend beslag gelegd werd in handen van een derde (art. 1407). Voor dit onderscheid kan bijgevolg verwezen worden naar wat reeds werd behandeld m.b.t. bewarend beslag. Toch verdienen enkele bijzonderheden en verschilpunten nadere aandacht.

49. KANTONNEMENT VAN DE OORZAKEN VAN HET BESLAG. — Dit kantonnement kan geschieden hetzij door tussenkomst van de beslagrechter (vgl. art. 1403), die de modaliteiten nader omschrijft, hetzij rechtstreeks in handen van de gerechtsdeurwaarder (art. 1405).

De beslagrechter kan een bank als sekwester aanstellen met als opdracht de verschuldigde gelden te plaatsen op een gemeenschappelijke rekening met bijzondere bestemming van de sommen tot afdoening van de schuldvordering voor het geval de eerste beslissing in beroep bevestigd wordt. De beslagrechter kan voor recht zeggen dat het beslag verhinderd wordt door bij de Private Kas Bank op een gemeenschappelijke rekening een bedrag in bewaring te geven toereikend om tot waarborg te strekken voor de schuld in hoofdsom, interest en kosten (Beslagr. Luik, 17 april 1989, *T.B.B.R.*, 1990, 254).

50. KANTONNEMENT VAN HET VOORWERP VAN HET BESLAG. — De toepassing van art. 1407 werd geweigerd aan de Staat die derde-beslagene was, gelet op het alimentair karakter van de schuldvordering van de beslaglegger, naar analogie met het kantonnementsverbod van art. 1404, eerste lid (Brussel, 21 maart 1984, *Rev. Not. Belge*, 1984, 360). Ten onrechte liet de Beslagrechter te Luik een gedeeltelijk kantonnement toe van het voorwerp van het beslag, door vooraf de betaling van de belastingschuld in mindering te brengen (Beslagr. Luik, 20 februari 1985, *Jur. Liège*, 1985, 429 met kritische noot De Leval, G.).

De curator over een onbeheerde nalatenschap kan als sekwester in de zin van art. 1407, worden aangesteld (Beslagr. Brussel, 13 januari 1987, *R.W.*, 1987-88, 649).

51. BEDRAG. — Het bedrag dat gekantonneerd wordt moet toereikend zijn om de schuld in hoofdsom, interest en kosten te dekken (Bergen, 28 juni 1983, *Pas.*, 1983, II, 132). Een gedeeltelijk kantonnement of door middel van afkortingen is niet toegelaten (Luik, 30 september 1981, *T.B.H.*, 1982, 336; Luik, 27 september 1990, *J.L.M.B.*, 1991, 81). Wél kan de beslagrechter aan de schuldenaar een korte termijn verlenen ten einde hem toe te laten de volledige som te vergaren (Rb. Luik, 2 mei 1985, *Jur. Liège*, 1985, 484; Beslagr. Luik, 20 juni 1984, *Jur. Liège*, 1984, 487).

Alleen de reeds vervallen interesten moeten in het kantonnement begrepen zijn, vermits — anders bij bewarend beslag — het een betaling onder opschortende voorwaarde betreft (zie Beslagr. Brugge, 23 februari 1982, *R.W.*, 1983-84, 516, *Rec. Gén. Enr. Not.*, 1984, nr. 23.011 met noot; Van Compernelle, *o.c.*, *R.C.J.B.*, 1987, 434, nr. 27. Anders: Beslagr. Antwerpen, 26 december 1983, *Eur. Vervoerr.*, 1983, 793).

§3. Verbod

52. Het recht te kantonneren in geval van voorlopige tenuitvoerlegging is niet zo absoluut als bij bewarend beslag. Er bestaan wettelijke uitzonderingen. Verder kan dit recht door de rechter worden uitgesloten.

53. WETTELIJK VERBOD — Artikel 1401, eerste lid, verbiedt de schuldenaar

van een uitkering tot levensonderhoud te kantonneren (Brussel, 12 december 1979, *Pas.*, 1980, II, 32; Brussel, 21 maart 1984, *Rev. Not.*, 360). Dit verbod is ingegeven door de urgentie die bij alimentatie steeds aan de orde is (supra nr. 45). Het begrip uitkering tot levensonderhoud moet strikt geïnterpreteerd worden teneinde het recht tot kantonnement niet uit te hollen (Ledoux, J., *o.c.*, *J.T.*, 1983, 485, nr. 46). Het gaat enkel om de vorderingen tot alimentatie in de gebruikelijke betekenis die het Burgerlijk Wetboek daaraan geeft en niet bijvoorbeeld om de verbrekingsvergoeding naar aanleiding van het beëindigen van een arbeidsovereenkomst (Brussel, 1 oktober 1987, *J.T.*, 1987, 647). Toch achtte het Arbeidshof te Brussel het kantonnement in strijd met art. 5 van de Loonbeschermingswet van 12 april 1965 die de vrije beschikking over het loon voorschrijft (Arbh. Brussel, 12 maart 1987, *T.S.R.*, 1987, 227). In geval van betwisting is de beslagrechter bevoegd (art. 1498, tweede lid).

Artikel 1752bis, par. 1, vierde lid B.W. sluit het recht op kantonnement uit na een gerechtelijke beslissing waarin de verplichting wordt opgelegd de huurwaarborg vrij te geven. De waarborg mag vrijgegeven worden tegen voorlegging van eensluidende kopij van de beslissing zonder dat de derde een ander bewijs moet eisen (cfr. art. 1388, tweede lid). Deze uitzondering betreft enkel de beschikking over de huurwaarborg (contra: Philippe, D., en Taverne, M., „Bref aperçu de la nouvelle loi relative aux contrats de louage des biens immeubles”, *Rev. Not. B.*, 1984, 62).

54. GERECHTELIJK VERBOD. — Het recht op kantonnement kan ook uitgesloten worden door de rechter ten gronde voor het geheel of een gedeelte van de uitgesproken veroordelingen indien de vertraging in de regeling de schuldeiser blootstelt aan een ernstig nadeel (art. 1406; Luik, 28 juni 1985, *Jur. Liège*, 486 met noot De Leval, G.; Brussel, 14 november 1986, *J.T.*, 1987, 111; Antwerpen, 11 februari 1987, *R.W.*, 1986-87, 2640 met noot Laenens, J.; Luik, 17 maart 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 838; Arbh. Luik, 17 april 1990, *J.L.M.B.*, 1991, 98; Luik, 18 mei 1990, *Rev. Rég. Dr.*, 1990, 511).

Het verbod kan enkel opgelegd worden door de bodemrechter, niet door de beslagrechter of de voorzitter in kort geding, behoudens voor de veroordelingen die zij zélf zouden uitspreken (De Leval, G., „L'examen du fond des affaires par le juge des référés”, *J.T.*, 1986, 424, nr. 20; Bergen, 28 juni 1988, *J.T.*, 1988, 634-636). Het komt de beslagrechter niet toe het kantonnement te verbieden wegens de vermoedelijke schade aan de schuldeiser, noch het kantonnementsverbod van de bodemrechter ongedaan te maken (Beslagnr. Brussel, 14 augustus 1985, *Rev. Rég. Dr.*, 1985, 372; Beslagnr. Luik, 12 januari 1987, *J.T.* 1987, 291; Beslagnr. Brussel, 23 februari 1987, *Rev. Rég. Dr.*, 1987, 300).

De rechter in hoger beroep kan de in eerste aanleg toegestane voorlopige tenuitvoerlegging niet schorsen (supra nr. 25) behoudens i.g.v. manifeste onwettigheid, maar hij kan wel — i.t.t. de beslagrechter — het in eerste

aanleg opgelegd kantonnementsverbod ongedaan maken en de schuldenaar opnieuw toelating verlenen te kantonneren (Luik, 28 juni 1985, *Jur. Liège*, 1985, 486; Luik, 17 maart 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 839; Brussel, 1 oktober 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 647; Luik, 18 mei 1990, *J.T.*, 1990, 675; *Rev. Rég. Dr.*, 1990, 511; *J.L.M.B.*, 1991, 79; Arbh. Luik, 17 april 1990, *J.L.M.B.*, 1991, 98; Beslagr. Brussel, 12 december 1988, *J.L.M.B.*, 1989, 175).

Het vonnis waarin beslist werd dat er geen reden is tot kantonnement is appellabel (Brussel, 14 november 1986, *J.T.*, 1987, 111). Het Arbeidshof te Gent oordeelde dat de appelrechter het kantonnementsverbod kan opheffen wanneer niet blijkt dat het is opgelegd op grond dat een vertraging in de regeling de schuldeiser blootstelt aan een ernstig nadeel (Arbh. Gent, 9 januari 1989, *R.W.*, 1988-89, 993). Daarentegen meende het Arbeidshof te Antwerpen dat door het toelaten van het kantonnement in hoger beroep, waar dit door de eerste rechter overeenkomstig art. 1406 was uitgesloten, er in feite op zou neerkomen dat het Hof de schorsing van de tenuitvoerlegging van het eerste vonnis mogelijk zou maken; een gevolg dat precies uitgesloten wordt door de uitdrukkelijke verbodsbepaling van art. 1402, op straffe van nietigheid (Arbh. Antwerpen, 23 maart 1983, *J.T.T.*, 1983, 368).

De appelrechter kan ook een verbod tot kantonnement opleggen, wanneer hij bv. voor het onderzoek van de zaak ten gronde, overeenkomstig art. 1401, eerste lid, de voorlopige tenuitvoerlegging toestaat. Volgens het Hof van Beroep te Luik is dit echter niet mogelijk: de appelrechter kan niet het recht op kantonnement verbieden wanneer de eerste rechter dit niet heeft gedaan (Luik, 28 juni 1985, *Jur. Liège*, 1985, 486 met noot De Leval, G.; Luik, 28 november 1985, *Jur. Liège*, 1986, 313, met noot De Leval, G.; Luik, 17 november 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 838; zie ook Antwerpen, 11 februari 1987, *R.W.*, 1986-87, 2641).

Dezelfde mogelijkheid komt toe aan de scheidsrechter die overeenkomstig art. 1709 de voorlopige tenuitvoerlegging van de beslissing toestaat. De beslagrechter kan niet de gedwongen tenuitvoerlegging van een uitvoerbare arbitrale beslissing, zonder mogelijkheid tot kantonnement, schorsen (Beslagr. Brussel, 14 augustus 1985, *Rev. Rég. Dr.*, 1985, 372).

55. Het verbod tot kantonnement moet gevorderd worden door de schuldeiser. Het recht tot kantonnement wordt niet uitgesloten door het vonnis dat uitvoerbaar bij voorraad is „niettegenstaande verzet of hoger beroep en zonder borgstelling” (Beslagr. Brussel, 4 juni 1987, *J.T.*, 723).

De weigering te kantonneren moet wel voldoende gemotiveerd worden, teneinde de appelrechter toe te laten de juistheid ervan te beoordelen (Luik, 28 juni 1985, *Jur. Liège*, 1985, 486, met noot De Leval, G.; Brussel, 14 november 1986, *J.T.*, 1987, 111; Arbh. Luik, 17 april 1990, *J.L.M.B.*, 1991, 98).

Het kantonnement kan enkel verboden worden indien de vertraging in de regeling de schuldeiser blootstelt aan een ernstig nadeel. Het Hof van

Beroep te Luik verwierp de vordering van een schuldeiser om het kantonnement te verbieden, omdat de schuldeiser zijn eis staaft met het argument dat het verbod de schuldenaar aan geen risico's zou blootstellen omwille van de solvabiliteit van de schuldeiser zelf. Precies door dit argument toonde de schuldeiser aan dat het verbod tot kantonnement niet nodig was (Luik, 17 maart 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 838; Antwerpen, 11 februari 1987, *R.W.*, 1987-88, 2640). Het Hof van Beroep te Brussel besliste dat een door de schuldeiser aangegane lening geen afdoende reden was om aan de schuldenaar het recht tot kantonnement te ontzeggen (Brussel, 1 oktober 1987, *J.T.*, 647). Het is echter niet vereist dat het gevreesde nadeel onherstelbaar zou zijn.

De beslagrechter kan zelfs een ongemotiveerde weigering niet ongedaan maken. Het verbod tot kantonnement kan — i.t.t. het recht — beperkt worden tot een gedeelte van het verschuldigd bedrag, onder voorwaarde van een voorafgaandelijke borgstelling door de schuldeiser.

Wanneer gekantonneerd wordt in weerwil van een wettelijk of gerechtelijk verbod, kan de schuldeiser niet vorderen dat de gekantonneerde bedragen worden vrijgegeven en moet hij de procedure in gedwongen tenuitvoerlegging verder zetten (Rb. Kortrijk, 25 december 1980, *R.W.*, 1984-85, 2222; Kh. Luik, 25 oktober 1983, *Jur. Liège*, 1984, 612, met noot).

Het kantonnementsverbod komt te vervallen, wanneer de schorsing van de vervolgingen wordt bevolen.

§ 4. Gevolgen

56. KANTONNEMENT VAN DE OORZAKEN VAN HET BESLAG — Art. 1404. Het kantonnement beschermt de schuldenaar tegen mogelijke insolventie van de schuldeiser, het heft de onbeschikbaarheid van het beslagene op en vermijdt nadelige publikatie van beslagberichten. In geval de uitvoerbare beslissing in graad van beroep wordt vernietigd, kan de schuldenaar de onmiddellijke vrijmaking van de gelden met interest eisen. De weigering van de schuldeiser maakt een feitelijkheid uit waaraan de rechter in kort geding een einde kan stellen (Gent, 13 juli 1981, *T.G.R.*, 1985, 17).

In tegenstelling tot wat het geval is bij bewarend beslag, heeft de consignatie bij uitvoerend beslag wél plaats met bijzondere bestemming van de som tot afdoening van de schuldvordering van de beslaglegger en geldt zij als betaling voor zover de beslagene erkent schuldenaar te zijn of als zodanig wordt erkend. Het kantonnement moet als voorwaardelijke betaling beschouwd worden (Beslagr. Brugge, 23 februari 1982, *R.W.*, 1983-84, 516, *Rec. Gén. Enr.Not.*, 1984, 135 met noot; zie hierover o.m.: Caenepeel, C., „Over het kantonnement”, *R.W.*, 1964-65, 1848 e.v.).

Hierdoor kan de sanctie van art. 445 Wb. Kh. in geval van faillissement ontlopen worden.

De storting geldt als betaling wanneer bewezen wordt dat de beslaglegger

schuldeiser is van de beslagene ook als het door de schuldeiser gelegde beslag nietig is (De Leval, *Traité*, 581, nr. 276). Deze betaling is tegenstelbaar aan de andere schuldeisers onder voorbehoud van toepassing van art. 446-448 Faill. W. in geval van faillissement.

De bewaarnemer moet de gelden in bewaring houden tot een uitvoerbare titel de persoon aanwijst aan wie de gelden moeten gestort worden (art. 1388 Ger. W.). Het Hof te Luik weigerde de bewaarnemer aansprakelijk te stellen die gewacht had om de gelden vrij te maken tot de betwisting tussen de diverse schuldeisers opgelost was (Luik, 2 mei 1985, *Jur. Liège*, 1985, 484).

57. KANTONNEMENT VAN HET VOORWERP VAN HET BESLAG. — Het kantonement geldt niet als voorwaardelijke betaling bij consignatie overeenkomstig art. 1407 Ger. W. (Luik, 8 december 1983, *Jur. Liège*, 1984, 32 met noot De Leval, G.).

§ 5. Bevoegdheid van de beslagrechter en de voorzitter in kort geding

58. De schuldenaar is niet verplicht aan de beslagrechter een voorafgaande toelating te vragen tot kantonement. De beslagrechter heeft niet de bevoegdheid om de opportuniteit van het kantonement te beoordelen. Hij mag het recht daartoe niet uitsluiten. Hij gaat enkel na of de voorwaarden tot kantonement vervuld zijn en stelt de modaliteiten vast (Beslagr. Brussel, 17 januari 1977, *Pas.*, 1977, III, 8; Beslagr. Brussel, 4 juni 1987, *J.T.*, 1987, 723). De beslagrechter kan vaststellen dat de schuldenaar het recht tot kantonement verloren heeft, wanneer de beslissing in kracht van gewijsde is getreden. Indien de beslissing uitvoerbaar is bij voorraad, met uitsluiting van het recht tot kantonement, kan de beslagrechter de tenuitvoerlegging niet schorsen. De beslissing om de verdere tenuitvoerlegging van een uitvoerbare beslissing, waarbij de bodemrechter het kantonement uitgesloten had, afhankelijk te maken van de storting van een bedrag, dient dan ook verworpen te worden. De beslagrechter is onbevoegd om zich uit te spreken over de rechtsgeldigheid van een penaal beslag (Beslagr. Brussel, 27 januari 1987, *T.B.B.R.*, 1988, 581).

59. Bij dringende noodzakelijkheid kan ook de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg zetelend in kort geding uitspraak doen over een geschil in verband met kantonement (Gent, 13 juli 1984, *T.G.R.*, 1985, 17). De rechter in kort geding mag niet op eenzijdig verzoekschrift een sekwester aanstellen over een som geld die ter uitvoering van een arrest moest betaald worden, in afwachting van een uitspraak over een cassatieberoep (Gent, 9 juni 1987, *R.W.*, 1988-89, 14 met noot Boelaert, S. en De Cort, A., „Aanstelling van een sekwester tijdens een voorziening in cassatie’’).

ONEIGENLIJK KANTONNEMENT

60. Actueel is de controverse over de draagwijdte en de gevolgen van het „oneigenlijk” kantonnement. Onder „oneigenlijk” kantonnement wordt verstaan de door procespartijen vaak toegepaste praktijk om de gelden waartoe de schuldenaar bij uitvoerbare beslissing is veroordeeld, op een gemeenschappelijke rekening op naam van beide raadslieden te blokkeren. Door dit procédé wordt de omslachtige en tijdrovende kantonnementsprocedure omzeild en kan een hogere rente worden bekomen.

— een groot gedeelte van de rechtspraak houdt vast aan een strikte toepassing van de wettelijke bepalingen (Brussel, 10 februari 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 534; Gent, 17 maart 1989, *R.W.*, 1989-90, 128; Bergen, 23 mei 1990, *J.L.M.B.*, 1990, 1103 inzake kantonnement na bewarend derdenbeslag; Rb. Kortrijk, 16 oktober 1984, *R.W.*, 1985-86, 544; Beslagnr. Brussel, 16 april 1987, *T.B.B.R.*, 1988, 503). Het toepassingsgebied van het kantonnement en de voorwaardelijke betaling die het tot gevolg heeft, is strikt beperkt tot de storting gedaan op de wijze van art. 1404 Ger. W. aan de gerechtsdeurwaarder of de storting gedaan op de wijze en de voorwaarden bepaald in een vonnis door de beslagrechter. Wanneer de beslaglegger na het vonnis van de beslagrechter toestemt in een andere bewaargeving dan die bepaald in het vonnis, dan zal deze bewaargeving niet als betaling gelden tegenover andere schuldeisers. Deze houding is ingegeven door de overweging dat art. 1404, tweede lid een uitzondering vormt op de algemene regel dat een schuldenaar niet op een aan derden tegenwerpelijke wijze aan een deel van zijn goederen een bijzondere bestemming kan geven en het onttrekken aan het gemeenschappelijk onderpand van de schuldeisers, verzekerd door art. 7 en 8 van de Hypotheekwet. Een oneigenlijk kantonnement op een gemeenschappelijke bankrekening op naam van twee advocaten, heeft geen voorwaardelijke betaling tot gevolg in de zin van art. 1404, tweede lid, zodat de geblokkeerde gelden onderworpen worden aan de samenloop met andere schuldeisers. Het oneigenlijk kantonnement mag geen voorrecht creëren dat niet door de wet werd voorzien. Wel wordt aanvaard dat het oneigenlijk kantonnement als betaling kan gelden indien de schuldeisers akkoord gaan om de derde-bewaarnemer als hun lasthebber te beschouwen, zodat de storting in zijn handen kan gelden als een betaling aan de schuldeisers zelf. Bij gebreke aan een dergelijk akkoord kan het oneigenlijk kantonnement niet als betaling gelden tegenover de schuldeisers (Gent, 17 maart 1989, *R.W.*, 1989-90, 128).

61. Volgens een ander gedeelte van rechtspraak en rechtsleer wordt daarentegen terecht verdedigd dat de consignatie op een gemeenschappelijke rekening een werkelijke betaling uitmaakt (Gent, 29 april 1989, *R.W.*, 1989-90, 992; Brussel, 10 februari 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 534; Beslagnr. Luik, 25 juni 1990, *J.L.M.B.*, 1991, 106). Deze sui generis overeenkomst

is tegenwerpelijk aan de andere schuldeisers wanneer zij tussen partijen geldig tot stand is gekomen. Art. 444 Wb.Kh. doet geen afbreuk aan de tegenwerpelijkheid van deze overeenkomst aan de massa wanneer de overeenkomst werd gesloten voor de faillietverklaring (Bergen, 20 juni 1989, *T.B.H.*, 1990, 883; *Ann. Dr. Liège*, 1990, 65 met kritische noot De Leval, G., „L'opposabilité d'une convention tenant lieu de cantonnement sur exécution provisoire”, *Ann. Dr. Liège*, 1990, 70; Rb. Gent, 27 februari 1985, *T.G.R.*, 1985, 88; zie ook X., „Knelpunten in het beslag- en executierecht”, *R.W.*, 1989-90, 982-984). Worden de gelden werkelijk overhandigd aan de wederpartij of aan een overeengekomen derde, dan kan zo'n „cantonnement” inderdaad beschouwd worden als een betaling van een geldsom tot zekerheid; een rechtsfiguur waarvan de tegenwerpelijkheid aan derden traditioneel wordt aanvaard (zie wat dit laatste betreft: Dirix, E., en De Corte, R., *Zekerheidsrechten*, Antwerpen, 1989, 220, nr. 438).

HOOFDSTUK IV

BESLAGBAARHEID

AFDELING I

ALGEMENE BEPALINGEN

§ 1. Onverdeeldheid

62. Goederen die onverdeeld zijn, worden niet aan het beslag van schuldeisers van een der deelgenoten onttrokken. Een schuldeiser kan aldus bewarend beslag leggen op het onverdeelde aandeel van zijn debiteur. Ook uitvoerend beslag is mogelijk, maar de uitwinning kan geen voortgang vinden tot na de verdeling of de veiling (voor onroerend goed: art. 1561, *infra*, nr. 228). Dezelfde principes gelden voor roerende goederen (cfr. Derine, R., *Zakenrecht*, II, A. 1984, 25, nr. 730). Bij deze goederen wordt in de praktijk echter vaak beslist dat de schuldeiser toch de uitvoering kan vervolgen, maar dat hij slechts rechten zal kunnen doen gelden op het aandeel van de prijs der verkochte zaken dat aan zijn debiteur toekomt (Beslagr. Marche-en-Famenne, 30 september 1986, *Bull. Bel.*, 1987, 1216; Beslagr. Gent, 18 juni 1984, *T.G.R.*, 1985, 18).

De verdeling kan gevorderd worden door zowel de deelgenoten als ook door schuldeisers die ter zake beschikken over een eigen recht (Beslagr. Brugge, 2 april 1979, *T. Not.*, 1980, 293; Beslagr. Luik, 14 april 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 1290).

Aldus kan bewarend derdenbeslag gelegd worden op een bankrekening waaraan de beslagene debiteur medegerechtigd is (Brussel, 21 mei 1975, *R.W.*, 1975-76, 1772). Indien het beslag aldus op een onverdeelde geldsom wordt gelegd, is een verdeling overbodig: de derde-beslagene geeft de

bedragen vrij die aan de beslagen debiteur toekomen (De Leval, *Traité*, 96, nr. 53).

Betreft het beslag roerende lichamelijke goederen, dan mag de schuldeiser er krachtens het beginsel neergelegd in art. 2279 B.W. van uitgaan dat de goederen in het bezit van zijn debiteur hem ook effectief toebehoren. De ware eigenaar mag dit vermoeden echter ontkrachten en zijn goed revindiceren (*infra* nr. 191 e.v.).

Dit alles geldt slechts in de hypothese dat niet alle deelgenoten tevens schuldenaar zijn (bijv.: Beslagn. Dinant, 18 november 1988, *J.L.M.B.*, 1989, 1218: vordering schuldeiser van de nalatenschap lastens de erfgenamen).

§ 2. Echtgenoten

63. WETTELIJK STELSEL — Zijn de echtgenoten gehuwd onder het wettelijk stelsel, dan worden de verhaalsrechten van de schuldeisers bepaald door de art. 1409 e.v. B.W. Gemeenschappelijke schulden (art. 1408 B.W.) kunnen verhaald worden op al de goederen van de echtgenoten. Iedere schuld die tijdens het huwelijk is aangegaan, wordt vermoed gemeenschappelijk te zijn. De schuldeiser die over een uitvoerbare titel beschikt lastens de echtgenoot-schuldenaar kan zijn schuldvordering uitvoeren zowel op de eigen goederen van de debiteur, op het gemeenschappelijk vermogen als op de goederen van de andere echtgenoot. De schuldeiser moet daarbij zelfs geen welbepaalde volgorde in acht nemen; hij mag zoals elke schuldeiser de goederen uitwinnen die hem het meest geschikt voorkomen (zie o.m.: Casman, H., „Schulden en huwelijksvermogensrecht”, *T.P.R.*, 1985, 298-299, nr. 15; zie ook *infra* nr. 175 en 229). Bij de uitwinning van goederen die tot de gemeenschap behoren, vindt art. 1561 geen toepassing. Dezelfde principes gelden voor schulden gezamenlijk aangegaan door de beide echtgenoten (art. 1413 B.W.).

Eigen schulden zijn enkel verhaalbaar op de goederen van de echtgenoot-debiteur en op zijn inkomsten (ook al vallen die in de gemeenschap). De schuldeiser heeft in de regel geen verhaalsrecht op de goederen die behoren tot de gemeenschap, die nochtans gedeeltelijk ook toebehoort aan zijn debiteur. Zolang het huwelijk niet is ontbonden, kan de schuldeiser de verdeling niet vorderen (na echtscheiding: Beslagn. Brugge, 2 april 1979, *T. Not.*, 1980, 203). Hij mag wel met alle middelen rechtens het bewijs leveren dat bepaalde roerende goederen eigen zijn (art. 1599, derde lid B.W.).

64. SCHEIDING VAN GOEDEREN. — Zijn de echtgenoten gehuwd onder het stelsel van scheiding van goederen, dan staat elke echtgenoot in voor de door hem aangegane schulden met het eigen vermogen. M.b.t. goederen die in onverdeeldheid aan beide echtgenoten toebehoren, zal de schuldeiser eerst de verdeling dienen na te streven (o.m. Beslagn. Hoei, 1 oktober 1984, *Jur. Liège*, 1985, 7; Beslagn. Hoei, 11 februari 1985, *Jur. Liège*, 1985, 488).

M.b.t. de roerende goederen creëert de wet echter een vermoeden van onverdeeldheid: roerende goederen waarvan de exclusieve eigendom niet kan bewezen worden, worden als onverdeeld tussen de echtgenoten beschouwd (art. 1468, tweede lid; infra nr. 201). Kunnen uitzonderlijk de goederen van beide echtgenoten worden aangesproken (art. 222 B.W.), dan dient de schuldeiser een uitvoerbare titel te hebben lastens beiden om tot uitwinning van de gemeenschappelijke goederen te kunnen overgaan zonder eerst de verdeling te vorderen (Beslagnr. Luik, 26 maart 1986, *Jur. Liège* 1986, 502).

65. OVER DE VERHAALBAARHEID VAN BELASTINGSSCHULDEN: — De Roeck, A., „Over de verhouding tussen het huwelijksvermogensrecht en het fiscaal recht inzake de verhaalbaarheid van inkomstenbelastingen en BTW van echtgenoten”, *R.W.*, 1989-90, 241 e.v.; Weyts, L., „Verhaalbaarheid van belastingsschulden ten laste van echtgenoten”, *T. Not.*, 1981, 354 e.v.

§ 3. Samenloop

66. Samenloop ontstaat van zodra meerdere schuldeisers gelijktijdig hun aanspraken doen gelden op het vermogen (of een gedeelte ervan) van hun debiteur (zie over dit begrip o.m.: Dirix, E. en De Corte, R., *Zekerheidsrechten*, Antwerpen, 1989, 13, nr. 22 e.v.; Linsmeau, J., „Le concours, les saisies multiples et leurs solutions” in *Les voies conservatoires et d'exécution*, Brussel, 1982, 285 e.v.; De Leval, G., *Traité*, 228, nr. 119 e.v.). De bevoegdheid voor individuele schuldeisers om nog verder bewarend beslag te leggen of om tot tenuitvoerlegging over te gaan wordt in bepaalde gevallen van samenloop waar het collectief karakter van de vereffening centraal staat, beperkt.

Het faillissement leidt tot een collectieve vereffening: individuele schuldeisers kunnen in de regel niet meer overgaan tot tenuitvoerlegging. Chirografaire schuldeisers en dezen met een algemeen voorrecht kunnen voortaan uitvoerend beslag noch bewarend beslag leggen (bijv.: Brussel, 25 januari 1990, *T.B.H.*, 1990, 888; Kh. Brussel, 3 november 1987, *J.T.*, 1988, 250). Zij kunnen wel nog hun vordering verder benaastigen ten einde een uitvoerbare titel te verkrijgen lastens de gefailleerde (Gent, 13 maart 1987, *R.W.*, 1986-87, 2587, *T.B.H.*, 1987, 688). Buiten deze collectieve vereffening vallen de zgn. „separatisten”, dit zijn de hypothecaire schuldeisers (infra nr. 267) en bepaalde schuldeisers met een bijzonder voorrecht (bijv.: Brussel, 28 februari 1985, *T.B.H.*, 1986, 216).

Het indienen van het verzoek tot gerechtelijk akkoord doet van rechtswege samenloop ontstaan tussen de chirografaire schuldeisers (Cass., 27 maart 1952, *Pas.* 1952, I, 475; Cass., 2 mei 1985, *R.W.*, 1985-86, 27. Zie hierover o.m.: Colle, Ph., *Het juridisch kader van de faillissementsvoorkoming*, Antwerpen, 1989, 119, nr. 94 e.v.; Van Ommeslaghe, P., „Les liquidations volontaires et les concordats”, in *L'entreprise en difficulté*, Brussel, 1981,

(411), 460 e.v.). Dit heeft tot gevolg dat het eventueel vervolgingsrecht van deze schuldeisers wordt geschorst. Anders dan bij faillissement blijft bewarend beslag verder mogelijk. De hypothecaire schuldeiser en deze met een algemeen of bijzonder voorrecht behouden daarentegen hun executierechten op hun onderpand.

Het gerechtelijk akkoord met boedelafstand heeft tot gevolg dat de samenlopende schuldeisers niet meer tot uitwinning kunnen overgaan. Tot die concurrente schuldeisers behoren niet enkel de chirografaire schuldeisers maar ook dezen met een algemeen voorrecht (Cass., 19 september 1980, *Arr. Cass.*, 1980-81, nr. 48). De hypothecaire schuldeiser en deze met een bijzonder voorrecht kunnen verder uitvoeren (bijv.: Beslagr. Hoei, 17 november 1983, *Jur. Liège*, 1984, 137).

Bewarend beslag blijft mogelijk i.g.v. „receivership” naar Engels recht (Beslagr. Antwerpen, 10 september 1984, *Eur. Vervoerr.*, 1985, 248; Beslagr. Antwerpen, 27 april 1990, *onuitgeg.*).

67. De ontbinding van een vennootschap doet tussen de vennootschaps-schuldeisers eveneens samenloop ontstaan (Cass., 23 november 1939, *Pas.*, 1939, I, 486; Cass., 26 november 1981, *R.C.J.B.*, 1985, 447 met noot Maes en Butzler). Deze samenloop betekent niet dat de schuldeisers voortaan geen daden van tenuitvoerlegging zouden mogen stellen. Zij belet enkel dat nog uitwinningshandelingen zouden worden gesteld waardoor de rechten van de andere schuldeisers zouden worden geschaad (Cass., 23 maart 1977, *Arr. Cass.*, 1977, 802, *Pas.*, 1977, I, 792, *R.C.J.B.*, 1977, 628 met noot Gerard; Beslagr. Charleroi, 28 september 1982, *Pas.*, 1983, III, 2; Beslagr. Brussel, 11 september 1986, *J.L.M.B.*, 1987, 277, *R.P.S.*, 1987, 138, nr. 6436). Deze principes gelden tevens bij bewarend beslag (Beslagr. Charleroi, 7 december 1982, *Rev. Rég. Dr.*, 1983, 154; De Leval, *Traité*, 247, nr. 129). De schuldeisers met een bijzonder voorrecht behouden echter onverkort hun executierechten op hun onderpand (Beslagr. Charleroi, 7 december 1982, *gecit.*; Beslagr. Luik, 13 april 1983, *Jur. Liège*, 1983, 399; Beslagr. Luik, 28 maart 1984, *J.T.*, 1984, 366).

Deze principes gelden ook bij de ontbinding van andere rechtspersonen (Cass., 7 juli 1986, *J.T.*, 1987, 5. Bijv.: Beslagr. Neufchâteau, 5 april 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 937).

68. Ook bij beneficiaire aanvaarding van een nalatenschap staat de collectieve vereffening voorop. Chirografaire schuldeisers en dezen met slechts een algemeen voorrecht kunnen niet meer tot afzonderlijke uitvoeringsmaatregelen overgaan zolang de vereffening niet is afgesloten (zie hierover: Casman, H., „Beheer en vereffening van een beneficiair aanvaarde nalatenschap”, in *Actuele problemen uit het notariële recht*, Antwerpen, 1985, (19) 31).

Dezelfde principes gelden bij de vereffening van een onbeheerde nalaten-

schap (De Leval, *Traité*, 258, nr. 134). De samenloop tussen een hypothecaire schuldeiser ('separatist') en de curator wordt geregeld door art. 1621 (bijv.: Beslagr. Brussel, 8 december 1986, *Rev. Not. B.*, 1987, 607; infra nr. 267).

De staat van kennelijk onvermogen en de boedelafstand laten daarentegen de executierechten van de individuele schuldeisers onverkort bestaan (De Page, *Traité*, III, 196, nr. 168 en 198, nr. 173; Vgl.: De Leval, *Traité*, 250, nr. 131).

AFDELING 2

BESLAGBARE GOEDEREN

§ 1. Principe

69. ALGEMEEN. — Het vermogen is het geheel van goederen en rechten in geld waardeerbaar die aan een rechtssubject toebehoren. De functie van het vermogen wordt neergelegd in de art. 7 en 8 Hyp.W.: te dienen als gemeenschappelijk onderpand voor de schuldeisers. Gelet op het beginsel van de ondeelbaarheid van het vermogen, maakt het integraal het verhaals-object uit van de schuldeisers. De onbeslagbaarheid van een bepaald goed kan slechts voortvloeien hetzij uit de wet, hetzij uit zijn aard of omdat het uitsluitend aan de persoon van de beslagene verbonden is (Cass., 27 januari 1983, *Arr. Cass.*, 1982-83, nr. 307, *R. W.*, 1983-84, 1637, *Pas.*, 1983, I, 622. Bijv.: Brussel, 1 december 1988, *J. T.*, 1989, 76: persoonlijke documenten, een chequeboekje, een trommel met medicijnen). Dat de goederen een bepaalde bestemming hebben of aan een bepaald doel zijn verbonden, laat niet toe hen aan het verhaalsrecht van de schuldeisers te onttrekken (Cass., 27 januari 1983, *gecit.*: toelagen verleend aan gesubsidieerde onderwijsinstellingen maken aldus integraal deel uit van het vermogen van deze instellingen).

70. KEUZERECHT. — De schuldeiser heeft de vrije keuze over de goederen die hij wenst uit te winnen (Luik, 15 april 1985, *Jur. Liège*, 1985, 553). De wettelijke uitzondering (art. 1563, infra nr. 232) bevestigt de regel. Bij de uitoefening van dit keuzerecht kan, anders dan soms wordt geleerd, misbruik van beslagrecht in de regel niet aan de orde komen. Bij het beslag dient geen rekening gehouden te worden met de prijs die de goederen kunnen opleveren (anders: Beslagr. Luik, 23 december 1985, *Jur. Liège*, 1986, 321). De beslagrechter mag niet oordelen over de opportuniteit van de beslagen (Luik, 15 april 1985, *gecit.*; infra nr. 171). Vanzelfsprekend komt het niet aan de beslagen debiteur toe een keuze te maken van de in beslag te nemen goederen (Beslagr. Mechelen, 1 december 1978, *J. T.*, 1979, 182).

§ 2. Niet beslagbare goederen

71. De goederen opgesomd in art. 1408 zijn niet vatbaar voor beslag;

1. Onder de levensnoodzakelijke goederen vallen: het nodige bed en beddegoed (Beslagr. Luik, 13 juni 1984, *Jur. Liège* 1984, 486; Voor een ruime interpretatie: Beslagr. Brussel, 17 juni 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 1013; gehele slaapkamer; Beslagr. Luik, 6 juli 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 1368), fornuis en oven (Beslagr. Luik, 26 maart 1986, *Jur. Liège*, 1986, 502), niet: een ijskast (Beslagr. Luik, 26 maart 1986, *gecit.* Anders: Beslagr. Brussel 17 juni 1987, *gecit.*). De rechterlijke toetsing onderstelt een nauwkeurige omschrijving van de in beslag genomen goederen (Beslagr. Luik, 18 oktober 1989, *J.T.*, 1990, 260). Verder verdient het aanbeveling dat de gerechtsdeurwaarder vermeldt welke goederen met het oog op de naleving van art. 1408 niet in beslag worden genomen.

2. Beroepsgoederen ter waarde van maximaal 10.000 fr. De waarde wordt bepaald op het tijdstip van het beslag en naar keuze van de beslagene. De waardering gebeurt in realisatiewaarde, niet in aankoopprijs of vervangingswaarde (Beslagr. Verviers, 10 januari 1986. *Jur. Liège*, 1986, 157). De bewijslast dat het bedrag van 10.000 fr. niet wordt overschreden, rust op de beslagene (Beslagr. Aarlen, 8 juni 1971, *Jur. Liège*, 1971-72, 108; Beslagr. Charleroi, 21 juni 1988, *J.L.M.B.*, 1989, 165). Deze bepaling beoogt enkel de bescherming van fysieke personen en kan niet worden uitgebreid tot de vennootschappen (Beslagr. Brussel, 24 november 1988, *J.L.M.B.*, 1989, 173. Beslagr. Antwerpen, 20 november 1990, onuitgeg. Vgl.: Beslagr. Charleroi, 21 juni 1988, *gecit.*).

3. Voorwerpen bestemd voor de eredienst

4. „levensmiddelen en brandstof”. Bedoeld worden de goederen die in natura aanwezig zijn, niet de gelden met een dergelijke bestemming (Beslagr. Luik, 12 juni 1989, *T.B.B.R.*, 1990, 174. Anders: Beslagr. Brussel, 20 december 1985, *T. Vred.*, 1987, 82; hulp toegestaan door O.C.M.W. niet vatbaar voor beslag).

5. „een koe, of drie schapen, of twee geiten”. Wel: honden en katten (cfr. *Parl. Hand.*, *Kamer*, 1983-84, 2549).

Over de voorstellen tot wijziging van deze als sterk verouderd ervaren bepaling o.m.: Laenens, J., „Gerechtsdeurwaarders en debiteuren in crisistijd”, *R.W.*, 1985-86 (1601), 1616; De Leval, *Traité*, 122, nr. 68 e.v.; Wetsontwerp tot wijziging van de artikelen 1408, 1409, 1410 en 1412 van het Gerechtelijk Wetboek en tot invoeging van een art. 1409bis in datzelfde wetboek, *Parl. St. Kamer*, zitting 1989-90, 31 mei 1990, 1114/2 en 13 juni 1990, 114/3.

§ 3. Loon e.d.

72. Het loon en de hiermee gelijkgestelde inkomsten zijn slechts gedeeltelijk vatbaar voor beslag (zie art. 1409 zoals laatst aangepast bij K.B. van 27 november 1989 (*B.S.*, 13 december 1989)).

Deze bescherming geldt voor bedragen uitgekeerd ter uitvoering van een arbeidsovereenkomst, een leerovereenkomst, een statuut of een abonnement en deze uitgekeerd aan personen die onder gezag van een ander persoon buiten een arbeidsovereenkomst arbeid verrichten. Het loonbegrip dat moet gehanteerd worden is niet datgene uit de Arbeidsovereenkomstenwet, maar dat bedoeld in de Loonbeschermingswet (Cass., 3 mei 1982, *Arr. Cass.*, 1981-82, nr. 514; *Pas.*, 1982, I, 1000; *R.W.*, 1983-84, 183; *T.S.R.*, 1982, 601; *J.T.T.*, 1983, 53., zie hierover o.m.: Boes, R., „Loonbeslag, loonoverdracht en loonontvangstmachtiging”, in *Aanwerven, tewerkstellen & ontslaan*; Steyaert, J. e.a., *Arbeidsovereenkomst*, in *A.P.R.*, 246, nr. 329 e.v.). Onder bedragen uitgekeerd krachtens een abonnement worden bedoeld inkomsten ter vergoeding van regelmatige arbeidsprestaties die verricht worden op zelfstandige basis (Boes, R., o.c., nr. 3076. Bijv. Brussel, 25 november 1986, *J.L.M.B.*, 1987, 50, *Pas.*, 1987, II, 32: maandelijks honorarium uitgekeerd aan een tennisleraar; Beslagr. Luik, 26 juni 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 1282: regelmatige vergoedingen uitgekeerd door een coöp.v. aan haar zaakvoerder. Niet echter: het jaarlijkse winstaandeel aan de medewerkende echtgenoot: Beslagr. Leuven, 30 april 1979, *T. Not.*, 1981, 366).

De regels van de beperkte beslagbaarheid gelden niet wanneer de beslagene het loon of de gelijkgestelde uitkeringen op een bankrekening ontvangt (o.m.: Brussel, 9 mei 1984, *Bull. Bel.*, 1985, 1996; Beslagr. Brussel, 24 mei 1982, *Soc. Kron.*, 1983, 310; Boes, R., o.c., nr. 3320 De Leval, *Traité*, 157, nr. 84. Anders o.m.: Beslagr. Antwerpen, 5 december 1988, *R.W.*, 1988-89, 824; Beslagr. Antwerpen, 8 maart 1984, *R.W.*, 1984-85, 615 met noot Bataille en Coeckelbergh).

Art. 1409 is derhalve van toepassing op een opzegvergoeding (Cass., 3 mei 1983, *gecit.* Voorheen anders: Brussel, 10 juni 1976, *Pas.*, 1977, II, 96). De berekening gebeurt door het omslaan per kalendermaand.

Hetzelfde geldt voor een uitwinningsvergoeding waarop een handelsvertegenwoordiger recht heeft. Het gaat om loon in de zin van Loonbeschermingswet (Boes, R., o.c., nr. 3092. Anders: Luik, 19 oktober 1983, *Pas.*, 1984, II, 22; Beslagr. Luik, 14 februari 1979, *Jur. Liège*, 1978-79, 365).

73. Krachtens art. 1410 § 1 wordt het toepassingsgebied van art. 1409 uitgebreid tot o.m.:

— pensioenen en gelijkgestelde uitkeringen (art. 1410, § 1, 2°)

Pensioenachterstallen moeten worden omgeslagen op maandbasis (Beslagr. Luik, 6 mei 1981, *Jur. Liège*, 1981, 381)

— uitkeringen krachtens de wetgeving op de arbeidsongevallen en beroepsziekten (Cass., 2 februari 1979, *R.W.*, 1979-80, 793; *Pas.*, 1979, I, 632; *Rev. Not. B.*, 1980, 210; Rb. Brussel, 26 november 1975, *R.W.*, 1975-76, 1828: art. 1410, § 1, 5° derogert aldus aan art. 43 Beroepsziektewet).

— vakantiegeld (art. 1410, § 1, 6°; Beslagr. Aarlen, 21 september 1976, *Jur.*

Liège, 1976-77, 43: voor de berekening van het beslagbaar gedeelte worden deze bedragen samengevoegd met het loon op maandbasis).

De bedragen opgesomd in art. 1410, § 2 zijn in het geheel niet vatbaar voor beslag. Dit is o.m. het geval voor de bedragen uitgekeerd als geneeskundige verstrekkingen ten laste van de ziekteverzekering (art. 1410, § 2, 5°). Deze bepaling maakt geen onderscheid naargelang deze bedragen aan de gerechtigden dan wel rechtstreeks aan de verstrekkers van de geneeskundige zorgen werden betaald (Cass., 26 januari 1987, *Arr. Cass.*, 1986-87, nr. 305; *Pas.*, 1987, I, nr. 305; *J.T.*, 1987, 142; Cass., 15 maart 1990, *J.T.T.*, 1990, 227; *R.W.* 1990-91, 28; Luik, 20 maart 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 841 met noot De Leval. Voorheen anders: Beslagr. Luik, 23 mei 1984, *Jur. Liège*, 1986, 70). Deze bedragen behouden dus het statuut van onbeslagbaarheid ook al bevinden zij zich in het vermogen van andere personen dan deze die de wet wenst te beschermen (zie voor de kritiek hierop: De Leval, *Traité*, 99, nr. 56).

Indien de beslagene gelijktijdig de bedragen bedoeld in art. 1409 en uitkeringen opgesomd in art. 1410, § 1 ontvangt, dan worden die bedragen samengevoegd voor de berekening van het beslagbaar gedeelte (art. 1411. Bijv.: Beslagr. Antwerpen, 23 maart 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 832; Kh. Brussel, 24 februari 1987, *J.T.*, 1988, 832). Over de praktische problemen die hierbij kunnen rijzen: Boes, R., o.c., nr. 3175; Top, F. en De Geyter, K., „Over loonbeslag, loondelegatie en loonoverdracht”, *Oriëntatie*, 1986, (107) 109.

74. ALIMENTATIE. — Aan de alimentatieschuldeiser komt krachtens art. 1412 een zgn. „supervoorrecht” toe. Vindt de overdracht of het beslag plaats wegens alimentatieschulden, dan gelden de beperkingen van art. 1409 niet. Is een onderhoudsuitkering zelf gedeeltelijk beslagbaar, dan is het beslagbaar gedeelte onbeperkt wanneer het beslag gelegd wordt door een alimentatieschuldeiser. Aldus zijn ook de bedragen uitgekeerd als bestaansminimum door het O.C.M.W. volledig vatbaar voor beslag voor onderhoudsgeld (Antwerpen, 25 september 1989, *R.W.*, 1989-90, 471; Beslagr. Brussel, 16 januari 1986, *Rev. Rég. Dr.*, 1986, 66 met noot Bodart en Van Ruymbeke; Beslagr. Luik, 12 juni 1989, *T.B.B.R.*, 1990, 174. Anders: Brussel, 30 november 1988, *Soc. Kron.*, 1990, 14; Beslagr. Brussel, 20 december 1985, *T. Vred.*, 1987, 82). Hiervan kan door de partijen niet contractueel worden afgeweken (Beslagr. Brussel, 12 maart 1987, *J.T.*, 1987, 723).

Verder verleent art. 1412 een absolute voorrang aan de alimentatieschuldeiser op andere schuldeisers die beslag hebben gelegd c.q. aan wie de loonvordering werd overgedragen.

Veelal wordt verdedigd dat bij dergelijke samenloop eerst het voor beslag vatbare gedeelte van het loon wordt berekend, waarvan vervolgens de bedragen voor alimentatie worden afgetrokken. Enkel indien het beslagbaar gedeelte niet geheel is uitgeput, kan met andere schuldeisers nog rekening

worden gehouden (cfr. Boes, R., *o.c.*, nr. 3232; De Meyer, T., „Samenloop van inhoudingen door de werkgever, loonbeslag, loonoverdracht en loondelegatie”, *T.S.R.*, 1989, (1), 27-28 en de verwijzingen aldaar).

75. COMPENSATIE. — Luidens art. 1293, 3° kan een debiteur van alimentatie „die niet vatbaar verklaard is voor beslag” deze schuld niet compenseren met een schuldvordering op de alimentatiegerechtigde. Ten belope van de beperkingen bepaald in art. 1409 is alimentatie niet vatbaar voor beslag en dus niet compensabel (voor toepassingen: Antwerpen, 11 april 1986, *R.W.*, 1986-87, 1222 met noot Arnou; Bergen, 21 juni 1988, *Pas.*, 1988, II, 239 met noot J.S.; Beslagr. Luik, 29 december 1979, *Jur. Liège*, 1980, 117 met noot G.d.L.; Beslagr. Luik, 14 december 1983, *R.T.D.F.*, 1985, 337; Beslagr. Hoei, 26 maart 1984, *J.T.*, 1985, 153). Dit compensatieverbod zou echter de openbare orde niet raken (Beslagr. Brussel, 16 september 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 1431; De Page, *Traité*, II, al. 1 (1990), 503, nr. 478. Anders: Arbrb. Antwerpen, 16 juni 1981, *T.S.R.*, 1981, 524). Schuldvergelijking blijft onbeperkt wanneer zowel vordering als tegenvordering strekken tot de betaling van onderhoudsgeld (Beslagr. Brussel, 25 november 1987, *R.T.D.F.*, 1988, 385).

Door de rechtsleer wordt dit compensatieverbod uitgebreid tot alle schuldvorderingen die niet in beslag kunnen worden genomen (cfr. Kruithof, R., „Overzicht van rechtspraak. Verbintenissen”, *T.P.R.*, 1983, 714, nr. 218 en verwijzingen aldaar).

76. SAMENLOOP. — De samenloop tussen schuldeisers die loonbeslag leggen of aan wie het loon werd overgedragen, doet vaak moeilijke problemen rijzen (zie hierover uitvoerig o.m.: Top, F., „Loonbeslag, loondelegatie en loonoverdracht”, *T.P.R.*, 1983, 363 e.v.; Top, F. en De Geyter, K., *o.c.*; De Meyer, T., *o.c.*, *T.S.R.*, 1989, 1 e.v.). Conflicten tussen een schuldeiser die in handen van de werkgever van zijn debiteur beslag heeft gelegd en deze aan wie de loonvordering werd overgedragen, worden beslecht door de anterioriteitsregel. I.g.v. anterioriteit van de cessie, gaat de cessionaris voor. In die hypothese is er immers geen samenloop: door de overdracht is de loonvordering uit het vermogen van de debiteur verdwenen (Top, F., *o.c.*, *T.P.R.*, 1983, 398, nr. 64). Het beslag kan enkel nog betrekking hebben op het saldo (bijv.: Beslagr. Namen, 2 oktober 1987, *J.L.M.B.*, 1988, 294). Gaat het beslag de cessie vooraf, dan vindt tussen beide schuldeisers een pondsgewijze verdeling plaats.

Ook de samenloop tussen meerdere overdrachten wordt bepaald volgens de anterioriteitsregel. Betwisting bestaat omtrent het geval dat tegen de eerste overdracht verzet werd gedaan (cfr. art. 29 Loonbeschermingswet). De rechtspraak is veelal in die zin gevestigd dat de niet betwiste overdrachten worden uitgevoerd en de betwiste overdracht eerst rang neemt op het ogenblik van de bekrachtiging (Beslagr. Brussel, 22 januari 1987, *J.T.*, 1987, 291; Beslagr. Brussel, 5 februari 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 826). Meer

conform met de principes is de opvatting van Top dat in de verhouding tussen cessionarissen de bekrachtiging retroactieve werking dient te krijgen (Top, F., *o.c.*, *T.P.R.*, 1983, 385, nr. 46).

De anterioriteitsregel geldt echter niet voor de alimentatieschuldeiser. Deze gaat de schuldeiser aan wie de loonvordering werd overgedragen vooraf en dit ongeacht het tijdstip van de overdracht (Cass., 14 september 1989, *R.W.*, 1989-90, 772 met noot Boes, *J.T.*, 1990, 45; Dirix E., „Over de samenloop van loonoverdracht en loondelegatie”, *R.W.*, 1989-90, 860. Anders: Beslagr. Kortrijk, 25 februari 1985, *R.W.*, 1985-86, 257 met noot Top).

§ 4. Uitvoeringsimmunititeit van de overheid

77. De goederen van de Staat en de andere publiekrechtelijke rechtspersonen zijn niet vatbaar voor beslag. Deze uitvoeringsimmuniteit die in hoofdzaak wordt gesteund op het beginsel van de continuïteit van de openbare dienst, geldt volgens de heersende mening absoluut. Geen enkel beslag, uitvoerend noch bewarend, kan worden geduld (Cass., 26 juni 1980, *R.W.*, 1980-81, 1661, *Arr. Cass.*, 1979-89, nr. 686, *Pas.*, 1980, I, 1341 met concl. adv.-gen. Velu, *R.C.J.B.*, 1983, 173 met noot Delperee; Cass., 21 april 1966, *R.W.*, 1966-67, 293, *Pas.*, 1966, I, 1060; Gent, 14 oktober 1985, *Jura Falc.*, 1985-86, 283 noot L'Ecluse: zowel openbaar als privaat domein; Brussel, 1 juni 1989, *J.T.*, 1989, 534, *J.L.M.B.*, 1989, 1052; Luik, 23 november 1989, *J.L.M.B.*, 1990, 65; Beslagr. Gent, 29 november 1976, *R.W.*, 1976-77, 2417, *T. Not.*, 1977, 218, *R.G.E.N.*, 1977, nr. 22.191; Beslagr. Brussel, 30 juni 1980, *J.T.*, 1980, 676, *Bull. Bel.*, 1982, 515: ook niet indien schuldeiser een overheidsinstelling is).

In de rechtsleer valt terecht steeds meer kritiek te horen op deze absolute interpretatie van de uitvoeringsimmuniteit (o.m.: Baert, K., „De uitvoeringsimmuniteit van de publiekrechtelijke rechtspersonen”, *R.W.*, 1976-77, 2369 e.v.; De Leval, G., *Traité*, 105, nr. 62 e.v.; Lebrun, J. en Deom, D., „L'exécution des créances contre des pouvoirs publics”, *J.T.*, 1983, 261 e.v.; Lemmens, P., „De uitvoeringsimmuniteit van publiekrechtelijke rechtspersonen in strijd met de rechten van de mens?”, *T.B.P.*, 1984, 163 e.v.; Peeters, B., *De continuïteit van het overheidsondernemen*, Antwerpen, 1989, 177 e.v.; Van Volsem, F. en Van Heuven, D., „Heeft het beginsel van de absolute uitvoeringsimmuniteit van publiekrechtelijke rechtspersonen nog toekomst?”, *R.W.*, 1987-88, 209 e.v.; X., „Over enkele knelpunten in het beslag- en executierecht”, *R.W.*, 1989-90, 978-979. Vgl.: Van Compennolle, J., *o.c.*, *R.C.J.B.*, 1987, 416, nr. 15). Ook door de lagere rechtspraak wordt dit beginsel doorbroken (Gent, 27 juni 1989, *R.W.*, 1989-90, 993, *J.L.M.B.*, 1989, 1325: de continuïteit van het bestuur komt niet in het gedrang door een uitvoerend beslag op landbouwgronden die verpacht worden; Voorz. Rb. Brussel, 12 juli 1976, *T.B.P.*, 1978, 164 met noot Alen; Beslagr. Brussel, 5 juni 1986, *Rev. Reg. Dr.*, 1986, 335,

R.G.A.R., 1987, nr. 11.262; Beslagr. Brussel, 25 november 1987, *J.T.*, 1987, 719 hervormd door Brussel, 1 juni 1989, *gecit.*; Beslagr. Hasselt, 7 februari 1989, *R.W.*, 1989-90, 995: bewarend beslag op onroerend goed van gemeente; Beslagr. Brussel, 6 maart 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 793: op overheid rust de bewijslast dat door het beslag de continuïteit van de openbare dienst in het gedrang komt; Beslagr. Verviers, 28 april 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 796. Zie ook: H.v.J., 11 april 1989, *J.T.*, 1989, 533).

78. Als rechtsgrond voor de uitvoeringsimmunititeit weegt het beginsel van de continuïteit van de openbare dienst het zwaarst. Dit continuïteitsprincipe kan echter geen absoluut executieverbod verantwoorden. M.a.w. de immuniteit kan niet verder reiken dan voor de rechtvaardigingsgrond noodzakelijk is (zie o.m.: Baert, K., *o.c.*, *R.W.*, 1976-77, 2385-2386; Lebrun en Deom, *o.c.*, *J.T.*, 1983, 270; Peeters, B., *o.c.*, 430, nr. 479 e.v.). Aldus zal bijvoorbeeld een bewarend beslag op onroerend goed in de regel de continuïteit van de dienst niet in het gedrang brengen. Bij uitvoerend beslag zal de rechter moeten nagaan of de beslagen goederen noodzakelijk zijn voor de openbare dienst en niet substitueerbaar. Verder mag de overheid in geen geval de uitvoeringsimmunititeit gebruiken als dekmantel voor misbruik of nalatigheid. Aan de rechter komt terzake een marginaal toetsingsrecht toe (Peeters, B., *o.c.*, 430, nr. 481).

79. Of de overheid contractueel afstand kan doen van de uitvoeringsimmunititeit is, in het licht van de heersende leer, problematisch te noemen (cfr. Sunt, Chr., „Financement privé des services publics”, *Bank. Fin.*, 1990, (157), 164) in de mate dat een aantasting van de uitvoeringsimmunititeit niet als geoorloofd wordt beschouwd.

80. De uitvoeringsimmunititeit, zoals die door de heersende mening wordt opgevat, verzet zich enkel tegen beslagmaatregelen, niet tegen „rechtstreekse” executie. Ook het beginsel der scheiding der machten staat er niet aan in de weg dat de rechter aan de overheid een bepaalde verplichting oplegt. Zo bijvoorbeeld i.g.v. een onrechtmatige overheidsdaad: de verplichting om de schade in natura te herstellen (Cass., 26 juni 1980, *gecit.*). Deze principes beletten evenmin dat de rechter aan die nakoming een dwangsom verbindt (Ballon, G.L., *Dwangsom*, in *A.P.R.*, 64, nr. 177; Baert, K., *o.c.*, *R.W.*, 1976-77, 2375, nr. 12. Anders: Voorz. Rb. Luik, 31 januari 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 241). Ingevolge wet van 17 oktober 1990 (*B.S.*, 13 november 1990) kan de persoon op wiens verzoek de nietigverklaring van een overheidshandeling is uitgesproken, de Raad van State verzoeken aan de overheid een dwangsom op te leggen wanneer deze overheid in gebreke blijft (art. 36 van de wetten op de Raad van State, ingevoegd door art. 5 van de wet van 17 oktober 1990).

Verder reikt die bevoegdheid echter niet. De machtiging die de rechter aan de eiser verleent om i.g.v. verzuim van de Staat zelf tot de uitvoering over

te gaan (of derden hiermee te gelasten) en zulks op kosten van de overheid, is strijdig met het beginsel van de continuïteit van de openbare dienst (Cass., 26 juni 1980, *gecit.*).

81. VREEMDE STATEN. — Vreemde staten genieten in België in beginsel van een immuniteit van executie. Toch wordt die immuniteit door de rechtspraak genuanceerd. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij het onderscheid tussen handelingen *iure imperii* en handelingen *iure gestionis* dat gehanteerd wordt bij de beoordeling van de immuniteit van jurisdictie van vreemde staten. De grenzen van immuniteit van jurisdictie en deze van executie vallen echter niet samen: bij de beoordeling van uitvoeringsimmuniteit staat niet de aard van de handeling, maar de bestemming van de goederen centraal. Dwanguitvoering op goederen van vreemde staten die privaatrechtelijk geaffecteerd zijn, is dus niet uitgesloten (zie hierover: Van Hecke, G. en Lenaerts, K., *Internationaal privaatrecht in A.P.R.*, 52, nr. 84 e.v. Bijv.: Rb. Brussel, 30 april 1951, *J.T.*, 1951, 298; Beslagr. Brussel, 27 juli 1971, *Pas.*, 1971, III, 80; principe; Cass. fr., 14 maart 1984; *Eur. Vervoerr.*, 1985, 175).

De uitvoeringsimmuniteit geldt ook voor vreemde staatshoofden en diplomaten (Beslagr., 29 december 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 169; niet voor familieleden van staatshoofd).

HOOFDSTUK V

BEWAREND BESLAG

AFDELING 1

GEMEENSCHAPPELIJKE BEPALINGEN

§ 1. Urgentie

82. Bewarend beslag kan slechts gelegd worden wanneer er sprake is van hoogdringendheid. Het beslag kan dus niet aangewend worden als louter pressiemiddel. Vereist wordt dat de solvabiliteit van de debiteur in het gedrang komt zodat de latere uitwinning gevaar loopt. Deze urgentie of spoedeisendheid blijft, anders dan soms wordt geleerd, niet beperkt tot die gevallen waar de debiteur zijn insolvabiliteit poogt te organiseren. Het bewarend beslag is gewettigd telkens wanneer naar objectieve maatstaven de financiële positie van de debiteur in het gedrang komt (Stranart, A.M., „Les conditions générales des saisies conservatoires”, *T.B.H.*, 1985, (739), 742).

De bewijslast van deze urgentie rust op de beslaglegger. Hij moet de concrete gegevens terzake aanbrengen. Vage geruchten omtrent de insolvabiliteit van de debiteur volstaan niet (Beslagr. Antwerpen, 17 juli 1970, *J.T.*,

1970, 598; Beslagr. Luik, 14 december 1979, *Jur. Liège*, 1980, 179; Baert, K., „Algemene beginselen van bewarend beslag”, *T.P.R.*, 1980 (280), 282, nr. 8). De hoogdringendheid zal daarentegen wel kunnen afgeleid worden uit: het bestaan van andere beslagen, uit de jaarrekeningen, geprotesteerde wissels, de uitgifte van een ongedekte cheque (Beslagr. Antwerpen, 29 maart 1984; *onuitgeg.*, *Ger. R. Jur.*, Art. 1413, A/24); wanneer de beslagene zijn onvermogen aan het organiseren is, of de gegronde vrees hiertoe bestaat (Brussel, 26 oktober 1971, *T. Not.*, 1972, 238, *Pas.*, 1972, II, 11); gebrek aan actief en precaire commerciële positie (Brussel, 21 mei 1975, *R.W.*, 1975-76, 1772); wanneer de debiteur niet over een geregeld inkomen beschikt (Beslagr. Kortrijk, 1 oktober 1979, *onuitgeg.*, *Ger. R. Jur.*, Art. 1413, A/6); de geringe bedragen op bankrekeningen waarop beslag werd gelegd (Beslagr. Veurne, 3 oktober 1984, *onuitgeg.*, *Ger. R. Jur.*, Art. 1413, A/32), de onverschilligheid en passiviteit van de debiteur tegenover aanmaningen, de afwezigheid van enig regelingsvoorstel of afkorting van een onbetwistbare schuld (Beslagr. Turnhout, 24 december 1987, *R.W.*, 1989-90, 994); het niet reageren op een aanmaning van de raadsman van de schuldeiser (Luik, 10 oktober 1984, *Jur. Liège*, 1985, 4); de omstandigheid dat de debiteur zonder werk zit en over geen onroerende goederen beschikt (Brussel, 10 juni 1975, *Pas.*, 1977, II, 96); notoire betalingsproblemen (Brussel, 10 december 1979, *R.P.S.*, 1980, 115); het voornemen van de schuldenaars om het enig onroerend goed dat zij bezitten te verkopen (Beslagr. Kortrijk, 1 oktober 1979, *Ger. R. Jur.*, Art. 1413, A/6); het feit dat de echtgenoot-debiteur de bankrekeningen met gemeenschapsgelden heeft geledigd (Beslagr. Brussel, 23 oktober 1986, *R.T.D. Fam.*, 1988, 179).

83. Veelal wordt door de rechtspraak bij buitenlandse debiteuren de afwezigheid van voldoende activa op het Belgisch grondgebied als een voldoende voorwaarde beschouwd (Antwerpen, 1 juni 1982, *R.W.*, 1983-84, 2691, *R.G.E.N.*, 1984, nr. 23.102; vennootschap naar Duits recht; Beslagr. Brussel, 25 januari 1988, *J.T.*, 1988, 246; Beslagr. Gent, 27 juli 1988, *T.G.R.*, 1988, 107). Deze opvatting moet enigszins worden genuanceerd: het louter feit dat de beslagene een vreemde rechtspersoon is, kan op zich niet volstaan wanneer er met dat land een executieverdrag bestaat en de uitvoering aldaar mogelijk is (Beslagr. Brussel, 22 juni 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 1014), maar moet beoordeeld worden gelet op al de gegevens van het geval (Stranart, *o.c.*, *T.B.H.*, 1985, 744-745; Ledoux, *o.c.*, *J.T.*, 1989, 633, nr. 61).

84. De hoogdringendheid kan niet worden afgeleid uit de enkele omstandigheid dat de debiteur de schuld niet erkent en zijn rechten van verdediging uitoefent (Beslagr. Kortrijk, 25 juni 1973, *R.G.E.N.*, 1977, nr. 22.200), uit de loutere achterstand in de betalingen (Luik, 24 maart 1982, *Jur. Liège*, 1982, 365), uit het feit dat er een herstructurering van het bedrijf plaatsvond (Antwerpen, 18 mei 1983, *R.W.*, 1983-84, 2693; Beslagr. Doornik, 8 juni 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 1373; zo'n herstructurering kan veeleer wijzen op de

levensvatbaarheid van het bedrijf); uit de traagheid van de rechtspleging (Beslagr. Hasselt, 6 juni 1973, *Jur. Liège*, 1973-74, 15. Vgl.; Beslagr. Antwerpen, 8 juni 1978, *R.W.*, 1979-80, 256).

Er is evenmin hoogdringendheid wanneer: de debiteur over een voldoende vast inkomen beschikt (Beslagr. Brugge, 13 september 1978, *onuitgeg.*, *Ger. R. Jur.*, Art. 1413, A/1); voldoende onroerend activa bezit in verhouding tot de schuld (Beslagr. Brussel, 3 april 1979, *onuitgeg.*, *Ger. R. Jur.*, Art. 1413, A/5); de debiteur thans tewerkgesteld is bij een meer solvabele werkgever (Beslagr. Neufchâteau, 27 februari 1981, *Jur. Liège*, 1981, 205); wanneer de financiële toestand van de debiteur niet de minste onrust kan verwekken bij een schuldeiser (Brussel, 26 juni 1985, *Pas.*, 1985, II, 166: schadevergoeding wegens tergend en roekeloos beslag); wanneer de beslaglegger zijn vordering voor de bodemrechter niet benaarstigt.

85. Het vereiste der hoogdringendheid geldt algemeen. Het geldt voor ieder bewarend beslag. Het geldt ook ongeacht of dit beslag wordt gelegd krachtens de machtiging van de beslagrechter als wanneer dit gebeurt op grond van een vonnis. Sinds het arrest van het Hof van Cassatie van 14 september 1984 bestaat hierover geen betwisting meer (Cass., 14 september 1984, *R.W.*, 1985-86, 894, *Arr. Cass.*, 1984-85, nr. 43, *J.T.*, 1985, 143. In dezelfde zin o.m.: Antwerpen, 18 mei 1983, *R.W.*, 1983-84, 2693, *R.G.E.N.*, 1984, nr. 23.104; Antwerpen, 1 juni 1982, *R.W.*, 1983-84, 2691, *R.G.E.N.*, 1984, nr. 23.102; Beslagr. Luik, 14 december 1979, *Jur. Liège*, 1980, 179; Beslagr. Brussel, 8 januari 1981, *J.T.*, 1981, 259, *R.G.E.N.*, 1981, nr. 22.662; Beslagr. Turnhout, 24 december 1987, *R.W.*, 1989-90, 994). Voorheen was een gedeelte van de rechtspraak in die zin gevestigd dat wanneer het beslag gelegd werd ex art. 1414 de vraag naar de urgentie niet meer te berde mocht komen (o.m.: Antwerpen, 13 april 1983, *R.W.*, 1983-84, 2692, *R.G.E.N.*, 1984, nr. 23.103; Beslagr. Kortrijk, 24 oktober 1983, *R.W.*, 1983-84, 1564, *R.G.E.N.*, 1984, nr. 23.053).

Wanneer het bewarend beslag wordt gelegd krachtens een vonnis dat uitvoerbaar bij voorraad is, kan over de urgentie redelijkerwijze geen discussie meer rijzen (anders: Beslagr. Brussel, 23 januari 1987, *R.W.*, 1989-90, 994). Er anders over oordelen zou afbreuk doen aan het gezag van gewijsde van die beslissing.

§ 2. Kwaliteit van de vordering

86. ZEKERHEID. — De schuldeiser moet beschikken over een „zekere” schuldvordering. Voorwaardelijke of eventuele vorderingsrechten kunnen derhalve in de regel geen bewarend beslag wettigen (vgl. Stranart, A.M., o.c., *T.B.H.*, 1985, 751; De Leval, *Traité*, 302, nr. 155).

Bij de beoordeling van het zeker karakter van de schuldvordering moet de beslagrechter binnen zijn bevoegdheid blijven; nl. onderzoeken of de wettelijke voorwaarden voor het leggen van bewarend beslag zijn vervuld. Het

komt hem dus geenszins toe het geschil tussen de partijen te beslechten of uitspraken te doen over de materieelrechtelijke verhouding tussen de procespartijen. De beslissingen van de beslagrechter binden de bodemrechter overigens niet. Het toetsingsrecht van de beslagrechter kan het best „marginaal” worden genoemd. Hij zal het beslag toestaan (of na verzet: handhaven) wanneer de aanspraken van de eiser prima facie gegrond voorkomen. Of anders geformuleerd: wanneer die aanspraken een „voldoende schijn van gegrondheid hebben” of niet voor „redelijke betwisting” vatbaar zijn. Hierbij zal hij de ernst van de aanspraken en het gevoerde verweer tegen elkaar afwegen (zie hierover o.m.: Baert, K., o.c., *T.P.R.*, 1980, 284, nr. 13; Stranart, A.M., o.c., *T.B.H.*, 1985, 750 e.v.; De Leval, G., *Traité*, 296, nr. 152 e.v. Bijv.: Beslagr. Brugge, 25 januari 1982, *J.T.*, 1983, 397).

Dat de aanspraken worden betwist heeft niet noodzakelijk tot gevolg dat de vordering ophoudt „zeker” te zijn in de zin der wet (Beslagr. Brugge, 25 januari 1982, *gecit.*; Beslagr. Hoei, 11 april 1983, *Jur. Liège*, 1983, 309). De beslagrechter zal de tegenspraak aan dezelfde marginale toetsing onderwerpen (bijv.: Gent, 30 maart 1979, *R.W.*, 1979-80, 2113).

De beslagrechter wordt bij zijn beoordeling niet gehinderd door het adagium „le criminel tient le civil en état”, nu deze regel enkel geldt voor de civiele bodemrechter (o.m.: Beslagr. Namen, 18 september 1981, *Rev. Rég. Dr.*, 1982, 53; Beslagr. Luik, 18 april 1984, *Jur. Liège*, 1986, 68).

87. De aanspraken van de beslaglegger zijn voldoende zeker in de zin der wet wanneer hij beschikt over: niet geprotesteerde facturen (bijv.: Voorz. Rb. Luik, 2 januari 1970, *Jur. Liège*, 1969-70, 235); een ingebrekestelling die niet beantwoord werd en/of op onduidelijke grondslagen wordt betwist (bijv.: Luik, 10 oktober 1984, *Jur. Liège*, 1985, 4); waardepapieren (geaccepteerde wissel, cheque); een deskundig verslag waarin de vordering steun vindt (Beslagr. Antwerpen, 8 juni 1978, *R.W.*, 1979-80, 256, *R.G.E.N.*, 1980, nr. 22.507; Beslagr. Hoei, 11 april 1983, *Jur. Liège*, 1983, 309), een buitenlands vonnis (Luik, 6 mei 1976, *Jur. Liège*, 1976-77, 41), de verwijzing van de debiteur naar de correctionele rechtbank (Luik, 18 april 1984, *Jur. Liège*, 1986, 68); wanneer de schuldenaar zich beroept op overmacht als loutere affirmatie (Gent, 9 april 1982, *Eur. Vervoerr.*, 1982, 615).

De schuldvordering mist daarentegen de vereiste zekerheid wanneer de vordering het voorwerp is van ernstige betwisting voor de bodemrechter of wanneer het bestaan van de vordering afhangt van de uitslag van een deskundig verslag (Beslagr. Dinant, 11 oktober 1977, *Jur. Liège*, 1978, 147).

88. EISBAARHEID. — Luidens art. 1415 tweede lid kan bewarend beslag ook worden gelegd tot zekerheid van schuldvorderingen inzake te vervallen periodieke inkomsten (bijv.: alimentatie, huurgelden, rente). Deze bepaling kan ook worden uitgebreid tot andere gevallen waar de schuldvordering in

de toekomst werkelijk gevaar loopt (in die zin: Stranart, *o.c.*, *T.B.H.*, 1985, 758; De Leval, *Traité*, 312-313, nr. 162). Hiervoor kan steun gezocht worden bij art. 1188 B.W. Aldus kan de borg bewarend beslag leggen lastens de hoofdschuldenaar ter beveiliging van zijn regresrecht (Beslagnr. Luik, 22 mei 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 1000).

Het bedrag ten belope waarvan de vereffening gevaar loopt, wordt door de beslagrechter bepaald.

89. VASTSTAAN. — Het bedrag van de schuldvordering moet bepaald zijn of minstens vatbaar voor voorlopige raming. Indien de schuld nog niet precies vaststaat, dan zal zij door de beslagrechter worden geraamd (bijv.: Beslagnr. Antwerpen, 8 juni 1978, *gecit.*; Beslagnr. Neufchâteau, 27 februari 1981, *gecit.*).

§ 3. Rechterlijke machtiging

90. PRINCIPE. — In beginsel is voor het leggen van bewarend beslag de toestemming van de beslagrechter vereist. Op die regel bestaan echter uitzonderingen. Zo is bewarend derdenbeslag mogelijk op grond van een authentieke of onderhandse titel (*infra* nr. 112) en kan de verhuurder overgaan tot het leggen van pandbeslag (*infra* nr. 133). In het algemeen geldt elk vonnis als titel voor het leggen van bewarend beslag (art. 1414).

Elk vonnis, ook al is het niet uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande verzet of hoger beroep geldt als titel voor het leggen van bewarend beslag (bijv.: Beslagnr. Mechelen, 1 december 1978, *J.T.*, 1979, 182). Dat de schuldeiser over een vonnis beschikt, belet hem niet om zich toch tot de beslagrechter te wenden (Brussel, 21 mei 1975, *R.W.*, 1975-76, 1772). Hierbij kan echter het bestaan van een „zekere” vordering niet meer ter discussie worden gebracht (Beslagnr. Luik, 14 december 1979, *Jur. Liège*, 1980, 179). Wel blijft de voorwaarde van de urgentie aan de orde (*supra* nr. 85).

Een vonnis vormt echter geen titel om bewarend beslag te leggen: wanneer de bodemrechter zulks uitdrukkelijk heeft uitgesloten (art. 1414 *in fine*); wanneer termijnen van respijt werden toegestaan (zie art. 1416); wanneer het vonnis wel het bestaan van een vorderingsrecht erkent, maar het bedrag ervan niet heeft bepaald (bijv.: Bergen, 20 april 1978, *Pas.*, 1978, II, 79).

91. BUITENLANDSE VONNISSEN. — Veelal wordt door rechtsleer en rechtspraak aangenomen dat buitenlandse vonnissen, ook al werd geen exequatur verleend, een titel opleveren om bewarend beslag te leggen (Baert, K., *o.c.*, *T.P.R.*, 1980, 287, nr. 20; Chabot-Leonard, D., *o.c.*, 109; Stranart, A.M., *o.c.*, *T.B.H.*, 1985, 764; Luik, 6 mei 1976, *Jur. Liège*, 1976-77, 41. Deze opvatting moet worden genuanceerd: cfr. De Leval, *Traité*, 322-323, nr. 170. Bijv.: Beslagnr. Brussel, 2 juni 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 1365). Een buitenlands vonnis dat toelating verleent tot het leggen van bewarend beslag

is in ieder geval geen titel (Brussel, 24 juni 1977, *Pas.*, 1978, II, 27, *J.T.*, 1977, 747 met noot Kohl).

92. SCHEIDSRECHTERLIJKE BESLISSINGEN. — Scheidsrechterlijke uitspraken die beantwoorden aan het bepaalde in art. 1703, moeten eveneens als „vonnissen” worden beschouwd in de zin van art. 1414. Hierbij dient geen verschil gemaakt te worden tussen scheidsrechterlijke uitspraken in België of in het buitenland (Besl. Antwerpen, 7 december 1979, *Rechtspr. Antw.*, 1987, 111 met noot De Leval).

§ 4. Procedure

93. VERZOEKSCRIFT. — De toelating tot bewarend beslag wordt gevraagd bij een eenzijdig verzoekschrift. Het verzoekschrift moet overeenkomstig art. 1026, Ger.W. op straffe van absolute nietigheid ondertekend zijn door een advocaat en melding maken van het onderwerp en de gronden van de vordering. Het moet opgesteld worden in de taal waarin de procedure voor de bodemrechter wordt vervolgd, op straffe van niet-ontvankelijkheid (Besl. Brussel, 2 januari 1975, *Pas.*, 1975, III, 30).

§ 5. Rechtsmiddelen

94. TEGEN BESLAG ZONDER RECHTERLIJKE MACHTIGING. — Krachtens art. 1420 Ger.W. kan de beslagene de opheffing vragen van het bewarend beslag dat gelegd werd zonder voorafgaande beschikking van de beslagrechter op basis van een vonnis. Deze vordering wordt ingeleid en behandeld zoals in kort geding (art. 1395, tweede lid).

Wanneer beslag werd gelegd zonder voorafgaande machtiging van de beslagrechter, is geen termijn voorzien om een vordering tot handlichting in te stellen (Besl. Brussel, 20 november 1975, *J.T.*, 1976, 283; Besl. Brussel, 8 januari 1981, *J.T.*, 1981, 259 met noot Glansdorff, F.; Besl. Brussel, 24 november 1988, *J.L.M.B.*, 1989, 174).

De opheffing kan bevolen worden onder verbeurte van een dwangsom (Antwerpen, 18 mei 1983, *R.W.*, 1983-84, 2693).

95. TEGEN DE BESCHIKKING DIE HET BESLAG TOELAAT. — Tegen de beschikking waarbij toelating tot bewarend beslag wordt verleend, kan de beslagene of iedere andere belanghebbende partij derdenverzet aantekenen (art. 1419). Aangezien zij geen partij waren, is hoger beroep niet ontvankelijk (Brussel, 2 februari 1971, *Pas.*, 1971, II, 157; Antwerpen, 3 januari 1979, *R.W.*, 1980-1981, 1087; Besl. Brussel, 29 januari 1979, *J.T.*, 1979, 679; Besl. Brugge, 4 maart 1986, *T.B.B.R.*, 1988, 34). De vordering dient derhalve uitdrukkelijk te strekken tot de intrekking van de beschikking en kan niet volstaan enkel de opheffing van het beslag na te streven. De beschikking tot intrekking geldt trouwens als opheffing van het beslag (art. 1419 in fine).

Dit derdenverzet moet ingesteld worden binnen de maand vanaf de betekening van de beschikking tot machtiging (zie art. 1125, 1034 en 1419; Beslagr. Antwerpen, 2 november 1972, *Rechtspr. Antw.*, 1972, 334; Beslagr. Brussel, 25 juni 1973, *Pas.*, 1975, III, 1). Het gaat om een vervaltermijn. Het derdenverzet geschiedt door dagvaarding (Beslagr. Antwerpen, 17 juli 1970, *J.T.*, 1970, 598; Beslagr. Brussel, 28 juli 1970, *Rev. Not. Belge*, 1972, 162; *Rec. Gén. Enr. Not.*, 1972, 72; *Pas.*, 1970, III, 125; Brussel, 17 oktober 1973, *R.W.*, 1973-74, 726). Het verzet heeft geen schorsende werking tenzij de beslagrechter krachtens art. 1127 de schorsing van de tenuitvoerlegging toestaat. In geval van derdenbeslag begint de termijn van een maand te lopen vanaf de aanzegging van het beslag aan de beslagene overeenkomstig art. 1457 Ger.W. (Beslagr. Brussel, 29 januari 1979, *J.T.*, 1979, 679; contra: Brussel, 2 april 1974, *J.T.*, 1974, 481; *Pas.*, 1975, II, 5 waarin gesteld werd dat enkel de betekening aan de beslagene de termijn deed lopen). Deze termijn is niet vatbaar voor verlenging overeenkomstig art. 55 Ger.W. vermits art. 1034 niet naar dit artikel verwijst (Brussel, 17 oktober 1973, *R.W.*, 1973-74, 726; *Rec. Gén. Enr. Not.*, 1974, 245; contra: Ledoux, J., o.c., *J.T.*, 1983, nr. 95, 490; Beslagr. Brussel, 25 juni 1973, *Pas.*, 1975, III, 1; Beslagr. Bergen, 21 oktober 1974, *Pas.*, 1976, III, 4). Het derdenverzet moet enkel gericht worden tegen de oorspronkelijke verzoeker die toelating verkreeg en tegen de eventuele tussenkomende partij. De eiser in derdenverzet is niet verplicht de beslagene mee te dagvaarden wanneer deze niet is tussengekomen in de procedure op eenzijdig verzoekschrift (Cass., 24 april 1987, *Pas.*, 1987, I, 993). De enkele omstandigheid dat een bewarend beslag toegestaan op eenzijdig verzoekschrift, de beslagene treft, maakt hem immers nog geen partij bij de procedure, waarin hij niet is tussengekomen zodat het verzet door een derde hem niet betekend moet worden.

96. TEGEN DE BESCHIKKING DIE DE TOELATING WEIGERT. — De beslaglegger kan hoger beroep instellen binnen een maand na de kennisgeving van de beschikking (art. 1419, eerste lid en 1031).

De beschikking waarbij de hernieuwing van een bewarend beslag wordt geweigerd, is niet vatbaar voor hoger beroep, in tegenstelling tot een vonnis op tegenspraak n.a.v. een derdenverzet tegen een beschikking die de hernieuwing toestaat (Luik, 26 mei 1987, *J.L.M.B.*, 1988, 1125). De schuldeiser kan in beroep geen nieuwe feiten inroepen door zijn eis te wijzigen krachtens art. 807 vermits dit een tegensprekelijk debat vereist (Luik 25 november 1980, *Jur. Liège*, 1981, 77 met noot De Leval).

97. WIJZIGING OF INTREKKING WEGENS VERANDERDE OMSTANDIGHEDEN. — Derdenverzet is enkel mogelijk, binnen de maand na betekening van de beschikking. Uitzondering hierop vormt art. 1419, tweede lid dat de beslagene toelaat op grond van gewijzigde omstandigheden de wijziging of intrekking van de beschikking te vragen door dagvaarding hiertoe van alle

partijen voor de beslagrechter (Beslagr. Brussel, 20 november 1975, *J.T.*, 1976, 283).

Zo kan de beslagene de handlichting vragen van het beslag wanneer hij na dit beslag van de bodemrechter uitstel van betaling verkreeg. Anderzijds kan de rechter ten gronde die uitstel van betaling verleent, tevens machtiging tot bewarend beslag toekennen. Dit kan later ook de beslagrechter indien uit nieuwe omstandigheden blijkt dat gevaar ligt in het verwijl (art. 1416).

De afwijzing van de eis ten gronde maakt een omstandigheid uit die de intrekking van de vroegere beschikking en de opheffing van het beslag verantwoordt (Beslagr. Brugge, 4 maart 1986, *T.B.B.R.*, 1986, 37, Beslagr. Brussel, 25 juni 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 1004). De omstandigheid dat de afgewezen schuldeiser hoger beroep heeft ingesteld tegen het afwijzend vonnis belet in beginsel de opheffing niet. Hoger beroep tegen een beschikking waarbij het beslag werd geweigerd op grond van veranderde omstandigheden is niet toelaatbaar (Luik, 25 november 1980, *Jur. Liège*, 1981, 77).

Wanneer de beslagene zich beroept op gewijzigde omstandigheden om de intrekking van de beschikking te vorderen moeten de wijzigingen zich hebben voorgedaan na de beschikking (Beslagr. Antwerpen, 8 februari 1988, *Pas.*, 1988, III, 60).

98. DAGVAARDINGSTERMIJN. — De art. 1419 en 1420 bepalen niets omtrent de dagvaardingstermijn. Deze lacune heeft tot gevolg dat in de rechtspraak twee strekkingen bestaan. Een gedeelte van de rechtspraak is van oordeel dat de gewone dagvaardingstermijn van acht dagen moet worden nageleefd. Deze rechtspraak gaat uit van het beginsel dat de vorderingen voor de beslagrechter worden ingeleid en behandeld volgens de vormen van het kort geding, tenzij in de gevallen waarin de wet bepaalt dat zij bij verzoekschrift worden ingeleid. Zo wordt de vordering tot toelating om bewarend beslag te leggen ingeleid bij eenzijdig verzoekschrift. Het verzet tegen de beschikking waarbij toelating werd verleend is onderworpen aan de art. 1033 en 1034 inzake het derdenverzet en niet aan de bepalingen inzake de inleiding in kort geding zodat de gewone dagvaardingstermijn van 8 dagen moet nageleefd worden (Brussel, 7 februari 1975, *Pas.*, 1975, II, 106; Antwerpen, 3 januari 1979, *R.W.*, 1980-81, 1087 met kritische noot Laenens, J., „Dagvaardingstermijnen bij de beslagrechter”; Van Compernelle, J., *o.c.*, *R.C.J.B.*, 1987, 410, nr. 9).

De meerderheidsopvatting is evenwel terecht in die zin gevestigd dat de dagvaardingstermijn bij verzet tegen een beschikking van de beslagrechter twee dagen bedraagt (Antwerpen, 4 juni 1985, *R.W.*, 1985-86, 1171; Beslagr. Dinant, 11 oktober 1977, *Jur. Liège*, 1978, 147; Beslagr. Kortrijk, 26 januari 1981, *J.T.*, 1982, 379; Beslagr. Leuven, 7 september 1982, *R.W.*, 1983-84, 451; Beslagr. Brussel, 25 november 1986, *R.W.*, 1986-87, 2868; Chabot-Leonard, D., *o.c.*, 76-76; Baert, K., *o.c.*, *T.P.R.*, 1980, 292; Laenens, J., noot onder Antwerpen, 3 januari 1979, *R.W.*, 1980-81, 108

(7); De Leval, G., „Aspects actuels du droit des saisies”, *J.T.*, 1980, 627, nr. 17).

99. OPHEFFING WEGENS AFWIJZING VAN DE EIS TEN GRONDE. — Er bestaat onenigheid over de vraag of het vonnis over de grond van de zaak waarbij de eis wordt afgewezen als ongegrond al dan niet van rechtswege het bewarend beslag opheft. De beslagrechter te Brussel stelde terecht, dat het vonnis ten gronde waarbij de eis wordt afgewezen geen automatische opheffing van het beslag inhoudt. De opheffing ervan moet uitdrukkelijk gevraagd worden, hetzij aan de bodemrechter zelf, hetzij nadien aan de beslagrechter (Beslagr. Brussel, 25 juni 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 1004).

De beslagrechter te Antwerpen stelde daarentegen dat de schuldeiser die ondanks het afwijzend vonnis, niet vrijwillig overgaat tot de opheffing van het bewarend beslag onder derden, een fout begaat en de geleden schade dient te vergoeden (Beslagr. Antwerpen, 14 oktober 1982, *Rechtspr. Antwerpen*, 1987, 119, met kritische noot Laenens, J.). Uit de parlementaire voorbereiding van art. 1492 blijkt dat er geen sprake kan zijn van een automatische opheffing van het beslag door het afwijzend vonnis. Artikel 1492 bepaalt immers dat het vonnis over de zaak zelf waarbij de vordering wordt verworpen, de beslissing inhoudt tot opheffing van het beslag. De opheffing moet dus uitdrukkelijk aan de bodemrechter worden gevraagd, bij gebreke waaraan de rechter deze niet ambtshalve mag uitspreken, op gevaar van *ultra petita* te oordelen (Laenens, J., *o.c.*).

Bovendien moet de schuldenaar niet enkel een beslissing tot opheffing van het beslag uitlokken, maar ook de uitvoerbaarheid bij voorraad van deze opheffing vragen, zoniet schorst het hoger beroep van de afgewezen schuldeiser de tenuitvoerlegging van de bekomen opheffing (De Leval, G., *Traité*, 405, nr. 215, D.; Chabot-Leonard, *o.c.*, 339; Baert, K., *o.c.*, *T.P.R.*, 1980, 305). Indien de schuldenaar nagelaten heeft de opheffing van het beslag voor de bodemrechter te eisen, dan kan hij zich nog wenden tot de beslagrechter, krachtens art. 1419, tweede lid (Chabot-Leonard, D., *o.c.*, 340; De Leval, G., *Traité*, 405, nr. 215 D). De opheffingsbeslissing van de beslagrechter is i.t.t. deze van de bodemrechter, in principe uitvoerbaar bij voorraad (*supra* nr. 89).

§ 6. Gezag van gewijsde

100. De beschikking van de beslagrechter heeft slechts beperkt gezag van gewijsde. De schuldeiser wiens verzoek tot dit beslag werd geweigerd, kan niet opnieuw en op dezelfde gronden de beslagrechter vatten. In geval van gewijzigde omstandigheden kan hij zich echter opnieuw tot de beslagrechter wenden om een toelating tot bewarend beslag te bekomen.

Het beginsel van het gezag van gewijsde staat er echter niet aan in de weg dat de schuldeiser die een toelatende beschikking heeft verkregen, opnieuw een identiek verzoekschrift indient (Beslagr. Antwerpen, 5 december 1989, *Eur. Vervoerr.*, 1990, 687).

BIJZONDERE BEPALINGEN

§ 1. Bewarend beslag op roerend goed

101. VOORWAARDEN. — Er kan enkel bewarend beslag worden gelegd op de roerende lichamelijke goederen die eigendom zijn van de beslagene, ongeacht of deze goederen zich bij de schuldenaar zelf dan wel bij een derde bevinden (cfr. art. 1503 m.b.t. uitvoerend roerend beslag bij een derde, zie verder nr. 188). Deze mogelijkheid vloeit voort uit art. 7 Hyp. W. Zo bv. kan bewarend roerend beslag bij een derde gelegd worden op de inhoud van een bankkluis: de bank is immers geen schuldenaar van de beslagene. Wel kan worden nagegaan of de derde zelf geen schuldenaar is van een teruggaveverplichting t.o.v. de beslagene, in welk geval ook een bewarend derdenbeslag kan worden gelegd. Of in zo'n geval de schuldeiser de keuze heeft tussen beide soorten van beslag, wordt betwist (zie: Stranart, A.M., „Saisie mobilière: tierce opposition ou action en distraction?“, noot onder Beslagr. Antwerpen, 9 maart 1987, *Rechtspr. Antwerpen*, 1987, 146: volgens wie de rechter ambtshalve moet opwerpen dat de onjuiste procedure werd ingesteld). Een bevestigend antwoord dringt zich nochtans op. De schuldeiser heeft immers meestal geen preciese kijk op de rechtsverhouding tussen zijn debiteur en de derde.

Het Hof van Cassatie besliste dat geen enkele wetsbepaling het een schuldeiser van de koper verbiedt bewarend beslag te leggen op de gekochte goederen die reeds eigendom zijn van de koper maar waarvan de verkoper op grond van art. 1612 B.W., de levering weigert zolang de prijs niet is betaald (Cass., 24 april 1987, *R. W.*, 1987-88, 806, met noot F. Wachtstock). De verkoper kan echter niet tot afgifte van de zaak worden gedwongen zolang de prijs niet is betaald (Cass., 24 april 1987, *gecit.*. Zie hierover ook: Dirix, E. en De Corte, R., *Zekerheidsrechten*, Antwerpen, 1989, nrs. 207 en 419).

102. Het beslag kan enkel slaan op roerende lichamelijke goederen. Voor onlichamelijke roerende goederen, zoals schuldvorderingen, dient toevlucht te worden genomen tot een bewarend beslag onder derden (zie verder nrs. 110). Zo kan geen roerend beslag worden gelegd op een verzekeringsportefeuille, vermits dit onlichamelijke elementen bevat (Luik, 17 oktober 1986, *onuitgeg.* aangehaald door De Leval, G., „Saisies conservatoires et voies d'exécution“, *Jur. Liège*, 1979, nr. 89). Om dergelijke reden is een handelszaak niet als zodanig vatbaar voor roerend beslag, maar kan zo'n beslag enkel maar betrekking hebben op de roerende bestanddelen ervan (*infra* nr. 138).

103. VORM. — Het verzoekschrift om bewarend beslag te leggen, moet de vermeldingen bevatten, voorgeschreven door art. 1026. Bovendien moet het een opgave bevatten van de titel, de oorzaken en het bedrag of de raming

van de schuldvordering, alsmede de naam, de voornaam en de woonplaats van de schuldenaar vermelden (art. 1422). De beschikking waarbij toelating wordt verleend, moet op straffe van nietigheid het bedrag vermelden in hoofdsom, interest en kosten, waarvoor het beslag werd toegestaan (art. 1423).

Het bewarend beslag op roerend goed geschiedt volgens de regels inzake uitvoerend beslag op roerend goed, die verder besproken worden in nr. 177, behoudens enkele afwijkingen die ingegeven zijn door het specifiek bewarend karakter van dit beslag (zie art. 1424 e.v.).

104. GELDIGHEIDSDUUR. — Het bewarend roerend beslag geldt gedurende drie jaren met ingang van de dagtekening van de beschikking, en indien geen beschikking werd verleend, met ingang van de datum van het exploit, tenzij in geval van schorsing bedoeld in art. 1493 of indien de rechter die het beslag toestaat, die termijn inkort. Bij het verstrijken van die termijn houdt het beslag van rechtswege op gevolg te hebben tenzij het vernieuwd is overeenkomstig art. 1426 op verzoek van de schuldeiser die bewijst dat er gegronde redenen zijn om het beslag te handhaven en bij een gemotiveerd verzoekschrift de hernieuwing van de beslagmaatregel vraagt bij de rechter die het beslag heeft toegestaan. De beschikking waarbij de vernieuwing geweigerd wordt, is niet vatbaar voor hoger beroep. Daarentegen kan wel hoger beroep worden ingesteld tegen het vonnis gewezen op derdenverzet tegen de beschikking die de hernieuwing heeft toegestaan (Luik, 26 mei 1987, *J.L.M.B.*, 1988, 1125, betreffende een onroerend bewarend beslag).

105. REVINDICATIE. — Indien een schuldeiser bewarend beslag legt op roerende goederen die geen eigendom zijn van zijn schuldenaar maar van een derde, kan deze laatste ook een vordering tot revindicatie instellen (cfr. art. 1514; infra nr. 191). Veelal wordt aangenomen dat die derde i.p.v. een vordering tot revindicatie in te stellen, ook zijn toevlucht kan nemen tot het doen van derdenverzet (in die zin: Baert, K., *o.c.*, *T.P.R.*, 1980, nr. 32; Stranart, A.M., *o.c.*, *Rechtspr. Antw.*, 1987, 153; De Leval, *Traité*, 350, nr. 186. Zie ook: Bergen, 20 april 1978, *Pas.*, 1978, II, 79). Hiertegen werd terecht opgeworpen dat de derde geen inkijsrecht heeft in de verhouding tussen de schuldeiser (beslaglegger) en de debiteur (beslagene) en dat hij in de regel geen belang heeft om de intrekking van de beschikking te vorderen behoudens om zijn eigendomsrecht op te eisen waarvoor hij echter de revindicatievordering moet instellen (Beslagr. Antwerpen, 9 maart 1987, *Rechtspr. Antw.*, 1987, 140).

§ 2. Bewarend beslag op onroerend goed

106. ALGEMEEN. — Zoals voor ieder bewarend beslag moet ook hier de schuldeiser kunnen bogen op urgentie en op een zekere, eisbare en vaststaande vordering (supra nr. 82 e.v.). De verplichte vermeldingen van het

verzoekschrift, de beschikking en het beslagexploot worden opgesomd in de art. 1430, 1431 en 1432.

De beschikking van bewarend beslag moet binnen de maand worden overgeschreven op het hypotheekkantoor (art. 1433).

107. BESLAGBARE GOEDEREN. — Staat art. 1561 de uitwinning van onverdeelde goederen in de weg dan belet die bepaling niet dat op het onverdeeld aandeel van de schuldenaar bewarend beslag wordt gelegd (Antwerpen, 17 mei 1977, *R.G.E.N.*, 1978, nr. 22.266. Anders: Beslagr. Aarlen, 13 september 1977, *Jur. Liège*, 1978, 163).

108. GELDIGHEIDSDUUR. — Zoals ieder bewarend beslag is ook hier de geldigheidsduur bepaald op 3 jaar en zulks vanaf de dagtekening van de overschrijving (art. 1436). Na het verstrijken van die termijn houdt het beslag van rechtswege op gevolg te hebben. Een vordering tot handlichting van het beslag is derhalve zonder voorwerp (Beslagr. Brussel, 28 december 1988, *J.L.M.B.*, 1989, 176).

Het beslag is echter hernieuwbaar zolang de eerste termijn loopt. De schuldeiser die bewijst dat hiervoor „gegronde redenen” zijn richt zich bij verzoekschrift tot de beslagrechter. Deze vernieuwing geldt voor 3 jaar. Het gaat hier dus niet om een „nieuw” beslag, maar veeleer om een verlenging zonder onderbreking van het oorspronkelijke beslag (Gent, 16 juni 1988, *Pas.*, 1988, II, 237). De vernieuwing dient, op straffe van verval, gevraagd te worden ten minste 15 dagen voor het verstrijken van de geldigheidsduur van het beslag (art. 1437). Het verzoekschrift moet aan dezelfde vereisten beantwoorden als voor de toelating tot beslag (dus ook: het uittreksel uit de kadastrale legger en het hypotheccair getuigenschrift). De vernieuwing geldt voor 3 jaar (art. 1438). Veelal wordt aangenomen dat bij onroerend beslag slechts een vernieuwing mogelijk is (Beslagr. Brugge, 25 oktober 1979, *onuitgeg. gecit.*, door Baert, K., *o.c.*, *T.P.R.*, 1980, 304, nr. 59; Chabot-Leonard, D., *o.c.*, 338).

Door de procedure voor de bodemrechter wordt de termijn van 3 jaar geschorst tot op de dag waarop de eindbeslissing niet meer vatbaar is voor gewone rechtsmiddelen (art. 1493). Bij onroerend beslag wordt die schorsing afhankelijk gemaakt van bekendmaking op het hypotheekkantoor (kantmelding). Bovendien geldt de schorsing slechts voor drie jaar; een vernieuwing van de kantmelding is echter mogelijk door middel van een verzoekschrift gericht aan de hypotheekbewaarder (zie art. 1493 derde lid).

De schuldeiser kan na het verstrijken van de geldigheidsduur van het bewarend beslag de toelating nastreven om een nieuw bewarend beslag te leggen op hetzelfde onroerend goed voor dezelfde schuldvordering. De art. 1436 e.v. staan zo’n herhaald beslag niet in de weg (Gent, 14 mei 1980, *R.W.*, 1980-81, 1590, *T. Not.*, 1981, 173, *Rev. Not. B.*, 1981, 154, *R.G.E.N.*, 1981, nr. 22.661).

109. HANDLICHTING. — De handlichting kan vrijwillig gebeuren of gerechtelijk. Aangezien de beschikkingen van de beslagrechter uitvoerbaar bij voorraad zijn, dient de hypotheekbewaarder tot doorhaling van de overschrijving van beslag over te gaan niettegenstaande er hoger beroep werd ingesteld (Beslagr. Luik, 28 december 1977, *R.G.E.N.*, 1978, nr. 22.256) (zie art. 1388, tweede lid).

§ 3. Bewarend beslag onder derden

110. A. BEPALING. — Het bewarend beslag onder derden is het beslag gelegd in handen van de schuldenaar van de beslagene op hetgeen deze aan de beslagene moet betalen of moet afgeven. Het beslag wordt dus gelegd op de schuldvordering die de beslagene op derde heeft. Het derdenbeslag kan luidens de wet (art. 1445 en 1539) ook gelegd worden op de goederen die de derde aan de beslagene verschuldigd is.

111. B. VOORWAARDEN. — Om bewarend beslag onder derden te kunnen leggen, moet voldaan zijn aan de algemene voorwaarden van bewarend beslag. Het geval moet dringend zijn (Luik, 24 maart 1983, *Jur. Liège*, 1983, 365, met noot De Leval, G.; Antwerpen, 18 mei 1983, *R.W.*, 1983-84, 2693; Luik, 10 oktober 1984, *Jur. Liège*, 1985, 5 supra nr. 82). De schuld moet zeker zijn, eisbaar en vaststaand of vatbaar voor een voorlopige raming (Brussel, 27 juni 1985, *J.T.*, 1985, 685; Beslagr. Neufchâteau, 27 februari 1981, *Jur. Liège*, 1981, 205). De schuldvordering is niet zeker wanneer zij door de eerste rechter als ongegrond werd afgewezen vermits dit vonnis ten aanzien van de beslagrechter gezag van gewijsde bezit zolang het niet hervormd is. Een schuldvordering is niet eisbaar wanneer het vonnis uitstel van betaling toestaat (Beslagr. Brussel, 21 september 1981, *J.T.*, 1981, 292, met goedkeurende noot De Leval). Bewarend derdenbeslag kan in dergelijk geval wél toegelaten worden, hetzij door het vonnis ten gronde, hetzij later op verzoek door de beslagrechter indien uit de nieuwe omstandigheden blijkt van het gevaar dat ligt in het verwijl (art. 1416). De beslagrechter moet bij de beoordeling van het zeker karakter van de schuldvordering vaak overgaan tot afweging van de schijnbare gegrondheid van de schuldvordering enerzijds en de ernst van de betwisting anderzijds (supra nr. 86). De loutere betwisting door de schuldenaar daarentegen ontnemt de schuldvordering niet de door art. 1415 vereiste eigenschappen (Brussel, 27 juni 1985, *J.T.*, 1985, 685; *Ann. dr. Liège*, 1986, 54; Beslagr. Verviers, 27 februari 1981, *Jur. Liège*, 1981, 202, met noot De Leval, G.).

112. C. TITEL. ALGEMEEN. — Bewarend derdenbeslag kan gelegd worden op grond van authentieke of zelfs onderhandse stukken, bij gerechtsdeurwaarder, zonder voorafgaande machtiging van de beslagrechter (art. 1445). De schuldeiser die bewarend derdenbeslag laat leggen zonder hiertoe een titel te bezitten, begaat een feitelijkheid waarvoor hij aansprakelijk kan

worden gesteld (Bergen, 2 november 1976, *R.G.A.R.*, 1981, nr. 10.358). Het bewarend derdenbeslag mag ook niet verward worden met een „verzet” dat wordt gedaan buiten de wettelijke pleegvormen. Ook hier gaat het om een feitelijkheid, zonder juridische waarde die de aansprakelijkheid van de verzetdoende schuldeiser in het gedrang kan brengen (Cass., 19 april 1990, *R.W.*, 1990-91, 561, noot Dirix). De derde-beslagene die gevolg geeft aan het onregelmatig verzoek van de schuldeiser om de tegoeden van de schuldenaar te blokkeren, kan eveneens hiervoor aansprakelijkheid oplopen (Luik, 28 februari 1978, *J.T.*, 1979, 676; vgl.: Stranart, A.M., „La saisie-arrêt”, *o.c.*, 92). Dergelijk onregelmatig beslag kan niet ingeroepen worden door de derde-beslagene om betaling aan de schuldenaar te weigeren (Brussel, 11 mei 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 1345 met noot De Leval, G.; Rb. Charleroi, 2 mei 1980, *R.G.A.R.*, 1982, nr. 10.432). Wel zou de derde-beslagene mogen rekening houden met zo’n „verzet” in afwachting dat de schuldeiser een regelmatig beslag laat betekenen (*Rép. Not.*, „La saisie mobilière”, nr. 331). De gerechtsdeurwaarder hoeft geen rekening te houden met het mondeling verzet dat de schuldenaar of de derde bij de aanzegging of betekening van het beslag zouden doen (Gent, 7 januari 1971, *R.W.*, 1970-71, 1433; Rb. Antwerpen, 22 maart 1968, *R.W.*, 1968-69, 1813).

113. ONDERHANDSE STUKKEN. — De wet bepaalt niet wat moet worden verstaan met „onderhandse stukken”. Veelal wordt aangenomen dat het moet gaan om een geschrift waardoor een zekere, vaststaande en opeisbare schuld van de debiteur wordt bewezen. Het onderscheid tussen handelsrecht en burgerlijk recht eist hier echter zijn tol. Zo zal in burgerlijke zaken de hand worden gehouden aan de bewijsvoorschriften van art. 1325 en 1326 B.W. (Beslagn. Namen, 15 maart 1987, *Rec. Gén. Enr. Not.*, 1988, nr. 23.604).

Of het loutere uittreksel van een zichtrekening een onderhandse titel oplevert in de zin der wet is betwist (Beslagn. Brussel, 21 september 1981, *J.T.*, 1981, 292, met kritische noot Dubois, F.). Bepaalde auteurs menen echter terecht dat een rekeninguittreksel wel een onderhandse titel kan opleveren wanneer in het reglement der bankverrichtingen wordt gestipuleerd dat bij niet tijdig protest het niet geprotesteerde uittreksel een afdoende bewijs levert van een eisbare, zekere en vaststaande schuldvordering (Stranart, A.M., *o.c.*, 97; Ledoux, J., *l.c.*, *J.T.*, 1983, nr. 84, 489; zie ook Brussel, 27 juni 1985, *J.T.*, 1985, 685; *Ann. Dr. Liège*, met noot Dubois, F.; zie hierover ook: Van Gerven, W., *Handels- en economisch recht*, I, B, Antwerpen, 1989, 552, nr. 603), of wanneer de briefwisseling tussen partijen aantoonde dat de schuld niet betwist wordt.

In ieder geval kan bewarend beslag gelegd worden krachtens een huurcontract, een aanvaarde wisselbrief, een verzekeringspolis, een cheque, een orderbriefje, een testament, een onderhandse regelingsakte voorafgaand aan een echtscheiding door wederzijdse toestemming, een gewone brief uitgaande van de schuldenaar, enz. Het contract van kredietopening kan

slechts als onderhandse titel gelden als het de schuldvordering vaststelt en indien de schuldenaar de schuldbekentenis ondertekent, voorafgegaan door de vermelding „goed voor”.

Tussen handelaren geldt een factuur, die aanvaard is, als bewijs van de overeenkomst (art. 25 Wb. Kh.) en levert zij uiteraard een titel op voor bewarend derdenbeslag. Die aanvaarding kan volgen uit een omstandig stilzwijgen (Beslagr. Verviers, 27 februari 1981, *Jur. Liège*, 1981, 202 met noot De Leval, G.; Van Herck en Vermeylen in *Comm. Ger.*, Art. 1445, nr. 33).

Gebeurlijk dient de machtiging van de beslagrechter gevraagd te worden, naar aanleiding van een vordering tot handlichting vanwege de schuldenaar wegens onregelmatigheid van de titel.

Een eenzijdig document, niet ondertekend door de schuldenaar, zoals een honorariumnota, is geen onderhands stuk in de zin der wet (Beslagr. Namen, 18 september 1981, *Rev. Rég. dr.*, 1982, 53).

114. BUITENLANDS VONNIS. — De beschikking van een vreemde rechter, waarvan nog geen exequatuur werd bekomen, kan een onderhandse titel uitmaken op voorwaarde dat het een veroordeling inhoudt van de beslagene t.o.v. de beslaglegger, of tenminste met zekerheid de schuldvordering van de schuldeiser vaststelt en aan de schuldenaar een verbintenis oplegt ten opzichte van de schuldeiser.

Bovendien moet deze buitenlandse beslissing of akte die de verbintenis van de schuldenaar vaststelt regelmatig zijn naar de vorm, tegenstelbaar aan de beslagene en het bewijs leveren van een zekere, vaststaande en eisbare schuld (cfr. Baert, K., „Algemene beginselen van bewarend beslag”, *T.P.R.*, 1980, 287, nr. 20; De Leval, G., *o.c.*, 145, nr. 94; Stranart, A.M., *o.c.*, 95; Kohl, A., noot onder Brussel, 24 juni 1977, *Pas.*, 1978, II, 27). Een buitenlandse beschikking op eenzijdig verzoekschrift waarbij toelating tot beslag wordt verleend op grond van een schijnbare schuldvordering, kan geen onderhandse titel vormen in de zin van art. 1445 Ger.W. (Brussel, 24 juni 1977, *Pas.*, 1978, II, 27; *J.T.*, 1977, 747; Brussel, 11 mei 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 1345). Een vreemd vonnis kan evenmin een onderhandse titel uitmaken wanneer het recht van verdediging werd geschonden (Beslagr. Brussel, 9 januari 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 859). Volgens de beslagrechter te Namen moet de titel in origineel worden voorgelegd (Beslagr. Namen, 18 september 1981, *Rev. Rég. Dr.*, 1982, 53).

115. ARBITRALE BESLISSING. — Een arbitrale beslissing kan een titel vormen voor bewarend beslag (De Leval, G., „Les mesures provisoires et conservatoires en matière d'arbitrage”, in *L'arbitrage, Travaux offerts au Prof. Fettweis*, Brussel, Story, 1989, 124, nr. 99; supra nr. 92).

116. Bewarend beslag onder derden wordt gelegd op „bedragen of zaken” die de derde aan de schuldenaar van de schuldeiser verschuldigd is. Waar de schuldvordering waarvoor beslag wordt gelegd (oorzaak van het beslag) opeisbaar moet zijn (zie nochtans art. 1415, tweede lid), mag de schuldvordering waarop het beslag wordt gelegd voorwaardelijk zijn, met tijdsbepaling of in geschil (art. 1446). Zelfs eventuele schuldvorderingen kunnen in beslag worden genomen voor zover zij op het ogenblik van het beslag minstens „in de kiem” aanwezig zijn. Van belang is of een rechtsverband bestaat tussen de beslagene en een derde en dit voldoende bepaald of althans bepaalbaar is (cfr. *Verslag Van Reepinghen*, I, 540). Aldus is ook een eventuele vordering vatbaar voor beslag (Cass., 12 mei 1989, *R.W.*, 1989-90, 1347 met noot Dirix, E.).

Bewarend derdenbeslag kan worden gelegd in handen van een eigenaar van een pompstation lastens de pomphouder (Luik, 1 december 1986, *J.T.*, 1987, 283 met noot De Leval, G.) of op de nominatieve aandelen van een vennootschap in handen van de schuldenaar van het kapitaal (Beslagn. Hoei, 30 januari 1984, *Pas.*, 1984, III, 53; *J.T.*, 145). In de rechtspraak werden vooral betwistingen vastgesteld m.b.t. het volgende:

117. DOCUMENTAIR KREDIET — Er kan geen bewarend beslag worden gelegd door de koper die ten gunste van de verkoper een onherroepelijk documentair krediet heeft toegestaan, op dit onherroepelijk documentair krediet in handen van de bank op grond van een schuldvordering die voortspuit uit de wanprestatie van de verkoper, van zodra de bank de documenten van de verkoper ontvangen heeft en zij zich aldus rechtstreeks en onherroepelijk tegenover de verkoper verbonden heeft.

Tot op het moment van de afgifte van de documenten aan de bank, is wel beslag mogelijk (De Leval, G., „Saisie et droit commercial”, *Les créanciers et le droit de la faillite*, Brussel, Bruylant, 1983, 307).

Tussen de bank en de begunstigde ontstaat er aldus een autonome en abstracte rechtsverhouding, zodat bewarend beslag op het documentair krediet in handen van de bank is uitgesloten (vgl. uitvoerend derdenbeslag infra nr. 209). Zoniet zou via een omweg een betalingsverbod aan de bank kunnen worden opgelegd, wat het bewarend beslag zou afwenden van haar finaliteit (Beslagn. Brussel, 31 oktober 1985, *J.T.*, 1986, 481; Simont, L., „Les garanties indépendantes”, *Rev. Ban.*, 1983, 579; De Leval, G., in *Les créanciers et le droit de la faillite*, Brussel, Bruylant, 1983, 306).

118. BANKGARANTIE OP EERSTE VERZOEK — Algemeen wordt evenzeer aangenomen dat de opdrachtgever geen derdenbeslag kan leggen onder de bank op de schuldvordering van de begunstigde lastens de bank. Dit geldt evenzeer wanneer de schuldvordering van de beslaglegger vreemd is aan het basiscontract (cfr. o.m. Van Gerven, W., *Handels- en economisch recht*,

I, B, 803, nr. 815; Wymeersch, E., „Garanties op eerste verzoek”, *T.P.R.*, 1986, 502 en de verwijzingen aldaar).

119. BESLAG OP BANKREKENING. — De heersende opvatting is terecht in die zin gevestigd dat het beslag niet de rekening treft, maar enkel het saldo naar het tijdstip van het beslag. De posten die na het beslag ten gunste van de beslagene worden geboekt, vallen niet onder het beslag (o.m.: Nelissen-Grade, J.M., „Derdenbeslag op bankrekening” in *Liber Amicorum F. Dumon*, I, (677), 682 e.v.; Van Gerven, W., *Handels- en economisch recht*, o.c., I, B, 569, nr. 621; Stranart, A.M., o.c., in *Les voies conservatoires et d'exécution*, 1982, (85), 129; Anders: De Leval, G., *Traité*, 614). Vertoont de rekening op het tijdstip van het beslag een debetsaldo, dan moet de bank zich beperken tot de mededeling dat zij geen schuldenaar is (Nelissen-Grade, o.c., 685).

120. REKENING-COURANT. — Het principe van de ondeelbaarheid van de rekening-courant verhindert niet het beslag op dergelijke rekening. Het beslag treft echter enkel het saldo dat de rekening aangeeft (cfr. Nelissen-Grade, J.M., *De rekening-courant*, Antwerpen, 1976, 263 e.v.) alsook de gelden die aan de rekeninghouder verschuldigd zijn op het ogenblik van het beslag ten gevolge van lopende maar nog niet geregistreerde verrichtingen. Het beslag treft niet de gelden die op de rekening-courant worden gestort na het beslag en die voortkomen uit de verrichtingen na beslag. Het beslag blokkeert evenmin de verdere werking van de rekening-courant. De derde-beslagene moet de toestand mededelen zoals deze zich voordoet op het ogenblik van het beslag en mag geen elementen verzwijgen die de schuldeiser zouden toelaten zijn rechten beter te beoordelen of een bijkomende verklaring te vragen (Brussel, 16 maart 1989, *J.T.*, 1990, 288).

121. KREDIETOPENING. — Gelet op het vorenstaande kan geen beslag gelegd worden op een kredietopening; een dergelijk beslag is zonder voorwerp (Nelissen-Grade, J.M., o.c., 684-685; Van Gerven, W., o.c., 582, nr. 635; Anders: De Leval, G., *Traité*, 640 e.v.). Een kredietopening doet enkel een leningbelofte ontstaan. De uit de kredietopening voortvloeiende rechten zijn bovendien intuitu personae: het komt enkel aan de kredietverlener toe om van het krediet gebruik te maken. In die zin werd recent beslist door het Hof van Beroep te Brussel. Als principe wordt vooropgesteld dat de gelden die de cliënt bij de bank kan opvragen, niet beslagbaar zijn zolang hij het toegekende krediet niet heeft opgevraagd. De overeenkomst van kredietopening houdt slechts een mogelijkheid in ten voordele van de cliënt om het krediet op te vragen. Het Hof van Beroep te Brussel stelde dat de bank die dergelijke opening toestaat geen schuldenaar wordt van zijn cliënt, maar dat integendeel de cliënt schuldenaar wordt van de bank zodra hij gebruik maakt van de mogelijkheid krediet op te vragen, en dit ten belope van de opgenomen sommen (Brussel, 16 maart 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 802,

J.T., 1990, 290, met noot Buyle en Poelmans; Nelissen-Grade, „Derdenbeslag op bankrekeningen”, *Liber amicorum Dumon*, Antwerpen, Kluwer, 1984, 685, nr. 12; contra: De Leval, G., „Saisie arrêt et ouverture de crédit”, noot onder Brussel, 16 maart 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 809).

Het Hof vernietigde het vonnis van de beslagrechter die besliste dat de bank in bepaalde omstandigheden toch schuldenaar zou kunnen worden van de cliënt, wat derdenbeslag mogelijk zou maken, nl. wanneer de bank de overeenkomst van kredietopening niet herroept en aan de cliënt voorschotten blijft verlenen nadat in zijn handen beslag werd gelegd. In dergelijk geval zou de bank verplicht zijn met het reeds gelegde beslag rekening te houden (Beslagr. Brussel, 10 april 1986, *J.L.M.B.*, 1987, 194; zie ook: De Leval, G., *Traité*, 640). Deze stelling wordt verantwoord door de overweging dat het onaanvaardbaar is de cliënt verder te laten genieten van de kredietopening ondanks het derdenbeslag en aldus te ontsnappen aan de vervolging van de schuldeisers (De Leval, G., *La banque et le droit des saisies*, Brussel, St. Louis, 1981, 34; De Leval, G., o.c., *J.L.M.B.*, 1989, 809.).

122. BEDINGEN VAN EENHEID VAN REKENING — COMPENSATIE VAN REKENINGEN. — Zowel bij depositorekeningen als bij rekening-courant, komt de problematiek aan de orde van de tegenwerpelijkheid aan de beslagleggende schuldeiser van bedingen van eenheid van rekening en compensatiebedingen. Krachtens dergelijke bedingen moeten de op naam van de beslagene geopende rekeningen worden beschouwd als een ondeelbare rekening of moeten zij de bank toelaten de diverse saldi te compenseren. Het beding van eenheid van rekening rechtvaardigt de verrekening van wederzijdse schuldvorderingen en is tegenwerpelijk aan derden op voorwaarde dat zij aan de werkelijkheid beantwoordt. Het compensatiebeding vervult dan een suppletieve functie; wanneer het beding van eenheid van rekening door de rechter niet zou worden aanvaard, wordt een beroep gedaan op het compensatiebeding (zie hierover o.m.: Van Gerven, W., e.a., o.c., 579, nr. 633-634).

De tegenwerpelijkheid van deze bedingen aan de samenlopende schuldeisers (bijv. na derdenbeslag) wordt uiteenlopend beoordeeld (pro: Bergen, 20 december 1988, *Bank en Fin.*, 1989, met noot Delierneux; contra: Brussel, 3 februari 1986, *T.B.H.*, 1988, 702 met noot Gregoire; Kh. Luik, 14 oktober 1987, *T.B.H.*, 1988, 727). Ten onrechte evenwel. Het komt contractanten toe te stipuleren dat de tussen hen bestaande schuldvorderingen in de toekomst zullen verrekend worden. Aan de verworven rechten van derden wordt hierdoor geen afbreuk gedaan (zie hierover uitgebreid: Dirix, E., en Kortmann, S., „Compensatie en concursus creditorum”, *T.P.R.*, 1989, (1657), 1675-1676, nr. 13). In ieder geval hebben de genoemde clausules die de banken plegen te bedingen, geen „kunstmatig” karakter. De bank zal in de regel de mogelijkheid tot compenseren verdisconteerd hebben bij de kredietverlening. Dit verdisconteren is legitiem en beantwoordt aan de

economische realiteit van het zaken doen tussen partijen (Bijv. Kh. Charle-roi, 20 april 1988, *J.L.M.B.*, 1989, 416).

123. BEWAREND BESLAG ONDER DERDEN „IN EIGEN HANDEN”. — Deze bijzondere vorm van beslag houdt in dat de beslagleggende schuldeiser zelf schuldenaar is van zijn schuldenaar en dus in eigen handen beslag legt op bedragen of zaken die hijzelf aan zijn schuldenaar verschuldigd is (bijv.: Antwerpen, 26 maart 1985, *R.W.*, 1985-86, 812 met noot Van Sinay, Th.; Luik, 17 november 1986, *J.T.*, 1987, 282). Algemeen wordt aangenomen dat deze vorm van beslag mogelijk is (Brussel, 10 november 1971, *Rec. Gén. Enr. Not.*, 1972, 74; *Rev. Not. Belge*, 1972, 161; *Pas.*, 1972, II, 13; *R.W.*, 1971-72, 628; Brussel, 14 juni 1972, *Rec. Gén. Enr. Not.*, 1973, 438; *Pas.*, 1973, II, 3; De Leval, G., *La saisie-arrêt*, 126, nr. 81; Chabot-Leonard, D., o.c., 167). Wel moeten de algemene voorwaarden voor bewarend beslag vervuld zijn, d.w.z. de schuld moet zeker zijn, eisbaar en vaststaand.

Bewarend beslag in eigen handen is zelfs mogelijk door de schuldenaar van een uitvoerbare rechterlijke beslissing waardoor aldus die tenuitvoerlegging wordt verlamd (Beslagnr. Luik, 26 juli 1979, *Jur. Liège*, 1979, 357; *Rép. Not.*, „La saisie mobilière”, nr. 354).

Daarentegen werd dit recht onthouden aan een schuldenaar van een uitvoerbare beslissing, wiens eigen schuldvordering door de rechter ten gronde afgewezen werd, zelfs wanneer tegen dit afwijzend vonnis hoger beroep werd aangetekend (Luik, 17 november 1986, *J.T.*, 1987, 282). De beslagrechter moet inderdaad streng de hand houden aan de voorwaarden van art. 1413 en 1515. De eventuele schuldvordering van de veroordeelde schuldenaar tot terugbetaling in geval van hervorming van het vonnis in beroep, is niet voldoende zeker om bewarend beslag te leggen in eigen handen.

De schuldenaar kan evenmin bewarend beslag in eigen handen leggen op bedragen die per vergissing door de bank van zijn schuldenaar aan hem werden gestort, vooral wanneer de bank onmiddellijk na de vergissing de terugbetaling eiste (Antwerpen, 26 maart 1985, *gecit.*).

Het nut van het bewarend derdenbeslag in eigen handen is vooral gelegen in de mogelijkheid om aldus de compensatie in de toekomst veilig te stellen. Door dit procédé beveiligt de schuldeiser zijn positie in afwachting dat de eigen schuldvordering zal voldoen aan de vereisten van art. 1291 B.W. zodat de wettelijke schuldvergelijking kan intreden. Bovendien wordt verhinderd dat de schuldenaar zijn schuldvordering overdraagt, waardoor geen schuldvergelijking meer mogelijk zou zijn.

124. UITGESLOTEN VORDERINGEN. — Krachtens art. 26 van het Verdrag van Washington inzake de beslechting van geschillen met betrekking tot investeringen tussen staten en onderdanen van andere staten kan geen bewarend derdenbeslag worden gelegd op bankrekeningen en schuldvorderingen van de Staat die partij is bij een arbitrageprocedure voor het I.C.B.I. (Beslagnr. Antwerpen, 27 september 1985, *R.W.*, 1987-88, 290, noot De Ly).

E. GEVOLGEN

125. Vanaf de ontvangst van de akte van derden-beslag mag de derde-beslagene de sommen of zaken die het voorwerp zijn van het beslag niet meer uit handen geven op straffe van gewoon schuldenaar te worden verklaard voor de oorzaken van het beslag, onverminderd schadevergoeding ten aanzien van de partij, indien daartoe grond bestaat (art. 1451).

Ondanks de integrale onbeschikbaarheid waartoe in principe bewarend beslag aanleiding geeft, besliste de beslagrechter te Brussel dat het bewarend beslag onder derden dat gelegd is als zekerheid voor een provisionele veroordeling tot een bepaald bedrag, niet de onbeschikbaarheid van de gehele schuldvordering meebrengt, zodat het saldo aan de schuldenaar kan worden uitbetaald door de derde-beslagene (Beslagr. Brussel, 18 april 1985, *Pas.*, 1985, III, 53). Deze beslissing wijkt af van de rechtsleer en rechtspraak die ervan uitgaat dat het derdenbeslag de onbeschikbaarheid van de integrale schuldvordering tot gevolg heeft zodat de derde-beslagene geen enkele betaling meer kan verrichten. Het beslag verleent immers ten opzichte van de eerste beslaglegger geen voorrecht t.a.v. de latere aantredende schuldeisers (Bergen, 1 oktober 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 1457).

Bij de toepassing van de sanctie van art. 1451 beschikt de beslagrechter over een soevereine appreciatiebevoegdheid: hij kan de sanctie temperen in geval van uitzonderlijke omstandigheden die hij beoordeelt (*Verslag Van Reepinghen*, 541). De schuldeiser moet bewijzen dat hij door de nalatigheid van derde-beslagene nadeel heeft geleden (Brussel, 24 juni 1980, *J.T.*, 1980, 692).

De derde-beslagene die schuldenaar is van de prijs voor de overdracht van een apotheek en deze prijs overmaakt aan een schuldeiser die geen bijzonder voorrecht heeft, schendt de rechten van de beslaglegger en kan gewoon schuldenaar worden verklaard voor de oorzaken van het beslag (Kh. Brussel, 11 april 1989, *J.T.*, 1989, 363).

F. VERKLARING VAN DERDE-BESLAGENE — ART. 1452-1456 GER.W.

126. BEGRIP. — Binnen de vijftien dagen na het derden-beslag is de derde-beslagene gehouden verklaring te doen van de sommen of zaken die het voorwerp zijn van het beslag (Bergen, 28 mei 1975, *Pas.*, 1976, II, 61). Deze verklaring moet nauwkeurig alle gegevens bevatten die dienstig zijn voor de vaststelling van de rechten van de partijen. De bedoeling van de verklaring is de schuldeiser toe te laten na te gaan of de derde-beslagene schuldenaar is van zijn schuldenaar en dus het beslag al dan niet zonder voorwerp is. Dit betekent dat de derde-beslagene gehouden is een verklaring te doen ook indien hij geen schuldenaar is van de beslagene. Indien hij zijn schuld t.a.v. beslagene betwist dient de betwisting voor de bevoegde bodemrechter te worden gebracht (art. 1456 tweede lid). De beslaglegger kan de derde-beslagene verplichten een aanvullende verklaring te doen (art. 1445).

De derde-beslagene moet de oorzaken en het bedrag van de schuld vermelden, de dag van haar opeisbaarheid, de bevestiging dat hij niet(meer) de schuldenaar van de beslagene is (Cass., 27 december 1984, *Arr. Cass.*, 1984-85, nr. 259, *J.T.*, 1985, 185, *Rev. Not. Belge*, 1985, 416).

De verklaring wordt verzonden bij ter post aangetekende brief of afgegeven tegen ontvangstbewijs respectievelijk aan de beslaglegger of aan de gerechtsdeurwaarder, en aan de schuldenaar (art. 1453). Deze formaliteit is niet op straffe van nietigheid voorgeschreven en een verklaring bij gewone brief is geldig.

127. SANCTIE. — Indien hij zijn verklaring niet heeft gedaan binnen de wettelijke termijn of niet met nauwkeurigheid heeft gedaan, kan de derde-beslagene, die daartoe wordt opgeroepen voor de beslagrechter, geheel of ten dele schuldenaar worden verklaard van de oorzaken van het beslag, onverminderd de kosten van de tegen hem ingestelde procedure, die in de gevallen te zijnen laste vallen (Bergen, 28 mei 1975, *Pas.*, 1976, II, 61; Luik, 15 november 1984, *Jur. Liège*, 1985, 5). De wet bepaalt geen termijn binnen dewelke de vordering moet ingesteld worden (Bergen, 1 oktober 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 1457).

Deze strenge sanctie vindt haar rechtvaardiging in het feit dat de nalatigheid van de derde-beslagene de economie van het derden-beslag zelf zou ondermijnen (Brussel, 24 juni 1980, *J.T.*, 1980, 692). De toepassing van deze sanctie is beperkt tot de gevallen waarin de verklaring laattijdig of onjuist is geschied.

De verklaring van de derde-beslagene moet juist zijn, d.w.z. alle nuttige elementen bevatten die de beslaglegger toelaten de rechten van de partijen te bepalen (Brussel, 24 juni 1980, *J.T.*, 1980, 692). De sanctie kan niet worden opgelegd wanneer verzuimd werd de rechtvaardigingsstukken in bijlage te voegen (Beslagr. Verviers, 16 oktober 1981, *Jur. Liège*, 1981, 386 met noot De Leval, G.; anders: Beslagr. Turnhout, 21 december 1981, *Turnh. Rechtsl.*, 1983, 19).

128. De beslagrechter oordeelt soeverein over de toepassing van de sanctie van art. 1456 Ger.W. (Cass., 21 februari 1969, *Arr. Cass.*, 1969, 587; *Pas.*, 1969, I, 559; Gent, 1 september 1978, *J.T.*, 1979, 182; Rb. Dendermonde, 23 oktober 1979, *J.T.*, 1980, 228). Dit blijkt uit de wet zelf. In de eerste plaats gaat het om een facultatieve sanctie („kan”). Vervolgens beschikt de rechter over een matigingsrecht („geheel of ten dele”). De matiging door de rechter mag slechts „uitzonderlijk” zijn en de sanctie „moet” in de regel steeds worden toegepast tot beloop van de schuld waarvoor de derde-beslagene gehouden was ten aanzien van de beslagen schuldenaar (*Verslag Van Reepinghen*, I, 544; Brussel, 24 juni 1980, *J.T.*, 1980, 692). Toch merkt men doorheen de rechtspraak de tendens dat rekening wordt gehouden met de toerekenbaarheid van het verzuim van de derde-beslagene (zie bij Dirix, E.,

„De aard van de schuldenaarverklaring bij derden-beslag”, *R. W.*, 1989-90, 1021). Vaak wordt beslist dat voor de toepassing van de sanctie vereist is dat de onjuistheid van de verklaring voortvloeit uit fraude, kwade trouw of schuldige nalatigheid van de derde-beslagene (Cass., 16 februari 1984, *J.T.*, 1985, 142; *Pas.*, 1984, I, 699; Brussel, 24 juni 1980, *J.T.*, 692; Luik, 10 januari 1980, *Jur. Liège*, 1980, 65). Deze opvatting is wat te coulant. De sanctie is op haar plaats telkens wanneer de handelwijze van de derde-beslagene ertoe strekt de figuur van het derdenbeslag te frustreren. Aan de concrete omstandigheden van het geval (verschoonbaarheid van het verzuim, hoedanigheid van de partijen, vertrouwdsheid met de materie, e.d.) kan genoeg recht worden gedaan bij de uitoefening van de matigingsbevoegdheid (Dirix, E., o.c., *R. W.*, 1989-90, 1021). Rekening moet gehouden worden met de professionele hoedanigheid van de derde-beslagene en met zijn vertrouwdsheid met de beslagprocedure.

Om toepassing te eisen van de sanctie moet de beslaglegger niet het bewijs leveren van schade ten gevolge van de onjuistheid van de verklaring. De sanctie heeft immers geen indemnifiek karakter. Niettemin wordt hier die schade eis vaak gesteld (o.m.: Beslagr. Brussel, 20 november 1975, *J.T.*, 1976, 283; Beslagr. Gent, 1 september 1978, *J.T.*, 1979, 182; Beslagr. Brussel, 10 april 1986, *J.L.M.B.*, 1987, 197; Beslagr. Luik, 21 mei 1986, *J.L.M.B.*, 1986, 503).

129. AARD VAN DE SCHULDENAARVERKLARING. — De juridische aard van de gehoudenheid van de derde die „schuldenaar” wordt verklaard, kan beschouwd worden als een geval van wettelijke solidariteit. De derde wordt gehouden tot dezelfde schuld en op dezelfde wijze als de beslagene (*Verslag Van Reepinghen*, I, 544). De derde wordt als schuldenaar toegevoegd, niet subsidiair, maar in dezelfde rang (voor meer bijzonderheden, Dirix, E., „De aard van de schuldenaarverklaring bij derdenbeslag”, *R. W.*, 1989-90, 1020 e.v.). Vanuit die optiek kan bij bewarend derdenbeslag, de derde niet „veroordeeld” worden tot de oorzaken van het beslag maar enkel tot schuldenaar worden „verklaard”.

130. VERKLARING VAN DE ADVOKAAT-DERDE-BESLAGE. — Traditioneel werd geoordeeld dat bewarend derdenbeslag in handen van een advocaat onmogelijk is (cfr. Stevens, J., *Regels en gebruiken van de advocatuur te Antwerpen*, Kluwer, Antwerpen, 1990, 457).

De Nationale Orde heeft in navolging van een vaststaande rechtspraak en rechtsleer een reglement uitgevaardigd op 22 april 1971 en stelt als aanbeveling dat de advocaat, onder wie een derdenbeslag wordt gedaan op sommen of zaken die hij enkel beroepshalve in zijn bezit heeft voor rekening van zijn cliënt, de plicht heeft zich hiertegen te verzetten „door het inroepen van nietigheid van deze maatregel als strijdig met een regel van openbare orde”. Dit geldt niet voor de advocaat die aanvaard heeft, buiten het kader van zijn beroep om, sommen of zaken van derden te bewaren in zijn hoedanig-

heid van mandataris of bewaarnemer. De advocaat moet bijgevolg zijn beroepsgeheim inroepen en weigeren een verklaring van derdebeslagene af te leggen. In afwijking van deze traditionele opvatting, besliste de Beslagrechter te Luik dat de advocaat zich niet kan verschuilen achter zijn beroepsgeheim om zich te onttrekken aan de verplichtingen die het Gerechtelijk Wetboek oplegt aan de derde-beslagene inzake de verklaring van derde-beslagene, vermits het Gerechtelijk wetboek geen enkele uitzondering of voorbehoud bevat m.b.t. advocaten (in gelijke zin: Beslagr. Luik, 6 mei 1981, *J.T.*, 1982, 580; Fettweis, A., *Manuel de procédure civile*, 1985, nr. 1006, 629; De Leval, G., *La saisie-arrêt*, 115-116, nr. 72. Contra: Stevens, J., *o.c.*, 459, nr. 873). Het bedrag dat gestort wordt aan de advocaat voor rekening van een cliënt in uitvoering van een vonnis op tegenspraak valt niet onder het beroepsgeheim. De advocaat is verplicht dit bedrag te melden in de verklaring van derde-beslagene (Beslagr. Luik, 6 mei 1981, *J.T.*, 1982, 580, *Jur. Liège*, 1981, 381). Dit derdenbeslag kan gelegd worden in handen van de advocaat in zijn hoedanigheid van lasthebber (Brussel, 14 februari 1968, *Pas.*, 1968, II, 149; *Rec. Gén. Enr. Not.*, 1969, 432 en noot; *T. Not.*, 1979, 132; Beslagr. Namen, 19 september 1969, *Rec. Gén. Enr. Not.*, 1970, 15; Beslagr. Verviers, 16 oktober 1981, *Jur. Liège*, 1981, 386 met noot De Leval, G.). De geldigheid van een derden-beslag in handen van een advocaat wordt beoordeeld door de bevoegde rechter (Beslagr. Luik, 6 mei 1981, *Jur. Liège*, 1981, 381; *J.T.*, 1982, 580, noot Lambert, P.).

De advocaat kan zich beroepen op de beslissing van de Nationale Orde dd. 22 april 1971 om bepaalde voorzorgen te nemen of richtlijnen te volgen als derdenbeslag wordt gelegd in zijn handen, zonder dat dit beslag ipso facto nietig is. De beslissing van de Nationale Orde heeft geen bindende kracht ten aanzien van derden (Beslagr. Verviers, 16 oktober 1981, *J.T.*, 1982, 584).

Deze rechtspraak waarbij bewarend derden-beslag in handen van een advocaat aanvaard werd, stuit op hevige weerstand vanwege de Orde en een gedeelte van de rechtsleer voor wie het gaat om een aantasting van het beroepsgeheim (Rasir, H., noot onder Beslagr. Luik, 6 mei 1981, *Jur. Liège*, 1981, 392; Lambert, P., „La saisie-arrêt entre les mains d'un avocat”, noot onder Beslagr. Luik, 6 mei 1981, *J.T.*, 1982, 581; Stranart, A.M., *o.c.*, 135-139; Stranart, A.M., „La saisie-arrêt entre les mains d'un avocat”, *J.T.*, 1985, 693).

In een streven naar een oplossing die het beroepsgeheim weet te verzoenen met de noodzaak de rechtszekerheid in de relatie tussen schuldenaar en schuldeiser te verzekeren, stelde de Beslagrechter te Brussel dat het beroepsgeheim in principe rechtvaardigt dat de advocaat-derde-beslagene, ondanks de algemene bewoordingen van art. 1452-1542 Ger.W. niet verplicht is om een verklaring te doen, zonder dat het hem geoorloofd is te ontsnappen aan het verbod de gelden uit handen te geven. Zoniet zou de advocaat aan de schuldenaar „financieel asiel” kunnen verschaffen (Beslagr. Brussel, 21 september 1981, *J.T.*, 1981, 292). Het beroepsgeheim kan hoogstens inhou-

den dat de advocaat geen verklaring van derdebeslagene mag afleggen doch heeft zeker niet de nietigheid van het beslag tot gevolg (Stevens, J., *o.c.*, 459, nr. 872).

G. PROCEDURE

131. De akte van derden-beslag wordt in haar geheel aangezegd binnen de acht dagen na ontvangst ervan door de derde-beslagene (art. 1457 Ger.W.). De aanzegging gebeurt bij aangetekende brief met ontvangstmelding of bij gerechtsdeurwaardersexploot en houdt een ingebrekestelling in die de interessen doet lopen (Brussel, 9 november 1981, *Pas.*, 1982, II, 37). De termijn van 8 dagen neemt een aanvang bij de inontvangstneming door de derdebeslagene van het exploot en niet van de kennisgeving door de griffier van de beschikking (Beslagr. Brussel, 25 maart 1987, *De gerechtsd.*, 1987, 147 en 1989, 37). De akte van beslag is immers een exploot van een gerechtsdeurwaarder, handelend voor rekening van de beslaglegger en de kennisgeving door de griffier overeenkomstig art. 1449 Ger.W. mag niet gelijkgesteld worden met de betekening. Bij gebreke aan tijdige aanzegging binnen de acht dagen kan de beslagrechter opheffing verlenen van het beslag. Hij beschikt hierbij over een soevereine appreciatiebevoegdheid (Beslagr. Luik, 12 september 1984, *Jur. Liège*, 1985, 15; Beslagr. Verviers, 28 juni 1985, *Jur. Liège*, 1985, 495; Beslagr. Brussel, 16 januari 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 367). Opheffing kan geweigerd worden wanneer de beslagene geen nadeel heeft geleden omdat hij op de hoogte was van de beslagmaatregel. Daarentegen kan wel opheffing bevolen worden indien derdenbeslag gelegd wordt voor een niet bevoorrechte schuldvordering en deze beslagmaatregel van aard is de goede werking van de vereffening en de samenloop te belemmeren (Beslagr. Luik, 13 april 1983, *Jur. Liège*, 1983, 399).

Handlichting werd verleend wanneer de wederzijdse schuldvorderingen van de partijen op gelijkaardige grondslag berusten en het bedrag van de schuldvordering van de beslagene hoger is. Er is geen termijn voorzien om een vordering tot handlichting in te stellen. De kosten van de rechtspleging tot opheffing vallen ten laste van de beslaglegger (Beslagr. Verviers, 28 juni 1985, *Jur. Liège*, 1985, 495).

E. GELDIGHEIDSDUUR

132. Het bewarend derdenbeslag geldt gedurende drie jaren van de dag van de beschikking en indien er geen beschikking werd verleend, te rekenen vanaf het exploot. Deze termijn wordt geschorst door de dagvaarding ten gronde, waarvan de derde-beslagene moet in kennis gesteld worden overeenkomstig het beginsel „*paria sunt non esse et non significari*” (Beslagr. Antwerpen, 29 januari 1980, *J.T.*, 1981, 478).

BIJZONDERE VORMEN VAN BESLAG

§ 1. Pandbeslag

133. Art. 20, 1° Hyp. W. verleent zoals bekend aan de verhuurder een voorrecht op al hetgeen het verhuurde goed stoffeert. Teneinde de uitoefening ervan veilig te stellen voor het geval de huurder de goederen waarop het voorrecht rust, zou verplaatsen, kan de verhuurder krachtens art. 1413 e.v. bewarend beslag leggen. Art. 1461 verleent hem nu bovendien de mogelijkheid tot leggen van een pandbeslag. Dit is niets anders dan een vereenvoudigd bewarend beslag, nl. zonder dat voorafgaandelijk de toestemming van de beslagrechter moet worden bekomen. De wet vereist dat aan de huurder een dag voordien een bevel tot betalen wordt betekend. Voor het overige beantwoordt het pandbeslag aan de algemene voorwaarden van bewarend beslag. Zo moet er sprake zijn van hoogdringendheid (Beslagra. Charleroi, 26 april 1988, *J.T.*, 1989, 384).

Ofschoon het pandbeslag ertoe strekt het voorrecht van de verhuurder kracht bij te zetten, bestaat er geen noodzakelijk verband. De verhuurder kan zijn voorrecht ook op andere wijzen uitoefenen, bijvoorbeeld door verzet te doen op de prijs (*Rép. Not.*, „La saisie mobilière”, nr. 139). De verhuurder kan vanzelfsprekend ook gewoon bewarend beslag leggen (Kh. Brussel, 23 februari 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 1118, kritische noot Caeymaex). Zo'n gewoon bewarend beslag is trouwens vaak doeltreffender omdat het kan worden gelegd zonder voorafgaande betekening van het bevel.

Het pandbeslag kan slechts gelegd worden voor „vervallen huurgelden”. Wegens niet-betaling van andere lasten kan geen pandbeslag worden gelegd (Beslagra. Brussel, 12 april 1985, *Pas.*, 1985, III, 55). De bevoorrechte schuldvordering van de verhuurder is dus ruimer: art. 20, 1° Hyp. W. (voor meer bijzonderheden: Dirix, E. en De Corte, R., *Zekerheidsrechten*, Antwerpen, 1989, 94, nr. 194, e.v.; Parijs, R., „De verhuurder: een bevoorrechte schuldeiser”, *T.B.H.*, 1989, 748 e.v.). Zoals het voorrecht treft het beslag al de goederen die het gehuurde goed stofferen. De positie van de onderhuurder wordt nader bepaald in art. 1461, tweede lid (cfr. art. 1753 B.W.).

134. Heeft de verhuurder aldus op de stofferende goederen een pandbeslag gelegd en worden deze goederen nadien door de huurder verplaatst, dan blijft zijn voorrecht behouden. Het pandbeslag is ook tegenwerpelijk aan de curator (Kh. Brussel, 23 februari 1988, *gecit.*; Parijs, R., *o.c.*, 759). De verhuurder mag als separatist zelfs niettegenstaande het faillissement zijn toevlucht nemen tot het pandbeslag (Ledoux, J.-L., *o.c.*, *J.T.*, 1989, 653, nr. 170; Rb. Brussel, 27 augustus 1979, *J.T.*, 1980, 265).

Over de verhouding tussen het pandbeslag en het beslag tot terugvordering van de verhuurder (art. 20, 1°, vijfde lid Hyp.W.) bestaat controverse. De verhuurder kan na verplaatsing van de goederen deze nog gedurende 15

dagen opeisen in de handen van diegene van wie ze zich bevinden (infra, nr. 136). Binnen deze termijn trotseert het volgrecht dus het bepaalde in art. 2279 B.W. De vraag rijst of de verhuurder die tijdig (d.i. vóór de verplaatsing van de goederen) een pandbeslag heeft gelegd (of een bewarend beslag), nog verplicht is om binnen de 15 dagen na de verplaatsing een beslag tot terugvordering te leggen teneinde zijn voorrecht veilig te stellen. Door een gedeelte van de rechtsleer en rechtspraak wordt die vraag ontkennend beantwoord: het anterieur beslag heeft tot gevolg dat de latere vervreemding aan de beslaglegger niet tegenwerpelijk is (Kh. Brussel, 23 februari 1988, *gecit.*; *Rép. Not.*, „La saisie mobilière”, nr. 149-1; Ledoux, J.-L., *o.c.*, *J.T.*, 1989, 653, nr. 171; Cloquet, A., *Traité*, nrs. 1942 e.v. Anders: Beslagr. Hoei, 10 oktober 1983, *Jur. Liège*, 1984, 479 met afkeurende noot De Leval; Parijs, R., *o.c.*, 759). Deze oplossing lijkt problematisch. De wetgever heeft het volgrecht van de verhuurder — dat afwijkt van de principes van ons vermogensrecht („meubles n’ont pas de suite”) — sterk beperkt in de tijd. Na verloop van die termijn moet de derde te goeder trouw zich beschermd weten door art. 2279 B.W.

§ 2. Beslag tot terugvordering

135. BEGRIP. — Diegene die aanspraak maakt op het eigendomsrecht, het bezit of de detentie van een roerend goed kan beslag leggen bij de derde in wiens handen het goed zich bevindt. Dit beslag tot terugvordering beantwoordt aan de algemene regels der bewarende beslagen. Het gaat om een bewarende maatregel waarbij het goed onder de hand van het gerecht wordt geplaatst totdat over de aanspraken door de bodemrechter uitspraak wordt gedaan. Zoals bij ieder bewarend beslag wordt hierdoor aan het feitelijk bezit niets gewijzigd. Wel kunnen zich bijkomende maatregelen opdringen. Zo kan de beslaglegger zich wenden tot de beslagrechter wanneer de derde geen toegang verleent of zich tegen het beslag verzet (art. 1466). Gebeurlijk kan ook de aanstelling van een sekwester zich opdringen (zie hierover: Beslagr. Antwerpen, 25 april 1988, *Pas.*, 1988, III, 107: vóór het beslag werd gelegd is enkel de voorzitter van de rechtbank bevoegd krachtens art. 584).

Een belangrijk verschilpunt met de andere bewarende beslagen is de afwezigheid van schuldvordering. De beslaglegger beweert niet schuldeiser te zijn van de derde; hij beroept zich uitsluitend op zijn eigendomsrecht of enig ander recht m.b.t. het goed. Dat er tevens een schuldvordering bestaat, is mogelijk (bijv. een krachtens een teruggaveverplichting), maar komt ter zake niet aan de orde.

136. Welke personen kunnen een beslag tot terugvordering leggen? Hierover bestaat in de rechtsleer geen eensgezindheid. Volgens sommige auteurs kan zo’n beslag enkel worden gelegd in de gevallen waar de wet de revindicatie van roerende lichamelijke goederen toelaat (Chabot-Leonard, D., *o.c.*,

314; *R.P.D.B.*, tw. „Saisie-revendication”, nr. 19; *Rép. Not.*, „Saisie mobilière”, nr. 153. Vgl.: D’Hoore, M., „Quelques aspects particuliers du droit des saisies”, in *Les voies conservatoires et d’exécution*, Brussel, 1982, (313), 320 e.v.). Dit is bijvoorbeeld het geval krachtens art. 2279, tweede lid B.W., art. 20, 1° Hyp.W., art. 20, 5°, zesde lid B.W., art. 568 Faill. W. en art. 11 Handelspandwet. Nochtans moet de revindicatie niet uitdrukkelijk door de wet worden toegelaten.

Wel zal steeds moeten gelet worden op de regel neergelegd in art. 2279 B.W. die de „derde hand” beschermt tegen aanspraken van de revindicant. Aldus kan zo’n beslag tot terugvordering worden gelegd door diegene die beweert eigenaar te zijn. Wanneer de derde het goed uit „eerste hand” heeft verkregen, staat art. 2279 B.W. de revindicatie vanzelfsprekend niet in de weg. Aldus bijv.: de huurder, de bewaarnemer, de loutere detentor, een leasingnemer (Brussel, 5 juni 1984, *R.W.*, 1974-75, 1637, *B.R.H.*, 1975, 307, *Pas.*, 1975, II, 37). Te denken valt ook aan het beslag tot terugvordering vanwege de onbetaalde verkoper lastens de koper wanneer hij zich beroept op het beding van eigendomsvoorbehoud of teneinde een uitdrukkelijk ontbindend beding of een gerechtelijke ontbinding kracht bij te zetten (bijv. Besl. Kortrijk, 26 januari 1981, *J.T.*, 1981, 379. Zie hierover: Van Den Bergh, J. en De Caluwe, A., *Afbetalingsovereenkomsten*, in *A.P.R.*, nrs. 573 e.v.). Zoals bekend moet de onbetaalde verkoper zijn rechten hebben uitgeoefend vóór het ontstaan van de samenloop.

Werden de goederen overgedragen aan een „derde hand”, dan speelt art. 2279 B.W. Een uitzondering hierop levert art. 20, 1° Hyp.W. dat aan de verhuurder het recht geeft om de stofferende goederen gedurende 15 dagen na de wegbrenging op te eisen ongeacht in wiens handen zij zich bevinden. Werden de goederen aan de eigenaar ontstolen of was hij ze verloren, dan kan hij nog gedurende drie jaar revindiceren (art. 2279, tweede lid B.W.). Te denken valt ook nog aan de pandhoudende schuldeiser die het bezit van het pand verloren heeft, onder voorbehoud van het bepaalde in art. 2279 B.W.

Nochtans moet de beslaglegger niet noodzakelijk over een „zakelijk” recht op de zaak beschikken. De formulering van art. 1462 laat toe dat diegene die enkel persoonlijke rechten op het goed kan doen gelden een beslag tot terugvordering legt. Bijvoorbeeld een huurder die het goed heeft in bewaring gegeven, geleend e.d. (vgl.: Brussel, 17 september 1987, *Pas.*, 1987, II, 210 m.b.t. de aanspraken van een schuldeiser die beschikt over een „*lien*” op de goederen krachtens Engels recht).

137. TAAK VAN DE RECHTER. — De beslagrechter moet onderzoeken of de aanspraken die beslaglegger op de goederen doet gelden „prima facie” gegrond voorkomen (bijv. Luik, 8 oktober 1988, *J.L.M.B.*, 1989, 39). Deze aanspraken moeten dus voldoende zeker zijn in de zin der wet (supra nr. 86). Verder moet worden onderzocht of er sprake is van urgentie (bijv.: Brussel, 5 juni 1974, *gecit.*, supra nr. 82).

De beslissing van de beslagrechter over de aanspraken van de beslaglegger doet geen afbreuk aan de betwisting voor de bodemrechter (*Verslag Van Reepinghen*, I, 547; Brussel, 5 juni 1974, *gecit.*).

138. OP WELKE GOEDEREN. — Het revindicatiebeslag is enkel mogelijk op roerende lichamelijke goederen. Aangezien de handelszaak als een onlichamelijk goed wordt beschouwd is een beslag door de pandhouder van de handelszaak enkel mogelijk op de roerende goederen die er deel van uitmaken (Beslagr. Luik, 6 februari 1985, *Jur. Liège*, 1985, 427; Luik, 8 januari 1986, *Rev. Not. B.*, 1989, 246. Over het volgrecht van de pandhoudende schuldeiser en art. 2279 B.W.: Bouckaert, F., *Handelszaak*, in *A.P.R.*, nrs. 164 e.v.).

Verder moet het gaan om een bepaalde zaak. Soortzaken zijn dus uitgesloten, behoudens na specificatie.

Het beslag is eveneens uitgesloten op goederen die onroerend zijn geworden door bestemming of incorporatie (in die zin: Ledoux, J.-L., *o.c.*, *J.T.*, 1983, 495, nr. 122. Vgl. infra nr. 174).

Het beslag is mogelijk op goederen in onverdeeldheid (*R.P.D.B.*, tw. „Saisie-revendication”, nr. 16). De medegerechtigde kan zich niet tegen het beslag verzetten, maar moet een revindicatievordering instellen (art. 1514).

139. VORM. — Het beslag kan gelegd worden krachtens een beschikking van de beslagrechter, krachtens een vonnis dat als dusdanig geldt (Baert, K., *o.c.*, *T.P.R.*, 1980, 288, nr. 23; *Verslag Van Reepinghen*, I, 547) of nog krachtens een notariële akte (Ledoux, J.-L., *o.c.*, *J.T.*, 1989, 654, nr. 173).

Het beslag tot terugvordering beantwoordt aan de vormvereisten voor de overige bewarende beslagen (art. 1463). Het verzoekschrift bevat benevens de vermelding opgesomd in de artt. 1464 en 1026, een beknopte omschrijving van de teruggevorderde zaken (art. 1464). Het beslag kan dan worden gelegd „onverschillig in wiens handen het (goed) zich bevindt”. De bepaling van de derde bij wie het beslag zal worden gelegd, moet uiterlijk gebeuren op het tijdstip van het beslag (cfr. art. 1389, 2°).

De bevoegde rechter is deze van de plaats waar het beslag moet worden gelegd. Bevinden de goederen zich in verschillende arrondissementen, dan moet telkens de bevoegde beslagrechter worden geadieerd.

Het beslag wordt gelegd volgens de regels die gelden voor het bewarend beslag op roerend goed (art. 1463). Aan het beslag gaat derhalve geen bevel vooraf. Evenmin is vereist dat de beslaglegger zijn aanspraken reeds bij de bodemrechter heeft ingeleid (Luik, 8 oktober 1988, *J.L.M.B.*, 1989, 39). Het beslagexploot bevat op straffe van nietigheid, betekening van het verzoekschrift en de beschikking waarbij het beslag werd toegestaan of van de titel die als toelating geldt (art. 1424, 2°, zie: Brussel, 17 september 1987, *Pas.*, 1987, II, 218: een dergelijk verzuim kan de belangen van de beslagene schaden).

§ 3. Beslag inzake namaak

140. BEGRIP. — Ten einde het bewijs van inbreuken op bepaalde intellectuele eigendomsrechten te vergemakkelijken en de omvang ervan vast te stellen, wordt aan de titularis ervan de mogelijkheid geboden om, met toelating van de beslagrechter, over te gaan tot de beschrijving door een of meer deskundigen van de nagemaakte voorwerpen en van de plans, documenten, berekeningen of geschriften die hiermee verband houden. In dezelfde beschikking kunnen ook bewarende maatregelen opgelegd worden m.b.t. de nagemaakte voorwerpen en de opbrengst ervan. Deze uitzonderlijke rechtspleging wordt geregeld in de art. 1481 tot 1488 Ger.W.

141. Het beslag inzake namaak staat ter beschikking aan houders van octrooien en hun rechthebbenden (Een octrooiaanvraag is onvoldoende; Antwerpen, 28 september 1988, *R.W.*, 1989-90, 235. Anders: Beslagr. Dendermonde, 9 januari 1990, *R.W.*, 1990-91, 236 met afkeurende noot Van Hees); aan de titularissen van auteursrechten (m.b.t. de bescherming van software: De Keersmaecker, C., „Beschrijvend beslag inzake software”, *Computerr.*, 1986/1, 23-26. Bijv.: Beslagr. Brussel, 15 oktober 1984, *Computerr.*, 1986/1, 50, *Dr. Inform.*, 1985, 38; Beslagr. Leuven, 19 maart 1985, *Computerr.*, 1986/1, 48); aan de houders en rechthebbenden van kwekerscertificaten (Art. 41 Wet Kweekproducten); aan de houders van tekeningen en modellen (ofschoon de B.T.M.W. hierover niets bepaalt, wordt zulks veelal aangenomen: Van Gerven, W., e.a., o.c., 342, nr. 319. Zie ook: *Verslag Van Reepinghen*, 550; Van Hecke, G., en Gotzen, F., „Overzicht van rechtspraak”, *T.P.R.*, 1977, 711, nr. 23).

Andere intellectuele eigendomsrechten genieten deze bescherming niet. Dit is het geval met het merkrecht (Beslagr. Brussel, 15 september 1988, *Ing. Cons.*, 1988, 256), met industriële know-how (Beslagr. Namen, 13 november 1981, *onuitgeg.* geciteerd door Dassel, J. en Demeur, M., „Examen de jurisprudence”, *R.C.J.B.*, 1984, 328, nr. 22) en met de bescherming van zgn. „chips” (Wet 10 januari 1990, *B.S.*, 26 januari 1990. Tijdens de parlementaire voorbereiding werd de uitbreiding van art. 1481 Ger.W. uitdrukkelijk van de hand gewezen, zie hierover: Vanhees, H., „Het beschermingsregime voor chips”, *R.W.*, 1989-90 (1271), 1281).

Staat het beslag inzake namaak ook ter beschikking aan de titularis van een enkel in het buitenland geldend octrooi? Deze vraag wordt overwegend bevestigend beantwoord (in die zin: Brussel, 11 februari 1977, *J.T.*, 529; Beslagr. Turnhout, 12 november 1981, *Ing. Cons.*, 1982, 30 zie hierover: Dassel, J., „Examen de jurisprudence”, *R.C.J.B.*, 1978, 511-516, nr. 9).

142. RECHTSPLEGING. — De toelating tot het beslag inzake namaak wordt gevraagd bij eenzijdig verzoekschrift (art. 1481 Ger.W.). Benevens de vermeldingen opgesomd in art. 1026 Ger.W. moet in het verzoekschrift ook de keuze van woonplaats worden gedaan in de gemeente waar de beschrij-

ving moet plaatsvinden (art. 1482). Deze laatste vermelding is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid.

143. BEVOEGDHEID. — De *ratione loci* bevoegde beslagrechter is deze van de plaats waar het beslag wordt gelegd (art. 633 Ger.W.).

Luidens art. 73 §2 Octrooiwet is enkel de rechtbank die zitting houdt ter zetel van het Hof van Beroep in wiens rechtsgebied de inbreuk plaatsvindt, bevoegd om van een vordering inzake inbreuk van octrooien kennis te nemen. De vraag rijst of die bepaling — mede gelet op art. 1488 Ger. W. — zo moet worden uitgelegd dat enkel de beslagrechter bij die rechtbank van eerste aanleg bevoegd is. Volgens een gedeelte van rechtspraak en rechtsleer dringt deze conclusie zich geenszins op (Beslagnr. Antwerpen, 23 februari 1989, *R.W.*, 1989-90, 59; Delcorde, A.C., *La protection des inventions*, Brussel, 1985, 179, nr. 301. Anders: De Visscher, F., „La nouvelle loi belge sur les Brevets d'inventions”, *J.T.*, 1985, 387, nr. 37). De *ratio legis* van art. 73 Octrooiwet, nl. het streven naar een zekere specialisatie van de rechtscolleges die van betwistingen omtrent octrooien kennis nemen zou minder aan de orde zijn bij de beoordeling van een beslag inzake namaak. De kwestie blijft echter omstreden.

Moeten de beslagmaatregelen in verschillende arrondissementen plaatsvinden, dan kan de gerechtigde zijn verzoek richten tot één van de aldus bevoegde beslagrechters (cfr. art. 30 Ger.W.).

144. VORDERING VOOR DE BODEMRECHTER. — Een waarborg voor de beslagene tegen een lichtzinnig beslag is de verplichting voor de beslaglegger op korte termijn de vordering wegens namaak voor de bodemrechter te brengen. Dit betekent dat hij al de personen dagvaardt die het voorwerp waren van de beslagmaatregelen. Luidens art. 1488 Ger.W. moet dit gebeuren binnen de maand na de verzending van het verslag door de deskundigen aan de betrokken partijen. Werd tevens beslag gelegd op de inkomsten afkomstig van de namaak, dan loopt de termijn vanaf dat beslag. Wordt deze termijn niet gerespecteerd dan houdt de beschikking van de beslagrechter „van rechtswege gevolg te hebben”. Dit betekent dat het verslag geacht wordt niet te bestaan, dat er geen ruchtbaarheid mag worden aan gegeven, dat de onder beslag liggende voorwerpen of gelden worden vrijgegeven enz. Logischerwijze moeten slechts die personen worden gedagvaard tegen wie de beslaglegger de beslagmaatregelen wil behouden zien. De beslagmaatregelen zullen dan vervallen tegen degene die niet werden gedagvaard.

De dagvaarding moet gebeuren voor de rechtbank van het rechtsgebied waar het beslag plaatsvond. M.b.t. octrooien moet gelet worden op art. 73 Octrooiwet. Is volgens het Europees Executieverdrag een gerecht van een andere Staat bevoegd om kennis te nemen van het bodemgeschil, dan moet de vordering binnen de voorgeschreven termijn bij dit gerecht worden ingeleid (Beslagnr. Turnhout, 12 november 1981, *gecit.*).

Uit art. 1488 kan niet worden afgeleid dat de vordering voor de bodemrechter eerst kan worden ingeleid nadat het verslag werd meegedeeld (Brussel, 4 oktober 1989, *Ing. Cons.*, 1989, 293). Evenmin belet het dat het verslag inzake namaak eerst wordt gevraagd wanneer het bodemgeschil reeds aanhangig is (Van Herreweghe, V., *Beslagzakboekje*, 118, nr. 471; Remouchamps, L., *Octrooien*, in *A.P.R.*, 228, nr. 562; Andre, L., *o.c.*, 246, nr. 1540. Anders: Beslagr. Luik, 11 februari 1986, *Jur. Liège*, 1986, 288 met afkeurende noot).

Het bodemgeschil en het beslag inzake namaak zijn twee onderscheiden rechtsplegingen. Een woonstkeuze gedaan in het raam van de beslagprocedure (bijv. een derdenverzet) geldt niet voor de rechtspleging voor de bodemrechter (Beslagr. Antwerpen, 8 november 1988, *J.T.*, 1989, 335).

145. HET BESLAG. — De wet bepaalt niet binnen welke termijn het „beslag” moet worden gelegd. In de rechtsleer wordt veelal gesteld dat dit moet gebeuren binnen korte termijn (Andre, L., *o.c.*, 247, nr. 1541; Remouchamps, L., *o.c.*, in *A.P.R.*, 228, nr. 563). De beschikking moet voor het begin van de verrichtingen worden betekend aan de „beslagene” (art. 1481 in fine); d.i. de houder van de gewraakte voorwerpen bij wie men tot beschrijving c.q. beslag wil overgaan. De beschikking moet dus niet betekend worden aan de beweerde namaker wanneer die niet zelf het voorwerp is van het beslag. Zijn rechten worden gevrijwaard door de verplichting van de beslaglegger om te dagvaarden voor de bodemrechter (Cass., 29 november 1963, *Ing. Cons.*, 1968, 36; *R.W.*, 1964-65, 307).

Aan de verplichting werd geen sanctie verbonden (Beslagr. Brussel, 11 oktober 1980, *J.T.*, 1980, 710; Beslagr. Hoei, 5 maart 1984, *Ing. Cons.*, 1984, 169).

De beschrijving gebeurt door de aangestelde deskundige(n) die vergezeld is van de gerechtsdeurwaarder. Laatstgenoemde zorgt voor de betekening, stelt van de verrichtingen een proces-verbaal op en gaat desgevallend over tot de beslagleggingen en verzegelingen opgelegd in de beschikking.

Door sommigen wordt geleerd dat de bijkomende bewarende maatregelen die werden opgelegd, een einde nemen bij de neerlegging van het verslag of alleszins na het verloop van de termijn van 1 maand bedoeld in art. 1488 Ger.W. (Fettweis, M., *o.c.*, 632, nr. 1013; Van Reepinghen, B. en De Brabanter, M., *o.c.*, 254, nr. 311). Met deze opvatting kan niet worden ingestemd. De bewarende maatregelen dienen immers een dubbel doel: de beschrijving vergemakkelijken en de bewaring van de aangevoerde rechten (Beslagr. Antwerpen, 26 augustus 1988, *onuitgeg.*; Beslagr. Antwerpen, 23 februari 1989, *onuitgeg.*). Behoudens andersluidende beschikking blijven de bijkomende maatregelen gelden totdat de bodemrechter uitspraak heeft gedaan.

146. GRONDVOORWAARDEN. — URGENTIE. — Is de hoogdringendheid als

een algemeen geldende voorwaarde voor ieder bewarend beslag, dan is zij niet aan de orde bij het beslag inzake namaak. Het beslag strekt hier immers niet zoals gezegd tot bewaring van een schuldvordering, maar tot de vaststelling van een aantasting van intellectuele rechten. In die zin moet hier de urgentie steeds worden verondersteld. De vraag naar de solvabiliteit van de beslagene is dus irrelevant; eveneens het verweer dat de gewraakte produkten reeds geruime tijd op de markt werden verspreid (Besl. Antwerpen, 16 juni 1988, *onuitgeg.*), of dat de verzoekende partij zelf niet op de markt aanwezig is.

147. EEN INTELLECTUEEL RECHT. — De verzoekende partij moet kunnen bogen op een der opgesomde intellectuele eigendomsrechten (octrooi, auteursrecht, tekening & model, kwekersrecht). Aan de beslagrechter komt het nochtans niet toe het bestaan van deze rechten vast te stellen; deze bevoegdheid komt uitsluitend toe aan de bodemrechter. De beslagrechter heeft ter zake slechts een marginaal toetsingsrecht: hij dient na te gaan of de beweerde rechten een voldoende graad van zekerheid hebben opdat zij een ingrijpende maatregel zoals een beslag inzake namaak kunnen wettigen. Aldus zal het beslag worden geweigerd wanneer de verzoekende partij er niet in slaagt op het eerste gezicht het bewijs van enig auteursrecht te leveren (Antwerpen, 28 september 1988, *R.W.*, 1989-90, 235). De aangevoerde rechten moeten echter niet onbetwist of onbetwistbaar zijn (Gent, 9 juni 1983, *Pas.*, 1983, II, 115).

148. EEN INBREUK. — De verzoeker zal ten slotte moeten aannemelijk maken dat zijn rechten door de gewraakte produkten in het gedrang komen. Ook die beoordeling is slechts marginaal. Te dezen kan men aanvoeren dat de rechter zich nog terughoudender moet opstellen. Het beslag zal er precies toe strekken de beweerde inbreuk aan te tonen.

149. OPGELEGDE MAATREGELEN. — **BESCHRIJVING.** — Het verzoekschrift strekt noodzakelijkerwijze in de eerste plaats tot het verkrijgen van de toestemming om tot beschrijving over te gaan van de nagemaakte objecten door een of meer deskundigen die door de rechter worden aangeduid.

Onder de beschrijvingsopdracht van de deskundige kunnen benevens de nagemaakte voorwerpen („toestellen, machines ...”) ook vallen: „de plans, documenten, berekeningen of geschriften waaruit de beweerde namaak kan blijken” evenals „de gereedschappen die rechtstreeks gediend hebben om de aangeklaagde vervaardiging te plegen”.

Ofschoon omstreden (o.m.: Andre, L., *Traité*, II, 242, nr. 1537; Picard, E. & Olin, X., *Traité*, 556, nr. 648. Zie ook de uiteenlopende rechtspraak geciteerd door Ledoux, J.L., *o.c.*, *J.T.*, 1989, 654, nr. 177. Geen voorbehoud maken: Van Reepinghen, B. en De Brabanter, M., *o.c.*, 254, nr. 310; De Keersmaeker, C., *o.c.*, 25) wordt overwegend aangenomen dat de

deskundige ook toegang heeft tot boekhoudkundige bescheiden die van aard zijn om de aard van de inbreuk nader te bepalen (herkomst van de goederen, omvang van de namaak). Volgens de meerderheidsopvatting worden dergelijke geschriften ook bedoeld in de opsomming van art. 1481 en valt het onderzoek van de boekhoudkundige documenten binnen de opdracht van de deskundige (Bijv.: Beslagr. Brussel, 28 februari 1985, *Computerr.*, 1986/1, 50; Beslagr. Antwerpen, 26 oktober 1989, *onuitgeg.*). Het spreekt vanzelf dat ook hier misbruiken mogelijk zijn. In de rechtspraak wordt dan ook gepreciseerd dat de deskundige wel kennis mag nemen van deze bescheiden maar zich ervan moet onthouden de namen en adressen van cliënten c.q. leveranciers te vermelden in zijn verslag of mee te delen aan de beslaglegger (Beslagr. Brussel, 28 februari 1985, *gecit.*; Beslagr. Antwerpen, 26 oktober 1989, *gecit.*). Ook hier verdient het voorkeur dat de beslagrechter precies formuleert op welke documenten de deskundige mag acht slaan.

De beschikking moet strikt geïnterpreteerd worden; er mogen geen onderzoekshandelingen worden verricht die verder reiken dan waartoe toestemming werd verleend (*Pand. B.*, tw. „Saisie-description”, nr. 8).

De beslagrechter kan toestemming verlenen aan de verzoekende partij om aanwezig of vertegenwoordigd te zijn bij de beschrijving (art. 1484 Ger.W.) (over het vertegenwoordigen door de raadsman: Beslagr. Luik, 22 december 1988, *J.L.M.B.*, 1989, 890; Beslagr. Charleroi, 25 januari 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 890 met noot Dessard). In ieder geval moet in de beschikking worden bepaald welke personen de verrichtingen mogen bijwonen. Het bijwonen van de verrichtingen zonder rechterlijke machtiging hiertoe is onrechtmatig (*Pand. B.*, „Saisie-description”, nr. 6).

De beslagrechter kan ook toestemming verlenen dat bepaalde van de gewraakte voorwerpen worden in beslag genomen ten einde de beschrijving te vergemakkelijken of dat hij bepaalde stalen of voorwerpen in bewaring mag nemen met het oog op de uitvoering van zijn opdracht. Ook kan toestemming worden verleend dat de deskundige zich zal laten vergezellen door een fotograaf (volgens een gedeelte van rechtspraak en rechtsleer is de toestemming tot het fotograferen steeds impliciet gegeven: Delcorde, A.-C., o.c., 181, nr. 305; Rb. Namen, 26 juni 1953, *Ing. Cons.*, 1954, 113).

150. BESLAG. — Benevens die hiervoren opgesomde bewarende maatregelen die er enkel toe strekken de beschrijving mogelijk te maken of te vergemakkelijken, kunnen ook nog bijkomende maatregelen worden getroffen die de beveiliging van de (beweerdelijk) aangetaste rechten tot doel hebben. Het gaat er dan om de titularis van het intellectueel eigendomsrecht voor grotere schade te behoeden of om zijn eventuele vordering in de toekomst veilig te stellen. Deze bijkomende maatregelen die neerkomen op bewarende beslagen worden opgesomd in art. 1481 tweede lid Ger.W. Zo kan de rechter verbod opleggen dat de houder de voorwerpen nog verder zou uit handen geven. Veelal wordt zo'n verbod opgelegd onder verbeurte

van een dwangsom. Eventueel kan zelfs een sekwester worden aangesteld. De wet laat toe dat een soort bewarend beslag wordt gelegd op de inkomsten die uit de namaak voortgevloeid zijn.

151. TAAK VAN DE BESLAGRECHTER. — Uit het voorstaande blijkt dat de rechter bij het verlenen van de machtiging tot het beslag inzake namaak slechts over een marginaal toetsingsrecht beschikt. Nochtans moet recht worden gedaan aan de dubbele aard van deze vorm van beslag, nl.: beschrijving en beslag.

Wat het toestaan van beschrijving betreft, komt het hem uiteindelijk enkel maar toe te oordelen of de verzoekende partij „prima facie” over een der beschermde rechten beschikt. Is dit het geval dan kan hij deze maatregel niet weigeren (De Franse octrooiwet is ter zake explicieter: „le propriétaire d’une demande de brevet ...; est en droit de faire procéder ... a la description détaillée”). De grootste terughoudendheid is geboden. Zelfs een ernstige betwisting van de rechten, zo besliste het Hof van Beroep te Gent, kan een verzoek tot beschrijving over te gaan, niet verhinderen (Gent, 9 juni 1983, *Pas.*, 1983, II, 115: klaarblijkelijk is dit wel het geval voor het verbod de produkten uit handen te geven). Dit is redelijk: men mag de titularis van een intellectueel eigendomsrecht niet bij voorbaat de mogelijkheid ontzeggen om een aantasting van zijn rechten vast te stellen. Kortom de beschrijving en de begeleidende maatregelen die ertoe strekken die beschrijving mogelijk te maken, kunnen slechts uitzonderlijk worden geweigerd.

Geheel verschillend is de toestand bij het toestaan van de beslagmaatregelen, in zoverre zij verder reiken dan de beschrijving mogelijk te maken. Daar heeft de beslagrechter een grotere beoordelingsmarge, zowel wat de ingeroepen rechten betreft als de opportuniteit van de gevorderde maatregelen. Volgens het Hof van Cassatie moet de rechter nagaan of de gegevens van het geval „van die aard zijn dat zij het verlangde beslag tot bewaring van het aangevoerde recht naar redelijkheid verantwoorden” (Cass., 16 november 1984, *Arr. Cass.*, 1984-85, 380, *R.W.*, 1985-86, 1030, *J.T.*, 1986, 439, *Ing. Cons.*, 1985, 164, noot de Visscher, F.).

Het mag dus niet zo zijn dat het verbod de (beweerde) nagemaakte goederen uit handen te geven, het beslag op de inkomsten uit de (beweerde) namaak e.d.m., nagenoeg automatisch worden verleend van zodra de beschrijving wordt toegestaan. Het is duidelijk dat dergelijke maatregelen van een heel andere aard zijn. Weliswaar moet de verzoekende partij niet kunnen bogen op een „zekere en opeisbare” schuldvordering ter zake, noch moet hij blijk geven van hoogdringendheid, aangezien de bepalingen van art. 1413 en 1415 Ger.W. hier geen toepassing vinden (De Leval, *Traité*, 276, nr. 140, C en 294, nr. 150, B; Van Bunnan, L., „Examen de jurisprudence. Droit d’auteur”, *R.C.J.B.*, 1984, 352, 15; Berenboom A., *Le droit d’auteur*, Brussel, 1984, 208-209, nr. 193; Brussel, 6 april 1978, *Ing. Cons.*, 1979, 29: „la saisie conservatoire des deniers (...) et le sequestre (...) sont pratiqués en vertu, non d’une créance, comme visé par l’article 1415, mais d’un droit intellectu-

el’’). Wel moet de eis worden gesteld dat 1) de rechten van de verzoekende partij en de inbreuk ervan voldoende zeker zijn. Dit ruimer toetsingsrecht wanneer het gaat om beslagmaatregelen komt duidelijk tot uiting in de rechtspraak (bijv.: Brussel, 6 april 1978, *gecit.*: qu’en l’espèce, le droit d’auteur apparaît suffisamment certain’’; Gent, 9 juni 1983, *gecit.*) en dat 2) de gevorderde bewarende maatregelen noodzakelijk zijn om deze rechten te handhaven (bijv.: Brussel, 6 april 1978, *gecit.*: de vrees dat de opbrengst van namaak zou worden overgemaakt aan derden; Beslagr. Brussel, 16 juni 1988, *Ing. Cons.*, 1988, 224).

HOOFDSTUK VII

UITVOEREND BESLAG

AFDELING 1

ALGEMENE BEPALINGEN

152. Geen uitvoerend beslag op roerend of onroerend goed mag worden gelegd dan krachtens een uitvoerbare titel en wegens zekere en vaststaande zaken (art. 1494) (bijv. Beslagr. Luik, 24 juni 1985, *Jur. Liège*, 1985, 561; Beslagr. Luik, 25 september 1989, *Ann. Dr. Liège*, 1990, 179).

§ 1. Schuldeiser

153. Iedere schuldeiser die de vereiste hoedanigheid en het vereiste belang bezit, kan overgaan tot gedwongen tenuitvoerlegging. De schuldeiser die reeds vergoed werd door zijn verzekeraar heeft geen belang meer. De cessionaris of gesubrogeerde kunnen overgaan tot gedwongen tenuitvoerlegging krachtens de titel die zij van hun rechtsvoorganger gekregen hebben zonder machtiging van de beslagrechter.

Alle partijen met dezelfde belangen kunnen met één enkele uitgifte een gezamenlijke opdracht geven aan een gerechtsdeurwaarder en met één enkel exploit een bevel laten betekenen. Het is voldoende dat deze collectieve opdracht blijkt uit de akte van betekening (Brussel, 21 maart 1985, *Pas.*, 1985, II, 93).

§ 2. Uitvoerbare titels

154. De uitvoerbare titel kan diverse vormen aannemen: rechterlijke uitspraken, een P.V. van verzoening, een uitvoerbare notariële akte, een administratieve akte waaraan de wet uitvoerbare kracht verleent, de uitgifte van een beslissing tot exequatur van een vreemd vonnis, een fiscaal dwangbevel.

De titel moet een veroordeling inhouden tot een zekere, eisbare en vaststaande schuld (art. 1494). Dit houdt niet de verplichting in om in het beslagexploot een preciese afrekening van de zekere en vaststaande zaken op te nemen, noch om deze aan het exploit te hechten (Beslagr. Brussel, 26 februari 1987, *R.T.D.F.*, 1988, 365, *Rec. Gén. Enr. Not.*, 1987, 327, *Rev. Rég. dr.*, 1986, 189; Ledoux, J., o.c., *J.T.*, 1983, 491, nr. 96; contra: De Leval, G., *Jur. Liège*, 1979, 353, nr. 34). Deze stelling moet verworpen worden. De beslissing moet niet uitdrukkelijk melding maken van een veroordeling (De Leval, G., *Traité*, 424, nr. 223, A; Luik, 16 januari 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 574). De beslissing moet wel alle noodzakelijke gegevens bevatten die het mogelijk maken het verschuldigde bedrag met juistheid te bepalen (Luik, 6 mei 1982, *Jur. Liège*, 1983, 253, met noot De Leval, G.).

155. Een arrest van het Hof van Beroep dat het door het hervormde vonnis toegekend bedrag herleidt, kan de grondslag uitmaken voor de terugvordering van wat door een der partijen in uitvoering van het eerste vonnis te veel werd betaald (Brussel, 21 maart 1985, *Pas.*, 1985, II, 92). Beslissingen die een vroeger reeds tenuitvoergelegde beslissing vernietigen of hervormen brengen impliciet de verplichting mee terug te betalen wat ten onrechte werd ingevorderd en leveren een titel daartoe op (Cass., 16 november 1973, *Arr. Cass.*, 1974, 311, *Pas.*, 1974, I, 295, *J.T.*, 1974, 20). De rechterlijke beslissing waarbij de vader wordt veroordeeld om aan de moeder een bijdrage te betalen in het onderhoud kan gelden als titel voor een beslag zolang de wederzijdse rechten en plichten van de partijen niet werden gewijzigd door de nieuwe beslissing ten gronde (Beslagr. Brussel, 23 juni 1988, *R.T.D.F.*, 1988, 314; Beslagr. Brussel, 23 juni 1988, *R.T.D.F.*, 1988, 318). Een beslissing waarbij een huurhernieuwing wordt toegestaan kan niet dienen als titel om huurgelden te innen (Luik, 6 mei 1982, *Jur. Liège*, 1983, 253 met kritische noot De Leval, G.; Beslagr. Hoei, 23 december 1985, *Pas.*, 1986, III, 18; *Jur. Liège*, 1986, 155). Zelfs indien de beslissing die een onderhoudsuitkering verleent geen veroordeling tot interesten bevat, zijn interesten verschuldigd vanaf de betekening van de beslissing (Beslagr. Brussel, 16 januari 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 367).

156. Rechterlijke beslissingen kunnen eerst ten uitvoer worden gelegd nadat zij aan de partij zijn betekend (art. 1495, eerste lid) (Brussel, 24 juni 1986, *J.T.*, 1986, 653).

Vervolgens mag de tenuitvoerlegging niet geschorst zijn. De gewone rechtsmiddelen schorsen in beginsel de tenuitvoerlegging (art. 1495, tweede lid en art. 1388; supra nr. 15 e.v.).

De betekening heeft tot gevolg dat de termijn voor het aanwenden van rechtsmiddelen (verzet/hoger beroep) een aanvang neemt.

Het gebrek aan voorafgaande betekening heeft de absolute nietigheid van de tenuitvoerlegging tot gevolg (Rb. Brugge, 5 augustus 1977, *R.W.*,

1977-78, 1207; contra: Van Compernelle, J., *o.c.*, *R.C.J.B.*, 1987, 452, nr. 43; De Leval, G. en Van Compernelle, J., „Aperçu des règles communes aux voies conservatoires et d'exécution", *l.c.*, 1982, 63, nr. 80: slechts relatieve nietigheid die belangenkrenking vereist).

De voorlopige tenuitvoerlegging geschiedt echter van rechtswege en dus zonder voorafgaande betekening, wanneer een vonnis een onderzoeksmaatregel voorschrijft en wat deze maatregel betreft (art. 1496).

Waar de termijn voor het aanwenden van rechtsmiddelen reeds een schorsende werking heeft t.a.v. veroordelingen tot betaling van een geldsom, kunnen alle andere beslissingen reeds ten uitvoer worden gelegd gedurende deze termijn zolang niet effectief een gewoon rechtsmiddel is aangewend (Beslagr. Luik, 2 juli 1984, *Jur. Liège*, 1984, 486). Buitengewone rechtsmiddelen hebben echter geen schorsende werking. Gedurende de termijn voor het aanwenden van rechtsmiddelen en de eventuele procedure in verzet of hoger beroep, kan steeds bewarend beslag worden gelegd. De titel moet in zijn geheel worden betekend (Bergen, 24 oktober 1985, *J.L.M.B.*, 1987, 500; Luik, 10 maart 1983, *Jur. Liège*, 1983, 256). Betekening is vereist, zelfs als de beslissing uitvoerbaar bij voorraad is (Ledoux, J., *o.c.*, *J.T.*, 1989, nr. 100, 640). Een laattijdige betekening kan een onregelmatige tenuitvoerlegging niet regulariseren.

157. UITSTEL VAN BETALING. — Voor de tenuitvoerlegging van vonnissen en arresten kan geen uitstel worden verleend na de uitspraak (art. 1333, tweede lid) (Luik, 15 april 1985, *Jur. Liège*, 1985, 553). Noch de appelrechter, noch de beslagrechter, noch de Voorzitter zetelend in kort geding zijn hiertoe bevoegd (Luik, 15 november 1984, *Jur. Liège*, 1985, 410; Beslagr. Brussel, 12 januari 1987, *J.T.*, 1987, 290; Beslagr. Brussel, 23 februari 1987, *Rev. Rég. Dr.*, 1987, 300; Beslagr. Brussel, 2 oktober 1988, *R.T.D.F.*, 1988, 325; Beslagr. Brussel, 1 oktober 1987, *R.T.D.F.*, 1988, 375 supra nr. 6).

Een verzoek tot uitstel van betaling vertraagt onnodig de tenuitvoerlegging en wordt vaak tergend en roekeloos bevonden zodat het tot schadevergoeding aanleiding kan geven (Beslagr. Luik, 10 mei 1978, *Jur. Liège*, 1978-79, 34 met noot De Leval; Beslagr. Hoei, 8 oktober 1979, *Jur. Liège*, 1980, 115).

In uitzonderlijke gevallen werd door de rechtspraak wel eens afgeweken van dit verbod, gelet op de gewijzigde omstandigheden die zich hebben voorgedaan na de eerste beslissing (Rb. Antwerpen, kort ged., 20 februari 1981, *R.W.*, 1982-83, 520: de tegenstrijdigheid tussen het vonnis van uitdrijving en de formele wet die huurverlenging voorziet; Beslagr. Antwerpen, 11 oktober 1984, *R.W.*, 1985-86, 1502; zie ook nog bij Ledoux, J.L., *o.c.*, *J.T.*, 1989, 616, nr. 12). Volgens die rechtspraak moet de beslagrechter de economische doeltreffendheid van de uitvoering en de bescherming van de schuldenaar met elkaar weten te verzoenen (zie ook Beslagr. Brussel, 4 december 1986, *R.T.D.F.*, 1988, 345; Beslagr. Brussel, 16 juni 1986, *R.T.D.F.*, 1988, 309).

158. GELDIGHEIDSDUUR. — Een veroordelende beslissing kan gedurende 30 jaar ten uitvoer worden gelegd. De actio judicati verjaart na verloop van 30 jaar te rekenen vanaf het vonnis (Cass., 21 februari 1985, *Arr. Cass.*, 1984-85, 789, *R.W.*, 1985-86, 1280; Rb. Aarlen, 10 oktober 1983, *Jur. Liège*, 1984, 101; Beslagr. Namen, 8 november 1985, *Rev. Rég. Dr.*, 1986, 45). De verjaringstermijn kan gestuit/geschorst worden overeenkomstig art. 2244, 2248, 2251 B.W. (Luik, 3 juni 1985, *J.L.M.B.*, 1987, 561, zie hierover in het algemeen: Van Oevelen, A., „Algemeen overzicht van de bevrijdende verjaring” *T.P.R.*, 1987, (1755), 1806 e.v.).

Voor alimentatievorderingen geldt de termijn uit art. 2277 B.W.

Wanneer de schuldenaar zijn schuld heeft erkend kan hij niet meer de verjaringsexceptie opwerpen (Brussel, 23 juni 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 1421).

Een beslissing verliest ook haar uitvoerbare kracht wanneer zij hervormd wordt door een nieuwe beslissing die in kracht van gewijsde is getreden (Beslagr. Brussel, 23 juni 1986, *R.T.D.F.*, 1988, 318).

Een beschikking in kort geding waarbij aan de andere echtgenoot een alimentatie werd toegekend verliest haar uitvoerbare kracht na de overschrijving van het echtscheidingsvonnis, behoudens wat betreft de reeds vervallen bedragen (Cass., 4 november 1983, *Arr. Cass.*, 1983-84, nr. 128, *Pas.*, 1984, I, 242; Gent, 14 juni 1984, *R.W.*, 1984-85, 2397 met noot Bax, M., Beslagr. Luik, 5 februari 1986, *Jur. Liège*, 1986, 322; Beslagr. Brussel, 1 november 1987, *R.T.D.F.*, 1988, 375) en wat betreft de maatregelen m.b.t. de kinderen zelfs na overschrijving (Beslagr. Brussel, 29 januari 1987, *R.T.D.F.*, 1988, 361; zie ook Beslagr. Brussel, 4 december 1986, *R.T.D.F.*, 1988, 341; Beslagr. Luik, 28 januari 1985, *Jur. Liège*, 1985, 426; De Leval, G., „L'exécution et la sanction des décisions judiciaires en matière familiale”, *Evolution du droit judiciaire*, Brussel, Bruylant, 1984, 879).

Zolang de uitspraak die een vorige beslissing hervormt niet in kracht van gewijsde is getreden kan de eerste beslissing ten uitvoer worden gelegd (Brussel, 9 juni 1982, *R.T.D.F.*, 1983, 297) op risico van de schuldeiser (Arbh. Antwerpen, 21 maart 1983, *J.T.T.*, 1983, 296).

159. VERSTEKVONNIS. — Een verstekvonnis kan enkel ten uitvoer worden gelegd indien het binnen het jaar betekend wordt. Bij gebreke aan betekening wordt enkel het vonnis, niet de voorafgaande procedure als onbestaande beschouwd zodat een nieuw vonnis kan bekomen worden (Rb. Brussel, 11 februari 1983, *J.T.*, 1983, 415; Vred. Brussel, 20 januari 1983, *T. Vred.*, 1983, 257; Arrbr. Dinant, 3 oktober 1983, *Rev. Rég. Dr.*, 1983, 357 met noot De Leval, G.). Deze sanctie is niet toepasselijk op een vonnis dat overeenkomstig art. 751 Ger.W. geacht wordt op tegenspraak te zijn (Beslagr. Brussel, 23 januari 1987, *T.B.B.R.*, 1988, 124 met noot Laenens, J.; contra: De Leval, G., o.c., nr. 231, A). De exceptie kan ten allen tijde worden opgeworpen (Cass., 10 januari 1986, *Arr. Cass.* 1985-86, 657, *Pas.*, 1986, I, 579;

R.W., 1986-87, 105). De versteklatende partij die betaalt zonder de exceptie op te werpen wordt geacht daarvan afstand te hebben gedaan (Luik, 16 juni 1982, *Jur. Liège*, 1982, 457, met noot De Leval, G.; Beslagr. Antwerpen, 2 oktober 1980, R.W., 1981-82, 1989-1991, met noot Laenens, J.).

160. AKKOORDVONNIS. — Een akkoordvonnis vormt een authentieke akte op voorwaarde dat het alle gegevens bevat om de bedragen te berekenen (Luik, 16 januari 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 574; Rb. Brussel, 2 april 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 701).

De uitvoerbare kracht wordt gehecht aan de termen van het akkoord ongeacht de onvolledige weergave ervan door de rechter (Luik, 10 juni 1986, *J.L.M.B.*, 1987, 500).

161. P.V. VAN VERZOENING. — Een P.V. van verzoening is een uitvoerbare titel, ook al bevat het niet uitdrukkelijk een veroordeling in geval van niet nakoming van de opgenomen verbintenissen (Beslagr. Luik, 7 maart 1979, *Jur. Liège*, 1979, 353, nr. 34; Van Compernelle, J. o.c., *R.C.J.B.*, 1987, 481, nr. 43).

162. BUITENLANDS VONNIS. — Een vreemd vonnis kan niet ten uitvoer worden gelegd zonder vooraf het exequatur te hebben bekomen (Beslagr. Luik, 6 maart 1984, *Jur. Liège*, 1984, 197, met noot De Leval, G.).

De uitvoerbare titel wordt gevormd door de uitgifte van de exequaturbeslissing. Art. 39 E.E.X. verbiedt de voorlopige tenuitvoerlegging van een exequaturbeslissing.

Zolang deze beslissing niet in kracht van gewijsde is getreden, zijn slechts bewarende maatregelen toegelaten. Een uitvoerend derdenbeslag gelegd op basis van een vreemde beslissing zonder voorafgaande betekening van de exequaturbeslissing, kan niet gehandhaafd worden (Beslagr. Hoei, 3 december 1979, *Rev. Not. Belge*, 1980, 552, *Jur. Liège*, 1980, 116).

Het exequatur is niet vereist wanneer een vreemd vonnis enkel wordt ingeroepen om een schuldvordering te betwisten (Beslagr. Brussel, 27 juni 1986, *R.T.D.F.*, 1986, 403). De tenuitvoerlegging wordt niet geschorst door het beginsel „le criminel tient le civil en état” (Luik, 12 november 1982, *Jur. Liège*, 1983, 90).

163. ARBITRALE BESLISSING. — Ook een arbitrale beslissing kan een uitvoerbare titel vormen (Krings, E., „L'exécution des sentences arbitrales”, *Rev. Dr. Int. et Dr. Comp.*, 1976, 181; Huys, M. en Keutgen, G., *L'arbitrage en droit belge et international*, Brussel, Bruylant, 1981, nrs. 554 e.v. en 829 e.v.).

164. AUTHENTIEKE AKTEN. — PRINCIPE. — Een uitvoerbare notariële akte, bekleed met het formulier van tenuitvoerlegging, vormt een basis voor

gedwongen uitvoering. De vordering ingesteld door een schuldeiser die reeds beschikt over een uitvoerbare notariële akte is dan ook niet ontvankelijk (Beslagr. Brussel, 8 februari 1977, *J.T.*, 1977, 313; Luik, 27 oktober 1982, *Jur. Liège*, 1983, 408; Beslagr. Hoei, 20 november 1985, *Jur. Liège*, 1986, 153, *Rev. Not. Belge*, 1986, 244). Een authentieke regelingsakte voorafgaand aan een echtscheiding door onderlinge toestemming laat toe uitvoerend derdenbeslag te leggen wegens achterstallige onderhoudsgelden (Beslagr. Hoei, 22 juni 1981, *Jur. Liège*, 1982, 246; Beslagr. Luik, 12 juli 1978, *Jur. Liège*, 1978-79, 366, nr. 74).

Enkel de werkelijke overeenkomst en niet de geveinsde die opgenomen werd in de notariële akte i.g.v. prijsbewimpeling kan tussen partijen effect sorteren en is vatbaar voor gedwongen tenuitvoerlegging (Gent, 15 juni 1984, *T.G.R.*, 1985, 16). Een voorafgaande betekening is niet vereist (zie echter art. 877 Ger.W.). Een onderhandse akte vormt geen uitvoerbare titel (Rb. Luik, 8 december 1982, *Jur. Liège*, 1983, 258 met noot De Leval, G.; Brussel, 16 april 1981, *R.T.D.F.*, 1981, 277) en evenmin een notariële akte die enkel verwijzing bevat naar een schuldvordering die zelf in een onderhandse akte werd vastgesteld (Cass., 17 november 1988, *R.W.*, 1988-89, 1168; Cass., 21 juni 1990, *Rev. Not. Belge*, 1990, 488; Bergen, 28 juni 1984, *J.T.*, 1985, 147; Gent, 24 augustus 1984, *T. Not.*, 1984, 354; Bergen, 20 oktober 1987, *J.L.M.B.*, 1988, 85).

Volgens de meerderheid van rechtspraak en rechtsleer kan een notariële akte enkel dienen voor de tenuitvoerlegging van verbintenissen tot betaling van een geldsom (Gent, 2 december 1953, *J.T.*, 1954, 189; Luik, 24 juni 1985, *Jur. Liège*, 1985, 561; Antwerpen, 20 oktober 1976, *Rev. Not. Belge*, 1977, met noot R.D.V.; De Leval, G., *Traité des saisies*, 464, nr. 235; Schicks en Vanisterbeek, *Répertoire de droit notarial*, 1924, t. I, 418; Dumon, F., conclusie voor Gent, 2 december 1953, *J.T.*, 1954, 189). Deze stelling wordt door een aantal auteurs terecht sterk betwist (Bax, M., „De uitvoerbare kracht van een notariële akte”, *Limb. Rechtsleven*, 1985, 9; Demblon, *l.c.*, 198; Remon, C., „La force exécutoire de l'acte notarié et son exécution directe” *Rev. Not. Belge*, 1978, 302-320; Ledoux, J.L., *o.c.*, *J.T.*, 1989, nr. 105).

165. SCHORSING VAN DE TENUITVOERLEGGING. — Een ander fel omstreden twistpunt is de vraag of de gedwongen tenuitvoerlegging krachtens een notariële akte door de beslagrechter kan worden geschorst. De wet noemt twee schorsingsgronden. In de eerste plaats kan de tenuitvoerlegging geschorst worden wanneer de schuldenaar zulks vraagt binnen de vijftien dagen te rekenen van het bevel of, indien er geen reden tot bevel was, van de betekening van de eerste akte van beslag aan de schuldenaar (art. 1334). De termijn van 15 dagen is voorgeschreven op straffe van verval (*supra* nr. 6, *infra* nr. 238). Een tweede wettelijke schorsingsgrond is de inschrijving wegens valsheid (art. 1319 B.W.).

Volgens een gedeelte van de rechtspraak kan de tenuitvoerlegging echter

ook door de beslagrechter geschorst worden in geval van betwisting inzake de rechtmatigheid van de tenuitvoerlegging, de regelmatigheid van de titel of zelfs de draagwijdte van de verbintenissen in de akte (Beslagr. Luik, 24 juni 1985, *Jur. Liège*, 1985, 561 en *Rev. Not. Belge*, 1986, 42; Beslagr. Brussel, 29 juni 1987, *Ann. dr. Liège*, 1988, 198 met noot Demblon, J., „L'exécution d'un acte notarié peut-elle intervenir directement et peut-elle être suspendue?” zie ook supra nr. 9). Een onduidelijke akte kan weliswaar geen uitvoerbare titel vormen (Beslagr. Brussel, 29 juni 1987, *R.T.D.F.*, 1988, 370; Beslagr. Luik, 24 juni 1985, *Jur. Liège*, 1985, 461) maar niet om het even welke betwisting kan volstaan om de schorsing van de tenuitvoerlegging aan de beslagrechter vragen. Het moet gaan om een ernstige betwisting (supra nr. 9). Deze jurisprudentiële schorsingsbevoegdheid wordt fel bekritiseerd (Demblon, J., *l.c.*; Remon, C., *l.c.*).

166. BEVOEGDHEID VAN DE BESLAGRECHTER. — De beslagrechter is niet bevoegd om uitspraak te doen over betwistingen inzake de draagwijdte van de verbintenissen in notariële akten (supra nr. 9). Indien de omvang van de schuld niet bepaald is in de akte en de schuldvordering bijgevolg niet vaststaand is, moet de betwisting worden voorgelegd aan de rechter ten gronde om de omvang van de schuld te laten vaststellen. Wanneer de beslagene verzet aantekent tegen een uitvoerend derdenbeslag op grond van een notariële akte kan de beslagrechter het beslag geldig verklaren wegens de manifeste ongegrondheid van de ingeroepen middelen of vernietigen indien de schuldvordering niet zeker en vaststaand is of — alvorens recht te doen — krachtens art. 19 Ger.W. de verdere tenuitvoerlegging schorsen in geval van ernstige betwisting m.b.t. de geldigheid van de overeenkomst of de uitdoving van de schuld (Kort ged.Luik, 19 december 1986, *Ann. Dr. Liège*, 1989, 292).

167. ADMINISTRATIEVE AKTEN. — Een fiscaal dwangbevel is een uitvoerbare titel op grond waarvan een uitvoerend beslag kan worden gelegd (Cass., 2 september 1971, *Arr. Cass.*, 1972, 1, *Pas.*, 1972, I, 1, *Bull. Bel.*, 1972, 751. Luik, 6 februari 1985, *Rec. Gén. Enr. Not.*, 1985, nr. 23.197). De Administratie der Belastingen kan zichzelf een uitvoerbare titel verschaffen door het kohier uitvoerbaar te verklaren indien zij hiertoe uitdrukkelijk gemachtigd is (Beslagr. Brussel, 3 december 1984, *Pas.*, 1985, III, 30). Het door een belastingplichtige tegen een aanslag ingesteld verhaal is geen beletsel voor beslag en uitvoering. Uitvoerend derden-beslag is mogelijk niettegenstaande het verzet van de belastingplichtige tegen de dwangbevelen tenzij het gericht is tegen de vorm van de akte (Brussel, 9 mei 1984, *Bull. Bel.*, 1985, 1996).

Indien de derde-beslagene nalaat de verklaring te doen voorgeschreven door art. 1542 Ger.W. kan hij overeenkomstig art. 215 K.B. tot uitvoering van het W.I.B. persoonlijk schuldenaar worden verklaard zonder voorafgaande tussenkomst van de beslagrechter (zie verder nr. 212).

§3. Zekere en eisbare schuldvordering

168. Geen uitvoerend beslag kan worden gelegd dan wegens vaststaande en zekere zaken (art. 1494). Deze vereisten worden strenger beoordeeld dan bij bewarend beslag (Beslagr. Hoei, 23 december 1985, *Jur. Liège*, 1986, 155; Chabot-Leonard, D., o.c., 116; Van Reepinghen, Ch., *Verslag*, 517). De voorwaarden moeten vervuld zijn op het ogenblik van het beslag (Brussel, 29 april 1983, *Pas.*, 1983, II, 92).

Zeker en vaststaand is de belastingschuld op basis van een door de belastingplichtige voor akkoord ondertekende verklaring (Luik, 19 november 1986, *J.L.M.B.*, 1987, 252; Brussel, 9 februari 1988, *J.L.M.B.*, 613; Beslagr. Luik, 21 oktober 1985, *Jur. Liège*, 1986, 74; Beslagr. Brussel, 3 december 1986, *J.L.M.B.*, 1987, 280). Wanneer het juiste bedrag van de schuld niet kan worden bepaald, is zij niet zeker (Beslagr. Doornik, 4 mei 1988, *J.L.M.B.*, 1358). Indien er tussen de partijen een ernstige betwisting bestaat over het bedrag van de schuldvordering is deze niet „zeker” in de zin der wet (Bergen, 5 mei 1978, *Pas.*, 1978, II, 95; *J.T.*, 1978, 526: geschil over de interpretatie van een indexclausule in een notariële akte).

Een vonnis dat enkel een principiële veroordeling bevat onder voorbehoud van een latere bepaling van het bedrag, bevat geen zekere en effen schuld (Luik, 22 april 1975, *Jur. Liège*, 1974-75, 289). De schuldeiser wiens vordering ten gronde verworpen is, beschikt niet over een zekere schuldvordering (Luik, 17 november 1986, *J.T.*, 1987, 282). Er is geen schuldvordering meer wanneer de schuld is uitgedoofd (contra: Luik, 5 september 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 1340, met noot De Leval, G.). Indien de schuldenaar nalaat de nodige inlichtingen te verschaffen om de schuldvordering te bepalen, is zij niet effen (Beslagr. Hoei, 23 december 1985, *Jur. Liège*, 1986, 155; *Pas.*, 1986, III, 18).

§4. Actualiteit van de titel

169. De titel moet actueel zijn op het ogenblik van de tenuitvoerlegging. Er moet nagegaan worden of de titel de tenuitvoerlegging nog kan verantwoorden, rekening houdend met de evolutie en eventuele wijziging van de omstandigheden en de toestand van de partijen (De Leval, G., *Traité*, 440, nr. 228 e.v.; Id., „L'efficacité des saisies-exécutions”, *J.T.*, 1985, 133-141; X., „Knelpunten in het beslag- en executierecht”, *R.W.*, 1989-90, 984-986). Het louter tijdsverloop ontnemt aan de titel echter niet zijn uitvoerbare kracht.

De beslagrechter is bevoegd de actualiteit van de titel te beoordelen (Beslagr. Brussel, 14 augustus 1985, *Rev. Rég. Dr.*, 1985, 372).

Hierbij neemt de beslagrechter wél kennis van de grond van de zaak zonder evenwel hierover uitspraak te mogen doen. Hij mag vaststellen wat de rechten en plichten van partijen zijn zonder in deze materieelrechtelijke verhouding zelf in te grijpen (bijv.: Cass., 29 september 1986, *Arr. Cass.*, 1986-87, 128, *R.W.*, 1986-87, 2115).

Hij mag vaststellen dat de titel niet meer actueel is omdat hij vervallen is; hij mag vaststellen dat een dading werd gesloten, dat de schuldeiser reeds heeft uitgevoerd op een ander goed, dat de schuldenaar inmiddels de schuld heeft voldaan, dat wettelijke compensatie is ingetreden, dat een afbetalingsplan werd uitgewerkt dat stipt wordt nagekomen, (bijv.: Beslagr. Antwerpen, 5 december 1989, *R.W.*, 1990-91, 95), dat de schuld is uitgedoofd, enz.

De schuldenaar moet wel de uitdoving van de schuld bewijzen (Cass., 26 november 1982, *Arr. Cass.*, 1982-83, nr. 195, *Pas.*, 1983, I, 396; Cass., 14 februari 1986, *J.T.*, 1987, 164; Luik, 12 november 1982, *Jur. Liège*, 1983, 90; Bergen, 19 maart 1986, *Rev. Not. Belge*, 1986, 598; Beslagr. Verviers, 12 december 1986, *J.L.M.B.*, 1987, 581; Rb. Dinant, 14 januari 1987, *Rev. Not. Belge*, 1987, 367). Zolang de schuld niet integraal afbetaald is blijft het beslag toegelaten (Beslagr. Luik, 3 november 1982, *Jur. Liège*, 1983, 17, *Rev. Not. Belge*, 1983, 151).

Hij mag evenwel niet ingrijpen in de grond van de zaak; hij mag niet oordelen over de gerechtelijke compensatie tussen twee schuldvorderingen, hij mag niet de ontbinding van een contract uitspreken of beslissen dat er een verrijking zonder oorzaak is geweest.

170. Hij mag de draagwijdte van de titel niet wijzigen, of een onduidelijke titel interpreteren. Alleen de rechter ten gronde is daartoe bevoegd (Rb. Luik, 28 september 1989, *J.L.M.B.*, 1990, 371; Beslagr. Brussel, 23 oktober 1986, *R.T.D.F.*, 1988, 329; Brussel, 6 oktober 1982, *Rec. Gén. Enr. Not.*, 1985, nr. 23.190; Beslagr. Brussel, 20 januari 1986, *R.T.D.F.*, 1988, 285; Beslagr. Brussel, 1 oktober 1987, *R.T.D.F.*, 1988, 375; Beslagr. Brussel, 23 juni 1986, *R.T.D.F.*, 1988, 318; Rb. Brussel, 1 december 1986, *R.T.D.F.*, 1988, 337; Beslagr. Brussel, 23 juni 1986, *R.T.D.F.*, 1988, 314; Rb. Brussel, 18 januari 1986, *R.T.D.F.*, 1988, 389; Beslagr. Brussel, 28 april 1986, *R.T.D.F.*, 1988, 294, met noot Renchon; X., „Knelpunten in het beslag-en executierecht”, *R.W.*, 1989-90, 984; vgl. De Leval, G., *Traité*, 29-30). Volgens bepaalde rechtspraak komt het de beslagrechter wel toe de draagwijdte te beoordelen en de titel te interpreteren (Beslagr. Brussel, 22 oktober 1985, *R.T.D.F.*, 1988, 281; Beslagr. Brussel, 20 maart 1988, *R.T.D.F.*, 1988, 395).

§ 5. Misbruik van executierechten

171. De beslagrechter is bevoegd de rechtmatigheid van de tenuitvoerlegging te beoordelen en mag hierbij kennis nemen van de grond van de zaak. Hij is niet bevoegd om de opportuniteit van het beslag te beoordelen, tenzij misbruik zou vaststaan (Luik, 15 april 1985, *Jur. Liège*, 1985, 553). Over de vraag of hij de tenuitvoerlegging mag schorsen wegens rechtsmisbruik lopen de meningen sterk uiteen. Zoals voor ieder recht, vindt ook de bevoegdheid voor de executant haar grens in het rechtsmisbruik. De beslagrechter moet daarover terzake de grootste terughoudendheid aan de dag

leggen. Zo kan men aannemen dat een schuldeiser misbruik maakt van zijn recht wanneer de uitwinning geen redelijk belang dient (bijvoorbeeld bij beslag op goederen zonder enige verkoopwaarde: Beslagr. Antwerpen, 11 oktober 1984, *R.W.*, 1985-86, 1502). In de regel zal echter geen rol spelen de keuze van de in beslag genomen goederen of de geringe omvang van de schuldvordering. Iedere schuldeiser heeft immers recht op betaling en het gehele vermogen van de debiteur maakt het onderpand uit van zijn schuldeisers. Een gedeelte van de rechtspraak getuigt echter van een zekere voortvarendheid.

172. Aldus meende de Beslagrechter te Bergen dat ondanks de geldigheid van het uitvoerend beslag op roerend goed, de beslagrechter de voorlopige staking van de verkoopprocedure kan bevelen, door van de schuldenaar te eisen binnen de twee maanden een afbetalingsvoorstel voor te leggen en met de uitvoering daarvan begonnen te zijn en te bewijzen het nodige te hebben gedaan om de schuldvordering te recupereren (Beslagr. Bergen, 21 april 1988, *J.L.M.B.*, 1989, 45). De beslagrechter zou aldus de schuldeiser ertoe kunnen bewegen met een alternatieve oplossing genoeg te nemen die hem een gelijkaardig resultaat oplevert doch minder stringent is dan ten aanzien van de schuldenaar (Beslagr. Luik, 6 juli 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 1368; Rb. Hoei, kort ged., 8 augustus 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 1370).

De schuldeiser die overgaat tot onroerend uitvoerend beslag maakt zich schuldig aan rechtsmisbruik indien hij ten gevolge van een vroeger betekende loonsafstand meer had gerecupereerd dan hij krachtens de overeengekomen afbetalingstermijnen had kunnen bekomen (Luik, 29 april 1988, *Rec. Gén. Enr. Not.*, 1989, 105) of wanneer de schuldeiser overgaat tot tenuitvoerlegging, terwijl de schuldenaar het overeengekomen afbetalingsplan stipt naleefde (Luik, 9 maart 1983, *Jur. Liège*, 1983, 255). In deze gevallen gaat het echter veeleer om een probleem van actualiteit van de titel.

Schorsing van de tenuitvoerlegging wegens rechtsmisbruik werd ook toegestaan in geval van manifeste wanverhouding tussen het voordeel dat de schuldeiser van de vervolging van de verkoop kan verwachten en het enorme nadeel hiervan voor de schuldenaar (Beslagr. Bergen, 12 april 1984, *Rev. Rég. Dr.*, 1984, 197). In gelijke zin werd beslist wanneer er een wanverhouding bestaat tussen de schuldvordering en de waarde van het in beslag genomen goed en de schuldeiser de mogelijkheid had om andere goederen in beslag te nemen (Beslagr. Luik, 18 februari 1983, *Rev. Rég. Dr.*, 1983, 329).

UITVOEREND BESLAG OP ROEREND GOED

§ 1. Voorwerp

173. ALGEMEEN. — Uitvoerend beslag op roerend goed kan enkel gelegd worden op roerende lichamelijke goederen. De beslaglegger moet op het ogenblik van het beslag geen eigendomsbewijzen voorleggen maar hij moet zich ervan onthouden beslag te leggen op goederen die eigendom zijn van een derde (Beslagr. Doornik, 9 oktober 1987, *J.L.M.B.*, 1988, 298). Een beslag op titels aan toonder, waarbij de schuldvordering geïncorporeerd is in de titel is een roerend beslag. Voor nominatieve aandelen waarbij de inschrijving in het aandelenregister de titel vormt, moet een beslag onder derden in handen van de houder van het aandelenregister worden gelegd, (Chabot-Leonard, D., *o.c.*, 224; Beslagr. Hoei, 30 januari 1984, *J.T.*, 1985, 145). De gerechtsdeurwaarder is niet bevoegd te oordelen over de eventuele bezwaren die de beslagene of een derde zou opwerpen m.b.t. de eigendom van de in beslag genomen goederen (Gutt en Stranart, A.M., „Examen de jurisprudence”, *R.C.J.B.*, 1974, 675; Van Compennolle, J., *o.c.*, *R.C.J.B.*, 1987, 465, nr. 56; Beslagr. Luik, 8 maart 1978, *Jur. Liège*, 1978-79, 10; Beslagr. Aarlen, 9 oktober 1973, *Jur. Liège*, 1973, 229; Luik, 13 januari 1984, *Jur. Liège*, 1984, 111). Wel dient de gerechtsdeurwaarder de nodige voorzichtigheid in acht te nemen en kan hij aansprakelijk worden gesteld als hij zonder enig summier onderzoek het beslag legt of handhaaft, hoewel er een duidelijk bewijs werd voorgelegd van de gegrondheid van de geuite bezwaren (Beslagr. Aarlen, 9 oktober 1973, *Jur. Liège*, 1973, 299; Gent, 5 februari 1976, *R.W.*, 1975, 2497).

174. GOEDEREN ONROEREND DOOR BESTEMMING. — Onroerende goederen door bestemming zijn uit hun aard roerende goederen die als onroerend worden beschouwd omdat ze als accessorium worden beschouwd van het onroerend goed ten dienste waarvan zij gesteld zijn. Deze categorie goederen wordt ruim geïnterpreteerd. Worden als onroerend beschouwd door bestemming voor de exploitatie van een landbouwbedrijf: zaden/stro/granen/dieren/wagens/sleutels/onderhoudsprodukten/verlichting (Beslagr. Brugge, 28 mei 1985, *T. Not.*, 1986, 150, *Rec. Gén. Enr. Not.*, 1987, 325). Deze goederen zijn van rechtswege begrepen in het uitvoerend beslag op onroerend goed waarvan ze het accessorium zijn (infra nr. 226).

Betwisting bestaat over de vraag of goederen die onroerend zijn door bestemming afzonderlijk ook vatbaar zijn voor roerend beslag. Veelal wordt hierop ontkennend geantwoord (Beslagr. Brugge, 5 februari 1985, *gecit.*; Beslagr. Brugge, 28 mei 1985, *gecit.*; Van Compennolle, J., *o.c.*, *R.C.J.B.*, 1987, 495-496, nr. 88; Kokelenberg, e.a., „Overzicht van rechtspraak. Zakenrecht”, *T.P.R.*, 1989, 1698, nr. 5. Zie hierover ook: Vanbeylen, K., „Beslag op roerende goederen door bestemming”, *T. Not.*, 1987,

122 e.v.). De vraag rijst of deze stelling nog wel houdbaar is gelet op de ruime interpretatie die thans aan het begrip „onroerendmaking door bestemming” wordt gegeven (Cass., 11 december 1980, *Arr. Cass.*, 1980-81, 32, *R.W.*, 1980-81, 1663, *R.C.J.B.*, 1981, 173 met noot Hansenne). Goederen die onroerend worden door bestemming blijven vatbaar voor zowel onroerend als roerend beslag (in die zin: De Leval, G., „La saisie des immeubles par destination économique”, *Ann. Fac. Dr. Liège*, 1982, 183; *Rep. Not.*, „La saisie immobilière”, nr. 67; Linsmeau, J., „Le concours”, in *Les voies conservatoires et d'exécution*, Brussel, 1982, 301; Beslagn. Kortrijk, 8 december 1986, *T. Not.*, 1987, 136).

175. GOEDEREN VAN ECHTGENOTEN. — Wanneer een uitvoerbare titel werd bekomen ten aanzien van een der echtgenoten die gehuwd zijn onder het wettelijk stelsel moet de andere echtgenoot verwittigd worden van de tenuitvoerlegging wanneer goederen van de gemeenschap worden uitgewonnen (Beslagn. Verviers, 25 oktober 1985, *Jur. Liège*, 1986, 77; Beslagn. Charleroi, 30 juni 1987, *J.L.M.B.*, 1988, 541). Een eigen schuld van een echtgenoot kan niet verhaald worden op het gemeenschappelijk vermogen tenzij bewezen is dat het aan dit gemeenschappelijk vermogen ten goede kwam (Antwerpen, 9 juni 1986, *Rev. Not. Belge*, 1987, 208) (supra nr. 63). In geval van scheiding der goederen kan een echtgenoot enkel ontsnappen aan het beslag wanneer hij het eigen karakter van de schuld van de andere echtgenoot en van zijn eigendom van de goederen bewijst (Beslagn. Namen, 27 juni 1986, *Rev. Rég. Dr.*, 1986, 454). Wanneer er vermenging van vermogens is zal hij beslag op het geheel van de goederen niet kunnen beletten en moet hij nadien een vordering in revindicatie instellen (Beslagn. Hoei, 1 oktober 1984, *Jur. Liège*, 1985, 7). Wanneer de echtgenoot in gebreke blijft zijn eigendomsbewijs te leveren worden de goederen als onverdeeld beschouwd (infra nr. 202).

176. De schuldeiser is vrij die goederen uit te kiezen waarvan hij de verkoop zal vervolgen en de beslagrechter mag de opportuniteit van deze keuze niet beoordelen behoudens in geval van manifest rechtsmisbruik (supra nr. 70). Bij beslag op roerend goed kan de schuldenaar niet eisen over te gaan tot verkoop van een onroerend goed, vooral gelet op het feit dat de procedure van verkoop van onroerend goed omslachtiger is en riskanter voor de schuldeiser (Luik, 15 april 1985, *Jur. Liège*, 1985, 553). Verzet van de beslagen schuldenaar is in dit geval dilatoir en geeft de schuldeiser het recht op schadevergoeding (De Leval, G., „Saisie-exécution mobilière”, *T.P.R.*, 1980, 327; Id., noot onder Beslagn. Luik, 10 mei 1978, *Jur. Liège*, 1978, 35).

§ 2. Procedure

177. BEVEL. — Aan elk uitvoerend beslag op roerend goed gaat vooraf een bevel aan de schuldenaar dat ten minste een dag voor het beslag wordt

gedaan, en betekening van de titel bevat, indien hij nog niet betekend is (art. 1499 Ger.W.). Door de rechtspraak wordt terecht overwegend aangenomen dat het bevel voorafgaand aan het beslag de eerste daad van tenuitvoerlegging is (Luik, 2 april 1981, *Bull. Bel.*, 1985, 312; Beslagr. Luik, 8 april 1981, *Bull. Bel.*, 1985, 313). Volgens andere uitspraken is het veelal een ultieme waarschuwing aan de schuldenaar (Beslagr. Doornik, 29 maart 1978, *Bull. Bel.*, 1981, 249; Bergen, 20 juni 1979, *J.T.*, 1980, 261; Beslagr. Charleroi, 18 mei 1971, *R.P.S.*, 1971, 250; Beslagr. Verviers, 1 februari 1980, *Bull. Bel.*, 1985, 311; Rb. Nijvel, 16 januari 1979, *Bull. Bel.*, 1985, 311). Het Hof van Cassatie heeft zich bij de eerste stelling impliciet aangesloten in zijn arrest van 24 maart 1977 (*Arr. Cass.*, 1977, 802, *Pas.*, 1977, I, 792). De controverse betreffende het juridisch karakter van het voorafgaand bevel is nog niet verstomd (Van Compernelle, J., o.c., *R.C.J.B.*, 1987, 462-464, nr. 55).

Het bevel is geldig gedurende 30 jaar (vgl. art. 1567/1549 Ger.W.). De gerechtsdeurwaarder is aansprakelijk als hij de procedure niet bespoedigt zoals door de schuldeiser gevraagd (Beslagr. Charleroi, 21 december 1983, *J.T.*, 1984, 199; Beslagr. Nijvel, 2 oktober 1985, *R.G.A.R.*, 1987, nr. 11.209; Beslagr. Hoei, 27 november 1985, *R.G.A.R.*, 1987, nr. 11.188).

178. TAALGEBRUIK. — Het bevel tot betaling is niet onderworpen aan de Wet op de Talen in Gerechtszaken, noch aan de Wet op de Talen in Bestuurszaken (Beslagr. Brussel, 7 juli 1987, *Rev. Not. Belge*, 1988, 107).

179. VERZET. — De schuldenaar kan verzet aantekenen tegen het bevel. Voor dit verzet is geen termijn voorgeschreven. Verzet kan zelfs worden ingesteld na het beslag. Het verzet heeft geen schorsende werking. De vervolging wordt voortgezet ondanks alle bezwaren van de schuldenaar tegen wie het beslag geschiedt, en totdat de beslagrechter voor wie zij worden gebracht, heeft beschikt (art. 1513 Ger.W.).

Nochtans kan de gerechtsdeurwaarder zijn aansprakelijkheid in het gedrang brengen als hij de tenuitvoerlegging vervolgt ondanks het voorgelegde betalingsbewijs. De schuldenaar kan n.a.v. het verzet uitstel van betaling vorderen indien de tenuitvoerlegging geschiedt op basis van een andere authentieke akte dan een vonnis of arrest.

180. KEUZE VAN WOONPLAATS. — Het bevel bevat keuze van woonplaats in de plaats waar de rechter zitting houdt die, in voorkomend geval, kennis moet nemen van het beslag. De schuldenaar kan aan deze gekozen woonplaats alle betekeningen doen, zelfs van zakelijk aanbod en van hoger beroep (art. 1500 Ger.W.). De keuze van woonplaats in art. 1500 is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid, doch is dit wel in art. 1389, 1° dat ook van toepassing is op de procedure van uitvoerend roerend beslag. Wel moet het bewijs van geschade belangen worden geleverd (art. 861

Ger.W.; Beslagr. Luik, 8 april 1981, *Bull. Bel.*, 1985, 303; Beslagr. Luik, 17 maart 1979, *Jur. Liège*, 1978-79, 371, nr. 86; Beslagr. Turnhout, 3 oktober 1985, *Bull. Bel.*, 1986, 1907). De keuze van woonplaats geldt enkel tot het einde van de beslagprocedure (Cass., 14 november 1986, *R.W.*, 1986-87, 1712; *J.T.*, 1987, 430).

181. GETUIGE. — De gerechtsdeurwaarder moet, op straffe van nietigheid van het beslagexploot, worden bijgestaan door een meerderjarige getuige die geen bloedverwant of aanverwant is van de partijen of van hemzelf tot en met de graad van achterneef; hij vermeldt in het proces-verbaal de naam, de voornaam, en het beroep van deze getuige, die het origineel en de afschriften ondertekent. De aanwijzing van de getuige sluit in dat deze woonplaats kiest ten kantore van de optredende gerechtsdeurwaarder (art. 1501 Ger.W.). De nietigheid waarvan sprake in art. 1501 Ger.W. beperkt zich enkel tot de bijstand van een getuige, doch breidt zich niet uit tot de vermelding van de identiteit van de getuige in het exploit (Luik, 6 september 1988, *Ann. Dr. Liège*, 1989, 53), noch tot de modaliteiten zoals handtekening of aanduiding van het beroep van de getuige (Beslagr. Turnhout, 3 oktober 1985, *Bull. Bel.*, 1986, 1908). Rechtsgeldig is het beslagexploot dat de optredende slotenmaker als getuige vermeldt (Beslagr. Brussel, 7 maart 1988, *Bull. Bel.*, 1989, 1844).

182. ART. 507 SWB. — In het exploit van uitvoerend beslag wordt op straffe van nietigheid de tekst van art. 507 van het Strafwetboek opgenomen dat de wegmaking van inbeslaggenomen goederen strafbaar stelt (art. 1502 Ger.W.). Het misdrijf van wegdraging van beslagen goederen bedoeld in art. 507 Swb., bestaat van zodra vaststaat, enerzijds dat het werd gepleegd na een regelmatig beslag en anderzijds dat de beslagene heeft gehandeld met kennis van zaken. Het vereiste opzet moet enkel beoordeeld worden in het licht van het belang van de beslagen schuldenaar, niet van de beschuldigde derde-beslagene (Cass., 1 maart 1983, *Pas.*, 1983, I, 727; *R.W.*, 1983-84, 852, met noot Vandeplas, A.; Luik, 21 juni 1988, *Ann. Dr. Liège*, 1988, 408). Onder het bedrieglijk oogmerk in het belang van de beslagene verstaat men de bedoeling een onwettig voordeel te verschaffen aan de schuldenaar ten nadele van de schuldeiser en aldus de tenuitvoerlegging te verhinderen (Antwerpen, 9 maart 1989, *R.W.*, 1989-90, 1399, met noot Traest, „Ontdraging en bedrieglijk opzet in art. 507, par. 1 Swb.”).

Als ontdraging wordt beschouwd elke daad die het recht van de schuldeiser verlamt, stremt of belemmert.

Art. 507 Swb. geldt niet alleen bij wegmaking van roerende goederen, doch ook in geval van vervreemding van door bestemming onroerende goederen (Bergen, 1 december 1978, *Pas.*, 1979, II, 20). Het is van geen belang dat het beslag nadien wegens een procedurefout nietig wordt verklaard noch dat de beslagene geen eigenaar zou zijn van de goederen (Corr. Namen, 29 juni 1987, *Ann. Dr. Liège*, 1988, 412 met noot).

Art. 507, tweede lid Swb. straft de ontdragging van inbeslaggenomen goederen tussen echtgenoten, ondanks de maatregel voorzien door art. 221 eerste lid en 224 B.W. (Brussel, 13 maart 1975, *J.T.*, 1975, 314). Art. 507 Swb. is ook van toepassing in geval van beslag in strafzaken gelegd op verzoek van de onderzoeksrechter (Luik, 21 juni 1988, *Ann. Dr. Liège*, 1988, 408). De gerechtsdeurwaarder kan wel, telkens wanneer hij het dienstig acht of door de beslaglegger erom verzocht wordt, zich vergewissen van het bestaan en van de staat van de in beslag genomen goederen (art. 1510 Ger.W.). In geval er een ernstig risico van verdwijning bestaat, zou de beslagrechter bijzondere beschermingsmaatregelen mogen bevelen, bv. aanstelling van een sekwester, „aan de ketting leggen” van een voertuig (Beslagr. Hasselt, 16 november 1973, *Jur. Liège*, 1973, 110; Ledoux, J., o.c., *J.T.*, 1983, 489, nr. 80).

183. OMSCHRIJVING VAN DE IN BESLAG GENOMEN GOEDEREN. — Het proces-verbaal van beslaglegging bevat een nauwkeurige en omstandige beschrijving van de in beslag genomen goederen. De toepassing van een computerlijst waarin de inbeslaggenomen goederen worden opgesomd, is niet voldoende (Beslagr. Antwerpen, 10 september 1984, *Eur. Vervoerr.*, 1985, 248). Ook al is de verplichting tot nauwkeurige beschrijving in art. 1506 Ger.W. niet voorgeschreven op straffe van nietigheid i.t.t. de algemene verplichting tot „korte” beschrijving van art. 1389, 4° Ger.W., toch dient de beslagrechter handlichting te bevelen bij gebreke aan nauwkeurige omschrijving vermits het hem onmogelijk is zich uit te spreken over de eigendom van onvoldoende geïndividualiseerde goederen (Beslagr. Doornik, 9 november 1984, *J.T.*, 1985, 146 met noot De Leval, G.; Beslagr. Namen, 10 april 1987, *Rev. Rég. dr.*, 1987, 416; Beslagr. Hasselt, 3 januari 1989, *T.B.B.R.*, 1989, 420 (verkort)). De juiste omschrijving treft immers de rechten van verdediging van de beslagene of van de eventuele revindicant. Het komt de rechter evenwel niet toe om in dergelijk geval op grond van art. 1396 ambtshalve de opheffing van het beslag te bevelen (Antwerpen, 13e kamer, 12 november 1990, *onuitgeg.*).

De inbeslagname van acht keukens in „amerikaanse” stijl beantwoordt niet aan de vereiste van art. 1506 Ger.W., nu dergelijke rudimentaire omschrijving de eiser in revindicatie niet toelaat zijn rechten te doen gelden (Beslagr. Doornik, 9 november 1984, *J.T.*, 1985, 146, met noot De Leval, G.). De beslaglegger is verplicht de goederen te identificeren en te individualiseren opdat een revindicatie nauwkeurig kan geschieden (Beslagr. Hasselt, 3 januari 1989, *T.B.B.R.*, 1989, 420; Van Compernelle, J., l.c., nr. 56, 464). Het beslag op elektrische huishoudartikelen is slechts geldig bij vermelding van de identificatienummers (Beslagr. Namen, 10 april 1987, *Rev. Rég. Dr.*, 1987, 416). Iedere onduidelijkheid die ter zake kan rijzen moet worden uitgelegd ten gunste van de revindicant. Hierin ligt de meest adequate sanctionering voor het voorschrift van art. 1506.

Het verzet van de curator en de gefailleerde tegen het uitvoerend beslag op

roerend goed gelegd door een schuldeiser die niet tot de failliete boedel behoort, is gegrond maar de gerechtskosten vallen ten laste van de curator die meer dan 6 jaar nagelaten had om de goederen te realiseren (Beslagr. Hoei, 7 mei 1984, *Jur. Liège*, 1984, 365; *J.T.*, 1986, 146).

184. VERKOOPDAG. — In het proces-verbaal van beslaglegging worden plaats, dag en uur van de verkoop aangegeven (art. 1511 Ger.W.). Dit voorschrift is niet met nietigheid gesanctioneerd (Beslagr. Leuven, 2 april 1985, *Bull. Bel.*, 1986, 144). Indien het exploit niet aanduidt wanneer het beslag werd gelegd, is het niet nietig (Beslagr. Antwerpen, 17 maart 1986, *Bull. Bel.*, 1986, 2790; Beslagr. Luik, 7 maart 1984, *Jur. Liège*, 1984, 200).

185. VERZET VAN DE SCHULDENAAR. — De beslagene kan trachten zich tegen de verkoop te verzetten door de beslaglegger voor de beslagrechter te dagvaarden op grond van betwisting van de schuldvordering. In geval van zwarigheden bij de gedwongen tenuitvoerlegging kan immers overeenkomstig art. 1498 Ger.W. iedere belanghebbende partij zich wenden tot de beslagrechter, zonder dat het instellen van deze vordering een schorsende kracht heeft. Art. 1513 Ger.W. bepaalt trouwens dat de vervolging wordt voortgezet ondanks alle bezwaren van de schuldenaar tegen wie het beslag geschiedt en totdat de beslagrechter voor wie zij worden gebracht, heeft beschikt. In de praktijk aarzelt de gerechtsdeurwaarder in geval van ernstige betwisting vaak de uitvoering te vervolgen zodat de schuldenaar in feite toch een schorsing bekommt, op straffe van eventuele schadevergoeding mocht zijn verzet ongegrond blijken (Beslagr. Luik, 10 mei 1978, *Jur. Liège*, 1978, 34).

De schuldenaar kan geen verzet doen op grond dat hij een gedeelte van de sommen betwist wanneer hij niet betaalt wat hij erkent verschuldigd te zijn. Het verzet is ook ongegrond indien de schuldenaar het door de bodemrechter toegekende afbetalingsplan onbenut liet (Beslagr. Hoei, 30 april 1984, *J.T.*, 1985, 145).

De schuldeisers van de beslagene, uit welken hoofde ook, zelfs wegens huurgelden, kunnen geen verzet doen dan tegen de afgifte van de verkoopprijs. De pandhoudende schuldeiser is niet verplicht verzet te doen tegen de afgifte van de prijs wanneer het pand regelmatig werd ingeschreven op het hypotheekkantoor (art. 4 en 9, al. 2 van de wet van 25 oktober 1919) in welk geval de gerechtsdeurwaarder ambtshalve rekening moet houden met de schuldvordering (Luik, 15 november 1984, *J.T.*, 1985, 145).

186. VERZET VAN DERDEN. — Hij die beweert geheel of ten dele eigenaar te zijn van de in beslag genomen voorwerpen, kan tegen de verkoop verzet doen bij exploit, te betekenen aan de beslaglegger, aan de schuldenaar tegen wie het beslag geschiedt, en aan de gerechtsdeurwaarder. Deze vordering in revindicatie komt uitvoerig aan bod in de nrs. 191 e.v.

187. VERZET TEGEN AFGIFTE KOOPPRIJS. — Zij die uit welke hoofde ook, schuldeiser zijn van de beslagene, kunnen geen verzet doen dan tegen de afgifte van de verkoopprijs (art. 1515 Ger.W.). Deze tussenkomst heeft tot gevolg dat de beslagmaatregel een collectief karakter verkrijgt in die zin dat handlichting niet kan toegestaan worden zonder instemming van de verzetdoende schuldeisers en dat de instrumenterende gerechtsdeurwaarder met hen moet rekening houden bij de verdeling van de opbrengst (Linsmeau, J. „Les concours, les saisies multiples et leurs solutions”, in *Les voies conservatoires et d'exécution*, 294). Het verzet is aan geen specifieke vormvereisten onderworpen. De schuldeiser die een nieuw beslag laat leggen, terwijl het mogelijk was zich aan te sluiten bij een bestaande uitvoeringsprocedure door verzet te doen tegen afgifte van de verkoopprijs, moet zelf de kosten dragen van de nutteloze tweede beslagmaatregel. Enkel indien de eerste beslagmaatregel onregelmatig of onvolledig was, of indien zijn rechten niet gevrijwaard worden door deze maatregel, kan een tweede beslag verantwoord zijn (Beslagr. Luik, 7 maart 1984, *Jur. Liège*, 1984, 200; Beslagr. Hoei, 25 juni 1984, *Jur. Liège*, 1984, 485; De Leval, G., „Aspects actuels du droit des saisies”, *J.T.*, 1980, 651). De pandhoudende schuldeiser op handelszaak is vrijgesteld van de verplichting verzet te doen overeenkomstig art. 1515 Ger.W., krachtens art. 4 en 9, al. 2 van de wet van 25 oktober 1919. Bij verkoop van de goederen van een handelszaak moet de beslaglegger rekening houden met de rechten van de pandhoudende schuldeiser bij de verdeling van de opbrengst (Luik, 15 november 1984, *J.T.*, 1985, 145).

§ 3. Beslag bij een derde

188. BEPALING. — Het beslag kan gedaan worden buiten de woonplaats van de schuldenaar en bij een derde. Voor dit beslag is de toelating van de rechter vereist, dat wordt gegeven op verzoekschrift, ingediend en ondertekend door een advocaat of een gerechtsdeurwaarder (art. 1503 Ger.W.) (Cass., 3 maart 1978, *Arr. Cass.*, 1978, 776, *Pas.*, 1978, I, 755; *R.W.*, 1978-79, 1298).

Wanneer deze derde een schuldvordering bezit met betrekking tot de bij hem in beslag genomen goederen, kan hij aan de beslagleggende schuldeiser een retentierecht tegenwerpen zelfs indien de beslaglegger een bijzonder voorrecht heeft dat dateert van vóór de schuldvordering van de derde, die de goederen onder zich heeft. Krachtens dit retentierecht heeft de derde het recht de zaak te behouden tot de schuld is betaald (Beslagr. Brussel, 10 april 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 1290).

189. TOEPASSINGSGEBIED. — Het beslag wordt gedaan bij een derde van zodra zij geschiedt buiten de woonplaats van de schuldenaar in de zin van art. 36 Ger.W., nl. op een andere plaats dan die waar de schuldenaar op de bevolkingsregisters is ingeschreven als hebbende aldaar zijn hoofdverblijf (contra: Beslagr. Luik, 13 mei 1985, *Jur. Liège*, 1985, 533, met kritische noot De Leval, G.).

Volgens sommige rechtspraak echter wordt onder woonplaats in de zin van art. 1503 Ger.W. verstaan ieder onroerend goed waarvan hij het genot heeft, zoals een tweede woonst, het bedrijf waarvan de schuldenaar zaakvoerder is (Beslagr. Luik, 10 januari 1979, *J.T.*, 1980, 633; contra: Beslagr. Luik, 20 juni 1979, *Jur. Liège*, 1978-79, 359, nr. 56).

Voorafgaande toelating van de beslagrechter is vereist, ook al voorziet art. 1503 Ger.W. geen sanctie. De miskennis van dit voorschrift raakt de openbare orde niet en heeft niet de nietigheid van het beslag tot gevolg. Wanneer achteraf zou blijken dat het beslag ex art. 1503 Ger.W. ten onrechte werd gelegd kan zulks hoogstens leiden tot schadevergoeding voor die derde; art. 1503 beschermt niet de belangen van de schuldenaar, doch deze van de derde (Beslagr. Luik, 8 maart 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 668, Beslagr. Antwerpen, 15 mei 1990, *onuitgeg.*; anders: Beslagr. Luik, 13 mei 1985, *Jur. Liège*, 1985, 533 met kritische noot De Leval).

Artikel 1503 Ger.W. is niet van toepassing wanneer de derde contractueel verplicht is om de goederen die hij onder zich heeft aan de beslagene terug te bezorgen, bv. ingevolge bewaargeving, in welk geval een uitvoerend beslag onder derden zich opdringt (Van Compernelle, J., *o.c.*, *R.C.J.B.*, 1987, 467, nr. 58). Betwist is de vraag of op de inhoud van een bankkluis beslag op roerend goed *bij* een derde dan wel uitvoerend beslag *onder* derden moet gelegd worden. Aangezien er in hoofde van de bank geen restitutieplicht bestaat, kan het enkel gaan om een beslag bij een derde.

190. OMSCHRIJVING VAN DE IN BESLAG TE NEMEN GOEDEREN. — Het vereiste om in het verzoekschrift aan de beslagrechter om, buiten de woonplaats bij een derde beslag te leggen, een korte opgave te voegen van de in beslag te nemen roerende goederen, is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid (Cass., 3 maart 1978, *Arr. Cass.*, 1978-79, 776, *Pas.*, 1978, I, 755-756, *R.W.*, 1978-79, 1298). Beslag bij een derde kan algemeen zijn en niet een bepaalde schuldeiser betreffen (Luik, 10 oktober 1984, *Jur. Liège*, 1985, 4).

De beslaglegger moet bewijzen dat goederen eigendom zijn van de schuldenaar (Antwerpen, 27 april 1983, *Rechtspr. Antwerpen*, 1983-84, 72). Door toelating te verlenen, spreekt de beslagrechter zich niet uit over de eigendom en een vordering in revindicatie blijft mogelijk, te betekenen aan de gekozen woonst (Brussel, 9 februari 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 613).

§ 4. Revindicatie

191. ALGEMEEN. — Hij die beweert geheel of gedeeltelijk eigenaar te zijn van de inbeslaggenomen goederen kan tegen het beslag in verzet komen. De revindicatievordering waarbij de derde zijn eigendomsrecht of — beter zijn goed — opeist, wordt geregeld in art. 1514. Deze bepaling geldt zowel bij uitvoerend als bewarend beslag.

Dit recht komt ook toe aan een medeëigenaar (Derine, e.a. *Zakenrecht*, II,

A, 26, nr. 731; Beslagn. Hoei, 1 oktober 1984, *Jur. Liège*, 1985, 7; Beslagn. Hoei, 11 februari 1985, *Jur. Liège*, 1985, 488; supra nr. 62).

Revindicatie is in de regel enkel mogelijk voor species goederen: de revindicatie van soortgoederen is problematisch behoudens de identificatie mogelijk is (m.b.t. de revindicatie van bankbiljetten: Beslagn. Antwerpen, 23 januari 1990, *R.W.*, 1989-90, 1268 met noot).

192. PROCEDURE. — De revindicant dagvaardt voor de beslagrechter de beslaglegger en de beslagene, met aanzegging aan de instrumenterende gerechtsdeurwaarder (Over de vormvereisten uitgebreid: De Smet, W., „De vormvereisten bij revindicatie van in beslag genomen goederen”, *R.W.*, 1973-74, 2127 e.v.).

De dagvaarding kan enkel uitgaan van de diegene die beweert eigenaar te zijn van de in beslag genomen goederen (Beslagn. Charleroi, 22 november 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 173. Anders: Beslagn. Luik, 21 november 1985, *Jur. Liège*, 1986, 76 die de dagvaarding van zowel de revindicant als de beslagene ontvankelijk acht). De beslagene kan bezwaarlijk de goederen revindiceren (Beslagn. Luik, 6 juli 1988, *Jur. Liège*, 1988, 1368). Een revindicatievordering kan evenmin worden ingesteld voor rekening van een derde (anders: Beslagn. Hoei, 16 juni 1986, *Jur. Liège*, 1986, 508). De revindicatieprocedure is een onsplitsbaar geding. Derhalve dient toepassing te worden gemaakt van art. 753 (Luik, 10 november 1982, *Jur. Liège*, 1983, 89; Luik, 23 januari 1985, *Jur. Liège*, 1985, 212 met noot De Leval; Luik, 9 januari 1986, *Jur. Liège*, 1986, 149). Bij hoger beroep dient art. 1053 te worden nageleefd (Luik, 13 januari 1984, *Jur. Liège*, 1984, 111; Luik, 14 maart 1985, *Jur. Liège*, 1985, 412). Het hoger beroep hoeft niet te worden aangezegd aan de optredende gerechtsdeurwaarder (Antwerpen, 9 november 1981, *R.W.*, 1983-84, 442).

Wordt de zaak behandeld zoals in kort geding, dan treedt de beslagrechter ter zake op als bodemrechter. Hij beslist ten gronde over de eigendomsaanspraken (De Smet, W., o.c., *R.W.*, 1973-74, 2135, nr. 20. Anders: Van Herreweghe, o.c., 56, nr. 205). Hij is dan ook zoals een bodemrechter gebonden door de regel „le criminel tient le civil en état” (Beslagn. Antwerpen, 28 maart 1986, *R.W.*, 1986-87, 613).

Ten onrechte wordt veelal geleerd dat de revindicatievordering voor de beslagrechter schorsende werking heeft (in die zin o.m.: Beslagn. Antwerpen, 30 december 1982, *R.W.*, 1983-84, 307. Adde: Chabot-Leonard, D., o.c., 255; De Leval, G., „La saisie-exécution mobilière”, *T.P.R.*, 1980 (309), 328-329; *Rép. Not.*, „La saisie mobilière”, nr. 286. Terecht anders: Van Herreweghe, V., o.c., 56, nr. 206). De schuldeiser mag op eigen risico de uitwinning verderzetten.

De vraag of de beschikking van de beslagrechter van rechtswege uitvoerbaar bij voorraad is, wordt meestal bevestigend beantwoord (Beslagn. Antwerpen, 30 december 1982, *gécit.*; *Rép. Not.*, La saisie mobilière, nr. 293.

Anders: Beslagr. Turnhout, 25 maart 1982, *R.W.*, 1983-84, 304 met goedkeurende noot Laenens).

193. De dagvaarding vermeldt op straffe van nietigheid de eigendomsbewijzen waarop de revindicant wenst beroep te doen. Deze eigendomsbewijzen moeten voldoende precies worden geformuleerd ten einde de beoordeling door de beslaglegger mogelijk te maken (Luik, 9 januari 1986, *Jur. Liège*, 1986, 149; Beslagr. Brussel, 19 december 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 175. Vgl. Bergen, 8 februari 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 814). De loutere bewering dat hij eigenaar is, of dat hij aanbiedt zulks te bewijzen is onvoldoende (Brussel, 22 januari 1972, *R.W.*, 1971-72, 1888). Hetzelfde geldt voor de vermelding dat de eigendomsbewijzen ter gelegener tijd ter kennis van de rechtbank zullen worden gebracht (Luik, 22 juni 1977, *Bull. Bel.*, 1982, 248).

De nietigheid van de dagvaarding moet echter ingeroepen worden „in limine litis” en de beslagleggende schuldeiser moet een belangenkrenking kunnen aantonen (De Smet, W., o.c., *R.W.*, 1973-74, 2136. Luik, 10 november 1982, *Jur. Liège*, 1983, 89; Luik, 9 januari 1986, *gecit.*; Beslagr. Brussel, 19 december 1988, *gecit.*). Terecht werd beslist dat zo’n belangenrekening in de regel mag worden vermoed: door het niet vermelden van de eigendomsbewijzen wordt de beslaglegger overgeleverd aan de willekeur van de eiser, aangezien hij de gegrondheid van diens aanspraken zelfs niet bij benadering kan toetsen en niet kan beoordelen met welk risico hij de uitvoering kan verderzetten (Beslagr. Leuven, 24 februari 1987, *Bull. Bel.*, 1989, 1123).

In ieder geval zullen eigendomsbewijzen niet mogen aangewend worden wanneer die niet in de dagvaarding zijn vermeld (Brussel, 22 februari 1972, *R.W.*, 1971-72, 1888; Gent, 9 juni 1987, *Bull. Bel.*, 1988, 1909: in de dagvaarding werd enkel gesteund op eigendomsverkrijging door erfopvolging; inroepen van een overeenkomst is ontoelaatbaar). Onder eigendomsbewijzen worden bedoeld: rechtsfeiten of rechtshandelingen die van aard zijn dit eigendomsrecht te bewijzen (bijv.: koop, schenking, bezit ...) en de bewijsmiddelen die men daartoe zal aanwenden (geschriften, getuigen ...). Deze gegevens moeten zoals gezegd voldoende nauwkeurig omschreven zijn, ten einde de beslaglegger toe te laten de gegrondheid van de aanspraken te evalueren. De revindicant mag wel nog aanvullende bewijzen leveren (Gent, 9 juni 1987, *Bull. Bel.*, 1988, 1909; Beslagr. Brussel, 30 januari 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 859). Zo kan de revindicant die steunt op een koopovereenkomst die in de dagvaarding voldoende precies omschreven is en waarvan als bewijs enkel een factuur wordt vermeld, dit bewijs later nog aanvullen met andere elementen (een bestelbon, betalingsbewijzen ...). Ook kan hij voor het bewijs van een overeenkomst bijkomend bewijs door getuigen aanbieden, wanneer hij zich in de dagvaarding dit recht had voorbehouden (Gent, 9 juni 1987, *gecit.*).

194. BEWIJS. — Het eigendomsbewijs mag geleverd worden door alle middelen rechtens, vermoedens inbegrepen (o.m.: Brussel, 15 januari 1975,

R.W., 1974-75, 1954: vermoeden dat schilderijen toebehoren aan de echtgenote van de debiteur die beroepskunstenaar is; Brussel, 19 juni 1975, *Pas.*, 1976, II, 80; Luik, 13 januari 1984, *Jur. Liège*, 1984, 111). Deze problematiek is de bron van heel wat casuïstiek.

Uitgangspunt is art. 2279 B.W. Uit de principes die aan die bepaling ten grondslag liggen, kan worden afgeleid dat de schuldeisers ervan mogen uitgaan dat de roerende lichamelijke goederen in het bezit van hun debiteur deze ook effectief toebehoren. De bewijsfunctie van art. 2279 B.W. geldt ook ten gunste van de schuldeiser van de bezitter (Vgl. Beslagr. Brussel, 26 maart 1986, *Ann. Dr. Liège*, 1987, 45 met noot Burton). Het staat aan de ware eigenaar dit vermoeden te ontcrachten door aan te tonen dat het bezit van de debiteur ondeugdelijk is, want behept door gebreken.

Zoals gezegd kan dit bewijs geleverd worden door alle middelen rechtens. Het getuigenbewijs is dus niet uitgesloten (Vgl: Beslagr. Brugge, 17 februari 1987, *Bull. Bel.*, 1989, 642: getuigenbewijs kan enkel betrekking hebben op de identificatie van de in beslaggenomen goederen). De te bewijzen feiten en de bewijsmiddelen moeten echter in de dagvaarding worden vermeld (supra nr. 192). Een bewijs door middel van getuigen kan niet worden aangewend, wanneer de revindicant zich dit recht niet heeft voorbehouden in de dagvaarding (Brussel, 22 februari 1972, *R.W.*, 1971-72, 1888). Verder is het zo dat de beslagrechter oordeelt over de opportuniteit van een aanbod van het bewijs door getuigen. De rechter kan zo'n aanbod afwijzen wanneer hij van oordeel is dat het tegendeel door feitelijke vermoedens is komen vast te staan (Cass., 18 mei 1981, *R.W.*, 1981-82, 2164). De revindicant heeft zijn recht op het bewijs door getuigen „verwerkt” wanneer hij hierop een beroep doet nadat hij de zaak zeven jaar op rol heeft laten sluimeren (Beslagr. Hasselt, 30 juni 1987, *Bull. Bel.*, 1989, 643. Over die problematiek in het algemeen: Storme, M.E., „Goede trouw in geding en bewijs”, *T.P.R.*, 1990, 353 e.v.).

Ook met vermoedens zal de rechter rekening houden, bijvoorbeeld gelet op de aard en de waarde van de goederen. Aldus kan hij oordelen dat het ongeloofwaardig voorkomt dat de revindicant om iemand uit de nood te helpen een diepvries, twee radio's e.d.m. ter beschikking heeft gesteld (Antwerpen, 15 december 1986, *Bull. Bel.*, 1989, 1118).

195. De revindicant moet bewijzen dat hij eigenaar is op het ogenblik van het beslag. Dat hij ooit eigenaar is geweest, is niet dienend (Beslagr. Luik, 24 maart 1986, *Ann. Dr. Liège*, 1987, 44). Deze problematiek kan aan de orde zijn wanneer er onzekerheid bestaat over de titel op grond waarvan de beslagene in zijn bezit heeft (bijv. schenking).

196. Het bewijs kan geleverd worden door aankooptitels (facturen, bestelbons) met bijhorende betalingsbewijzen, bescheiden van openbare diensten, verzekeringspolissen, e.d.m. De stukken moeten geenszins noodzakelijk een

vaste datum hebben (Brussel, 18 december 1973, *T. Not.*, 1974, 175, *Pas.*, II, 63; Brussel, 8 januari 1974, *Pas.*, 1974, II, 86; Brussel, 30 juni 1982, *J.T.*, 1984, 412; Luik, 13 januari 1984, *Jur. Liège*, 1984, 111; Beslagn. Hoei, 21 januari 1981, *Jur. Liège*, 1981, 195; Beslagn. Brussel, 21 maart 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 1220. Anders: Luik, 22 april 1981, *Jur. Liège*, 1981, 343; Luik, 16 januari 1986, *Bull. Bel.* 1987, 1204; Beslagn. Luik, 8 maart 1978, *Jur. Liège*, 1978, 10). De beoordeling van het aangevoerde bewijs wordt overgelaten aan het „oordeel en het beleid” van de rechter die over een ruime appreciatiebevoegdheid beschikt (Brussel, 19 juni 1975, *Pas.*, 1976, II, 80; Beslagn. Doornik, 6 november 1987, *J.L.M.B.*, 1988, 300). Een element in de beoordeling is nochtans wel het tijdstip waarop de stukken werden opgemaakt, bijvoorbeeld in een als „verdacht” te beschouwen periode (zie bijv.: Luik, 8 november 1988, *J.L.M.B.*, 1989, 148; verkoop door beslagene ten tijde van de dagvaarding; Beslagn. Hoei, 26 januari 1981, *Jur. Liège*, 1981, 195; een inventaris gevoegd bij een huurovereenkomst m.b.t. een appartement geregistreerd in „tempore non suspecto”, evenals: Luik, 5 december 1985, *Jur. Liège*, 1986, 315; huwelijkscontract van na het veroordelend vonnis).

Aldus zal geloof worden gehecht aan een factuur uitgaande van een gevestigde handelaar (Beslagn. Luik, 26 maart 1986, *Jur. Liège*, 1986, 502) of van een onderneming die geacht wordt een regelmatige boekhouding te voeren (Beslagn. Luik, 17 juni 1985, *Jur. Liège*, 1985, 560). Daarentegen wordt het bewijsvermoeden van art. 2279 B.W. niet ontkracht door „facturen” en onderhandse geschriften uitgaande van particulieren (Luik, 5 december 1985, *Jur. Liège*, 1986, 314; Beslagn. Luik, 17 juni 1985, *gecit.*) of door geschreven verklaringen of getuigenissen van particulieren (Brussel, 18 december 1973, *gecit.*; Antwerpen, 15 december 1986, *Bull. Bel.*, 1989, 1118; Beslagn. Luik, 26 maart 1986, *gecit.*). Dat dergelijke geschriften een vaste datum zouden hebben, verhoogt de bewijswaarde ervan niet (Beslagn. Luik, 8 maart 1978, *Jur. Liège*, 1978, 10). Eveneens is problematisch: een zeer oude factuur, aangezien de vervanging van de goederen in de tussentijd aannemelijk is (Beslagn. Luik, 15 april 1986, *Jur. Liège*, 1986, 491).

197. Het bewijs wordt in beginsel ook niet geleverd door onderhandse geschriften opgesteld in de verhouding tussen de revindicant en de beslagene waaruit moet blijken dat de beslagen goederen werden verhuurd, in bruikleen gegeven e.d.m. Dergelijke stukken die in feite neerkomen op eigen verklaringen, zien enkel op de verhouding tussen de partijen. Zij leveren in die verhouding het bewijs van een persoonlijke teruggaveverplichting, maar strekken niet tot het bewijs van eigendom erga omnes. Dat dergelijke geschriften in authentieke vorm werden opgesteld of geregistreerd werden, verhoogt hun bewijswaarde niet (Antwerpen, 23 april 1979, *Bull. Bel.*, 1981, 1232; Beslagn. Luik, 8 maart 1978, *Jur. Liège*, 1978, 10; Beslagn. Gent, 9 april 1984, *T.G.R.*, 1986, 61; Beslagn. Antwerpen, 8 november 1988, *onuitgeg.*). Om dezelfde reden kan ook geen betekenis worden gehecht aan

een notariële schenkingsakte van de blote eigendom van de gerevindiceerde goederen (Gent, 19 november 1986, *T.G.R.*, 1986, 62). Hetzelfde geldt voor een inventaris opgesteld in het raam van een echtscheidingsprocedure; een dergelijk stuk is op zich beschouwd ontoereikend, maar moet worden aangevuld met andere bewijsmiddelen (Besl. Gent, 18 juni 1984, *T.G.R.*, 1985, 18).

Dat blijkt zo'n overeenkomst de beslagene de goederen aan de revindicant zou hebben verkocht, maar verder in het bezit is gebleven, is evenmin dienend. Bij verkoop van roerende goederen gaat de eigendom t.a.v. derden eerst over bij de levering. Blijft de „verkoper” verder in het bezit, dan is het eigendomsrecht van de „koper” niet tegenwerpelijk aan derden (Brussel, 7 juni 1979, *Bull. Bel.*, 1981, 2612; *R.P.D.B.*, tw. „Saisie-exécution”, nr. 515 e.v. Anders: Gent, 1 september 1986, *T.G.R.*, 1986, 63; Luik, 8 november 1988, *J.L.M.B.*, 1989, 148).

198. De revindicatie wordt veelal ingesteld door iemand die met de beslagene samenwoont. Deze problematiek speelt voornamelijk in concubinaatsverhoudingen. Volgens het Hof van Cassatie dienen in geval de concubinerenden hun goederen hebben vermengd, de schuldeisers van een van beiden, deze niet te onderscheiden. De schuldeisers kunnen dus zonder meer alle goederen uitwinnen, tenzij de partner die geen schuldenaar is zijn exclusieve eigendom bewijst (Cass., 10 juni 1976, *Arr. Cass.*, 1976, 1135, *R.W.*, 1976-77, 601, *T. Not.*, 1976, 283, *Pas.*, 1976, I, 1101, *R.G.E.N.*, 1976, nr. 22.148. In gelijke zin: Besl. Luik, 8 maart 1978, *Jur. Liège*, 1978, 10). In dergelijke gevallen zal de revindicant niet kunnen bogen op het eigen bezit, aangezien dit dubbelzinnig is (Brussel, 21 november 1977, *Bull. Bel.*, 1988, 854; Besl. Antwerpen, 11 maart 1971, *R.W.*, 1970-71, 1966; Besl. Doornik, 6 november 1987, *J.L.M.B.*, 1988, 300). M.b.t. eigendomsbewijzen die dateren van tijdens het samenwonen, zal bovendien moeten overtuigend gemaakt worden dat de revindicant de goederen met eigen penningen heeft betaald (of althans heeft kunnen betalen).

In de rechtsleer wordt gepleit om het toepassingsgebied van art. 1468 tweede lid B.W. uit te breiden tot concubinaatsverhoudingen. Vanuit die optiek worden de goederen waarop de exclusieve eigendom van geen der partners kan worden aangetoond, geacht in onverdeeldheid te zijn waarin ieder van hen in beginsel een gelijk aandeel heeft (cfr. Heyvaert, A., „Civielrechtelijke aspecten van gezinnen zonder huwelijk”, *T.P.R.*, 1985, (21), 59, nr. 69 e.v.; Id., „Bezit geeft verscheidene titels”, *T.P.R.*, 1983, (169), 193, nr. 34 e.v.). In navolging hiervan wordt door een gedeelte van de rechtspraak aan de schuldeiser de verplichting opgelegd om eerst de verdeling te vorderen (Besl. Luik, 17 juni 1985, *Jur. Liège*, 1985, 560; Besl. Luik, 18 oktober 1989, *J.T.*, 1990, 260) hetzij dat de opbrengst van de verkoop slechts voor de helft zal ten goede komen aan de beslaglegger (Besl. Gent, 18 juni 1984, *T.G.R.*, 1985, 18).

Een dergelijke analogische toepassing van wettelijke bepalingen omtrent het

huwelijk op buiten-huwelijkse samenlevingsvormen blijft echter problematisch.

199. De gemeenrechtelijke leer zoals uiteengezet door het Hof van Cassatie is van toepassing op andere gevallen: inwonende ouders cq. kinderen, samenlevende familieleden, zaakvoerder wonend op de zetel van de vennootschap, vennootschappen die op dezelfde plaats gevestigd zijn e.d.m. Er moet echter wel sprake zijn van boedelvermenging. Dit is niet het geval wanneer het gaat om een kortstondig samenleven zonder bestendig karakter (Beslagr. Brussel, 26 september 1985, *J.T.*, 1986, 441) of wanneer het louter gaat om een gedogen (Gent, 5 februari 1976, *R.W.*, 1975-76, 2497: bij familie inwonende debiteur).

200. Zal in al deze gevallen de revindicant, zoals gezegd geen steun vinden in het eigen bezit, dan kunnen wel bepaalde vermoedens spelen. Zo bijvoorbeeld de omstandigheid dat de debiteur niet over eigen inkomsten beschikt waardoor het onaannemelijk wordt dat hij zich die goederen heeft kunnen aanschaffen (Luik, 13 januari 1984, *Jur. Liège*, 1984, 111). In geval van beslag bij een ouder die onderdak verschaft aan een door schuldenaars achtervolgd kind: het vermoeden dat die ouder niet heeft gewacht tot de zoon of dochter bij hem introk om zich meubelen en huisraad aan te schaffen (Beslagr. Antwerpen, 13 juni 1989, *onuitgeg.*; Beslagr. Antwerpen, 9 oktober 1990, *R.W.*, 1990-91, 477. Voor dergelijke gevallen ook nog: Luik, 16 december 1985, *Jur. Liège*, 1986, 151; Beslagr. Antwerpen, 6 oktober 1975, *R.W.*, 1975-76, 1638; *R.P.D.B.*, tw. „Saisie-exécution”, nr. 472).

Dergelijke vermoedens kunnen ook spelen in de verhouding tussen een fysieke persoon en zijn vennootschap. Van goederen die geheel vreemd zijn aan het maatschappelijk doel en uit hun aard enkel bestemd kunnen zijn voor het privé-gebruik door fysieke personen, is het niet aannemelijk dat zij aan de revindicerende vennootschap toebehoren (bijv.: Beslagr. Brussel, 15 maart 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 672).

Wanneer de fysieke persoon de rechtspersoonlijkheid van de vennootschap niet respecteert, hoeven derden dat ook niet te doen. Hetzelfde geldt wanneer tussen de revindicerende vennootschap en de beslagen vennootschap boedelvermenging bestaat. Tot de doorbraak van de rechtspersoonlijkheid mag echter niet te lichtvaardig worden besloten (zie: Antwerpen, 9 november 1981, *R.W.*, 1983-84, 442; Beslagr. Antwerpen, 20 december 1988, *R.W.*, 1989-90, 23; Beslagr. Brussel, 15 maart 1989, *gecit.*).

201. Hoe dient deze problematiek zich aan tussen echtgenoten? Betreft het echtgenoten gehuwd onder het wettelijk stelsel dan kunnen persoonlijke schuldeisers enkel verhaal uitoefenen op de eigen goederen van de echtgenoot-debiteur en niet op gemeenschapsgoederen (*supra* nr. 63). Krachtens

art. 1405, 4 B.W. worden alle goederen waarvan niet bewezen is dat ze eigen zijn, vermoed gemeenschappelijk te zijn. Op de schuldeiser rust dan het bewijs van de persoonlijke eigendom. Of hij zich hiertoe moet schikken naar het bepaalde in art. 1399, tweede lid B.W. wordt betwist. Een redelijke interpretatie is dat de schuldeiser niet in een slechtere positie mag verkeren als zijn debiteur en het bewijs mag leveren volgens art. 1399, derde lid B.W. door alle middelen (cfr. Casman, H., „Schulden en huwelijksvermogen”, *T.P.R.*, 1985, (289), 316, nr. 58).

Gemeenschappelijke schulden kunnen verhaald worden op het eigen vermogen van elk der echtgenoten zowel als op het gemeenschappelijk vermogen. Op de eigen goederen van de niet-contracterende echtgenoot mag echter geen verhaal worden uitgeoefend in de gevallen van art. 1414 tweede lid B.W. (o.m. beroepsschulden). De echtgenoot zal het bewijs van eigendom enkel mogen leveren volgens art. 1399 B.W. (Cass., 3 november 1988, *Arr. Cass.*, 1989-90, nr. 133).

202. Zijn de echtgenoten gehuwd onder het stelsel van scheiding van goederen, dan geldt eveneens een vermoeden van onverdeelde eigendom (art. 1468, tweede lid B.W.). De andere echtgenoot zal hetzij de verdeling kunnen vorderen (Beslagr. Brussel, 21 maart 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 1220: hetzij genoeg nemen met de helft van de prijs der uitgewonnen goederen of revindiceren indien hij het eigen karakter van de in beslag genomen goederen kan bewijzen. Dit bewijs dient geleverd te worden volgens art. 1399, tweede lid B.W. Onvoldoende zijn in de regel verklaringen afgelegd door partijen — vaak stijlformules — in het huwelijkscontract over hun respectievelijke eigendomsrechten of vermeldingen van de bijgevoegde inventaris (Brussel, 22 februari 1972, *R.W.*, 1971-72, 1888, *T. Not.*, 1973, 109; Luik, 5 december 1985, *Jur. Liège*, 1986, 314). Hetzelfde dient gezegd van clausules in het huwelijkscontract die ertoe strekken een conventioneel vermoeden van medeëigendom in het leven te roepen (zie hierover: Tielemans, H., „Het huwelijk van de schuldenaar. Een ongelukstijding voor de schuldeiser?”, *T.P.R.*, 1981,(301), 330, nr. 34 e.v.).

AFDELING 3

UITVOEREND BESLAG ONDER DERDEN

§ 1. Begrip

203. De schuldeiser die een uitvoerbare titel bezit, kan bij gerechtsdeurwaardersexploot uitvoerend beslag onder derden leggen, op de bedragen en zaken die deze aan zijn schuldenaar verschuldigd zijn. Het beslag kan ook betrekking hebben op schuldvordering en met tijdsbepaling, voorwaardelijke of betwiste schuldvorderingen die de schuldenaar toebehoren (art. 1539, eerste en tweede lid). Beslag kan tevens gelegd worden op een

schuldvordering waarvan het ontstaan afhangt van een toekomstige gebeurtenis, op voorwaarde dat zij ten tijde van het beslag haar grondslag vindt in een reeds bestaande rechtsverhouding (Cass., 12 mei 1989, *R.W.*, 1989-90, 1347, met noot Dirix, E.).

Het beslag treft de vordering in haar geheel. De vordering wordt volledig onbeschikbaar: zowel de hoofdsom als de rente.

§ 2. Voorwaarden

204. In tegenstelling tot de vereisten voor bewarend beslag, die met soepelheid worden toegepast, moet het zeker, vaststaand en eisbaar karakter van de schuldvordering in geval van gedwongen tenuitvoerlegging zeer strikt beoordeeld worden.

Wanneer de berekening van de indexatie niet nauwkeurig kan gebeuren krachtens de uitvoerbare titel, is de schuldvordering niet effen, zelfs indien dit te wijten is aan de nalatigheid van de schuldenaar (Beslagr. Hoei, 23 december 1985, *J.L.M.B.*, 1986, 155). Nietig is het uitvoerend derdenbeslag ten voorlopige titel wegens achterstallige onderhoudsbijdragen waarvan het bedrag niet effen en zeker is (Brussel, 29 april 1983, *Pas.*, 1983, II, 92).

Om tot uitvoerend beslag onder derden te kunnen overgaan, moet de vordering *eisbaar* zijn. Uitvoerend derdenbeslag voor de inning van nog te vervallen periodieke inkomsten is niet mogelijk (Beslagr. Brussel, 9 januari 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 858; Beslagr. Charleroi, 17 juni 1986, *J.T.*, 1987, 187, (181); Beslagr. Brussel, 10 november 1983, *Pas.*, 1984, III, 32; Beslagr. Charleroi, 24 juni 1986, *Rev. Rég. Dr.*, 1986, 456; Beslagr. Charleroi, 21 juni 1988, *J.T.*, 1989, 335; Beslagr. Antwerpen, 21 november 1988, *R.W.*, 1989-90, 1328; contra: Luik, 15 januari 1987, *J.T.*, 1987, 287; Beslagr. Luik, 29 december 1979, *Jur. Liège*, 1980, 117 met noot De Leval, G.; Brussel, 7 mei 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 1421; Beslagr. Hoei, 23 december 1985, *J.L.M.B.*, 1986, 155; Beslagr. Brussel, 15 juni 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 1013; Beslagr. Brussel, 3 februari 1987, *T.B.B.R.*, 1987, 193; Ledoux, J., *o.c.*, *J.T.*, 1983, nr. 111, 494, Id., *o.c.*, *J.T.*, 1989, 646, nr. 137; Top, F., „Loonbeslag, loondelegatie en loonoverdracht”, *T.P.R.*, 1983, 372, nr. 19).

Uitvoerend beslag is immers maar mogelijk voor een opeisbare en welbepaalde schuld: „qui a terme ne doit pas” (Chabot-Leonard, D., *o.c.*, 281). Het Gerechtelijk Wetboek kent trouwens in geval van uitvoerend beslag geen bepaling in de zin van art. 1415, tweede lid dat een bewarend beslag toelaat, tot zekerheid van de schuldvordering inzake te vervallen periodieke inkomsten. Een onregelmatig uitvoerend beslag onder derden op nog te vervallen uitkeringen kan niet geherkwalificeerd worden in een bewarend beslag onder derden (Beslagr. Charleroi, 17 juni 1986, *J.T.*, 1987, 187). Een schuldeiser kan er aldus belang bij hebben om naast uitvoerend derdenbeslag tevens bewarend derdenbeslag te leggen (zie hierover: De Leval, *Traité*, 439, nr. 227).

205. Het beslagexploot moet overeenkomstig art. 1389, 3° een nauwkeurige aanduiding bevatten van de precieze bedragen die de derde moet inhouden (Beslagr. Brussel, 17 november 1988, *J.L.M.B.*, 1989, 173, supra nr. 168).

§ 3. Voorwerp

206. REKENING-COURANT. — Het batig saldo van een rekening-courant is vatbaar voor beslag onder derden (Gutt, O., „Saisie-arrêt d'un compte en banque”, *J.T.*, 1983, 122, supra nr. 120). Het saldo maakt een actief uit ten voordele van de titularis van de rekening en de herkomst van de tegoeden op de rekening is zonder belang en niet tegenwerpelijk aan de bank of aan de schuldeiser van de titularis (Brussel, 9 mei 1984, *Bull. Bel.*, 1985, 1996). Het beslag mag niet gebeuren met miskenning van de rechten van de andere schuldeisers (Beslagr. Neufchâteau, 5 april 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 937). Over de tegenwerpelijkheid van bedingen van eenheid van rekening: supra nr. 122.

Een beslag op bankrekening belet niet de uitbetaling van een cheque die vóór het beslag werd uitgeschreven door de rekeninghouder. Het beslag treft immers het positief saldo van de rekening na verrekening van de lopende bewerkingen die de rekeninghouder reeds had verricht voor het beslag (Kh. Verviers, 19 maart 1984, *Jur. Liège*, 362).

Het beslag strekt zich niet uit tot stortingen van lonen na het beslag (Beslagr. Antwerpen, 5 december 1988, *R.W.*, 1988-89, 824).

207. WISSELBRIEF. — Een schuldeiser van de trekker van een wisselbrief kan uitvoerend derdenbeslag leggen op de onderliggende schuldvordering van de trekker ten laste van de acceptant. De acceptant-derde-beslagene kan niet verplicht worden de vervallen termijnen te betalen dan tegen afgifte van de wisselbrief (cfr. art. 39, eerste lid Wisselwet; Beslagr. Gent, 5 januari 1976, *R.W.*, 1976-77, 2158 met goedkeurende noot Ronse, J.; bewarend beslag bijv.: Beslagr. Kortrijk, 29 juni 1987, *R.W.*, 1989-90, 305, met noot Vrielinck).

208. SPAARBOEKJE. — Bij uitvoerend derden-beslag op het tegoed van een depositoboekje kan de derde-beslagene bank niet eisen dat het depositoboekje wordt overgemaakt alvorens de in beslag genomen gelden uit handen worden gegeven. De derdebeslagene kan zijn situatie niet vergelijken met de schuldenaar van een wisselverbintenis die een cambiaire schuldenaar is. (Beslagr. Brussel, 2 maart 1987, *J.T.*, 1988, 249; bevestigd door Brussel, 13 november 1987, *J.T.*, 1988, 250).

209. DOCUMENTAIR KREDIET. — Er kan uitvoerend derden-beslag worden gelegd op een onherroepelijk documentair krediet, indien dit beslag niet tot doel heeft aan de bank een betalingsverbod op te leggen doch enkel de bank te doen betalen aan de beslagleggende schuldeiser in plaats van aan de

begunstigde van het documentair krediet zelfs indien de schuldeiser de oorspronkelijke opdrachtgever van het documentair krediet was. De autonome betalingsverplichting van de bank wordt aldus niet geparalyseerd, maar alleen gewijzigd in die zin dat de beslagleggende schuldeiser in de plaats wordt gesteld van de oorspronkelijke begunstigde (Beslagr. Brussel, 22 december 1988, *J.L.M.B.*, 1989, 420; Puech, J., „La saisie-arrêt dans les crédits documentaires et les garanties bancaires”, *Eur. Vervoerr.*, 1983, 119-141, zie ook nr. 117).

§ 3. Procedure

210. Het exploot van beslag wordt betekend aan de derde-beslagene en bevat de tekst van de artt. 1452 tot 1455 die ook toepassing vinden op het uitvoerend beslag onder derden, alsmede van art. 1543. Vervolgens moet het beslag binnen acht dagen bij gerechtsdeurwaardersexploot worden aangezegd aan de beslagen schuldenaar (Beslagr. Namen, 29 juni 1973, *Jur. Liège*, 1973-74, 78). Deze aanzegging is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid (Beslagr. Brussel, 13 januari 1988, *J.T.*, 1988, 246). Bij gebreke daaraan begint de termijn voor verzet (art. 1541, eerste lid) niet te lopen en kan de derde op grond van art. 1543 weigeren afgifte te doen van het beslagene (Beslagr. Brussel, 22 april 1975, *Pas.*, 1975, III, 38).

211. De termijn van 15 dagen binnen dewelke de schuldenaar verzet moet aantekenen tegen het uitvoerend derden-beslag is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid of verval (Bergen, 9 januari 1979, *J.T.*, 1980, 228; Brussel, 10 september 1979, *Pas.*, 1979, II, 137; Beslagr. Luik, 28 januari 1985, *Jur. Liège*, 1985, 426; Luik, 28 juni 1984, *Jur. Liège*, 1984, 545; Beslagr. Brussel, 16 juni 1986, *R.T.D.F.*, 1988, 309; Brussel, 7 mei 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 1421; Beslagr. Brussel, 13 januari 1988, *J.T.*, 1988, 246; Beslagr. Brussel, 16 januari 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 367; *contra*: Beslagr. Brussel, 30 november 1987, *J.T.*, 1988, 247, dat het verzet ontoelaatbaar verklaart ingesteld 4 jaar na de aanzegging). Het verzet wordt immers gericht tegen een daad van tenuitvoerlegging en is geen rechtsmiddel in de zin van art. 860, tweede lid Ger.W. Een arrest waarbij een laattijdig verzet toch niet toelaatbaar werd verklaard omdat de eiser in verzet had nagelaten overeenkomstig art. 51 Ger.W. verlenging van termijnen te vragen, werd door het Hof van Cassatie vernietigd omdat het beslag niet aan de persoon van de schuldenaar, noch aan zijn werkelijke of gekozen woonplaats was aangezegd zodat het onzeker was of hij van het beslag op de hoogte was (Cass., 10 november 1988, *Arr. Cass.*, 1989-90, 293, *Pas.*, 1989, 264, *J.T.*, 1989, 276). Het Hof sluit derhalve niet de toepassing van de vervalsanctie krachtens art. 51 Ger.W. uit wanneer het beslag wél aan de persoon of woonplaats van de schuldenaar werd aangezegd.

De termijn voor verzet neemt immers precies een aanvang vanaf het ogenblik dat het derden-beslag is aangezegd aan de persoon of de werkelijke

of gekozen woonplaats van de schuldenaar (Cass., 10 november 1988, *gecit.*). Het verzet heeft een schorsende werking van zodra het is aangezegd. Deze werking houdt op wanneer de beslissing op verzet aan de derde-beslagene wordt betekend (Beslagr. Brussel, 16 januari 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 367), onverminderd de werking van de voorzieningen tegen die beslissing (art. 1543, in fine). Dit is dus een uitzondering op de regel dat de beschikkingen van de beslagrechter uitvoerbaar zijn bij voorraad.

212. INKOMSTENDELEGATIE. — De bepalingen van de artt. 1452 en 1539 Ger.W. zijn slechts toepasselijk in procedures van bewarend en uitvoerend beslag onder derden, en gelden niet inzake inkomstendelegatie ten aanzien van derde-schuldenaars, bedoeld in art. 221, derde lid B.W. nu deze delegatie niet kan worden gelijkgesteld met een derdenbeslag (Arrondrb. Antwerpen, 11 mei 1976, *R.W.*, 1976-77, 1122 met noot Van Oevelen, A., „Artikel 219, par. 5 B.W. (thans art. 221, derde lid B.W.) en de (on)bevoegdheid van de beslagrechter”; Chabot-Leonard, D., *o.c.*, 304; Beslagr. Kortrijk, 10 maart 1980, *R.W.*, 1982-83, 1738 met noot Senaevé, „De sanctie van de niet-naleving van ontvangstmachtiging door de derde-schuldenaar”; Senaevé, P., noot onder Arrondrb. Brugge, 22 oktober 1982, *R.W.*, 1982-83, 2632).

Wanneer de derde-beslagene de inkomstendelegatie niet naleeft, kan hij geen schuldenaar worden verklaard voor de oorzaken van het beslag overeenkomstig art. 1540 Ger.W. en is de beslagrechter niet bevoegd (Beslagr. Brussel, 13 april 1987, *Ann. Dr. Liège*, 1987, 427, met noot Laenens, J., „Bevoegdheidsregels inzake loondelegatie”). De geëdieerde beslagrechter kan zich niet ambtshalve onbevoegd verklaren (Beslagr. Brussel, 28 november 1985, *Ann. Dr. Liège*, 1986, 155). De exceptie van onbevoegdheid moet in limine litis worden opgeworpen (Arrondrb. Verviers, 6 november 1981, *J.T.*, 1982, 376).

§ 4. Verplichtingen van de derde-beslagenen

a) *Verbod de goederen uit handen te geven (art. 1540 Ger.W.).*

213. Vanaf de ontvangst van de akte van derdenbeslag, mag de derde-beslagene de sommen of zaken die het voorwerp zijn van het beslag niet meer uit handen geven, op straffe van gewoon schuldenaar te worden verklaard voor de oorzaken van het beslag, onverminderd schadevergoeding ten aanzien van de partij indien daartoe grond bestaat (art. 1540, eerste lid Cass., 12 september 1985, *Arr. Cass.*, 1985-86, 33; *Pas.*, 1986, I, 29; Brussel, 10 februari 1984, *J.T.*, 1984, 365; Brussel, 14 februari 1968, *Pas.*, 1968, II, 149; *Rec. Gén. Enr. Not.*, 1969, 432; Beslagr. Hoei, 12 februari 1979, *Jur. Liège*, 1978-79, 316 met noot). Het verzet van de schuldenaar ontslaat de derde-beslagene niet van de verplichting geen sommen meer uit handen te geven en zijn verklaring te doen (Brussel, 10 juni 1986, *J.T.* 1986, 595).

Bij de toepassing van deze sanctie beschikt de beslagrechter over een ruime beoordelingsvrijheid; het Hof te Brussel besliste dat zeer mild moet opgetreden worden ten aanzien van een derde-beslagene aan wie de gerechtsdeurwaarder in het beslagexploot geen kennis had gegeven van de tekst van de art. 1540 en 1542 die precies de zware sancties bepalen voor de miskennis van de onbeschikbaarheid van de in beslag genomen goederen (art. 1540), en voor de laattijdige en onjuiste verklaring (art. 1542). Daarbij moet opgemerkt worden dat de gerechtsdeurwaarder overeenkomstig art. 1539 enkel verplicht was in de akte van beslag de tekst van de art. 1452 tot 1455 en van art. 1543 over te nemen, doch niet de tekst van de art. 1540 en 1542 (Brussel, 9 februari 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 858; zie ook Brussel, 10 juni 1986, *J.T.*, 1986, 595, waarin rekening werd gehouden met de nalatigheid van de beslaglegger; Beslagr. Namen, 18 december 1985, *Rev. Rég. Dr.*, 1986, 193). Het komt de derde-beslagene niet toe de rechtsgeldigheid van het beslag te beoordelen (Beslagr. Brussel, 16 juni 1988, *Rev. Rég. Dr.*, 1988, 410).

b) *Verklaring derde-beslagene art. 1542 Ger.W.*

214. BEGRIP. — De derde beslagene is verplicht binnen vijftien dagen na het beslag, verklaring te doen van de sommen of zaken die het voorwerp zijn van het beslag, met dezelfde nauwkeurigheid als vereist wordt bij bewarend beslag krachtens art. 1452 dat ook voor uitvoerend beslag geldt. Deze verklaring moet de beslaglegger in staat stellen de werkelijke situatie van de derde-beslagene te kennen en aldus te beoordelen wat hij van de beslagmaatregel kan verwachten (Beslagr. Verviers, 20 november 1987, *J.L.M.B.*, 1988, 1355; De Leval, G., *La saisie-arrêt*, 219; Chabot-Leonard, D., *o.c.*, 273). Recent besliste het Hof van Cassatie dat de derde-beslagene schuldenaar kan verklaard worden voor de oorzaken van het beslag indien hij zijn verklaring niet met nauwkeurigheid heeft gedaan. Het intentioneel element is bijgevolg niet vereist (Cass. 19 juni 1986, *Pas.*, 1986, I, 1298; *Arr. Cass.*, 1985-86, nr. 660; zie bij bewarend beslag: supra, nr. 126).

215. SANCTIE. — Indien de derde-beslagene geen verklaring doet binnen de vijftien dagen na het derdenbeslag of ze niet met de vereiste nauwkeurigheid heeft gedaan en zoals gezegd in art. 1452 Ger.W., kan hij voor de beslagrechter worden gedagvaard en schuldenaar worden verklaard voor het geheel of een gedeelte van de oorzaken van het beslag, alsmede voor de kosten daarvan, onverminderd de kosten van de tegen hem ingestelde rechtspleging die in die gevallen te zijnen laste zijn (art. 1542, vgl. art. 1456). De sanctie is aan de appreciatiebevoegdheid van de rechter overgelaten die over een matigingsrecht beschikt (Beslagr. Namen, 18 december 1985, *Rev. Rég. Dr.*, 1986, 193; Beslagr. Namen, 5 februari 1988, *Rev. Rég. Dr.*, 1988, 300).

Onder „oorzaken van het beslag” verstaat men het bedrag dat door de

schuldenaar-beslagene aan de schuldeiser verschuldigd is, ongeacht het bedrag van de schuld van de derde-beslagene t.a.v. de beslagene. De sanctie moet worden toegepast wanneer de derde-beslagene ten gevolge van fraude, kwade trouw of schuldige nalatigheid poogt goederen aan het onderpand van de schuldeisers te onttrekken (Beslagr. Antwerpen, 26 september 1974, *Rechtspr. Antw.*, 1987, 97, met noot Linsmeau, J.; Beslagr. Hoei, 12 februari 1979, *Jur. Liège*, 1978, 316; Beslagr. Neufchâteau, 8 mei 1984, *Jur. Liège*, 1984, 367, met noot De Leval) of ook wanneer hij door opzettelijk onjuiste verklaringen of stilzwijgen tracht de beslaglegger nadeel te berokkenen of indien hij art. 1452 bewust miskent (Cass., 16 februari 1984, *Pas.*, 1984, I, 690, *J.T.*, 1985, 142, *Arr. Cass.*, 1984-85, 337; Beslagr. Neufchâteau, 8 mei 1984, *Jur. Liège*, 1984, 367; Luik, 10 januari 1980, *Jur. Liège*, 1980, 65, met noot De Leval, G.).

Voor de toepassing van de sanctie in geval van onjuiste verklaring is de beslaglegger niet verplicht te bewijzen dat hij nadeel heeft geleden. Dit bewijs zou volgens bepaalde rechtspraak vereist zijn bij laattijdige verklaring. Vermeden moet worden dat de schuldeiser voordeel wenst te halen uit de laattijdige verklaring van de derde-beslagene wiens solvabiliteit groter is dan die van de schuldenaar (Beslagr. Luik, 21 mei 1986, *J.L.M.B.*, 1986, 503; Beslagr. Luik, 16 maart 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 1145). In dezelfde zin werd beslist dat de derde-beslagene die geen verklaring heeft afgelegd geen schuldenaar kan worden verklaard als vaststaat dat de beslaglegger toch geen betaling kon verwachten wegens concurrentie met andere schuldeisers (Brussel, 6 januari 1987, *J.T.*, 1987, 285; *contra*: Beslagr. Dendermonde, 23 oktober 1979, *J.T.*, 1980, 228, die de derde-beslagene schuldenaar verklaart omdat de beslaglegger anders geen executiemogelijkheden heeft).

Art. 1542 legt dezelfde sanctie op als art. 1456 bij bewarend beslag, doch niet alleen in geval van laattijdige of onjuiste verklaring, maar ook in geval van een verklaring die niet beantwoordt aan art. 1452 (Luik, 10 januari 1980, *Jur. Liège*, 1980, 65 met noot De Leval).

216. TOEPASSING. — De sanctie werd toegepast ten aanzien van een derde-beslagene die zijn verklaring laattijdig deed en bovendien geen melding maakte van de juridische verhouding met de beslagene, het bedrag van de schuld, het ogenblik van betaling en wanneer deze houding bewust is ingegeven door de wil om de insolventie van de schuldenaar in de hand te werken (Beslagr. Verviers, 20 november 1987, *J.L.M.B.*, 1988, 1355). Ook de derde-beslagene/werkgever die na het derdenbeslag dat gevolgd werd door het ontslag van de werknemer, aan deze laatste nog opzegvergoeding betaalt, kan schuldenaar worden verklaard (Beslagr. Hoei, 12 februari 1979, *Jur. Liège*, 1979, 316). Wanneer de bezittingen waarvan de derde-beslagene schuldenaar is t.a.v. de beslagene, niet zijn toegenomen voor de opheffing van het beslag, is de derde-beslagene niet verplicht bijkomende inlichtingen te geven aan de beslaglegger (Beslagr. Hoei, 25 maart 1985,

Pas., 1985, III, 41). De zware sanctie van art. 1542 is bedoeld om de doeltreffendheid van het derden-beslag te waarborgen.

c) *Afgifteplicht — art. 1543 Ger.W.*

217. Ten vroegste twee dagen na het verstrijken van de termijn vanaf de aanzegging van het beslag aan de persoon of aan de werkelijk of gekozen woonplaats van de schuldenaar, is de derde-beslagene wiens schuld vaststaande en eisbaar is, ertoe gehouden, overeenkomstig zijn verklaring, op overlegging van het exploit van aanzegging, afgifte te doen in handen van de gerechtsdeurwaarder, van het bedrag van het beslag, bij gebreke waarvan hij daartoe zal veroordeeld worden op dagvaarding door de beslaglegger, voor de beslagrechter (art. 1543; Beslagr. Brussel, 2 maart 1987, *J.T.*, 1988, 249).

Betwist is de vraag of de derde-beslagene nog verder verwijlinteressen verschuldigd is. Het beslag wijzigt de positie van de beslagene niet. Derhalve wordt aangenomen dat het beslag hem niet bevrijdt van de moratoire rente (De Leval, „Saisie et droit commercial” in *Les créanciers et la faillite*, Brussel, 1983, 280; Id. *Traité*, 390). De derde kan om dit te vermijden zijn toevlucht nemen tot kantonnement (Brussel, 10 september 1987, *Rev. Not. B.*, 1987, 612).

De derde-beslagene kan worden veroordeeld tot de rente op de bedragen verschuldigd vanaf de dagvaarding op grond van art. 1543. Over de grondslag (art. 1382 B.W.) bestaat echter onzekerheid (Brussel, 12 mei 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 920; Bergen 20 december 1988, *Ann. Dr. Liège*, 1990, 168. Zie hierover: Biquet-Mathieu, „Saisies et intérêt”, *Ann. Dr. Liège*, 1990, 179).

Het verzet van de beslagene schorst de afgifteverplichting. De verplichting gaat eerst terug in op de dag waarop de beslissing op verzet hem werd betekend. Het hoger beroep of verzet hebben geen schorsende werking (supra nr. 211).

De derde-beslagene kan weigeren afgifte te doen zolang geen attest werd voorgelegd overeenkomstig art. 1388, eerste lid Ger.W. dat geen hoger beroep werd aangetekend. De verplichting tot afgifte slaat niet op de afgifte van een onlichamelijke schuldvordering, doch wel op het voorwerp van deze vordering, het bedrag of de roerende voorwerpen die er tegenover staan (Beslagr. Brussel, 28 juni 1985, *R.W.*, 1986-87, 1163). De verplichting tot afgifte betreft niet enkel de hoofdsom en interesten maar ook de kosten voor de procedure ten gronde die de beslagene tegen de schuldeiser heeft ingesteld (Luik, 2 oktober 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 1289). De vermelding van de interesten in het beslagexploit volstaat om zowel de hoofdsom als de interesten in handen van de derde-beslagene in beslag te nemen.

218. Wanneer de schuldenaar verzet aantekent, wordt de afgifteverplichting van de derde-beslagene opgeschort tot op de dag waarop de beslissing

op verzet wordt betekend, onverminderd de werking van de voorzieningen tegen die beslissing, zonder afbreuk aan de verplichting zich niet te bevrijden in handen van de schuldenaar en een juiste verklaring af te leggen (Brussel, 10 juni 1986, *J.T.*, 1986, 595).

De derde-beslagene kan zich niet beroepen op de schuldvergelijking die de beslagene te zijnen opzichte toepast om de afgifte van het bedrag te weigeren (Luik, 1 december 1986, *J.T.*, 1987, 283, met noot De Leval, G.).

§ 5. Visum van de beslagrechter

219. BEPALING. — Heeft de aanzegging van het beslag niet kunnen plaatsvinden aan de persoon of aan de werkelijke of de gekozen woonplaats van de beslagen schuldenaar, dan is de derde-beslagene slechts tot afgifte gehouden voor zover de schuldeiser die beslag legt vooraf het visum van de rechter heeft bekomen. Het visum moet worden gevraagd aan de beslagrechter van de plaats van het beslag, d.i. de beslagrechter van de plaats waar het exploit werd betekend aan de derde-beslagene of waar de kennisgeving werd ontvangen (Arrondrb. Luik, 20 maart 1986, *J.L.M.B.*, 1986, 267; 18 december 1986, *Ann. dr. Liège*, 1987, 262, met noot De Leval, G., Arrondrb. Luik, 29 januari 1987, *J.L.M.B.*, 1988, 534).

220. PROCEDURE. — Art. 1544 Ger.W. bepaalt niets omtrent de wijze waarop een verzoek tot het bekomen van een visum tot de beslagrechter moet worden gericht (Van Compernelle, J., *o.c.*, *R.C.J.B.*, 1987, 492, nr. 85). Deze lacune leidde tot uiteenlopende rechtspraak: dagvaarding, verzoekschrift, gewone brief, mondeling verzoek. Veelal werd de opvatting verdedigd dat het visum kan worden gevraagd op eenvoudig verzoek (Beslagnr. Luik, 4 februari 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 535; Beslagnr. Brussel, 12 februari 1987, *J.L.M.B.*, 1988, 535, met noot Block, G., „A propos du visa du juge des saisies requis par l'article 1544 C.J.”, *J.L.M.B.*, 1988, 536; Stranart, A.M., „*La saisie-arrêt*”, in *Les voies conservatoires et d'exécution*, Brussel, 1982, 121, zie ook: Fettweis, A., *Manuel de procédure civile*, 1985, 638, nr. 1024; De Leval, G., *Traité*, 52, nr. 30, noot 217; Stranart, A.M., *o.c.*, 119).

In zijn arrest van 20 januari 1989 sloot het Hof van Cassatie zich bij deze opvatting aan door het visum te omschrijven als het eenvoudige voor gezien tekenen zelfs op een eenvoudig verzoek (Cass., 20 januari 1989, *Arr. Cass.*, 1988-89 nr. 300, *R.W.*, 1988-89, 1297; *Pas.*, 1989, I, 547).

Het visum moet worden gevraagd wanneer de aanzegging van het beslag aan de schuldenaar is verricht overeenkomstig art. 38, par. 1 Ger.W. dat voorziet in een wijze van betekening wanneer niet aan de persoon of woonplaats kon worden betekend. De betekening door achterlating van een afschrift van de akte aan de woonplaats is geen betekening aan de woonplaats zoals voorzien door art. 35 Ger.W. in welk geval de akte wordt afgegeven aan een persoon die zich in de woonplaats bevindt (Beslagnr.

Antwerpen, 19 januari 1987, *Ann. Dr. Liège*, 1987, 262, met noot De Leval, G., „Problèmes suscités par le visa”; *Pas.*, 1987, III, 44; zie i.v.m. oud art. 37 Ger.W.: Bergen, 20 december 1988, *Ann. Dr. Liège*, 1990, 168; contra: Beslagr. Brugge, 28 juni 1986, *T.V.B.R.*, 1986, 39 met noot). De melding van het bestaan van een exploit van aanzegging in latere conclusies voldoet niet aan art. 1543.

De formaliteit is opgelegd om de beslagene voor ieder manoeuvre te behoeven en om de derde-beslagene die afgifte moet doen zekerheid te verstrekken (Cass., 20 januari 1989, *gecit.*).

§ 6. Bijzondere procedure: fiscaal dwangebevel

221. BEGRIP. — Art. 215 van het K.B. tot uitvoering van het Wetboek op de Inkomstenbelastingen voorziet in een vereenvoudigde procedure van uitvoerend derdenbeslag voor de invordering van belastingschulden (Luik, 24 april 1986, *J.L.M.B.*, 1987, 251). Tot voor kort was het niet duidelijk of de ontvanger der belastingen die overeenkomstig art. 215 en 216 uitvoerend derdenbeslag legt, verplicht is overeenkomstig art. 1542 zich te wenden tot de beslagrechter om de derde-beslagene schuldenaar te laten verklaren van de oorzaken van het beslag. Het Hof van Cassatie heeft beslist dat in afwijking van art. 1542 Ger.W. de sanctie niet facultatief is. Artikel 215 heeft kracht van wet zodat de derde-beslagene steeds persoonlijk schuldenaar wordt verklaard (Cass., 19 december 1988, *R.W.*, 1988-89, 129, *Arr. Cass.*, 1988-89, nr. 238; *J.T.*, 1989, 276; *J.L.M.B.*, 1989, 142). Dit werd eveneens beslist door het Hof van Beroep te Luik. De sanctie volgt automatisch en zonder tussenkomst van de beslagrechter. Art. 215, par. 5 bepaalt immers dat de derde-beslagene die geen gevolg geeft aan het verzoek van de ontvanger der belastingen om een verklaring te doen, geldig vervolgd wordt alsof hij rechtstreeks schuldenaar was. Het uitvoerend beslag onder derden verloopt op de wijze bepaald volgens het Gerechtelijk Wetboek, met uitzondering van de sanctie t.a.v. de derde-beslagene die niet facultatief is (Luik, 7e kamer, 27 februari 1986, *J.L.M.B.*, 1986, 318 met afkeurende noot De Leval, G.; *Bull. Bel.*, 1987, 1521; zie ook Rb. Brugge, 16 juni 1988, *Bull. Bel.*, 1990, 1417).

Nochtans beslist een andere kamer van het Hof van Beroep te Luik net andersom door te oordelen dat de art. 215 en 216 van het K.B. van 4 maart 1965 genomen in uitvoering van art. 218 W.I.B. niet toelaten dat bij afwezigheid van een verklaring in de vormen en termijnen voorzien bij art. 1452 de derde automatisch gewoon schuldenaar wordt van de oorzaken. Artikel 1542 Ger.W. vereist dat art. 215 en 216 K.B. W.I.B. zo worden geïnterpreteerd dat de administratie enkel na een veroordeling de in gebreke blijvende derde-beslagene als debiteur kan beschouwen. Bovendien zouden de art. 215 en 216 zelfs onwettig zijn en overeenkomstig art. 107 Grondwet niet mogen toegepast worden (Luik, 21 november 1986, *J.L.M.B.*, 1987, 253 met noot De Leval, G., *Pas.*, 1987, 28; *Rev. Rég. Dr.*, 1987, 73 noot

Roland, B.; in dezelfde zin: Rb. Luik, 25 juli 1979, *Jur. Liège*, 1978-79, 370; De Leval, G., „Aspects actuels du droit des saisies”, *J.T.*, 1980, 647, nr. 67; P.C., noot onder Cass., 27 december 1984, *Rev. Not. Belge*, 1985, 416). Precies dit arrest werd door het Hof van Cassatie op 19 december 1988 verbroken.

222. De derde-beslagene aan wie de ontvanger een verzoek richt is gehouden verklaring van derde-beslagene af te leggen overeenkomstig art. 1452 zelfs indien hij op het ogenblik van de aanzegging geen gelden in zijn bezit had die toekomen aan de belastingplichtige (Cass., 27 december 1984, *Arr. Cass.*, 1984-85, nr. 259, *Pas.*, 1985, 510). Indien de derde-beslagene weigert of nalaat dergelijke verklaring te doen is de ontvanger gemachtigd lastens hem een dwangbevel uit te vaardigen en een uitvoerend beslag onder derden toe te staan, vermits de weigering van de derde-beslagene tot gevolg heeft dat zij „worden vervolgd alsof zij rechtstreeks schuldenaar waren”. De tussenkomst van de beslagrechter is uitgesloten (Cass., 12 december 1988, *R.W.*, 1988-89, 1293). Dit arrest lokte felle kritiek uit. Meer concreet werd de vraag gesteld of de sanctie van art. 215, par. 5 K.B. en de interpretatie van het Hof van Cassatie niet strijdig is met het E.V.R.M. In een recente beschikking heeft de beslagrechter te Brussel dit middel ambtshalve opgeworpen en de heropening van de debatten bevolen om de partijen toe te laten te besluiten over de verzoenbaarheid met het E.V.R.M. van de automatische toepassing van de sanctie van art. 215 zoals dit door het Hof werd geïnterpreteerd. De vervolging van de derde-beslagene als persoonlijke en rechtstreekse schuldenaar van de belastingschulden wordt immers ten gevolge van het cassatie-arrest van 19 december 1988 overgelaten aan de discretionaire beoordeling van de administratie der belastingen. Om de rechten van de derde-beslagene te vrijwaren moet worden nagegaan of hij in kennis werd gesteld van de draagwijdte van zijn verplichtingen en vooral van de zware sanctie waaraan hij is blootgesteld, nl. door de vermelding van de tekst van art. 1452 op de achterzijde van de aanzegging (Beslagr. Brussel, 8 maart 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 669).

De kennisgeving van het derden-beslag voorzien door art. 215 moet wel voorafgegaan worden door de kennisgeving van een dwangbevel (art. 196 K.B. 4 maart 1965). Zoniet kan het uitvoerend derden-beslag geen gevolgen sorteren, zelfs niet deze van een bewarend beslag (Luik, 13 januari 1984, *Jur. Liège*, 1984, 107 met noot De Leval, G., „Remarques sur certaines saisies en droit fiscal”; Beslagr. Luik, 21 oktober 1985, *Jur. Liège*, 1986, 74).

223. GEVOLGEN VAN HET BEZWAARSCHRIFT OP DE UITVOERBARE KRACHT VAN HET DWANGBEVEL. — Het fiscaal uitvoerend derden-beslag veronderstelt een titel en een zekere schuld. Art. 300 W.I.B. bepaalt dat de indiening van een bezwaarschrift geen uitvoeringsmaatregelen belet zodat het fiscaal dwangbevel in zekere zin uitvoerbaar bij voorraad is, maar art. 301 tempert

dit beginsel: de aanslag kan in geval van bezwaar slechts beschouwd worden als zeker en vaststaand en bijgevolg aanleiding geven tot gedwongen uitvoering indien deze aanslag beantwoordt aan de aangegeven bedragen of, in geval van een ambtshalve aanslag, in de mate dat deze niet hoger is dan de laatste ambtshalve aanslag (Beslagnr. Brussel, 3 december 1986, *J.L.M.B.*, 1987, 280 met noot De Leval, G.). Indien aan deze voorwaarden niet is voldaan kan de ontvanger enkel bewarende maatregelen treffen tot over het bezwaar definitief is beslist (Beslagnr. Luik, 21 oktober 1985, *Jur. Liège*, 1986, 74; Brussel, 3 februari 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 915 met kritische noot De Leval, G.; Brussel, 9 februari 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 613); Lindemans, D., „Concordance et discordance en matière de recouvrement d'impôts directs entre les dispositions des art. 300 et 301 C.I.R.”, *Alg. Fiscaal Tijdschrift*, 1983, 17, nr. 8).

Een uitvoerend derden-beslag dat in weerwil van het art. 301 W.I.B. werd gelegd na bezwaar van de belastingplichtige is niet nietig (Beslagnr. Lik, 15 november 1986, *J.L.M.B.*, 1987, 280). De administratie kan verklaren dat het beslag kan beschouwd worden als een bewarende maatregel (Beslagnr. Kortrijk, 29 oktober 1984, *Bull. Bel.*, 1986, 2229; Beslagnr. Luik, 15 november 1986, *J.L.M.B.*, 1987, 280, met afkeurende noot De Leval, G., 284; Brussel, 9 mei 1984, *Bull. Bel.*, 1985, 1944; Beslagnr. Luik, 3 januari 1980, *Bull. Bel.*, 1983, 2389; Beslagnr. Antwerpen, 28 november 1983, *A.F.T.*, 1984, 120 met noot Martens; Beslagnr. Leuven, 11 september 1984, *Bull. Bel.*, 1985, 2779; Beslagnr. Antwerpen, 8 september 1987, *Fiscale Koerier*, 1987, 379 met noot Lindemans, D.). Deze rechtspraak miskent de onafhankelijkheid van bewarend en uitvoerend beslag, meer in het bijzonder de vereiste van spoed die in geval van bewarend beslag moet voldaan zijn.

Een uitvoerend beslag gelegd zonder uitvoerbare titel kan niet zomaar in een bewarend beslag worden geherkwalificeerd (Beslagnr. Luik, 21 oktober 1985, *Jur. Liège*, 1986, 74; Beslagnr. Brussel, 3 december 1986, *J.L.M.B.*, 1987, 280 met noot De Leval, G.).

Het Hof te Luik liet nochtans uitvoeringsmaatregelen toe voor belastingen op basis van een door de belastingplichtige ondertekende verklaring, waartegen later bezwaar is ingediend, onder voorbehoud van schorsing door de directeur, niet door de beslagrechter (Luik, 19 november 1986, *J.L.M.B.*, 1987, 252).

224. Het verzet van de belastingplichtige tegen een dwangbevel kan blijken uit de verklaring van derde-beslagene. De motieven kunnen opgegeven worden na de verklaring. Van zodra de belastingplichtige verzet heeft aangetekend is de fiscus verplicht over te gaan tot uitvoerend derden-beslag overeenkomstig het Gerechtelijk Wetboek binnen de maand (Beslagnr. Luik, 22 december 1986, *J.L.M.B.*, 1987, 285). Een regelmatig derden-beslag kan geen gevolg hebben wanneer ze steunt op een akte die ongegrond is (Luik, 4 februari 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 1337, hervormt Beslagnr. Neufchâteau, 8 mei 1984, *Jur. Liège*, 1984, 367).

De schuldenaar aan wie een fiscaal dwangbevel wordt betekend kan overeenkomstig art. 1334 Ger.W. geen uitstel van betaling vragen binnen de 15 dagen vanaf het bevel of betaling (anders: Beslagr. Neufchâteau 6 december 1988, *J.L.M.B.*, 1989, 174; Luik, 9 november 1990, *J.L.M.B.*, 1991, 83; supra nrs. 6 en 11).

AFDELING 4

UITVOEREND ONROEREND BESLAG

§ 1. Algemeen

225. HOEDANIGHEID VAN BESLAGLEGGER EN BESLAGENE. — Luidens art. 1560 kan de schuldeiser die over een uitvoerbare titel beschikt de uitwinning vervolgen van de onroerende goederen van zijn debiteur. In het raam van het hypotheekrecht is het echter mogelijk dat ook het onroerend goed van iemand die geen schuldenaar is wordt uitgewonnen. Dit is het geval wanneer het gehypothekeerde goed wordt overgedragen aan een derde. De hypothecaire schuldeiser beschikt alsdan over een volgrecht lastens de zgn. „derdebezitter” (art. 96 Hyp. W.). De schuldeiser zal eerst het bevel betekenen aan de debiteur en de derde (mogelijk in hetzelfde exploit) aanmanen de schuld te voldoen hetzij afstand te doen van het goed. Het beslag kan gelegd worden na verloop van dertig dagen (art. 99 Hyp. W.). Hiermee vertoont gelijkenis de positie van de derde die op zijn onroerend goed een hypotheek toestaat tot zekerheid van de schuld van de debiteur.

Ook de „zakelijke borg” is gehouden propter rem; d.w.z. hij staat niet in met zijn gehele vermogen, maar enkel ten belope van het betrokken goed. De hypothecaire schuldeiser zal het gehypothekeerde goed kunnen uitwinnen alsof het aan de (hoofd-)schuldenaar toebehoorde. Hij dient niet voorafgaandelijk een uitvoerbare titel lastens de derde te bekomen, maar kan rechtstreeks tot uitwinning overgaan volgens de regels van art. 96 e.v. Hyp. W. (Beslagr. Doornik, 29 mei 1987, *J.L.M.B.*, 1988, 817).

226. ONROERENDE GOEDEREN. — Het beslag kan betrekking hebben op 1) de onroerende goederen en de als onroerend beschouwde toebehoren en op 2) de rechten van vruchtgebruik (bijv.: Beslagr. Hoei, 9 april 1984, *Jur. Liège*, 1984, 481), erfpacht en opstal op deze goederen. Aldus komt art. 1560 overeen met de omschrijving die in art. 45 Hyp. W. wordt gegeven m.b.t. de voor hypotheek vatbare goederen.

Onder het beslag vallen dus tevens: de goederen die onroerend zijn geworden door incorporatie of door bestemming, ook al worden die niet uitdrukkelijk in het beslagexploot vermeld (Beslagr. Brugge, 28 mei 1985, *T. Not.*, 1986, 150; Beslagr. Brugge, 23 januari 1986, *T. Not.*, 1986, 154; Beslagr. Brugge, 5 februari 1985, *T. Not.*, 1987, 131; Engels, Chr., *Het uitvoerend*

beslag op onroerend goed, Antwerpen, 1981, 75, nr. 84). Een onroerend beslag op deze goederen is echter ondenkbaar zonder een beslag op het onroerend goed waarmee zij verbonden zijn. Niets belet echter dat zij in afzonderlijke loten worden tekoop gesteld (Van Steen, W., *Het uitvoerend beslag op onroerend goed*, Antwerpen, 1970, 10. Bijv.: Beslagr. Brugge, 5 februari 1985, *gecit.*).

227. BEDINGEN VAN ONBESLAGBAARHEID. — Bedingen van onvervreemdbaarheid zijn in principe niet ongeoorloofd inter partes. Zij zijn echter niet tegenwerpelijk aan derden en kunnen geenszins een beslag op die goederen verhinderen (Antwerpen, 26 maart 1984, *R.W.*, 1985-86, 1769 met noot Coene, M.: beding van onvervreemdbaarheid in akte van schenking; het hypothekeken van die goederen en het faillissement van de begiftigde leveren geen grond op voor herroepbaarheid ex art. 953 B.W.; Beslagr. Veurne, 18 juni 1980, *T. Not.*, 1981, 18, *R.G.E.N.*, 1981, 201, nr. 22.615).

228. ONVERDEELDE GOEDEREN. — Betreft het beslag onroerende goederen die in onverdeeldheid zijn (en zijn niet alle medeëigenaren schuldenaar) dan moet de schuldeiser eerst de verdeling of veiling vorderen (art. 1561) (bijv.: Beslagr. Hasselt, 9 februari 1973, *T. Not.*, 1973, 216). De schuldeiser zal wel uitvoerend beslag kunnen leggen, maar de uitwinning kan geen voortgang vinden tot na de verdeling. Art. 1561 belet dus niet dat het bevel wordt betekend en dat het beslag wordt gelegd (Antwerpen, 17 mei 1977, *R.W.*, 1977-78, 1571; Beslagr. Brussel, 2 juni 1986, *Rev. Not. B.*, 1986, 488; *R.G.E.N.*, 1986, nr. 23.366).

Luidens art. 577bis § 9 B.W. kunnen de onverdeelde onroerende goederen die als bijzaak bestemd zijn tot gemeenschappelijk gebruik van onderscheiden erven die aan verschillende eigenaars toebehoren, niet in beslag worden genomen dan samen met het erf waartoe zij behoren. Dit veronderstelt dat elke eigenaar van de onderscheiden erven tegelijkertijd onverdeelde mede-eigenaar is van de bijzaken. Het arrest (Brussel, 8 januari 1986, *J.L.M.B.*, 1987, 17) dat beslist dat een schuldeiser geen beslag mag leggen op garages zonder ook beslag te leggen op het gedeelte van de grond waarop zij zijn gebouwd, terwijl die garages en de grond krachtens een verleend opstalrecht aan de beslagene, niet aan dezelfde eigenaar toebehoren, schendt art. 577bis § 9 B.W. (Cass., 19 mei 1988, *Arr. Cass.*, 1987-88, nr. 580. Zie hierover: Hansenne, J. en De Leval, G., „L'indissociabilité du bien privatif et de la quote-part dans les biens communs en matière de copropriété forcée”, *Rev. Not. B.*, 1988, 480 e.v.).

229. ECHTGENOTEN. — Zijn de echtgenoten gehuwd onder het wettelijk stelsel dan worden de verhaalsrechten van de schuldeisers bepaald door de art. 1409 e.v. B.W. (supra nr. 63). Gemeenschappelijke schulden (art. 1408 B.W.) kunnen verhaald worden op al de goederen van de echtgenoten. De schuldeiser die over een uitvoerbare titel beschikt lastens de echtgenoot-

schuldenaar kan die schuldvordering uitvoeren zowel op de eigen goederen van de debiteur, op het gemeenschappelijk vermogen als op de goederen van de andere echtgenoot. De schuldeiser moet daarbij zelfs geen welbepaalde volgorde in acht nemen; hij mag zoals ieder schuldeiser de goederen uitwinnen die hem het meest geschikt voorkomen (Casman, H., „Schulden en huwelijksvermogensrecht”, *T.P.R.*, 1985, 298-299, nr. 15). Bij de uitwinning van de goederen die tot de gemeenschap behoren vindt art. 1561 geen toepassing. Dezelfde principes gelden voor schulden gezamenlijk aangegaan door de beide echtgenoten (art. 1413 B.W.).

Wanneer aldus een schuld kan worden vervolgd op het gemeenschappelijk vermogen, dan kan de schuldeiser een onroerend goed dat tot die gemeenschap behoort uitwinnen zonder vooraf de vereffening en verdeling te vorderen (Beslagn. Antwerpen, 30 mei 1988, *T. Not.*, 1990, 107, *Pas.*, 1989, III, 6). Het is niet vereist dat hij een uitvoerbare titel heeft verkregen lastens beide echtgenoten. Wel dient de andere echtgenoot in de procedure te worden betrokken. Vaak wordt geleerd dat de rechtspleging van uitwinning van het gemeenschappelijk goed tegen beide echtgenoten moet gevoerd worden (Beslagn. Antwerpen, 30 mei 1988, *gécit.*). Het volstaat evenwel dat de andere echtgenoot wordt op de hoogte gebracht van de uitwinning door de betekening van het beslagexploot of van de beschikking geveld krachtens art. 1580 (in die zin: *Rép. Not.*, „La saisie immobilière”, nr. 58; Beslagn. Verviers, 25 oktober 1985, *Jur. Liège*, 1986, 77 met noot De Leval). Op deze wijze kan die echtgenoot tegen de tenuitvoerlegging in verzet komen (bijv. derdenverzet tegen de beschikking ex art. 1580) ten einde het gemeenschappelijk karakter van de schuld aan te vechten of om te betwisten dat het verhaalsrecht zich uitstrekt tot het eigen vermogen (art. 1414 B.W.).

230. Zijn de echtgenoten gehuwd onder het stelsel van scheiding van goederen dan staat elke echtgenoot in voor de door hem aangegane schulden met zijn eigen vermogen. M.b.t. goederen die in onverdeeldheid aan beide echtgenoten toebehoren, zal de schuldeiser eerst de verdeling moeten vorderen (art. 1561).

Enkel uitzonderlijk kunnen beide echtgenoten worden aangesproken. Bijvoorbeeld krachtens art. 222 B.W. of in het algemeen wanneer beide echtgenoten zich gezamenlijk verbonden hebben. Hiertoe zal de schuldeiser een uitvoerbare titel moeten hebben lastens beiden om de goederen in onverdeeldheid te kunnen uitwinnen zonder eerst de verdeling dienen te vorderen (Beslagn. Luik, 26 maart 1986, *Jur. Liège*, 1986, 502). Beschikt de schuldeiser enkel over een titel lastens één der echtgenoten, dan zal hij eerst de verdeling moeten nastreven (voor een toepassingsgeval: Gent, 12 januari 1985, *T. Not.*, 1985, 135, *R.G.E.N.*, 1986, nr. 23.267, met noot A.C., *Rev. Not. B.*, 1985, 512).

231. Art. 215 B.W. m.b.t. de bescherming van de gezinswoning staat het beslag op het onroerend goed dat het gezin tot voornaamste woning dient

niet in de weg (zie hierover o.m.: Baeteman, G., „De bescherming van de gezinswoning”, *T.P.R.*, 1985, 352-353, nr. 18).

232. KEUZERECHT VAN DE SCHULDEISER. — Krachtens de principes neergelegd in de art. 7 en 8 Hyp. W. heeft een schuldeiser de vrije keuze over de goederen die hij wenst uit te winnen. Een wettelijke uitzondering op dit beginsel is art. 1563 dat de hypothecaire schuldeiser belet om eerst de andere onroerende goederen uit te winnen dan deze waarop hij een hypotheek heeft, tenzij de waarde hiervan ontoereikend is. Art. 1563 is echter niet van openbare orde, noch van dwingend recht, zodat in de hypotheekakte de toepassing ervan kan worden uitgesloten (Cass., 3 mei 1985, *R. W.*, 1985-86, 175 met concl. procureur-generaal Krings, *Arr. Cass.*, 1984-85, nr. 529, *T. Not.*, 1985, 135, *R.G.E.N.*, 1985, nr. 23.222). Voor dit arrest bestond hierover betwisting (in gelijke zin o.m.: Antwerpen, 30 april 1985, *R.G.E.N.*, 1986, nr. 23.262, 8; Chabot-Leonard, *o.c.*, 348; Van Steen, *o.c.*, 13. Anders: Engels, Chr., *o.c.*, 107, nr. 131; Beslagr. Leuven, 17 februari 1984, *R. W.*, 1984-85, 1855 met noot Werckx; Beslagr. Kortrijk, 29 september 1970, *R. W.*, 1974-75, 1390 met noot Kokelenberg, *R.G.E.N.*, 1975, nr. 21.917, 177 met noot). Is een dergelijk beding dus geldig inter partes, dan blijft er kennelijk nog betwisting bestaan over de tegenwerpelijkheid ervan aan andere schuldeisers in de samenloop (Antwerpen, 30 april 1985, *gecit.* en de annotatie: Ledoux, *o.c.*, *J.T.*, 1989, 656-657, nr. 199). Zoals bekend wordt door een gedeelte van de rechtsleer de stelling verdedigd dat door een bedongen afwijking van art. 1563 een niet wettelijke reden van voorrang wordt gecreëerd ten gunste van de hypothecaire schuldeiser. Met deze zienswijze kan niet worden ingestemd. Art. 1563 ziet immers niet op de samenloop, maar op de verhouding inter partes. De bepaling strekt er nl. toe de schuldenaar te beschermen tegen een al te hardvochtige schuldeiser (cfr. Locré, VIII, fr. 310, nrs. 1 en 4). In ieder geval zal het zo zijn dat door het feit dat een deel van de schuldvordering van de hypothecaire schuldeiser door de uitwinning van de andere goederen gedelgd wordt, dit de bevrijding meebrengt van de gehypothekeerde goederen en zodoende het onderpand van de chirographaire schuldeisers vergroot (concl. procureur-generaal Krings, *gecit.*).

§ 2. Procedure

233. ALGEMEEN. — Aan de uiteindelijke verkoop van het onroerend goed gaan drie handelingen vooraf: 1) de tenuitvoerlegging begint met de betekening van het bevel, 2) na verloop van 15 dagen maar niet langer dan na 6 maanden volgt het beslag en 3) uiteindelijk wordt een verzoekschrift aan de beslagrechter gericht tot aanstelling van een notaris die met de verkoop en de rangregeling zal worden belast. Tegen elk van deze drie stappen kan de debiteur in verzet komen bij de beslagrechter die geadieerd wordt bij dagvaarding.

234. BEVEL. — Zoals elk uitvoerend beslag begint ook hier de tenuitvoerlegging met de betekening aan de debiteur van het bevel tot betalen (art. 1564). Dit bevel wordt betekend aan de persoon dan wel aan de werkelijke of in de titel der schuldvordering gekozen woonplaats. Art. 1564 somt de verschillende gegevens op die het bevel — benevens de vermeldingen uit art. 43 — moet bevatten. Het bevel bepaalt o.m. dat bij gebreke van betaling beslag zal worden gelegd op de onroerende goederen van de debiteur. Deze onroerende goederen moeten echter niet nader worden omschreven. De aanduiding van de goederen op de wijze zoals bepaald in art. 1568, 2° is enkel vereist wanneer de schuldeiser het bevel wenst te doen overschrijven op het hypotheekkantoor. Deze overschrijving is facultatief. Het verzuim de goederen overeenkomstig art. 1568, 2° te omschrijven heeft derhalve niet de nietigheid van het bevel tot gevolg (Luik, 28 juni 1984, *Jur. Liège*, 1984, 473; Beslagr. Hoei, 6 februari 1984, *Pas.*, 1984, III, 56).

De geldigheidsduur van het bevel bedraagt 6 maanden. Binnen die termijn moet het gevolgd worden door het beslag. Gebeurt dit niet, dan houdt het bevel van rechtswege op gevolg te hebben.

235. Het bevel heeft een beperking van de verhuurbevoegdheid van de debiteur tot gevolg: huurcontracten voor langer dan 9 jaar en kwijtingen van ten minste 3 jaar huur zijn niet tegenwerpelijk aan de schuldeiser die het bevel liet betekenen (art. 1575 in fine). Over de juiste draagwijdte van deze niet-tegenwerpelijkheid bestaat geen eensgezindheid. Veelal wordt — onder verwijzing naar het vroegere recht — geleerd dat de overeenkomst niet wordt ingekort, maar dat zij in haar geheel niet-tegenwerpelijk is aan de schuldeiser (Van Steen, *o.c.*, 32; *Rép. Not.*, „La saisie immobilière”, nr. 297; Ledoux, *o.c.*, *J.T.*, 1983, 747, nr. 166). Volgens een andere strekking gaat het zoals bij de toepassing van art. 1 Hyp. W. om een „herleiding” van de overeenkomst (Chabot-Leonard, D., *o.c.*, 369; Merchiers, Y., „De tegenwerpelijkheid van huurcontracten”, *T.P.R.*, 1983, (197), 206, nr. 8). Deze opvatting verdient de voorkeur (zie hierover ook De Page, *Traité*, IV, nr. 493 e.v.).

236. OVERSCHRIJVING. — Het bevel kan worden overgeschreven op het hypotheekkantoor. De overschrijving is mogelijk zolang de geldigheidsduur van het bevel (6 maanden behoudens schorsing) niet is verstreken. De overschrijving geldt voor een termijn van 6 maanden (art. 1565).

Werd het bevel overgeschreven dan wordt de beschikkingsbevoegdheid van de beslagene nog verder beperkt (*infra* nr. 249).

237. VERZET. — De schuldenaar kan het bevel echter aanvechten voor de beslagrechter die geadieerd wordt bij dagvaarding. Vier soorten van grieven kunnen worden geuit: 1) vormgebreken, 2) gebreken van de titel, 3) het vragen van gematigd uitstel (art. 1244 B.W.) en 4) de beperking van de omvang van uitwinning indien het bevel werd overgeschreven.

238. UITSTEL. — Vindt de tenuitvoerlegging plaats krachtens een notariële akte dan kan de debiteur aan de beslagrechter respijt vragen. Dit verzoek dient op straffe van verval te gebeuren binnen de 15 dagen na de betekening van het bevel (art. 1334; Rb. Leuven, 14 januari 1975, *R.W.*, 1974-75, 1646 met noot; Beslagr. Hoei, 16 juni 1986, *Jur. Liège*, 1986, 505; Beslagr. Brussel, 17 december 1986, *R.G.E.N.*, 1987, 315, nr. 23.494). Een dergelijke aanvraag kan niet meer worden gedaan wanneer de debiteur overeenkomstig art. 1582; door de notaris die de verkoopsvoorwaarden heeft opgemaakt, is aangemaand om bij hem de geschillen omtrent die verkoopsvoorwaarden aan te brengen (Cass., 13 juni 1985, *Arr. Cass.*, 1984-85, nr. 624, *R.W.*, 1986-87, 193, *J.T.*, 1985, 592, *Rev. Not. B.*, 1986, 116; Beslagr. Brussel, 17 december 1986, *gecit.*; Beslagr. Doornik, 15 januari 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 823, *R.G.E.N.*, 1989, nr. 23.694).

De termijn van 15 dagen is een vervaltermijn en kan door de beslagrechter niet worden verlengd (Vgl.: Ledoux, J.-L., *o.c.*, *J.T.*, 1989, 616, nr. 12). Een verlenging van een vervaltermijn is echter wel mogelijk wanneer de partij tegen wie de termijn loopt, het bewijs levert dat hij die door overmacht — dus buiten eigen toedoen — niet kon naleven (cfr. Van Oevelen, A., „Bevrijdende verjaring en vervaltermijnen”, *T.P.R.*, 1987, 1832, nr. 71 en de verwijzingen aldaar). Dit zal ook het geval zijn wanneer de debiteur door zijn schuldeisers op het verkeerde been werd gezet; bijvoorbeeld wanneer de tenuitvoerlegging werd stopgezet en nadien zonder enige verwittiging wordt hernomen (Beslagr. Dinant, 13 december 1985, *Jur. Liège*, 1986, 154, *Rev. Not. B.*, 1986, 437).

Een verzoek tot het verkrijgen van termijnen van respijt kan niet worden ingewilligd wanneer de uitvoering plaatsvindt krachtens een rechterlijke beslissing (Beslagr. Namen, 16 juni 1989, *J.L.M.B.*, 1989, 1291; Beslagr. Namen, 12 december 1986, *R.G.E.N.*, 1988, nr. 23.544; *supra*, nr. 6). De vordering van de debiteur om de beslechting van een door hem voor de bodemrechter ingestelde tegenvordering af te wachten, komt neer op een verkapt verzoek tot uitstel en kan daarom niet worden ingewilligd (Bergen, 25 september 1985, *Rev. Not. B.*, 1986, 339).

239. BEPERKING VAN DE VERVOLGING. — Indien de waarde van de in de overschrijving aangewezen goederen het bedrag van de schuldvordering ruim overtreft, kan de schuldenaar vragen dat de gevolgen van de overschrijving worden beperkt (art. 1565, tweede lid). Dit gebeurt bij dagvaarding voor de beslagrechter in wiens rechtsgebied de onroerende goederen met het grootste gezamenlijk kadastraal inkomen gelegen zijn. De beschikking is niet vatbaar voor verzet of hoger beroep.

Voor een toepassingsgeval waarbij een solidaire medeschuldenaar op art. 1565 beroep doet: Beslagr. Hoei, 25 april 1983, *Jur. Liège*, 1983, 311.

Een dergelijk verzoek is niet meer mogelijk na de overschrijving van het beslagexploot (In die zin: Van Herreweghe, *o.c.*, 130, 530; *Rép. Not.*, „La

saisie immobilière'', nr. 248). In geen geval gaat het hier om een geschil omtrent de verkoopvoorwaarden die de schuldenaar nog bij de notaris zou kunnen aanbrengen binnen de acht dagen na de aanmaning bedoeld in art. 1582 (Cass., 6 mei 1983, *Arr. Cass.*, 1982-83, 1110, nr. 495, *R.W.*, 1983-84, 2166, *T. Not.*, 1984, 165, *J.T.*, 1985, 143, *R.G.E.N.*, 1984, nr. 23.050 Anders: Beslagr. Brugge, 17 december 1976, *R.W.*, 1976-77, 1523, *R.G.E.N.*, 1977, 311, nr. 22.163).

240. GEVOLGEN VERZET. — Wat de gevolgen van het verzet tegen het bevel betreft, moet een onderscheid gemaakt worden naargelang de grieven betrekking hebben op de regelmatigheid van het bevel, dan wel op het recht zelf van de schuldeiser, nl. het aanvechten van de titel of een verzoek tot uitstel. In de eerste hypothese — het aanvechten van de formele geldigheid van het bevel — wordt de geldigheidsduur van het bevel niet geschorst. In de tweede hypothese is dit wel het geval (art. 1567). Het aanvechten van de titel of een verzoek tot respijt schorsen de gevolgen van het bevel (Beslagr. Hoei, 16 juni 1986, *Jur. Liège*, 1986, 505). Werd het bevel overgeschreven en dreigt de geldigheidsduur van de overschrijving te verstrijken, dan moet gedacht worden aan een vernieuwing van de overschrijving.

Dit alles neemt niet weg dat het de schuldeiser — op eigen risico — is toegestaan om niettegenstaande het verzet de tenuitvoerlegging verder te zetten (Engels, Chr., o.c., 160, nr. 210; *Rép. Not.*, „La saisie immobilière'', nr. 253; Luik, 28 juni 1984, *Jur. Liège*, 1984, 541; Beslagr. Hoei, 16 juni 1986, *Jur. Liège*, 1986, 505).

241. BESLAG. — Slechts na verloop van 15 dagen na het bevel kan tot uitvoerend beslag worden overgegaan (art. 1566). Aan de debiteur wordt zodoende nog enige tijd gegund om hem de mogelijkheid te bieden zijn verbintenissen na te komen. Een beslag voor het verstrijken van die termijn is nietig. Anderzijds mag de debiteur niet te lang in het ongewisse gelaten worden. Vandaar dat de eis wordt gesteld dat het bevel binnen de 6 maanden gevolgd moet worden door een exploit van beslaglegging. Is deze termijn verstreken, dan houdt het bevel van rechtswege op enig gevolg te hebben, zodat de schuldeiser een nieuw bevel dient te betekenen.

Art. 1569 somt de diverse vermeldingen op die het exploit benevens die uit art. 43 en 1389, dient te bevatten. Anders dan bij bewarend beslag is hier geen uittreksel uit de kadastrale legger vereist. De beschrijving van de onroerende goederen overeenkomstig de kadastrale gegevens volstaat. Zo'n omschrijving kan zelfs gebeuren aan de hand van een fotocopië van de kadastrale legger (Beslagr. Hoei, 6 februari 1984, *Pas.*, 1984, III, 56, *J.T.*, 1985, 148).

242. OVERSCHRIJVING. — Het beslagexploit moet uiterlijk binnen de 15 dagen worden overgeschreven op het hypotheekkantoor waar de goederen

zijn gelegen (art. 1569). Het verzuim heeft de nietigheid van het beslag tot gevolg (cfr. art. 1622).

De overschrijving geldt voor een termijn van 3 jaar. Werden binnen deze termijn de goederen niet verkocht of werd van de toewijzing geen kantmelding gedaan (art. 1598 in fine), dan houdt het beslag van rechtswege op enig gevolg te hebben (Beslagr. Hoei, 21 juni 1983, *Pas.*, 1984, III, 11). Deze termijn kan echter worden verlengd („vernieuwd”) (zie art. 1569).

243. BESCHIKKING. — Uiteindelijk wordt bij verzoekschrift aan de beslagrechter de aanstelling gevraagd van een notaris die belast wordt met de verkoop van de in beslag genomen goederen en de verrichtingen van rangregeling. De beslagrechter dient na te gaan of de schuldeiser beschikt over een uitvoerbare titel voor een vaststaande en zekere schuld en of de opgelegde beslagvormen werden nageleefd (Gent, 24 augustus 1984, *T. Not.*, 1984, 354).

De bevoegde rechter is deze van het arrondissement waar het goed gelegen is. Worden verschillende onroerende goederen uitgewonnen die zich in onderscheiden arrondissementen bevinden, dan heeft de schuldeiser de keuze tussen één der door art. 633 aangewezen rechters die krachtens de samenhang voor het geheel bevoegd is (Beslagr. Hoei, 28 april 1983, *Pas.*, 1984, III, 2; *R.G.E.N.*, 1986, nr. 23.263; Beslagr. Charleroi, 11 september 1974, *R.G.E.N.*, 1975, nr. 21.908). Van samenhang is echter geen sprake meer wanneer de executant inmiddels handlichting verleende van het beslag op de goederen gelegen binnen het rechtsgebied van de geadieerde rechter (Arrondrb. Charleroi, 11 februari 1986, *J.T.*, 1987, 161). De beslagrechter zal in zijn beschikking verschillende notarissen aanstellen voor de veiling in de diverse arrondissementen, maar één van hen belasten met de rangregeling. Het keuzerecht van de notaris komt uitsluitend toe aan de beslagrechter (Engels, Chr., *o.c.*, 207, nr. 282; *Rép. Not.*, „La saisie immobilière”, nr. 317).

Art. 1580 bepaalt dat dit verzoekschrift moet worden ingediend binnen de maand na de overschrijving van het beslag. Algemeen wordt aangenomen dat het naleven van deze termijn niet op straffe van nietigheid is voorgeschreven (Gent, 30 juni 1983, *T. Not.*, 1983, 270 met noot De Vroe, Beslagr. Brussel, 12 november 1987, *Rev. Not. B.*, 1988, 305. Zie o.m. ook: Van Steen, W., *o.c.*, 41; Chabot-Leonard, *o.c.*, 381). Wel zullen, wanneer de beslaglegger talmt, andere schuldeisers de indeplaatsstelling kunnen vorderen (infra nr. 265). Ook zou de beslagene de opheffing van het beslag kunnen nastreven (*Verslag van Reepinghen*, I, 578).

244. Tegen de beschikking staat hoger beroep open voor de verzoekende partij en de tussengekomen partijen (Cass., 29 juni 1987, *Arr. Cass.*, 1986-87, nr. 655, *Pas.*, 1987, I, 1331). Dit beroep moet worden ingesteld binnen de maand na de kennisgeving (art. 1031).

De rechten van de beslagene — die bij hypothese niet is tussengekomen — worden gewaarborgd door de mogelijkheid van derdenverzet tegen de beschikking van de beslagrechter (Bergen, 25 september 1985, *Rev. Not. B.*, 1986, 339; Beslagn. Doornik, 15 januari 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 823). Dit gebeurt bij dagvaarding van alle partijen voor de beslagrechter en zulks binnen de maand na de betekening van de beschikking (Cass., 17 april 1989, *Arr. Cass.*, 1989-90, nr. 460). Wordt derdenverzet gedaan na de kantmelding bedoeld in art. 1584 (infra nr. 254) dan dienen al de schuldeisers aan wie het beslag gemeen is geworden, in het geding te worden betrokken (Beslagn. Ieper, 29 maart 1983, *R.W.*, 1983-84, 1302, *Rev. Not. B.*, 1985, 110, *R.G.E.N.*, 1984, nr. 23.048). Ook andere belanghebbenden (bijv. de echtgenoot, medeëigenaar van het beslagen goed) kunnen derdenverzet aantekenen. Hoger beroep tegen de beschikking is niet-ontvankelijk (Bergen, 14 juni 1984, *J.T.*, 1985, 149).

245. De beslagene kan grieven laten gelden die zowel de regelmatigheid van de procedure betreffen, als de titel zelf. Aldus kan betwisting rijzen over de uitvoerbaarheid van de titel van de schuldeiser (Gent, 24 augustus 1984, *T. Not.*, 1983, 354; notariële hypotheekakte m.b.t. een lening die niet in een authentieke vorm werd vastgelegd; Beslagn. Antwerpen, 11 april 1988, *Pas.*, 1988, III, 99; onderhandse akte tot wijziging van authentieke akte) of nog over het „zekere” en „vaststaande” karakter van de schuldverordering (Bergen, 5 mei 1978, *Pas.*, 1978, II, 95, *J.T.*, 1978, 526; het moet gaan over een ernstige betwisting; supra nrs. 9 en 164). De beslagrechter moet echter enkel nagaan of de schuldeiser over een opeisbare titel beschikt voor zekere en vaststaande schulden en/of de procedurevoorschriften werden nageleefd (Hof Gent, 24 augustus 1984, *gecit.*). In de regel kan de beslagene geen bezwaren doen gelden m.b.t. de keuze van de notaris. Een verzet dat uitsluitend hierop betrekking zou hebben, zal veelal tergend en roekeloos zijn (Engels, Chr., *o.c.*, 207, nr. 283. Bijv.: Beslagn. Brugge, 22 oktober 1985, *T. Not.*, 1986, 60, *R.G.E.N.*, 1986, 329, nr. 23.364).

De wet legt niet de verplichting op de beschikking ter kennis te brengen aan de beslagene (Beslagn. Brussel, 5 juni 1986, *Rev. Not. B.*, 1986, 549, *R.G.E.N.*, 1986, 38, nr. 23.367). Een betekening van de beschikking kan echter aangewezen zijn teneinde de termijn te doen intreden voor het derdenverzet, nl. 1 maand na de kennisgeving (art. 1034). Indien luidens art. 1622 de nietigheid van handelingen verricht voor de toewijzing niet meer kan worden ter berde gebracht na de termijn van 8 dagen na de aanmaning om kennis te nemen van de verkoopsvoorwaarden (art. 1582), dan ontnemt die bepaling niet de mogelijkheid voor de beslagene om de grieven te doen gelden die de uitvoerbare titel zelf betreffen (infra nr. 264). Die mogelijkheid zal hem eerst worden ontnomen wanneer de termijn om verzet te doen tegen de beschikking gegeven ex art. 1580 is verstreken. De aanmaning om kennis te nemen van de verkoopsvoorwaarden zoals bepaald in art. 1582, doet deze termijn niet lopen (Gent, 11 oktober 1974, *T. Not.*, 1975, 13,

R.G.E.N., 1976, nr. 21.995, 25 met noot. Anders: Beslagr. Charleroi, 26 maart 1974, *R.G.E.N.*, 1974, nr. 21.818). Wanneer aan het exploitatiedat strekt tot die aanmaning een uitgifte van de beschikking is gevoegd, dan wordt die beschikking rechtsgeldig ter kennis gebracht (Cass., 17 april 1989, *Arr. Cass.*, 1989-90, 940, nr. 460, *R.W.*, 1990-91, 97, *J.L.M.B.*, 1989, 856. Zie ook: Beslagr. Doornik, 9 november 1984, *J.T.*, 1985, 149; Beslagr. Ieper, 29 maart 1983, *R.W.*, 1983-84, 1302, *Rev. Not. B.*, 1985, 110 met noot Ledoux). Betwisting bestaat ook over de vraag wie het initiatief tot de betekening kan nemen. Volgens de beslagrechter te Ieper kan dit niet door de notaris gebeuren (Beslagr. Ieper, 29 maart 1983, *gecit.*). Terecht wordt hier door de annotator tegen ingebracht dat de notaris door zijn aanstelling rechte bevoegd is alle handelingen te verrichten ten einde het verder verloop van de uitwinning veilig te stellen.

§ 3. Gevolgen

246. Het beslag heeft geen eigendomsoverdracht tot gevolg. De beslaglegger heeft enkel het recht het goed te doen verkopen. De beslagene wordt evenmin ontzet uit zijn bezitsrechten. Wel wordt de uitoefening van het eigendomsrecht beperkt met het oog op de uiteindelijke vereffening. Het gaat om een doelgebonden bevoegdheid. In die zin bestempelt art. 1572 de beslagene als een gerechtelijk sekwesteer. De beslagene mag niets meer ondernemen wat dit vereffeningsdoel zou kunnen frustreren. Zo mag hij niet meer over het goed beschikken: vervreemden of met hypotheek bezwaren.

247. Werd het goed niet verhuurd, dan blijft de beslagene tot bij de verkoop in het bezit als gerechtelijk sekwesteer (art. 1572). Hij moet voor het goed zorgen als een zorgvuldig huisvader (cfr. art. 1962 B.W.). Indien hij aan die verplichting tekort komt of wanneer hij op enige andere wijze obstructie voert (bijv. weigering om de bezichtiging toe te staan), dan kunnen de schuldeisers de beslagene dagvaarden voor de beslagrechter met het oog op het nemen van passende maatregelen. De vordering wordt ingeleid zoals in kort geding overeenkomstig art. 1395. Veelal is het de notaris die hiertoe het initiatief neemt. Zijn bevoegdheid terzake is niet betwistbaar (Gent, 8 september 1983, *R.W.*, 1983-84, 1222 met noot Engels, *R.G.E.N.*, 1984, nr. 23.046; Beslagr. Brugge, 22 oktober 1985, *R.G.E.N.*, 1986, nr. 23.364. Anders: Bergen, 27 juni 1974, *J.T.*, 1985, 150 met noot G.d.L.). Tegen de beschikking van de beslagrechter staat geen rechtsmiddel open (art. 1572, derde lid). De kosten van dergelijke procedure en van de maatregelen moet beschouwd worden als kosten van de vervolging bedoeld in art. 1597 die bij voorrang uit de prijs van de verkoop zullen worden betaald. Bij dezelfde beschikking kan de beslagrechter ook de verlenging toestaan van de termijn van art. 1587 waarbinnen de toewijzing moet plaatsvinden (bijv. Beslagr. Namen, 6 februari 1981, *Jur. Liège*, 1981, 396).

De maatregelen kunnen betrekking hebben op de bepaling van de modaliteiten van de bezichtiging (bijv. Brussel, 9 januari 1974, *T. Not.*, 1974, 136), de afgifte van sleutels, de verandering van sloten, het verkrijgen van de machtiging om met een slotenmaker het goed te betreden, beroep te doen op de openbare macht enz. Gebeurlijk kan aan de opgelegde verplichtingen een dwangsom worden verbonden. Uiteindelijk kan tot de uitdrijving van de beslagene worden overgegaan en tot de aanstelling van een sekwester (bijv.: Beslagr. Namen, 12 juni 1981, *Jur. Liège*, 1981, 397 met noot De Leval; Beslagr. Namen, 6 februari 1981, *Jur. Liège*, 1981, 396). Al deze maatregelen die ingrijpen in het eigendomsrecht van de beslagene kunnen slechts getroffen worden nadat er problemen zijn gerezen en dus niet louter preventief (Beslagr. Brussel, 13 oktober 1986, *R.G.E.N.*, 1987, nr. 23.493). Evenmin kan de notaris hiertoe op eigen gezag overgaan (Beslagr. Gent, 18 augustus 1983, *R.W.*, 1983-84, 1228, *R.G.E.N.*, 1984, nr. 23.047. Anders: Beslagr. Luik, 11 juni 1985, *Rev. Not. B.*, 1985, 421; Beslagr. Luik, 9 januari 1985, *Jur. Liège*, 1985, 255).

248. Onder het beslag vallen ook de natuurlijke vruchten en de burgerlijke vruchten (huur- en pachtgelden). De huur- en pachtgelden worden voor onroerend gehouden om samen met de opbrengst ervan te worden verdeeld. Deze huurgelden worden door de beslagene als gerechtelijk sekwester ontvangen (bijv. Beslagr. Brussel, 21 februari 1983, *J.T.*, 1983, 689).

249. GEVOLGEN VAN DE OVERSCHRIJVING. — Vanaf de overschrijving van het beslag (of van het bevel) mag de beslagene over het onroerend goed niet meer beschikken (vervreemden, hypothekeken). Dergelijke handelingen zijn voortaan niet meer tegenwerpelijk aan: de beslaglegger, de koper, de ingeschreven schuldeisers en de schuldeisers die een bevel lieten overschrijven. Hieronder moeten ook nog de schuldeisers worden gerekend die bewarend beslag hebben gelegd.

Enkel deze beschermde schuldeisers zullen de hypothecaire schuldeiser als een gewoon chirografaïre mogen beschouwen (bijv.: Beslagr. Oudenaarde, 3 november 1972, *Rev. Not. B.*, 1974, 510; Beslagr. Neufchâteau, 16 februari 1981, *Jur. Liège*, 1981, 196; Beslagr. Luik, 24 juni 1981, *Jur. Liège*, 1983, 99; Beslagr. Luik, 17 februari 1986, *Jur. Liège*, 1986, 273; Beslagr. Dinant, 16 december 1988, *J.L.M.B.*, 1989, 335). De rangregeling tussen de beschermde schuldeisers, de hypothecaire schuldeiser en de overigen, geschiedt dan als volgt: eerst wordt het aandeel bepaald waarop eenieder recht zou hebben zonder rekening te houden met de hypotheek; aan de beschermde schuldeisers komt dit deel dan toe, terwijl het saldo tussen de hypothecaire en de niet--eschermde schuldeiser moet worden verdeeld (Gent, 5 juni 1974, *T. Not.*, 1975, 61 met noot Rens; *R.G.E.N.*, 1975, nr. 21.940).

De vervreemding of de hypotheekvestiging kan echter wel tegen de beschermde derden worden ingeroepen indien de verkrijger of de hypothecaire

schuldeiser overgaat tot consignatie zoals bepaald in art. 1578. Deze consignatie kan gebeuren tot de dag bepaald voor de toewijzing (Beslagr. Brussel, 12 november 1987, *Rev. Not. B.*, 1988, 305).

250. HUUROVEREENKOMSTEN. — De niet-tegenwerpelijheid van huurovereenkomsten tot stand gekomen na de overschrijving van het beslag wordt geregeld in art. 1575. Huurovereenkomsten die geen vaste dagtekening hebben op het ogenblik waarop het beslag (c.q. het bevel) wordt overgeschreven zijn niet-tegenwerpelijk.

Art. 1575 is van toepassing op alle soorten huurovereenkomsten. Eveneens dus op de handelshuur. De huurder kan alsdan zondermeer worden uitgezet, zonder naleving van art. 12 Handelshuurwet (Engels, Chr., *o.c.*, 187, nr. 250; Chabot-Leonard, D., *o.c.*, 369; Kh. Antwerpen, 11 mei 1989, *R.W.*, 1990-91, 547; Vred. Antwerpen, 30 mei 1989, *R.W.*, 1989-90, 443 met afkeurende noot Pauwels. Anders: *Rép. Not.*, „La saisie immobilière”, nr. 300).

De toepassing op pachtovereenkomsten stuit daarentegen op art. 55 Pachtwet. Aangezien deze bepaling art. 1575 primeert, wordt geoordeeld dat pachtovereenkomsten, ook al hebben zij geen vaste datum voor de overschrijving, tegenwerpelijk zijn (Cass., 12 oktober 1979, *Arr. Cass.*, 1979-80, 195, nr. 109, *R.W.*, 1979-80, 2577, *R.C.J.B.*, 1982, 160 met noot Merchiers, *Pas.*, 1980, I, 207. Evenals: Beslagr. Brugge, 8 juni 1977, *R.W.*, 1977-78, 1125 met noot De Busschere, *R.G.E.N.*, 178, nr. 22.261; Beslagr. Brugge, 21 december 1979, *T. Not.*, 1981, 308).

§ 4. De verkoopsvoorwaarden

251. ALGEMEEN. — Het uitvoerend beslag mondt uiteindelijk uit op de verkoop van het beslagen goed. De verkoopsvoorwaarden leggen het juridisch kader vast van deze verkoop. Zij bepalen de rechtsverhouding zoals die zal tot stand komen tussen de beslagene en diens schuldeisers en de uiteindelijke koper.

De notaris moet ten minste een maand voor de verkoop de samenlopende schuldeisers en de beslagene aanmanen om inzage te nemen van de verkoopsvoorwaarden en om aanwezig te zijn bij de toewijzing (art. 1582). Deze verplichting is voorgeschreven op straffe van nietigheid. Deze nietigheid moet echter worden opgeworpen binnen de termijn bedoeld in art. 1622, tweede lid. Wordt de nietigheid eerst ingeroepen in het geding betreffende de rangregeling, dan is die nietigheid gedekt (Cass., 21 november 1986, *Arr. Cass.*, 1986-87, nr. 180, *Pas.*, 1987, I, 364, *T. Not.*, 1987, 204; infra nr. 263). De aanmaning gebeurt bij deurwaardersexploot. De verkoopsvoorwaarden moeten niet mee worden betekend. Legt de wet niet de verplichting op dat de beslaglegger wordt aangemaand, dan verdient het wel de voorkeur dat dit gebeurt. De beslaglegger kan de notaris wat hem betreft vrijstellen van de aanmaning (Van Steen, W., *o.c.*, 50-51).

De termijn van 1 maand wordt berekend volgens het bepaalde in de art. 52 e.v. (Cass., 20 juni 1974, *Arr. Cass.*, 1974, 1161, *R.W.*, 1974-75, 255, *R.G.E.N.*, 1976, nr. 21.997): door de aanmaning op 11 augustus wordt de termijn van 1 maand voor de verkoop op 11 september niet in acht genomen). Gebeurlijk moet toepassing gemaakt worden van art. 53 (Beslagr. Brugge, 1 juni 1982, *T. Not.*, 1982, 333, *R.G.E.N.*, 1983, 102, nr. 22.858: moet de vervaldag worden verplaatst naar de eerstvolgende werkdag en is de verkoop reeds op die dag gesteld, dan wordt de termijn van een maand niet gerespecteerd).

252. TEGENSPRAAK. — Vanaf de aanmaning beschikken de schuldeisers en de beslagene over een termijn van 8 dagen om omtrent de verkoopsvoorwaarden tegenspraak te voeren. Dit onderstelt dat het notariskantoor gedurende die periode toegankelijk is voor het publiek (Cass., 29 november 1984, *Arr. Cass.*, 1984-85, nr. 204, *Rev. Not. B.*, 1985, 148 met noot De Valkeneer). De aangevoerde grieven moeten binnen die termijn op straffe van verval voor de notaris worden gebracht (Luik, 27 juni 1986, *Jur. Liège*, 1986, 497; Beslagr. Brussel, 17 december 1986, *R.G.E.N.*, 1987, nr. 23.494). Zij kunnen enkel betrekking hebben op de inhoud der verkoopsvoorwaarden (Cass., 13 juni 1985, *Arr. Cass.*, 1984-85, nr. 624, *R.W.*, 1986-87, 193, *J.T.*, 1985, 592, *Rev. Not. B.*, 1986, 116, *Pas.*, 1985, I, 624). Een betwisting door de beslagene voor het bedrag van de schuld kan niet ter berde worden gebracht (Beslagr. Namen, 12 december 1986, *R.G.E.N.*, 1988, nr. 23.544: zulks dient te gebeuren in het raam van de rangregeling). Werden binnen deze termijn geen bezwaren geuit dan heeft dit tot gevolg dat de geldigheid van rechtspleging onaantastbaar wordt (infra nr. 263) en dat de verkoopsvoorwaarden definitief zijn geworden. De verkoopsvoorwaarden kunnen achteraf niet meer door de notaris worden gewijzigd (Luik, 27 juni 1986, *Jur. Liège*, 1986, 497). De rechter oordeelt op onaantastbare wijze in feite of de notaris op de verkoopdag nieuwe verkoopsvoorwaarden heeft meegedeeld, dan wel enkel toelichting heeft verschaft (Cass., 7 september 1984, *Arr. Cass.*, 1984-85, nr. 18).

De wet bepaalt niet op welke wijze de tegenspraak moet gebeuren. Aangenomen dat dit niet aan bepaalde vormvereisten is onderworpen: bij gewone brief of zelfs mondeling (Van Steen, *o.c.*, 52). Het verdient toch de voorkeur geen procédé te gebruiken waardoor de termijn van 8 dagen oncontroleerbaar wordt (*Rép. Not.*, „La saisie immobilière”, nr. 340). Met tegenspraak geformuleerd na het verloop van deze termijn houdt de notaris geen rekening (o.m.: Gent, 10 november 1986, *T. Not.*, 1988, 313; Beslagr. Brugge, 17 december 1976, *R.W.*, 1976-77, 1523, *T. Not.*, 1977, 93; Beslagr. Brussel, 17 december 1986, *R.G.E.N.*, 1987, nr. 23.494; Beslagr. Charleroi, 23 april 1974, *Rev. Not. B.*, 1974, 270: gewone brief verzonden voor de aanmaning en niet herbevestigd gedurende termijn van art. 1582).

Wordt tegenspraak geformuleerd, dan schorst de notaris alle verrichtingen (Voorz. Rb. Gent, 13 juni 1979, *Rev. Not. B.*, 1980, 50). Dit belet de notaris

nochtans niet verder werk te maken van de aankondiging van de verkoop (Beslagr. Hoei, 22 mei 1985, *Jur. Liège*, 1985, 492). Hij maakt een proces-verbaal op van de geschillen dat wordt neergelegd ter griffie. Het verdient de voorkeur alle partijen op te roepen die op grond van art. 1582 werden aangemaand, al wordt soms verdedigd dat het volstaat die oproeping te beperken tot diegenen die bij het geschilpunt belang hebben (Beslagr. Hoei 22 mei 1985, *gécit.*). De beschikking van de beslagrechter is niet vatbaar voor enig rechtsmiddel (Brussel, 6 oktober 1982, *Pas.*, 1982, II, 113). Op de notaris rust niet de verplichting om na de beschikking van de beslagrechter alle partijen opnieuw aan te manen om kennis te nemen van de gewijzigde voorwaarden en om aanwezig te zijn bij de toewijzing (Beslagr. Antwerpen, 7 juni 1984, *onuitgeg.*: indien de toewijzing op een later tijdstip plaatsvindt, volstaat de bekendmaking door middel van aankondigingen en aanplakbiljetten zoals voorgeschreven in art. 1617).

253. De tegenspraak kan bijvoorbeeld betrekking hebben op:

- de datum van de verkoop (Luik, 27 juni 1986, *Jur. Liège*, 1986, 497)
- de plaats van de verkoop (Beslagr. Brussel, 15 mei 1984, *Rev. Not. B.*, 1984, 605: het huis der notarissen biedt alle waarborgen voor een sereen verloop van de verkoop)
- het rechtzetten van een materiële vergissing (Beslagr. Luik, 21 oktober 1968, *Pas.*, 1970, III, 22)
- het opnemen van een zgn. „solidariteitsbeding” krachtens welk de koper van een appartementsgebouw weder gehouden is tot de door de vorige eigenaar nog verschuldigde gemeenschappelijke lasten. Het opnemen van een dergelijk beding holt de rechten van de andere schuldeisers uit en komt neer op het toekennen van een voorrecht zonder wettelijke grondslag (Beslagr. Brussel, 20 mei 1988, *J.L.M.B.*, 1989, 160; Beslagr. Antwerpen, 5 december 1989, *R.W.*, 1989-90, 1230, *R.G.E.N.*, 1990, nr. 23.870; De Vroe, J., „Medeëigendom in appartementsgebouwen”, *T. Not.*, 1984, 211-214. Anders: Beslagr. Brussel, 16 november 1987, *R.G.E.N.*, 1988, nr. 23.592, *T. Not.*, 1988, 375).
- de opname in de verkoopvoorwaarden van een exclusieve afname verplichting (Beslagr. Bergen, 28 juni 1979, *R.G.E.N.*, 1980, nr. 22.514, *Rev. Not. B.*, 1980, 106). Het gaat hier om een persoonlijke verbintenis waaraan geen zakelijke werking kan worden gegeven door opname in de verkoopvoorwaarden.

254. KANTMELDING. — Binnen de 8 dagen na de dag van het laatste exploit van betekening wordt door de zorg van de notaris van de aanmaning om kennis te nemen van de verkoopvoorwaarden melding gemaakt op de kant van de overschrijving van het beslag (art. 1584). De termijn van 8 dagen is zonder sanctie (Engels, Chr., *o.c.*, 226, nr. 32). Wel kan de aansprakelijkheid van de notaris in het gedrang komen (Beslagr. Luik, 3 november 1982, *Jur. Liège*, 1983, 17).

Deze kantmelding heeft tot gevolg dat het beslag gemeen wordt gemaakt aan de ingeschreven schuldeisers en dezen die het bevel lieten overschrijven. De doorhaling is van dan af niet meer mogelijk dan met toestemming van alle samenlopende schuldeisers (Luik, 20 november 1972, *Pas.*, 1973, II, 51).

§ 5. De verkoop

255. TERMIJN. — De verkoop vindt plaats op de dag bepaald in de verkoopsvoorwaarden. Die dag moet binnen de termijn vallen van 6 maanden na beschikking tot aanstelling van de notaris; deze termijn is voorgescreven op straffe van nietigheid (Beslagr. Aarlen, 5 april 1979, *Jur. Liège*, 1980, 68 met noot De Leval). Dreigt de termijn te worden overschreden dan kan aan de beslagrechter op verzoekschrift een verlenging van deze termijn worden gevraagd (bijv.: Beslagr. Brussel, 21 oktober 1969, *Pas.*, 1970, III, 22). Is de termijn inmiddels reeds verstreken, dan moet een nieuwe aanstelling van een notaris worden gevraagd. Hiertoe is wel vereist dat het beslag en de overschrijving nog geldig zijn (Luik, 25 januari 1984, *Pas.*, 1984, II, 105; Beslagr. Aarlen, 5 april 1979, *gecit.*). Een dergelijk verzoekschrift ingediend door een in de plaats gestelde schuldeiser is niet ontvankelijk wanneer deze heeft nagelaten de overschrijving te vernieuwen of het eigen beslag te laten overschrijven (Beslagr. Hoei, 16 september 1985, *Jur. Liège*, 1975, 626).

Deze termijn geldt enkel voor de eerste toewijzingsdag. Art. 1588 bepaalt niet dat de tweede zitdag dient te gebeuren binnen de termijn van zes maanden (Gent, 3 mei 1985, *T. Not.*, 1988, 251).

256. TOEWIJZING. — De notaris kan niet op eigen gezag overgaan tot de verkoop (Luik, 27 juni 1986, *Jur. Liège*, 1986, 497). Hij kan zulks slechts doen op verzoek van de vervolgende partij of bij gebreke hiervan, op verzoek van de ingeschreven schuldeisers of van dezen wier bevel werd overgeschreven (art. 1586). Alle andere schuldeisers missen die bevoegdheid (Luik, 12 november 1982, *Jur. Liège*, 1983, 90, *R.G.E.N.*, 1983, 150, nr. 22.875, *Rev. Not. B.*, 1983, 382). Een ingeschreven schuldeiser kan die opdracht geven ook al legde de rechter aan de beslaglegger verbod op om de uitwinning te vervolgen en ook al betreft zijn hypotheek niet al de beslagen goederen (Luik, 12 november 1982, *gecit.*). Een hypothecaire schuldeiser in tweede rang kan in plaats van de eerst ingeschreven schuldeiser de toewijzing vorderen, ook al beschikt hij over een hypotheek in eerste rang op andere goederen (Gent, 17 mei 1988, *T. Not.*, 1988, 192).

Dit verzoek moet worden volgehouden tot de uiteindelijke toewijzing (Brussel, 16 februari 1988, *Rev. Not. B.*, 1988, 257. Zie hierover ook: Demblon, in *Rev. Not. B.*, 1986, 430 e.v.). De schuldeiser kan op ieder ogenblik de verkoop geheel of gedeeltelijk stopzetten. Hiertoe is hij trouwens verplicht wanneer hij werd betaald (Van Steen, *o.c.*, 60). De uitwinning is echter niet

zonder voorwerp geworden en kan worden verdergezet indien wel de oorzaak van het beslag werd vereffend, maar niet de gerechtskosten (Beslagn. Luik, 3 november 1982, *Rev. Not.*, 1983, 151).

Het verzoek tot de toewijzing over te gaan kan gebeuren bij volmacht. De lasthebber moet beschikken over een authentieke volmacht (Luik, 12 november 1982, *gecit.*). Bij toepassing van art. 1166 B.W. kan dit ook door hun resp. schuldeisers worden gevorderd (Beslagn. Brussel, 14 januari 1971, *Rev. Not. B.*, 1971, 205 met noot Dechamp).

257. DE VERHOUDING BESLAGLEGGER-NOTARIS. — De aard van de verhouding tussen de beslagleggende schuldeiser en de notaris is onzeker. Algemeen wordt aangenomen dat de notaris terzake een wettelijke opdracht vervult en niet kan worden beschouwd als een lasthebber van de verkoper, van de vervolgende schuldeiser noch van de koper (Paulus, C. en Boes, R., *Lastgeving*, in *A.P.R.*, 79, nr. 121). Het praktisch belang van de kwalificatie komt aan de orde bij de vraag of de beslaglegger door de notaris kan worden aangesproken tot betaling van de kosten en ereloon wanneer de koper in gebreke blijft deze te vereffenen. Die vraag werd door de beslagrechter te Brussel ontkennend beantwoord. Voor zo'n vorderingsrecht bestaat geen enkele contractuele of buitencontractuele grondslag (Beslagn. Brussel, 27 januari 1986, *Rev. Not. B.*, 1986, 423 met afkeurende noot Demblon). In gelijke zin werd geoordeeld dat de notaris geen mandataris is van de beslaglegger en niet gerechtigd is een provisie te vragen (Beslagn. Dinant, 29 mei 1984, *Jur. Liège*, 1984, 483, *J.T.*, 1985, 11 met noot Sterckx. In dezelfde zin: Ledoux, J.L., *o.c.*, *J.T.*, 1989, 658, nr. 218).

In hoger beroep tegen het eerst genoemde vonnis wordt de vordering van de notaris daarentegen ingewilligd (Brussel, 16 februari 1988, *Rev. Not. B.*, 1988, 257). Het cassatieberoep tegen dit arrest wordt verworpen (Cass., 19 april 1990, *Rev. Not. B.*, 1990, 328). Uit deze arresten kan worden afgeleid dat tussen de beslaglegger en de notaris wellicht geen „contract” tot stand komt, maar alleszins wel een rechtsverhouding sui generis waarvan de inhoud door de wet wordt gedetermineerd en waaruit de notaris een verhaalsrecht kan putten.

258. AANTAL ZITDAGEN. — In principe vindt de toewijzing plaats in een enkele zitdag. De notaris kan echter wanneer hij het nodig acht in het belang van de betrokken partijen een tweede verkoopdag beleggen (art. 1588). De notaris mag niet bij voorbaat in de verkoopvoorwaarden een tweede zitdag bepalen, maar moet het resultaat van de eerste zitdag afwachten. Hij mag enkel in de verkoopvoorwaarden de mogelijkheid hiervan in het vooruitzicht stellen (Engels, Chr., *o.c.*, 240, nr. 344; Van Steen, W., *o.c.*, 59). Een tweede verkoopdag is trouwens slechts geoorloofd wanneer die mogelijkheid in de verkoopvoorwaarden werd voorzien (Gent, 3 mei 1985, *T. Not.*, 1988, 251, *R.G.E.N.*, 1989, nr. 23.698).

Dat art. 1588 enkel gewaagt van een „tweede” zitdag, betekent niet dat die bepaling elke bijkomende verkoopdag uitsluit. Aan de notaris komt toe om gelet op de belangen van partijen over de opportuniteit van zo’n bijkomende verkoopdag te beslissen (Beslagr. Namen, 19 maart 1982, *Rev. Not. B.*, 1982, 253, *Jur. Liège*, 1983, 96 met noot De Leval; Beslagr. Aarlen, 9 augustus 1988, *J.L.M.B.*, 1989, 64. Zie ook: Beslagr. Hoei, 23 januari 1985, *Jur. Liège*, 1985, 221: toewijzing op tweede verkoopdag onder voorbehoud van goedkeuring; heropening biedingen na opdagen van een nieuwe geïnteresseerde koper).

259. HOGER BOD. — Gedurende 15 dagen na de toewijzing heeft eenieder het recht een hoger bod te doen (art. 1592). Dat de goederen werden toegewezen in verschillende loten, belet niet dat het hoger bod betrekking heeft op alle de goederen gezamenlijk (Beslagr. Hoei, 1 juni 1983, *Jur. Liège*, 1983, 379, *Rev. Not. B.*, 1983, 379, *R.G.E.N.*, 1983, nr. 22.969). Het beding in de verkoopsvoorwaarden luidens welk i.g.v. hoger bod op een der te koop gestelde goederen ook de andere waarop geen hoger bod werd uitgebracht, kunnen worden opgeroepen, werd door de rechtspraak goedgekeurd (Gent, 30 juni 1975 en Beslagr. Brugge, 7 maart 1975, *T. Not.*, 1976, 85 met noot Van Hoestenbergh, *R.G.E.N.*, 1976, nr. 22.096). In de rechtsleer wordt dit procédé op uiteenlopende wijze beoordeeld (pro: *Rép. Not.*, „La saisie immobilière”, nr. 424-1; De Vroe, J., „Herroeping van alle loten bij hoger bod op een lot”, *T. Not.*, 1990, 176 e.v.; contra: Ledoux, J.L., o.c., *J.T.*, 1983, 749, nr. 178; Werckx, J., „Bedenkingen omtrent het beding in de veilingvoorwaarden dat in geval van hoger bod ook de andere goederen opnieuw kunnen worden opgeroepen”, *T. Not.*, 1985, 58 e.v.; Van Hoestenbergh, o.c., volgens wie zulks afbreuk doet aan het tot stand komen van afzonderlijke koopovereenkomsten door de toewijzing in aparte loten).

De opbieder moet het bedrag van het meer gebodene op het kantoor van de notaris consigner. Volgens een gedeelte van de rechtspraak kan de overhandiging van een gewone cheque als zo’n consignatie gelden (Beslagr. Luik, 5 augustus 1987, *Rev. Not. B.*, 1988, 111; Beslagr. Tongeren, 12 februari 1987, *T. Not.*, 1987, 394: de notaris beoordeelt onder zijn verantwoordelijkheid over de goedgeheid van het opbod. Anders: Engels, Chr., o.c., 264, nr. 385). In ieder geval tast een dergelijke handelwijze de geldigheid van het hoger bod niet aan, nu art. 1592 niet op straffe van nietigheid is voorgeschreven (Cass., 28 april 1988, *Arr. Cass.*, 1987-88, nr. 527, *R. W.*, 1989-90, 161, *Pas.*, 1988, I, nr. 527, *J.T.*, 1989, 277, *Ann. Dr. Liège*, 1989, 185 met noot De Leval).

Bepaalt de wet geen termijn voor de nieuwe zitdag na hoger bod, dan is de notaris niettemin verplicht die verkoopdag binnen een korte termijn te bepalen, die zeker niet drie maanden na de voorafgaande toewijzing mag overschrijden (Rb. Gent, 19 december 1973, *T. Not.*, 1975, 150).

260. HERVEILING NA ROUWKOOP. — Werd het goed definitief toegewezen en komt de koper zijn verplichtingen niet na, dan wordt het goed opnieuw geveild. De art. 1600 e.v. strekken ertoe een nieuwe koper in de plaats te stellen van in gebreke blijvende koper die jegens de vervolgende schuldeisers aansprakelijk blijft voor het prijsverschil. Anders dan bij de ontbinding (art. 1184 B.W.) gaat het hier om een verderzetten van de gedwongen verkoop. Dat de herveiling na rouwkoop dus niet de ontbinding van de overeenkomst tot gevolg heeft, leidt ertoe dat wanneer het goed aan de pachter werd toegewezen en deze in gebreke blijft de prijs te betalen zodat het goed moet worden herveild, hij niet de hoedanigheid van pachter herwint. De nieuwe koper kan hem bijgevolg zonder meer uitdrijven (Rb. Aarlen, 11 april 1989, *Ann. Dr. Liège*, 1990, 187 met noot De Leval, *T. Not.*, 1990, 266).

261. WEIGERING VAN BOD. — De notaris mag ieder bod weigeren van personen die hem onbekend zijn of van wie de identiteit of de goedgeheid hem niet bewezen voorkomt (art. 1589, m.b.t. het hoger bod: art. 1592). De notaris zou enkel niet kunnen weigeren een bod te aanvaarden wanneer alle schuldeisers ermee instemmen (Antwerpen, 19 december 1983, *T. Not.*, 1984, 378, *R.G.E.N.*, 1986, nr. 23.363). De notaris beschikt terzake over een discretionaire bevoegdheid (Engels, Chr., o.c., 244, nr. 354; Antwerpen, 19 december 1983, *gecit.*; Beslagr. Antwerpen, 5 januari 1984, *onuitgeg.*: het komt de beslagrechter niet toe om zich a posteriori in de plaats te stellen van de notaris). Nochtans blijft een rechterlijke toetsing achteraf mogelijk. De toetsing zal echter met de nodige terughoudendheid (marginaal) moeten gebeuren: de notaris zal enkel aansprakelijkheid kunnen oplopen bij een kennelijk ongegronde weigering. Een dergelijke onrechtmatige weigering heeft echter geenszins de nietigheid van de toewijzing tot gevolg (Antwerpen, 19 december 1983, *gecit.*; Antwerpen, 13 maart 1984, *T. Not.*, 1985, 64, *Rev. Not. B.*, 1987, 376).

De notaris mag niet als bieders aannemen de in art. 1591 genoemde personen. Onder deze opsomming valt niet de curator van het faillissement van de beslagene (Bergen, 17 november 1976, *Pas.*, 1977, II, 142, *Rev. Not. B.*, 1977, 66, *R.G.E.N.*, 1977, 240, nr. 22.147).

262. EIGENDOMSOVERDRACHT. — In principe komt de koop tot stand door de toewijzing op een enkele zitdag. Zal een tweede verkoopdag worden gehouden dan is er enkel sprake van een voorlopige toewijzing die enkel diegene bindt die het bod heeft gedaan. De voorlopige toewijzing heeft dus geen eigendomsoverdracht tot gevolg (Antwerpen, 4 april 1984, *R.W.*, 1985-86, 1082). Zij heeft evenmin tot gevolg dat een koop onder opschortende voorwaarde is tot stand gekomen (Beslagr. Antwerpen, 1 december 1988, *onuitgeg.*). De toewijzing op de tweede zitdag aan diegene die op de eerste zitdag heeft geboden, heeft dan ook geen retroactieve werking. De eigendomsoverdracht komt eerst tot stand vanaf het tijdstip waarop het onroe-

rend goed hem op de tweede zitdag wordt toegewezen (Cass., 2 mei 1986, *T. Not.*, 1986, 238).

Het hoger bod werkt als een opschortende voorwaarde; de toewijzing gebeurt onder de opschortende voorwaarde van de afwezigheid van een geldig hoger bod.

§ 6. Nietigheden

263. ALGEMEEN. — De vormvoorschriften bij de tenuitvoerlegging op onroerend goed zijn veelvuldig. De wetgever heeft evenwel de mogelijkheden tot een vernietiging van de rechtspleging willen beperken. In de eerste plaats worden de voorschriften die met nietigheid worden gesanctioneerd limitatief opgesomd in art. 1622. De nietigheidssanctie onderstelt verder in beginsel belangenschade, behoudens indien het voorschriften betreft bedoeld in art. 862 en 863. In die gevallen kan art. 867 nog soelaas bieden. Vervolgens moeten de grieven binnen bepaalde vervaltermijnen worden ingeroepen:

- de nietigheid van handelingen verricht voor de toewijzing, moet op straffe van verval worden opgeworpen binnen de 8 dagen na de aanmaning bedoeld in art. 1582 (Luik, 27 februari 1975, *Jur. Liège*, 1975, 249). Na het verloop van die termijn zijn alle onregelmatigheden van de procedure gedekt (Cass., 21 november 1986, *T. Not.*, 1987, 204).
- gebreken die de toewijzing zelf zouden kunnen aantasten, moeten ter berde worden gebracht binnen de 15 dagen na de betekening bedoeld in art. 1598 (Antwerpen, 22 mei 1979, *T. Not.*, 1979, 304, *Rev. Not. B.*, 1980, 58, *R.G.E.N.*, 1980, nr. 22.506). Na het verstrijken van deze termijn is de toewijzing onaantastbaar. Betreft de vordering de nietigheid van de toewijzing, dan moet benevens de vervolgende schuldeiser ook de koper worden gedagvaard (Beslagr. Brussel, 17 december 1986, *R.G.E.N.*, 1987, nr. 23.494). De notaris moet niet mede worden gedagvaard; het volstaat dat de vordering hem wordt aangezegd (Antwerpen, 19 december 1983, *R.G.E.N.*, 1986, 23.363).

De beschikkingen van de beslagrechter in deze zijn niet vatbaar voor verzet, wel voor hoger beroep (art. 1624). Het hoger beroep wordt betekend aan de partij of aan de gekozen woonplaats (art. 1625). Dit voorschrift geldt op straffe van nietigheid (Cass., 5 februari 1987, *Arr. Cass.*, 1986-87, nr. 332, *R.W.*, 1987-88, 704).

264. ZWARIGHEDEN. — De beslagrechter doet uitspraak over de „zwarigheden” die na de beschikking tot benoeming van de notaris tussen de partijen kunnen rijzen (art. 1623). Tegen die beslissingen staat verzet noch hoger beroep open (art. 1624. Bijv.: Antwerpen, 6 januari 1976, *R.W.*, 1975-76, 2436, *R.G.E.N.*, 1976, nr. 22.097; Brussel, 6 oktober 1982, *Pas.*, 1982, II, 113; Beslagr. Brussel, 17 december 1986, *R.G.E.N.*, 1987, nr.

23.494). Tegen dergelijke beschikkingen die dus in laatste aanleg zijn gewezen kan cassatieberoep worden ingesteld (Cass., 28 april 1988, *Arr. Cass.*, 1987-88, nr. 527, *Pas.*, 1988, I, nr. 527, *J.T.*, 1989, 277, *Ann. Dr. Liège*, 1989, 185 met noot De Leval). Deze uitsluiting van hoger beroep is enkel van toepassing in de rechtspleging van uitvoerend beslag op onroerend goed (Cass., 4 februari 1988, *Arr. Cass.*, 1987-88, nr. 337, *Pas.*, 1988, I, 337).

Het begrip „zwarigheden” moet hier ook restrictiever worden opgevat dan in art. 1498 („zwarigheden bij de tenuitvoerlegging”). Het gaat uitsluitend om betwistingen die na de beschikking tot benoeming van de notaris kunnen rijzen omtrent de regelmatigheid van de procedure van de tenuitvoerlegging (zie: Cass., 6 november 1989, *R.W.*, 1989-90, 929 met concl. advocaat-generaal Lenaerts; Cass., 28 april 1988, *gecit.*; Cass., 29 september 1986, *R.W.*, 1986-87, 2115, *Arr. Cass.*, 1986-87, nr. 53; Cass., 3 mei 1985, *Arr. Cass.*, 1984-85, nr. 529, *R.W.*, 1985-86, 175: de eigenlijke procedurevormen).

Art. 1624 heeft dus uitsluitend betrekking op betwistingen nopens de regelmatigheid van de beslagprocedure. Betwistingen omtrent de rechtmatigheid van de tenuitvoerlegging en die dus de kwaliteit van de titel betreffen, zijn geen zwarigheden in de zin van deze bepaling (Bergen, 13 februari 1989, *Rev. Not. B.*, 1989, 325: probleem van uitlegging van een notariële akte). Dergelijke geschillen vallen niet onder de vervaltermijnen uit art. 1622 (Cass., 6 november 1989, *gecit.*: betwisting omtrent de eisbaarheid van de schuldvordering. Vgl.: Brussel, 6 oktober 1982, *Pas.*, 1982, II, 113, *R.G.E.N.*, 1985, nr. 23.190). Zij kunnen worden ingesteld zolang derden-verzet mogelijk is tegen de beschikking tot aanstelling van notaris (Gent, 11 oktober 1974, *T. Not.*, 1975, 13, *R.G.E.N.*, 1976, nr. 21.995; Bergen, 26 januari 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 812: beweerde novatie; Beslagr. Ieper, 29 maart 1983, *R.W.*, 1983-84, 1302, *R.G.E.N.*, 1984, nr. 23.048). Enkel door deze beschikking aan de beslagene te betekenen waardoor de termijn van art. 1034 loopt, kan men beletten dat dergelijke betwistingen nog worden ten berde gebracht (supra nr. 245).

§ 7. Incidenten

265. SUBROGATIE. — Bij de uitwinning van onroerende goederen geldt het beginsel van de eenheid van beslag. Wanneer echter de eerst overgeschreven schuldeiser de procedure niet benaarstigt, kan een andere schuldeiser die op dezelfde goederen beslag heeft laten leggen aan de beslagrechter vragen om in de plaats te worden gesteld van eerstgenoemde. De indeplaatsstelling wordt gevraagd bij verzoekschrift (Art. 1610. Beslagr. Doornik, 26 oktober 1984, *J.T.*, 1985, 150: dat ten onrechte een dagvaarding met dergelijk verzoek nietig vvrklaart). Wordt het verzoek ingewilligd, dan kan de verzoekende partij de vervolging zonder meer verderzetten vanaf de laatste regelmatige handeling door de voorganger. Het gaat dus niet om een nieuw beslag: de indeplaatsgestelde zet de ingezette procedure gewoon verder

(bijv. Luik, 20 november 1972, *Pas.*, 1973, II, 51). De gebreken die deze rechtspleging zouden aantasten worden er niet door geheeld (Beslagr. Hoei, 21 juni 1983, *Pas.*, 1984, III, 11: verstrijken geldigheidsduur van de overschrijving van het eerste beslag; vordering ongegrond).

266. SAMENVOEGING VAN BESLAGEN. — Indien het tweede beslag van grotere omvang is dan het eerste, dan wordt het in die mate overgeschreven (art. 1608). De eenheid van beslag wordt hier gerealiseerd door de samenvoeging in handen van de eerst overgeschreven schuldeiser. Blijft deze in gebreke de uitwinning te benaastigen, dan kan de tweede beslaglegger de indeplaatstelling vorderen (art. 1609). Zolang de eerste beslaglegger zich niet schikt naar art. 1608 mag de beslagrechter weigeren een notaris aan te stellen (Beslagr. Hoei, 24 juni 1980, *J.T.*, 1980, 649).

267. SAMENLOOP MET FAILLISSEMENT. — De uitwinningsbevoegdheid van de hypothecaire schuldeiser i.g.v. faillissement was lange tijd het voorwerp van controverse. Zo werd vaak verdedigd dat in het conflict tussen curator en hypothecaire schuldeiser de voorkeur moet worden gegeven aan de meest gereede partij (bijv. Bergen, 20 juni 1979, *R.G.E.N.*, 1980, nr. 22.553; Antwerpen, 27 juni 1979, *R.W.*, 1983-84, 570, *R.G.E.N.*, 1984, nr. 23.052; Gent, 24 februari 1983, *T. Not.*, 1983, 162; Beslagr. Charleroi, 23 februari 1983, *R.G.E.N.*, 1984, nr. 23.044). Aan die onzekerheid is thans een einde gekomen. In geval van faillissement kan de eerst ingeschreven schuldeiser tot uitwinning overgaan ongeacht de stand van het faillissement (art. 564 Faill. W.). Hij heeft terzake een „uitsluitend recht” zonder enige concurrentie met de curator. Art. 1621 is op deze situatie dan ook niet van toepassing (Cass., 21 september 1984, *Arr. Cass.*, 1984-85, nr. 61, *R.W.*, 1985-86, 318, met noot; *T.B.H.*, 1985, 367, *J.T.*, 1985, 185, *R.G.E.N.*, 1986, nr. 23.364; *Rev. Not. B.*, 1985, 233).

Indien het toch de curator is die tot de verkoop overgaat dan zijn de kosten en honoraria bevoorrecht op de opbrengst van het goed in de mate dat die kosten nuttig zijn geweest voor de hypothecaire schuldeiser (Bijv.: Brussel, 9 april 1975, *R.W.*, 1975-76, 1697; Antwerpen, 1 februari 1983, *T.B.H.*, 1984, 119; Gent, 24 juni 1983, *T.B.H.*, 1984, 137; Kh. Oudenaarde, 17 mei 1984, *R.W.*, 1984-85, 2223; Kh. Charleroi, 20 december 1988, *T.B.H.*, 1989, 815. Zie hierover o.m.: Engels, Chr., „Rangregeling na uitvoerend beslag en faillissement”, *T.P.R.*, 1983, (413), 433 e.v.; Parijs, R. en Van Buggenhout, Ch., „Over de verkoop van de onroerende goederen toebehorend aan de gefailleerde”, *T.B.H.*, 1981, 386 e.v.). In geval van verkoop door de hypothecaire schuldeiser: Gent, 23 mei 1986, *T.B.H.*, 1988, 465, *R.G.E.N.*, 1989, nr. 23.696: de loutere aanwezigheid van de curator op de verkoopdag is geen prestatie die ten goede komt aan de samenlopende schuldeisers; Beslagr. Brussel, 31 oktober 1989, *R.W.*, 1989-90, 58; Beslagr. Antwerpen, 19 juni 1989, *onuitgeg.*: geen opname honorarium curator in

de verkoopsvoorwaarden wanneer geen handelingen werden gesteld die effectief hebben bijgedragen tot behoud of vereffening van het goed.

268. SAMENLOOP MET ANDERE GERECHTELIJKE VERKOPEN. — Wanneer er voor de overschrijving van het beslag een vonnis bestaat dat de verkoop van dezelfde onroerende goederen beveelt, dan kan de beslagene de beslaglegger dagvaarden met het oog op een schorsing van het beslag gedurende ten hoogste 2 maanden (art. 1621). Heeft in die periode de verkoop niet plaatsgevonden dan kan de beslaglegger de uitwinning vervolgen (zie hierover o.m.: Rens, J.L., „Samenloop van uitvoerend beslag op onroerend goed met andere procedures tot verkoop”, *T. Not.*, 1974, 97 e.v.).

AFDELING 5

EVENREDIGE VERDELING

269. BEGRIP EN TOEPASSINGSGEBIED. — De art. 1627 tot en met 1638 bepalen hoe de opbrengst van de verkoop van de roerende goederen evenredig verdeeld wordt onder de schuldeisers. De procedure van evenredige verdeling ontleent haar naam aan het feit dat na betaling van de bevoorrechte schuldeisers, de resterende opbrengst onder de overige schuldeisers wordt verdeeld naar evenredigheid van hun schuldvordering (De Corte, R., „Samenloop van preferentie aanspraken”, *T.P.R.*, 1983, 213 e.v.; Linsmeau, J., „Le concours, les saisies multiples et leurs solutions”, *Les voies conservatoires et d'exécution*, Brussel, 1982, 304). De procedure is ook van toepassing in geval van uitvoerend derden-beslag (Luik, 8 december 1983-84, *Jur. Liège*, 1984, 32; Beslagr. Brussel, 28 juni 1985, *Pas.*, 1985, III, 71; *R.W.*, 1986-87, 1163); in geval van samenloop tussen een uitvoerend beslag onder derden en een latere loondelegatie op verzoek van de echtgenote van de beslagene (Beslagr. Luik, 14 januari 1987, aangehaald door Ledoux, J., o.c., *J.T.*, 1989, 663, nr. 253); in geval van uitvoerend derden-beslag in eigen handen. De waarborgen van verdeling onder toezicht en verantwoordelijkheid van een gerechtsdeurwaarder gelden ook voor uitvoerend beslag onder derden.

De procedure van evenredige verdeling moet zelfs toegepast worden indien er slechts één enkele schuldeiser is (Beslagr. Brussel, 23 december 1988, *R.W.*, 1989-90, 994). Zo bijvoorbeeld wanneer een gedeelte van de schuld wordt betwist en de opbrengst van de verkoop aanzienlijk hoger ligt dan het bedrag van de schuld (Beslagr. Luik, 14 september 1987, *J.L.M.B.*, 1987, 1430). De gerechtsdeurwaarder mag zich niet onthouden van een evenredige verdeling na een uitvoerend derden-beslag om reden dat zijn cliënte thans geen enkele kans meer heeft om deel te hebben in die verdeling (Beslagr. Brussel, 2 juni 1986, *De Gerechtsd.*, 1987, 113).

De procedure is niet toepasselijk op de verdeling na uitvoerend beslag op

onroerend goed (Beslagr. Gent, 26 februari 1982, *T. Not.*, 1982, 141; *Rec. Gén. Enr. Not.*, 1983, nr. 22.831).

270. PROCEDURE. — De gerechtsdeurwaarder moet de procedure van evenredige verdeling benaastigen en is hiervoor verantwoordelijk. Uiterlijk 15 dagen na de verkoop of na de inbeslagneming van de gelden, verzoekt hij de schuldeisers die beslag of verzet gedaan hebben, de aangifte en het bewijs van hun schuldvordering in hoofdsom, interest en kosten binnen vijftien dagen op zijn kantoor te doen toekomen met vermelding, indien daartoe grond bestaat, van het voorrecht waarop zij aanspraak maken. Hij kan dit verzoek onder dezelfde voorwaarden richten aan iedere derde die beweert schuldeiser te zijn. Het volstaat dat de schuldeiser zich laat kennen aan de gerechtsdeurwaarder om zijn rechten in de verdeling te laten gelden (*Verslag Van Reepinghen*, 496). De niet aangeschreven schuldeisers kunnen hun aanspraken formuleren tot de overhandiging van de gelden (*R.P.D.B.*, „Distribution par contribution”, nr. 119). In geval van beslag op een handelszaak, moet de gerechtsdeurwaarder het register van de inschrijvingen van pand op handelszaak raadplegen, vermits art. 9, tweede lid van de Wet van 25 oktober 1919 de pandhoudende schuldeiser op de handelszaak vrijstelt van het verzet bedoeld in art. 1515.

De termijn van 15 dagen waarvan sprake in art. 1627 begint pas te lopen op het ogenblik van de afgifte van de gelden in handen van de gerechtsdeurwaarder.

271. SCHULDVORDERINGEN. — Enkel zekere, vaststaande en eisbare schuldvorderingen, die niet betwist zijn, of die bij een — zelfs onderhandse — titel zijn vastgesteld, komen in aanmerking voor de evenredige verdeling van de opbrengst ten belope van de verantwoorde bedragen (art. 1628). Zij moeten wel reeds vervallen zijn op het ogenblik zelf van de verdeling (Brussel, 9 november 1981, *Pas.*, 1982, II, 37).

Het bezit van een titel is evenwel niet vereist indien de schuldvordering niet betwist wordt of zeker, vaststaand en opeisbaar is, wat kan afgeleid worden uit het feit dat de schuldvordering door de beslagrechter aanvaard werd als basis voor een bewarend beslag (Beslagr. Hoei, 25 juni 1984, *Jur. Liège*, 1984, 485). Indien de gerechtsdeurwaarder ingevolge een beroepsfout, bij de verdeling een schuldeiser over het hoofd ziet, mag hij de terugbetaling eisen van de sommen die aan een andere schuldeiser te veel werden betaald (Brussel, 19 maart 1985, *Pas.*, 1985, II, 89). De laattijdig aantredende schuldeisers hebben echter geen verhaalrecht op de andere schuldeisers (Gent, 2 februari 1988, *R.W.*, 1989-90, 17).

272. ONTWERP VAN VERDELING. — De gerechtsdeurwaarder moet een ontwerp van verdeling opstellen, zelfs wanneer er slechts één schuldeiser is (Beslagr. Brussel, 23 december 1988, *R.W.*, 1989-90, 994). Dit ontwerp

moet worden opgesteld bij het verstrijken van de termijn van vijftien dagen bepaald in art. 1627 en uiterlijk binnen vijftien dagen na het verzoek dat de meest gerede partij hem daartoe heeft gedaan. Het ontwerp bevat gegevens betreffende de identiteit van de schuldeisers, het bedrag van de schuldvorderingen die zij verklaren te bezitten, het bedrag van de te verdelen massa en de sommen aan de schuldeisers toegekend (art. 1629). Artikel 1629 is van openbare orde (Beslagn. Brussel, 21 april 1989, *R. W.*, 1989-90, 995; Beslagn. Brussel, 23 december 1988, *l.c.*). De gerechtsdeurwaarder moet in het ontwerp van verdeling rekening houden met schuldvorderingen onder ontbindende of opschortende voorwaarde, en met onbepaalde, betwiste of termijnschuldvorderingen (De Leval, G., „Distribution par contribution”, nr. 32 e.v.). De schuldvorderingen onder ontbindende voorwaarde worden onmiddellijk vereffend evenals de schuldvorderingen op termijn vermits de schuldenaar in principe het voordeel van de termijn verbeurd heeft (art. 1188 B.W.). De bedragen van de schuldvorderingen worden geconsigneerd tot de realisatie van de voorwaarde, de bepaalbaarheid van het bedrag of de definitieve beslechting van het geschil.

273. TEGENSpraak. — Nadat de gerechtsdeurwaarder het ontwerp van verdeling heeft toegezonden aan de schuldeisers die hun schuldvordering hebben ingediend of aan derden die zich als schuldeiser hebben aangemeld, kan tegenspraak gedaan worden tegen dit ontwerp. Deze tegenspraak moet gebeuren binnen vijftien dagen hetzij bij gerechtsdeurwaardersexploot betekend aan de gerechtsdeurwaarder, hetzij bij verklaring voor deze laatste. Bij gebreke aan zulke tegenspraak wordt de verdeling doorgevoerd overeenkomstig de voorzieningen van het ontwerp (art. 1629 Ger. W.).

Tegenspraak kan niet meer gebeuren nadat de opbrengst in der minne werd verdeeld zelfs indien de termijn van vijftien dagen bedoeld in art. 1627 nog niet verstreken is (Linsmeau, J., *l.c.*, 305). De interesten houden op te lopen bij het verstrijken van de termijn van 15 dagen waarbinnen tegenspraak moet worden geformuleerd.

Hoewel de termijn van vijftien dagen voor het formuleren van tegenspraak niet voorgeschreven is op straffe van verval of nietigheid (contra: Beslagn. Brussel, 23 december 1988, *R. W.*, 1989-90, 994), stelt men in recente rechtspraak vast dat de niet-naleving van de termijn toch kan leiden tot de niet-toelaatbaarheid van de vordering. Door recente rechtsleer en rechtspraak werd namelijk de stelling verdedigd dat „sanctieloze” termijnen niet bestaan, dat iedere termijn in se een verval impliceert na het verstrijken ervan. Daar waar het verval van rechtswege en ambtshalve intreedt in de gevallen waar de wetgever de termijn uitdrukkelijk op straffe van verval of nietigheid heeft voorgeschreven, kunnen de niet uitdrukkelijk strafbaar gestelde termijnen gesanctioneerd worden door toepassing van het algemene art. 51 volgens hetwelk de rechter de termijnen die niet op straffe van verval zijn bepaald, voor hun vervaltijd kan verkorten of verlengen. Zo kan de niet naleving van de termijn voor het formuleren van tegenspraak, waarvan

„voor de vervaltijd” geen verlenging aan de rechter werd gevraagd, leiden tot ontoelaatbaarheid van de tardieve tegenspraak (Beslagr. Hoei, 8 oktober 1984, *Jur. Liège*, 1985, 9; *J.T.*, 1985, 147).

De bevoorrechte schuldeisers kunnen zich niet verzetten tegen een uitvoerend beslag door een chirografaire schuldeiser. Zij kunnen hun aanspraken enkel laten gelden bij de evenredige verdeling van de gelden (Luik, 30 september 1981, *T.B.H.*, 1982, 336; *Rev. Gén. Enr. Not.*, 1983, 59). Indien de tegenspraak niet bij minnelijke schikking geregeld kan worden, moet het geschil worden voorgelegd aan de beslagrechter en dient de gerechtsdeurwaarder de gelden onverwijld in consignatie te geven bij de Deposito- en Consignatiekas, na aftrek van de kosten van het beslag, van de verkoop en van het ontwerp van verdeling (art. 1630).

274. BEOORDELING VAN DE ZWARIGHEDEN. — De beslagrechter doet uitspraak over de voor hem gemaakte zwarigheden, na neerlegging van de stukken ter griffie, en na partijen vooraf te hebben gehoord of opgeroepen bij gerechtsbrief (art. 1631-1633). De beslagrechter is bevoegd om uitspraak te doen over de betwistingen inzake de rang van de bevoorrechte schuldeisers, indien het geschil kan worden beslecht zonder een beroep op de bijzondere regels die het faillissement beheersen. Ingeval betwisting over de grond van de zaak beveelt de beslagrechter de voorlopige consignatie in afwachting van de beslissing van de bodemrechter. De interesten houden dan op te lopen bij kennisgeving van vonnis/arrest dat oordeelt over de zwarigheid (Linsmeau, *o.c.*, 305; Cass., 7 mei 1987, *R.W.*, 1987-88, 195; *T.B.H.*, 1988, 13). Van het vonnis wordt binnen vijftien dagen na de uitspraak kennis gegeven aan alle partijen. Verzet is uitgesloten (art. 1635).

AFDELING 6

RANGREGELING

275. BEGRIP. — Na de toewijzing van het onroerend goed moeten de verkooppenningen tussen de schuldeisers worden verdeeld. Dit noemt men de rangregeling die wordt toevertrouwd aan de notaris. Deze procedure kan minnelijk worden afgehandeld, maar, zo schrijft Engels, „men moet alles gerechtelijk regelen” (Engels, Chr., „De taak van de notaris in de procedure van rangregeling”, *Rechtspr. Antw.*, 1987, (106), 110. Bijv.: Bergen, 1 maart 1989, *Rev. Not. B.*, 1989, 585, *J.L.M.B.*, 1989, 654).

276. SAMENLOPENDE SCHULDEISERS. — Met welke schuldeisers moet de notaris rekening houden? Alleszins met de schuldeisers aan wie het beslag is gemeen geworden. Andere schuldeisers kunnen in deze samenloop opko-

men door verzet te doen op de prijs. Dit moet gebeuren binnen de termijn bepaald in art. 1642: tot het verstrijken van de termijn voor het opmaken van het proces-verbaal van rangregeling. Met vorderingen die nadien worden ingediend, kan geen rekening worden gehouden (Engels, Chr., *o.c.*, nr. 585; De Leval, G., „L'ordre”, *Rev. Not. B.*, 1982, (62), 78. Anders: Beslagr. Luik, 11 januari 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 301). Dit is alleszins het geval nadat het proces-verbaal werd opgesteld (Beslagr. Aarlen, 3 februari 1983, *R.G.E.N.*, 1983, nr. 22.950, *Rev. Rég. Dr.*, 1983, 157).

De vraag aan welke kwaliteit hun schuldvordering moet beantwoorden is het voorwerp van controverse die zijn grondslag vindt in de wet zelf. Luidens art. 1642 kunnen enkel schuldeisers die beschikken over een uitvoerbare titel verzet doen op de prijs. Art. 1643 in fine bepaalt daarentegen dat de notaris enkel mag rekening houden met de in art. 1628 opgesomde vorderingen: niet-betwiste schuldvorderingen of die welke bijv. in een titel, zelfs een onderhandse, zijn vastgesteld (eerste lid) en schuldvorderingen waarvoor bewarend beslag werd gelegd (tweede lid). Terecht worden beide bepalingen veelal zo gelezen dat art. 1642 derogeert aan art. 1628, eerste lid, zodat de notaris enkel rekening mag houden met schuldeisers die verzet doen en beschikken over een uitvoerbare titel (Beslagr. Gent, 26 februari 1982, *T. Not.*, 1982, 141, *R.G.E.N.*, 1983, nr. 22.831; Beslagr. Veurne, 21 oktober 1987, *T. Not.*, 1988, 43; Van Steen, *o.c.*, 106; Engels, Chr., *o.c.*, 381, nr. 587 e.v.; Id., „De rangregeling na uitvoerend beslag en faillissement”, *T.P.R.*, 1983, 426, nr. 26 e.v.; Van Hove, E., „Beslag op onroerend goed en rangregeling”, *T.P.R.*, 1980, 347, nr. 19. Anders: De Leval, *o.c.*, *Rev. Not. B.*, 1982, 75, 12 e.v.; Beslagr. Doornik, 18 april 1984, *J.T.*, 1985, 144; Beslagr. Luik, 11 januari 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 301; Beslagr. Luik, 27 juni 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 1374; Beslagr. Doornik, 14 februari 1990, *Rev. Not. B.*, 1990, 266). Aldus dient de notaris geen rekening te houden met een schuldeiser wiens schuldvordering enkel neergelegd is in een onderhandse akte en die in zijn handen bewarend derdenbeslag legt (Beslagr. Antwerpen, 24 juni 1971, *Rechtspr. Antw.*, 1987, 86 met noot Engels; Beslagr. Veurne, 21 oktober 1987, *T. Not.*, 1988, 43).

De notaris dient wel nog rekening te houden met de schuldeisers die bewarend beslag hebben gelegd op het onroerend goed (Beslagr. Veurne, 21 november 1987, *gecit.*: principe; Engels, Chr., *o.c.*, *T.P.R.*, 1983, 429, nr. 30; Thuysbaert, M., „De rangregeling”, *T. Not.*, 1970, 166). Dit onderstelt dat dit beslag de samenlopende schuldeisers tegenwerpelijk is, d.w.z. dat de overschrijving aan de toewijzing moet voorafgaan.

Concreet betekent dit dus dat de notaris rekening houdt met: de schuldeisers aan wie het beslag gemeen is geworden, de schuldeisers die over een uitvoerbare titel beschikken en die tijdig verzet hebben gedaan en de schuldeisers die een bewarend beslag lieten overschrijven.

Andere schuldeisers komen niet in aanmerking. Deze kunnen wel nog derdenbeslag leggen in handen van de notaris: bewarend derdenbeslag door schuldeisers die niet over een uitvoerbare titel beschikken; uitvoerend

derdenbeslag door schuldeisers met een uitvoerbare titel, maar wier vordering niet tijdig werd ingediend. Zo'n bewarend c.q. uitvoerend beslag heeft niet tot gevolg dat de notaris deze schuldeisers moet opnemen in het p.v. van rangregeling (Beslagr. Antwerpen, 24 juni 1971, *Rechtspr. Antw.*, 1987, 86 met noot Engels; Beslagr. Veurne, 21 november 1987, *T. Not.*, 1988, 43. Anders: Beslagr. Doornik, 14 januari 1977, *gecit.*; Beslagr. Doornik, 18 april 1984, *J.T.*, 1985, 144; Beslagr. Doornik, 14 februari 1990, *gecit.* Zie hierover ook: Engels, Chr., o.c., *T.P.R.*, 1983, 429, nr. 31). Deze schuldeisers kunnen enkel een aanspraak doen gelden op het eventueel residu van de koopprijs na de betaling van de in het p.v. van rangregeling en verdeling opgenomen schuldvorderingen (Beslagr. Veurne, 21 oktober 1987, *gecit.*). Zowel bij bewarend als uitvoerend beslag is de notaris wel gehouden tijdig zijn verklaring van derde-beslagene af te leggen (Bergen, 1 maart 1989, *Rev. Not. B.*, 1989, 585).

277. De notaris maakt het proces-verbaal van rangregeling op en maant de schuldeisers en beslagene aan om hiervan inzage te nemen en tegenspraak te voeren. Een dergelijke tegenspraak moet gemotiveerd zijn (Beslagr. Antwerpen, 17 mei 1979 en 28 juni 1979, *Rechtspr. Antw.*, 1987, 103 met noot Engels). Hiertoe beschikken zij over een termijn van een maand. Na verloop van die termijn is de rangregeling definitief. Iedere tegenspraak na het verstrijken van de termijn is niet ontvankelijk (Kh. Namen, 29 maart 1983, *Rev. Not. B.*, 1984, 38, *Rev. Rég. Dr.*, 1983, 243, *R.G.E.N.*, 1984, nr. 23.003, *T. Not.*, 1984, 201: een vordering uit ongerechtvaardigde verrijking kan evenmin soelaas bieden).

Enkel diegenen genoemd in art. 1644 kunnen tegenspraak voeren. De tegenspraak van een schuldeiser die eerst na het opmaken van het proces-verbaal zijn aanspraken doet gelden, is niet ontvankelijk (Beslagr. Aarlen, 3 februari 1983, *R.G.E.N.*, 1983, nr. 22.950, *Rev. Rég. Dr.*, 1983, 157, noot C.S. Anders: Beslagr. Luik, 11 januari 1988, *J.L.M.B.*, 1988, 301; Rb. Dinant, 14 februari 1990, *Rev. Not. B.*, 1990, 266).

Hoe moet die tegenspraak worden geformuleerd? Art. 1644 laat enkel een deurwaardersexploot en de verklaring afgelegd voor de notaris toe. Een aangetekende brief volstaat dus niet (Beslagr. Antwerpen, 19 februari 1990, *onuitgeg.*; Beslagr. Hasselt, 25 oktober 1983, *Lim. Rechtsl.*, 1983, 172). A fortiori dus niet: een gewone brief (anders: De Leval, o.c., *Rev. Not. B.*, 1982, 88).

Werd binnen de termijn van art. 1644 geen tegenspraak geformuleerd, dan sluit de notaris het proces-verbaal en geeft hij aan de schuldeisers de borderellen van toewijzing.

De rangregeling kan slechts worden afgesloten nadat alle bedragen zijn toegewezen, ongeacht of de toewijzing geschiedt ten voordele van bevoorrechte of chirografaire schuldeisers of zelfs ten voordele van de beslagene als er een overschot is (Beslagr. Gent, 26 februari 1982, *gecit.*: i.c. had de

notaris de rangregeling afgesloten terwijl enkel een bedrag was toegewezen aan de enige hypothecaire schuldeiser en de verdeling van het saldo werd uitgesteld).

In geval van betwisting legt de notaris de uitgifte van het proces-verbaal met zijn opmerkingen neer ter griffie. De partijen worden opgeroepen per gerechtsbrief en de beslagrechter doet uitspraak. Tegen dit vonnis staat geen verzet open. Binnen de vijftien dagen na de uitspraak geeft de griffier kennis van het vonnis aan alle partijen en aan de notaris. Deze kennisgeving doet de termijn voor hoger beroep ingaan (Cass., 26 mei 1977, *Arr. Cass.*, 1977, 986, *R.W.*, 1977-78, 1428, *J.T.*, 1978, 296). Het beroep moet binnen een maand na de kennisgeving worden aangetekend. In geval van hoger beroep brengt de griffier van het hof zulks ter kennis van de notaris (art. 1649). Heeft de notaris die kennisgeving van een eventueel hoger beroep niet ontvangen binnen de beroepstermijn, dan kan hij het definitief proces-verbaal van rangregeling opmaken. Het is dus overbodig dat de griffier op grond van art. 1388 een attest van niet-verhaal zou afleveren.

In geval van hoger beroep wordt bij gerechtsbrief kennisgegeven van het arrest aan de partijen en de notaris. Een cassatieberoep moet worden ingesteld binnen de drie maanden na deze kennisgeving (Cass., 6 januari 1989, *T. Not.*, 1989, 145, *J.T.*, 1989, 474, *Rev. Not. B.*, 1989, 583).

278. DOORHALING. — De verhouding tussen de art. 1647, 1651 en 1653 is het voorwerp van betwisting. De schuldeisers die in nuttige orde zijn gerangschikt geven bij notariële akte kwijting voor de bedragen die hen toekomen en bewilligen de doorhaling van de op hun naam genomen inschrijving (art. 1651, eerste lid). Werd de prijs volledig betaald dan levert de notaris hiervan een getuigenschrift af. Op overlegging van dit getuigenschrift gaat de hypotheekbewaarder ambtshalve over tot de doorhaling van al de inschrijvingen en overschrijvingen (art. 1653, derde lid). De inschrijving die de hypotheekbewaarder ambtshalve heeft genomen wordt doorgehaald op verzoek van de koper die bewijst dat de prijs betaald is (art. 1653, eerste lid). De betwisting bestaat nu over de vraag of de ambtshalve doorhaling ook betrekking heeft op de inschrijving van de batig gerangschikte schuldeisers.

In de recente rechtsleer en rechtspraak wordt die vraag thans overwegend bevestigend beantwoord (Engels, Chr., *o.c.*, 405, nr. 624; De Leval, *o.c.*, *Rev. Not. B.*, 1982, 102; Beslagr. Gent, 9 december 1974, *R.W.*, 1974-75, 1323; Beslagr. Aarlen, 23 november 1982, *Rev. Not. B.*, 1984, 486 met noot De Vroe). Hiertegen werd voorgehouden dat de artt. 1651 e.v. geen alternatieve doorhalingstechnieken hebben ingesteld met hetzelfde toepassingsgebied, maar dat die bepalingen telkens te onderscheiden hypothesen beogen. Het notarieel getuigenschrift zou aldus de instemming van de batig gerangschikte schuldeisers niet overbodig maken. Indien dezen hun medewerking weigeren, dient de koper zijn toevlucht te nemen tot art. 1647 (In die zin o.m.: Werderoy, F., „Doorhaling van hypothecaire inschrijvingen na ran-

gregeling'', *T. Not.*, 1975, 129 e.v.; Beslagr. Brussel, 29 juni 1979, *R.G.E.N.*, 1980, nr. 22.475).

Aan de koper die zich van zijn verplichtingen heeft gekweten, wordt de mogelijkheid geboden om de doorhaling te verkrijgen via rechterlijke tussenkomst en dit van zodra het proces-verbaal van rangregeling wordt opgesteld. Spreekt de wet enkel over de storting van de prijs in de consignatiekas en van de betaling van de kosten in handen van de notaris (cfr. art. 1641), dan wordt aangenomen dat art. 1647 ook toepassing vindt wanneer de prijs in handen van de notaris werd betaald krachtens de verkoopsvoorwaarden (Beslagr. Luik, 30 januari 1980, *R.G.E.N.*, 1980, nr. 22.536 met noot, *Rev. Not. B.*, 1980, 246). De vordering wordt ingeleid bij dagvaarding en niet bij verzoekschrift (Beslagr. Hasselt, 6 april 1982, *T. Not.*, 1982, 301; *Rev. Not. B.*, 1983, 160, *R.G.E.N.*, 1983, nr. 22.830; Beslagr. Kortrijk, 6 april 1983, *T. Not.*, 1989, 119; Beslagr. Doornik, 14 september 1984, *J.T.*, 1985, 151; Beslagr. Kortrijk, 7 maart 1985, *T. Not.*, 1989, 121). Dit kan gebeuren welke ook de stand is van de procedure (Beslagr. Luik, 30 januari 1980, *gecit.*). De toepassing van art. 1647 kan niet worden gevraagd na de afsluiting van de rangregeling.

De procedure van rangregeling kan ook gevolgd worden om tot zuivering te komen indien er slechts één schuldeiser is. De hypotheekbewaarder is ook in die hypothese verplicht tot doorhaling over te gaan op voorlegging van het hypothecair getuigschrift (Beslagr. Kortrijk, 6 april en 7 maart 1985, *T. Not.*, 1989, 118 met noot Verbeylen).